

TOKAT İLİ SOSYAL RİSK HARİTASI

Proje Yöneticisi

Adem SOLAK

Proje Yürütücüsü

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

Proje Ekibi

Prof. Dr. Vahap ÖZPOLAT

Prof. Dr. Enver SARI

Prof. Dr. Nurten SARGIN

Prof. Dr. Yahya Mustafa KESKİN

Doç. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ

Doç. Dr. Mehmet TEYFUR

Doç. Dr. Mustafa DAMAR

Dr. Gül Sultan ÖZEREN

Dr. Ömer BİLEN

Dr. Mehmet GÜR

Dr. Rahman ÇAKIR

Dr. Zafer ÖZKAN

Tokat İli Sosyal Risk Analizi Projesi, Tokat-Köylere Hizmet Götürme Birliği ile Şiddetle Mücadele Vakfı arasındaki sözleşme kapsamında, Vakıfça görevlendirilen uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiş ve Vakıf Bilim Kurulunca onaylanmıştır. Ortaya çıkan proje sonuç raporunun muhtevasıyla ilgili olarak, bütün sorumluluk HEGEM Vakfına aittir.

İçindekiler

1	GİRİŞ.....	4
2	METODOLOJİ.....	31
2.1	Tokat'ta Suç ve Şiddete Resmi Rakamlarla Bakış	32
2.2	Tokat'ta eğitim gören lise öğrencileri, okul yöneticileri, öğretmenler ve okul aile birliği üyeleri (veliler) üzerinde şiddet araştırması	32
2.3	Kısıtlılıklar – Zorluklar	33
2.4	Tokat ilinin nicel (istatistiki) veriler bağlamında sosyal risk durumu	34
3	Tokat'ta Suç ve Şiddete Resmi Rakamlarla Bakış	35
3.1	100 haneye düşen olay sayısı – Emniyet.....	35
3.2	100 haneye düşen olay sayısı – Emniyet.....	36
3.3	Suç Faili Olanlar İçindeki 18 Yaş Altı Şahıs Oranı – Emniyet	37
3.4	100 Haneye düşen toplam olay sayısı (devirli)	38
3.5	100 haneye düşen faili meçhul olay sayısı	39
3.6	Faili meçhul olay oranı.....	40
3.7	100 haneye düşen sanık sayısı.....	41
3.8	Öldürme ve yaralama olaylarının toplam şiddet suçları içindeki oranı	42
3.9	Okul terk oranları	43
3.10	Hiçbir okul bitirmemiş kadınların 18-50 yaş kadın nüfusa oranı	44
3.11	100 olay başına düşen çocuk mağdur sayısı.....	45
3.12	Şahsa karşı fiziki suçlar içinde çocuklara karşı işlenen cinsel suç oranı	46
3.13	Şahsa karşı suçlar içinde uyuşturucu suçu oranı	47
4	SAHA ARAŞTIRMALARI	48
5	GENÇLİK VE ŞİDDET ANKETİ ARAŞTIRMASI : BULGULAR	49
5.1	Aile.....	49
5.1.1	Anne fiziksel şiddetine maruz kalma.....	49
5.1.2	Baba fiziksel şiddetine maruz kalma.....	53
5.1.3	Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma.....	57
5.1.4	Abla fiziksel şiddetine maruz kalma	61
5.1.5	Kardeşe fiziksel şiddet uygulama	65
5.1.6	Anne-baba fiziksel şiddetine doğrudan tanık olma	68
5.1.7	Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesi.....	72
5.1.8	Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesi	76
5.1.9	Sosyal krizlerden ailesinin olumsuz etkilenme durumu	80
5.1.10	Anne-babanın anlaşmazlık çözme yöntemi.....	84
5.1.11	Kardeşlerin anlaşmazlık çözme yöntemi.....	88

5.1.12	Ailede bakıma muhtaç durumda engelli ya da hasta birey bulunması	92
5.1.13	Ailede son 15 yılda suça karışan birey bulunma durumu.....	96
5.1.14	Ailede son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma durumu	100
5.1.15	Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma	104
5.1.16	BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ – AİLE	107
5.2	Okul.....	113
5.2.1	Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma	113
5.2.2	Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma	117
5.2.3	Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama	120
5.2.4	Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma	124
5.2.5	Okul ortamında gergin mutsuz hissetme	128
5.2.6	Okul yolunda/çevresinde şiddete maruz kalma korkusu	132
5.2.7	Okul arkadaşlarının anlaşmazlık çözme yöntemi	136
5.2.8	Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması	140
5.2.9	Öğrencilerde kesici delici alet taşıma durumu	143
5.2.10	Bölüm değerlendirmesi – Okul	147
5.3	Çevre	150
5.3.1	Yaşadıkları çevrelerde, cinsel taciz davranışına tanık olma durumları	150
5.3.2	Yaşanılan çevrede kavgaya tanık olma	154
5.3.3	Yaşanılan sosyal çevrede keyif verici madde kullanımı.....	158
5.3.4	BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ – ÇEVRE	162
5.4	Kişisel.....	164
5.4.1	Evde öfkeli davranışlar sergileme	164
5.4.2	Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme.....	168
5.4.3	Anlamsızlık-karamsarlık duyguları yaşama	172
5.4.4	Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama.....	176
5.4.5	Eşyalara bilerek zarar verme	180
5.4.6	Hayvanlara bilerek zarar verme.....	184
5.4.7	Ev ortamında gergin mutsuz hissetme.....	188
5.4.8	Suçluluk duyguları yaşama.....	192
5.4.9	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıma.....	196
5.4.10	Gelecekte ümitli olma.....	200
5.4.11	Önemli bir sıkıntının öncelikli olarak paylaşıldığı kişi	204
5.4.12	Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoymadığını düşünme.....	208
5.4.13	Gencin kendisinin suç mağduru olma durumu	212
5.4.14	Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma	216
5.4.15	Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama.....	220

5.4.16	İntihar duygusu yaşama	223
5.4.17	Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşama	226
5.4.18	Cinsel taciz durumuyla karşılaşma	229
5.4.19	Kendinden nefret etme duygusu yaşama	232
5.4.20	Psikolojik sorunlardan ötürü tedavi görme	235
5.5	AİLEDE SUÇ MAĞDURU BULUNMASINA GÖRE EĞİLİM ANALİZİ	245
5.6	AİLEDE SUÇ MAĞDURU OLMASI DEĞİŞKENİNE GÖRE EĞİLİM ANALİZİ	246
	Kardeşe fiziksel şiddet uygulama durumu:	246
	Kasıtlı olarak kendine zarar verme durumu:	246
	Anlamsızlık kararsızlık duyguları yaşama durumu:	246
	Eşyalara bilerek zarar verme durumu:	246
	Sosyal çevrede keyif verici madde kullanımı durumu:	246
	Kendini kul ortamında gergin, mutsuz hissetme durumu:	246
	Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme durumu:	246
	Suçluluk duyguları yaşama durumu:	246
	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıma durumu	246
5.7	ODAK GRUP TOPLANTILARI : BULGULAR	248
6	SONUÇ VE SOSYAL PROJE MODEL ÖNERİSİ	252
7	LİTERATÜR	266

1 GİRİŞ

"Ordu'da, evinin önünde bir saldırgan tarafından bıçaklanan balerin Ceren Özdemir olayında acı haber geldi. Genç balerin Ceren Özdemir kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti. Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü 2'inci sınıf öğrencisi Özdemir'in ölüm haberi Türkiye gündeminde yer aldı. Peki, Balerin Ceren Özdemir cinayeti nedir? Ceren Özdemir'i kim öldürdü?"

Evinin önünde saldırıya uğrayarak vücuduna aldığı bıçak darbeleriyle hastaneye kaldırılan Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümü öğrencisi Ceren Özdemir hayatını kaybetti. Polis ekiplerinin olayla ilgili soruşturması devam ediyor.

Balerin Ceren Özdemir, antrenman sonrası geldiği evinin önünde kimliği belirsiz bir kişinin bıçaklı saldırısına uğradı. Vücuduna aldığı bıçak darbeleriyle ağır yaralanan genç kız, kanlar içerisinde yığıldı. Saldırgan kaçarken, çevredekilerin ihbarı üzerine olay yerine polis ve sağlık ekipleri sevk edildi.

Sağlık ekiplerinin ilk müdahalesini yaptığı Özdemir, Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldı. Özdemir, hastanede hayatını kaybetti.

Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Başhekimisi Doç. Dr. Hakan Timur, saat 19:50 sıralarında Ceren Özdemir'in yaralı olarak hastanelerine geldiğini belirterek "Göğsünde ve karnında kesici ve delici alet yaralanması vardı. Acil serviste gerekli müdahaleyi yaptık. Ameliyathaneye alındı. Ancak yapılan tüm müdahalelere rağmen kızımızı kurtaramadık. Üzgünüz" dedi.

Olayla ilgili soruşturma başlatan polis, çevredeki iş yerlerinin güvenlik kameralarını incelemeye aldı. Ekipler, saldırganın kimliğini belirlemeye çalışıyor. (www.hurriyet.com.tr)"

Ceren Özdemir davasında karar çıktı

Üniversite öğrencisi Ceren Özdemir'i, 49 gün önce evinin önünde bıçaklayarak öldüren, katil zanlısı Özgür ARDUÇ hakkında karar verildi. ARDUÇ'u 'canavarca hisle adam öldürme suçundan' ağırlaştırmış müebbet hapse mahkum eden mahkeme katilin cezasında indirim de yapamadı. Karar başta Ceren'in ailesi olmak üzere toplumun büyük kesimini memnun etti. Verilen cezanın yanı sıra kararın kısa süre verilmesi de toplumda memnuniyetle karşılandı. Türkiye'de özellikle kadın cinayetlerinde sürüncemede kalan ve yıllarca devam eden kimi zaman unutulmuş davalar toplum vicdanında büyük yaralara yol açıyor.

Tokat iline komşu il olan Ordu'da genç bir kız, hiçbir neden olmaksızın, cezaevinden kaçan bir adam tarafından evinin kapısında vahşice öldürüyor. Ülke gündeminin aylarca ilk sıralarında yer alan bu olay, Ankara Çankaya Üniversitesindeki odasında öğrencisi tarafından yine vahşice öldürülen Ceren DAMAR öğretmeni ve Mersin'de yine vahşice katledilen Özgecan'ı akıllara getiriyor.

Yakın il olduğu için Ceren ÖZDEMİR olayı Tokat ilinde yaşayanlar için bir risk midir?

Bu soruya hiç kimse kesin bir cevap veremez elbette. Cevap, hem "evet", hem "hayır"dır. Bazı olaylar sıradışıdır, kendine has özelliktedir ve aynı özellikte olacak şekilde bir kere yaşanır görünürler. Bu çeşit olayları önceden öngörmek olası değildir. Katil cezaevinden kaçmış olacak, rastgele öldürme isteği olacak, tanımadığı genç bir kızı kurban olarak seçecek.

Olayların yaşandıkları zaman ve mekan yönünden derinlemesine analizi bazı sosyal riskleri önceden öngörmemizi kolaylaştırabilir. Özellikle kurumsal boyuttan ele alırsak, cezaevinden firar eden birisinin toplum için risk teşkil edeceği açıktır ve Ordu'da yaşanan cinayetin böyle bir yönü vardır. Ancak öngörülebilir bir risk olsa da hedefin kim olacağına dair hiçbir ipucu yoktur. Mekansal olarak bakıldığında geçmiş yüzyıllara göre bu çeşit durumlar için risk öngörüsü geliştirmek zorlaşmıştır. Çünkü, değil ülkenin dünyanın herhangi bir köşesinde psikopat olarak yetişen birisi bütün diğer insanlar için risk teşkil edebilir. Bunda ulaşımın kolaylaşması ve hızlanması en büyük etkidir.

Sıradışı olayların medyada çok fazla dramatize bir şekilde yer alması, toplumda aşırı suç korkusu doğmasına yol açabilir. Bu nedenle yetişkinlerin kendileriyle ilgili ya da çocuklarıyla ilgili neyin risk olduğu veya olmadığı hususunda sağlıklı düşünebilmeleri için yaşadıkları kentlerle ilgili doğru bilgiler edinmelerine ihtiyaç vardır.

Tokat ili Sosyal Risk Haritası çalışmasının temel amacı; dünyada ve ülkemizde giderek artan şiddet, saldırganlık, çocuk suçluluğu, çocuk mağduriyetleri, uyuşturucu madde bağımlılığı, intihar eğilimleri, sanal alem ve onun argümanlarının yarattığı olumsuz etkiler vd. zararlı olabilecek durumlar karşısında, özellikle dezavantajlı grupların esenliğini güçlendirecek etkin hizmet modellerine ulaştıracak bilimsel bir yol haritası ortaya koymaktır. Daha özel hedef ise; saha araştırmaları yoluyla gençlerin içinde bulunduğu ruh halinin, yaşadıkları anlam ve anlamsızlık, öfke ve saldırganlık yönünden duyuş-düşünüş-davranışlarının, aile, okul ve çevre ekseninde belirlenmesidir.

Adalet Bakanlığı verilerine göre;

2018 yılı başı itibarı ile, ülkemiz Başsavcılıklarında bekleyen FAİLİ MEÇHUL olay/dosya sayısı 4 milyon 235 bin 783 ve 2017 yılı TOPLAM suç olay/dosya sayısı, 8 milyon 479 bin 818'dir.

Suça karışan kişilerin sayısı açısından bakıldığında ise, Sadece 2018 yılı içinde 13 milyon 19 bin 166 kişi suça karışmış, 10 milyon 221 bin 932 kişi de suç mağduru olmuştur.

2009 yılında Türkiye'de Ceza Mahkemelerinde "**Çocuklara Cinsel Saldırı**" nitelikli suç, **dava dosya sayısı** 8 bin 123 iken; bu sayı 2016'da 21 bin 189'a yükselmiştir(Kaynak: Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü). Bu istatistikler toplum için, toplumun her ferdi için tehlike ve tehdit içeren bir tabloyu yansıtmaktadır. Fiilen 8 milyon suç olayı demek; her olayda ortalama davacı-davalı taraf olmak üzere en az 2 kişi yer alsa, 16 milyon kişinin adliye kayıtlarına mağdur ya da fail olarak girmiş olması demektir. Bunun bir başka anlamı ise, ülkemizde her 100 hanedan en az 70'inde yine en az, bir suçlu ya da suç mağduru bulunmaktadır.

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de de, şiddetin her türünde ciddi artışlar gözlenmekte; suç mağdurları ordusuna yeni bireyler eklenmektedir. Bu durum haklı olarak, toplumumuzun her kesiminde giderek korku uyandırmaktadır. Yine çocuk mağduriyetleri, çocuk ihmali ve istismarı, hem nicelik hem yaşanan olayların türü itibarı ile kaygı verici bir seyir izlemektedir.

Bütün suçlar ekseninde ele alındığında, en fazla suç işlenen yaş kesiti 14-16'dır; yani ilk gençlik dönemi. Cezaevlerindeki hükümlü-tutuklu yaş profili daha farklı gibi dursa da, genellikle ileriki yaşlarda hapse girmiş olanların da çok büyük yüzdesi adalete yansımış olsun ya da olmasın, ilk suçlarını çocukluk yıllarında işlemiş kişilerdir. Bu nedenle çocukluk yılları, bireylerin travmatik yaşantılara maruz kalıp kalmaması açısından, gençlik yılları ise sağlıklı bir kişilikle topluma karışıp karışılmadığının test edilmesi yönünden oldukça önemli evrelerdir.

Toplumlarda suç korkusuna, endişeye, kaygıya, korkuya ve hüznü yol açan şiddeti, son bir olay üzerinden anlamaya kalkmak yanlış bir tutumdur. Yaşanan bir çok sıradışı olayda bile aslında, "bela geliyor" demiş; uğursuz bir ses/öngörü saymış, duymak istememişiz.

Suça ilgi her zaman yüksek olurken, niçin işlendiğini ve önlemek için ne yapmak gerektiğini anlamak her zaman sorun olmuştur. Suçları önlemede yetersizliğimiz, bir bölümüyle, suç davranışını anlamadaki sorunlarımızdan kaynaklanmaktadır. Bütün suçları açıklamada tek başına hiçbir kuram yeterli değildir; özellikle de birçok suç ve suçlu türü varken. Durum ne olursa olsun, suç davranışlarını daha iyi anlamak, hem gelecekte olabilecek suçları kestirmek ve hem de suç davranışını değiştirmek için başarılı araya girme, yani önleyici ve hem de iyileştirici müdahale açısından hayati derecede önemlidir (Canter, 2011: 106, 110).

Türkiye Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında, sosyal sorunların çeşitlendiğine, çoğaldığına; şiddet, suç ve çocuk mağduriyetlerindeki artışların sıkıntılı bir seyir izlediğine dikkat çekilir. Kalkınma Planınının 272. maddesi aynen şöyledir:

“Giderek hızlanan değişim süreci, aile ve toplumda insanlar arası ilişkileri olumsuz etkilemiştir. Kitle iletişim araçlarının çeşitlenmesi, aile içi iletişimde geleneksel yöntemlerin dışına çıkılamaması ve eğitim sisteminin aşılamayan sorunları, gençlerin aileden kopma, toplumsal sorunlara duyarsızlaşma, ümitsizlik, özgüvensizlik gibi sorunlarını ve bunun sonucunda şiddete eğilimini artırmıştır.”

Küreselleşme sürecinin olumsuz etkileri, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de, aile yapısında ciddi değişimler ve bağlı olarak sıkıntılar doğmasına yol açmıştır. Ailenin çocuk yetiştirme bağlamında ciddi sorunlar yaşaması, eğitim sürecine de toplumun diğer sosyal alanlarına da olumsuz olarak yansımaktadır. Kültürel değerlerin çocuklara aktarımında hem aile hem okullar boyutunda ciddi zorluklar yaşamaktadırlar. Empati ve merhamet duyguları zayıf bir yeni kuşak doğuyor. Bu ise, birbirini anlamakta zorlanan, sorunlarını şiddete başvurarak çözme yolunu kendinde hak olarak gören bir anlayışa doğru evrilmektedir. Bunu giderek gündelik yaşamda (özellikle trafik kavgalarında) daha sıkça görebilmekteyiz.

Şiddet, suç, vandalizm, çocuk mağduriyetleri, uyuşturucu maddeye yönelik, intihar eğilim ve olaylarındaki artış vb. sorunlara baktığımızda, birey ve toplum güvenliğinin ciddi bir düzeyde tehdit altında olduğunu görüyoruz. Buna karşılık, özellikle aile ve çocuk hizmetleriyle ilgili temel görevi olan kurumların donanım, strateji, politika, personel gücü ve sunmaya çalıştıkları hizmetlerdeki nitelik ya da başka bir deyişle işgücü yeterlilikleri oldukça sorunludur. Örneğin; 18. Milli Eğitim Şurası konuşmasında (Ankara 2010), dönemin Milli Eğitim Bakanı Sayın Nimet Çubukçu; “Rehber öğretmenler için yaklaşık 40 bin kadromuz var; ancak okullarımızda çalışan rehber öğretmen sayımız ne yazık ki, ancak 16 bin civarındadır. Rehber öğretmenlerimizin sayı ve kalitesinin artırılmasına ihtiyaç vardır...” demiştir. Benzer bir şekilde, TBMM Şiddet Araştırma Komisyon Raporu(2007); “Okulların ve sosyal çevrelerinin sosyal risk haritaları çıkartılmalı... Sorunların daha fazla olduğu yerlerde, okul rehberlik servisleri, RAM’lar güçlendirilmeli; rehber öğretmen sayıları artırılarak, diğer disiplinlerden elemanlara / uzmanlara da sistemde yer verilmelidir” yaklaşımını açık bir ifade ile ortaya koyar.

Şiddet üzerine konuşmanın iki tür zorluğundan söz edilebilir. Birincisi, "kendimiz üzerine konuşma" konusundaki zorluktur. Her birey ve topluluk, genel kural olarak, kendisine uygulanan şiddet üzerine konuşmayı tercih eder. Kendi şiddet uygulamalarımız üzerine konuşmak gerektiği konusunda yapılan her çağrı, "ya onların bize yaptıkları" duvarına çarpar. Hiç abartmadan iddia edebiliriz ki, eğer bugün yaygın toplumsal şiddetten şikayet ediyorsak, bunun ana nedenlerinden birisi, kendimiz üzerine konuşmayı başaramıyor olmamızdır. Tarihimizde yaşanmış şiddet biçimleri konusunda takındığımız tavır bunun bir örneğidir. "Diğerlerine" uyguladığımız şiddet, kısa sürede "ötekilerin bize yaptıkları" hikayesine döner ve onların yaptıkları arkasında kaybolur gider. Şiddet üzerine konuşmanın ikinci zorluğu, şiddetin yapısından kaynaklanmaktadır. Çünkü, şiddetin tek bir tanımını yapmak güçtür; nerede başladığı ve nerede bittiği şiddeti ele alana göre değişebilmektedir. Şiddet, genel olarak sosyal bilimsel bir tanıma değil, ama ahlaki anlatımın konusuna daha uygun düşer. Yani, şiddetin sınırları ahlak ve ideoloji anlayışımız tarafından belirlenmektedir. Bu nedenle şiddet farklı kültürlerde farklı kodlanır ve ağırlıklı olarak bir araç şeklinde düşünülür (Reemtsma, 1998: 8).

Bazı kavramlar vardır ki, onları tek bir bilgi alanı ya da bilim disiplini içinde anlatamazsınız; şiddet de böyle bir kavramdır. Gündelik bilgi alanı da, felsefi bilgi alanı da, dini bilgi alanı da, bilimsel bilgi alanı da bütün zamanlarda şiddet kavranına atıfta bulunulan anlatımlarla doludur. Şiddet konusu henüz ülkemizde yeterince araştırılan, yeterince duyarlılıkla mücadele edilen bir konu değil. Aksine hayatımızın doğal bir parçası olarak bizimle iç içe seyrediyor. Bize dokunulmadıkça da, şiddetle bir işimiz olmadığını düşünmek işimize geliyor gibi. Yani, "ateş" düştüğü yeri yakıyor.

Şiddet: kişinin kasıtlı olarak, diğer bir kişiye, bir gruba veya bir topluluğa karşı psikolojik, sözel, fiziksel, sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik yönden zarar vermesi ya da açık olarak zarar verme tehdidinde bulunması; farklı olarak da bir şekilde kendine karşı kötülük olacak bir eylem ortaya

koymasdır. Yani şiddetin varlığından söz etmemize yol açacak temel belirti, yapılan, edilen, öngörülenlerden insan konulu zarar ortaya çıkmış olmasıdır. Zarar gören, diğer bir kişi, bireyler topluluğu ya da bir grup, veya bizzat bireyin kendisi olabilir.

Bir eylemin şiddet olarak tanımlanmasına yol açacak diğer bir özellik ise, eylemin kasıtlı olarak yapılmış olmasıdır. Diğerine bir şekilde zarar verse de, spor ya da oyun maksadıyla karşı tarafa yönelik eylemler, sehven verilen zararlar ve kazaları şiddet olarak tanımlamıyoruz.

Küresel sürecin, medyanın, hızlı şehirleşmenin, göçün, eğitimden kaynaklanan sorunların, dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik, sosyal, siyasal krizlerin aile yapısı ve çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri her geçen gün artmakta; bu artışın seyri ve tahrip edici etkileri bölgelere, illere, ilçelere belki mahallelere göre farklı olabilmektedir. Bu nedenle şiddetin, suçun, mağduriyetin nedenlerini erken teşhis etmenin ve bağlı olarak 'etkin sosyal politikalar' geliştirmenin önemi artmıştır.

Şiddetle, suçla, istismarla, mağduriyetle ve benzer her çeşit sosyal sorunlarla ilgili sahadaki hizmetlerde psikologlara, sosyal çalışmacılara, psikolojik danışma ve rehberlik elemanlarına, programcılara, ölçme değerlendirmecilere, sosyologlara, felsefecilere, çocuk gelişimcilerine, psikiyatriştlere, eğitimbilimcilere (vb.) ayrı ayrı ihtiyaç vardır.

İnsan ve toplum bilimleri bu yüzyılda giderek daha çok önem kazanmaktadır. 20 yy bir bilim ve fen çağı idi. Ancak doğa bilimleri ve teknolojik gelişmeler öyle öne çıktı ve kutsandı ki, insan ve toplum sorunları büyük ölçüde ihmal edildi, dahası unutuldu. Fen alanında her durum, her birim, sebepleriyle, süreçleriyle, sonuçlarıyla kılı kırk yararcasına ele alınırken, sosyal olay ve olgulara ancak günlük travmalar boyutunda bakılmakla yetinildi. Böyle bir anlayış, böyle bir duruş, çağdaş toplumların -ne olduğunu çok anlamadan- şiddet ve suç batağına saplanmalarına sebep oldu.

Çağdaş bir ülke oluşun en belirgin özelliği, sosyal bir devletin ve demokrasi kültürünün varlığı/kalitesidir. Devlet, sosyal fonksiyonlarını kurumlarının iş gücü yeterliliği ve kalitesiyle ortaya koyar. Böyle bakıldığında, devletin sosyal hizmetler için ayırdığı mali kaynakları, uygulamadaki sosyal politikaları, çalıştırdığı personel sayı ve nitelikleri büyük önem taşır. Toplumun esenliği için sosyal devlet adına eğitim, sağlık, hukuk ve diğer sektörlerdeki hizmetleri yürütenlerin sayısı/kalitesi, güncel nüfusun nicelik, nitelik ve ihtiyaçlarıyla doğru orantılı olmalıdır.

Kurumlar "sosyal devlet" anlayışı ile hizmet yürütüyorsa, her yıl sonunda stratejik eylem plan ve programlarına göre neyi iyi yaptıklarının dökümlünü yaparken, aynı zamanda neyi yapamadıklarının ya da kötü yaptıklarının açık sorgulamasını yapabilmelidirler. Bunun yapılmaması / yapılamaması bir sosyal riskler. Yerel yöneticiler, bürokratlar, siyasiler çevre ya da ülke bazında daha sorunlu konuları sonraya, kendilerinden sonra işbaşına gelecek olanlara bırakırlarsa bu bir sosyal risktir.

"Şerri bilmeyen içine düşer" deyişi, tam da risk tanımının başka bir boyutudur. Çocuk, yaşlı, kadın ve özellikle tüm dezavantajlı gruplar yönetenlerin anlayış ve insafına inanarak hayatlarını sürdürürler. Bu nedenledir ki, yönetenlerin tüm icraatları, risk analizleri üzerine olmalıdır.

Risk terimi, belirli bir tehlikeyle bağlantılı olarak hasar, yaralanma, hastalanma, ölüm ve başka olumsuzlukların meydana gelme olasılığını ifade eder. Hiçbir risk tanımı, kavramın anlamının ve kullanımının her yönünü kapsayamaz. Ayrıca terimin kullanımı sürekli olarak değiştiği için, terimin belirli bir toplum ve belirli bir bağlam çerçevesinde değerlendirilmesi gereklidir. Toplum ve toplumun geleceği konusunda, belirli bir dönemde geçerli olan fikirler ve değer yargıları, riskin algılanış biçimini etkiler. Şimdi ve gelecek arasındaki ilişki toplumun kendisi hakkında günümüzde sahip olduğu fikre bağlıdır. İnsanı korkutan şey gelecek olunca, risk karşısında verilen tepki olumsuz sonuçların ortaya çıkma olasılığını yoğunlaştıracaktır. Sonuç olarak riskin anlamını, toplumun kendisinin, değişimle nasıl baş etme konusundaki yeteneğini nasıl gördüğü belirleyecektir(Furedi 2001:19,44).

İnsanoğlu dünya ve hayat serüveninde hep içinde yaşadığı doğayı, onun şartlarını ve olaylarını kontrolü altında tutmaya çalışmıştır. Bu, özellikle güvenlik ihtiyacının yarattığı bir duygunun davranışa yansımasıdır. İnsanlar bir yandan hayatın belirsizliklerinden, tehlikelerinden, tehditlerinden korkarken, bir yandan da geleceğin içine doğru ilerlemek zorundadır.

Toplumunu yönetme ve yönlendirme görevi olanların, diğer insanlar adına bazı kararlar vermeleri gerekebilir. İşte böyle durumlarda, yarınlarda insanları bekleyen tehlikeleri ön görmek ve ona göre tedbirler almak birilerinin asıl işi olabilmektedir. Risk üzerine kafa yorma, çalışma zorunluluğu işte burada başlamaktadır.

Riskler geçmişten günümüze değişik özellikler ve anlamlar taşımıştır. Risk kavramı değişken anlamlar taşıyabildiği gibi, bir dönem risk sayılan hususlar sonradan risk olmaktan çıkabilmektedir.

Risk kaynağı; başka insanlar, doğal olaylar, coğrafi –çevresel- şartlar olabilir. Diğer yandan bir yerde/zamanda aynı tür risk, farklı insanları farklı şekillerde etkileyebilir.

Risk, bir belirsizlik haliyken, her belirsiz durum risk olarak nitelendirilemez. Furedi, şimdi ve gelecek arasındaki ilişkinin riski belirlediğini, bu gün risk olarak görülen birçok olgunun gelecekte risk olmayabileceğini, bu nedenle de riskin sürekli değiştiğini belirtir (Furedi, 2001:43). Buradan hareketle sosyal değişimin sürekliliği göz önüne alındığında risk ekonomik, siyasal ve kültürel koşullara göre her gün değişebilme özelliğine sahip iken, bugün risk olan bir olgu siyasal ya da ekonomik karar alıcılar tarafından risk olmaktan çıkabilir; ya da daha tehlikeli bir değişime uğrayabilir. Sosyal risk doğrudan toplumsal koşullarla ilintili olduğundan her toplumda farklı özelliklere sahiptir.

Modernleşme, bireyi her gün ucu açık birçok riskle yüz yüze bırakmaktadır. Yaşadığımız dünya, içtiğimiz sudan, trafik kazalarına ya da kullandığımız ilaçlara, yediğimiz sebze ve meyvelerde kullanılan tarım ilaçlarına, AIDS ve kanser riskine, çevresel ve doğal afetlere, hırsızlık, şiddet, terör ya

da birinin beline sardığı bombanın kurbanı olabilmeye kadar, kendimizin kontrol edemeyeceği risklerle yaşamamızı kaçınılmaz kılmaktadır. Bugün globalleşme ile birlikte risk de globalleşirken, bireyler teknolojik araçlarla bilgiye ulaşabildikleri gibi riskli olan alanların bilincine vararak korkuyla yaşamlarını sürdürür olmuşlardır. Her ne kadar sosyal refah devleti bazı işlevlerini yitirdi denilse de, bugün devlet riskli alanlarda korkuyla yaşayan bireye destek olmak konumundadır.

Sosyolojik bağlamda risk olgusu iş, gelir dağılımı, kentleşme, konut, eğitim, ailenin yeni konumu, sağlıktan yararlanma gibi temel haklara bireylerin erişimi ya da mahrum olması ile ortaya çıkan göç, işsizlik, yoksulluk, hastalık, suç, özgürlüklerin kısıtlanması, cinsiyete dayalı eşitsizlikler, çocuk, genç ve yaşlıların karşılaştığı sorunlar, şiddet, terör gibi toplumu ve bireyi tehlike ile yüz yüze bırakacak fenomenler üzerine yoğunlaşmaktadır.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde bölgeler arası farklılıklar, köylülüğün tasfiyesi sürecinde ortaya çıkan göç ve buna bağlı olarak gelir dağılımında oluşan adaletsizlik, işsizlik, yoksulluk temel değişkenleri oluşturmaktadır. Göç ve yoksulluğun tetiklediği merkezlerde oluşan sağlıksız barınma koşulları, alt yapıdaki istikrarsız dağılım, işsizlik ve yoksulluğa bağlı olarak ortaya çıkan bireysel ve toplumsal gerilimler, çaresizlik, bireysel şiddet ve kendine ya da diğerlerine zarar verme davranışları, toplu protestolar, kimlik bunalımları ve ona bağlı olarak öbekleşme ve ötekileştirme yaygınlaşmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde veya az gelişmiş bölgelerde sosyal risk, genel olarak toplumsal tehdit gibi kabul edilirken, bu oluşun altında yatan gerekçelerin çözümü için ne kaynak ne de araştırmaya ağırlık verilmektedir.

Risk haritası hazırlanırken unutulmaması gereken bir diğer nokta da, grupların özgün yanlarına, yörenin gereksinimlerine göre çalışmanın farklılaştırılabileceği ve farklı tekniklerin de çalışmaya dâhil edilebileceği gerçeğidir. Burada sunulan çerçeve yalnızca bir taslak ve yol gösterici olarak değerlendirilmelidir.

Risk haritası oluşturulmasının amacı, yerel toplulukların kendi öncelikli alanlarını, risk ve tehdit olarak gördükleri kavramları, olayları ve en önemlisi bu risk ve tehdit durumlarına yönelik beklentilerini ortaya koyabilmektir. Çalışmanın önemli bir çıktısı olarak, merkezi ya da yerel yönetimlerin, halkın önceliklerine dair fikir sahibi olarak, riskli olarak değerlendirilen alanlarda ve konularda iyileştirmeye yönelik politika üretmesi mümkün kılınabilir. Farklı toplumsal grupların farklı önceliklerinin olduğunun belirlenerek siyasaların bu temelde oluşturulması ise daha katılımcı ve vatandaş öncelikli bir yönetim biçimine doğru atılacak önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Sosyal riskin anlamı ve haritalaştırma işlemi, ülkemizde henüz keşfedilmiş olup, farklı düzey ve tipte riskle karşılaşan bir toplulukta (yerleşim birimleri, altyapı ve kaynaklar gibi) bölgelerin veya kişilerin yerel algılarını gösteren görsel bir metottur.

Sosyal risk haritasının oluşturulabilmesi için, risk alanlarının sağlıklı ve nesnel bir şekilde saptanarak açıklanması ve bu veriler yardımıyla sosyal riski oluşturabilecek öğelerin belirlenmesi gereklidir.

Aşağıdaki kriterler sosyal risk haritalarında temel göstergeler olarak kabul edilebilir:

- ✚ Ekonomik zorlanmalar,
- ✚ Eğitim sürecindeki sıkıntılar,
- ✚ Cinsiyete dayalı eşitsizliklerin yaygın olması,
- ✚ Sosyal adalet ve eşitlikle ilgili sorunlar, refah paylaşımından doğan rahatsızlık,
- ✚ Sosyal dışlanma/ötekileştirmeler,
- ✚ Yaşam kalitesinin düşüklüğü ve bunun insani gelişime engel teşkil etmesi,
- ✚ Bireylerin bağımsız hareket edebilme yeteneklerinin oluşmaması (bir aile ya da bir topluluğa endeksli karar almak),
- ✚ Bireysel ve toplumsal sapmanın artışı; şiddetin tırmanışı / suçun artması,
- ✚ Aile kurumunun çağdaş hayat zorlanmalarından etkilenmesi.

Sosyal risk haritaları yoluyla;

-Sorunları, tehlike ve tehditleri doğru belirlemek, belirlenen risklere/sorunlara yönelik tedbirler geliştirmek kolaylaşacaktır.

-Sosyal gerilimin yoğun olduğu bölgelerde toplumun yüz yüze kalacağı tehlikeleri anlaşılır biçimde tanımlama avantajı elde edilecektir.

-Yerel yönetimlere, hizmet yürütücülerine ve sosyal politika üreticilere proje geliştirme ve karar verme konusunda kriter sağlanacaktır.

- Risk durum ve alanlarının zamanında belirlenerek, etkin önleyici iyileştirici faaliyetleri sağlıklı olarak gerçekleştirme imkanı kazanılacaktır.

Sosyal risk haritası çalışması, öngörülen hedef, seçilecek coğrafi alan ve öncelenecek temalara göre şekil alır. Genel olarak bir sosyal risk haritasını hazırlarken, hareket stratejisi olarak ortaya koyacak ve genel görüntüyü tanımlayabilecek temel veriler şöyle sıralanabilir:

- ✚ Sosyo-demografik veriler
- ✚ Ekonomik veriler
- ✚ Eğitsel göstergeler
- ✚ Toplumsal sapma ve şiddetin varlığı
- ✚ Suç istatistikleri
- ✚ Seçilen coğrafyadaki insani gelişme endeksi

Yukarıda sıralanan veriler araştırmacıları bilgilendirmek için yapılan bir ön çalışma özelliğindedir. Bu temel başlıklardan hareketle araştırmacılar, araştırma alanında nitel ve nicel veriler toplayarak daha nesnel sonuçlara ulaşmalıdırlar.

Adaman ve Keyder (2005) farklı yöntemler kullanarak 6 şehirde (Adana, Ankara, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul ve İzmir) yürüttükleri çalışmalar; bu illerdeki yoksul semtlerdeki farklı boyutlarda (ekonomik, siyasi, kültürel ve mekansal) dışlanmanın boyutlarını göstermesi açısından oldukça önemli bir kaynaktır. Çalışmada sosyal dışlanmanın temel olarak yoksulluk veya eğitim eksikliği gibi faktörlerin yanında ayrımcılık nedeniyle bazı kişilerin (veya aile /toplum kesimi) toplumun dışına itilmeleri veya istenilen oranda katılımlarının engellenmesi süreci olarak tarif edilmektedir.

Bu çalışmada öne çıkan faktörlerden bazıları ise yoksulluğun yanında zorunlu göç, etnik kimlik, engelli ve kadın olmanın dışlanma için önemli risk gruplarını oluşturulduğudur (ayrıca ilgili benzer raporlara bak Barut, 2001; Dağ, Göktürk ve Türksoy, 1998). Terör, etnik yapı, koruculuk, zorunlu göç gibi faktörler ile sosyal dışlanma ilişkilendirilebilir. Sosyal dışlanma değişkenin en önemli özelliği birçok önemli sorunun ortak etkisi sonucu oluşan; daha kalıcı ve kronik (süregelen) hal almış bir durumu; mağdurların algı ve değerlendirmesini içerecek bir şekilde ortaya koyabilmesidir Ancak, sosyal dışlanma çok boyutlu bir kavram olduğu için ölçümünün de bazı güçlükler olabilir.

Güçsüzlük kavramını sosyolojik düşüncede oldukça önemli olan yabancılaşma (alienation) ve Durkheim'in normsuzluk kuramsal temelinde geliştirilen bir kavramdır. İlgili kavramın sosyal psikolojide de bireysel ve grup normların çatıştığı durumlarda veya öğrenilmiş çaresizlik durumunda ortaya çıkan patolojik süreçlerin etkisini görmekte mümkündür. Örneğin, Seeman (1959) yabancılaşmayı güçsüzlük, normsuzluk, anlamsızlık; değersel anlamsızlık veya farklılaşma, "sosyal dışlanma", ve bireysel tükenme olmak üzere altı farklı boyutta değerlendirmiştir. Ancak, güçsüzlük ilgili kavramlara oranla tek boyutlu ve işlemsel tanımlarının daha net oluşu nedeniyle ölçüm işlerinde avantajlar sağlamaktadır. Güçsüzlük değişkeni bu alanda yapılan çalışmaların gösterdiği gibi toplumsal ve bölgesel sorunlar ile (göç, yoksulluk, marjinal gruplara ait olma, sorunlu semtlerde yaşama, etnik azınlıkta olma, vb.) bireysel veya aile düzeyinde sorunların (özürlülük, işsizlik, düşük eğitim, vb.) karşılıklı etkileşiminin olası çıktısı olarak karşımıza çıkmaktadır ve bir çok risk faktörüyle (intihar, ruhsal sorunlar, bağımlılık, şiddet, vb.) de aracı değişken olarak ilinti kurulabilir. Seeman (1959) güçsüzlüğü kişinin ulaşmak istediği hedefleri yakalama şansı kendi kontrolünde olmadığı veya düşük olasılık yönünde beklentisi olarak görmektedir. Otto ve Featherman Seeman'nin (1959) kavramsallaştırmasına dayanarak güçsüzlüğü kişinin istediği sonuçlar veya ödüller konusunda beklentileriyle ilişkilendirmektedir. Daha açık bir şekilde; kişinin kaderini (hayatını, hedeflerini) kontrol edemediği algı ve ona eşlik eden olumsuz duygu durumu olarak tarif edilmektedir. Güçsüzlük dışsal etkilere açıklık ve ezikliğe de işaret eder.

Ross, Mirawsky ve Pribesh (2001), bireysel (düşük eğitim, gelir ve işsizlik, vb.) ve semt dezavantajlarının (alt yapı eksikliği, eğitim ve sağlık imkanlarına ulaşım zor olması, suç, normsuzluk) karşılıklı olarak birbirlerine etkileyerek (bireysel olarak dezavantajlı olanların büyük olasılıkla kötü

şartlardaki semtlerde yaşaması) kişilerde güçsüzlük ve güvensizlik yarattığını ortaya koymuştur. Simpson (1970) sosyal hareketliliğin (göç, iş değiştirme, vb.) farklı kültürel ortamlarda etkisinin farklı olacağını işaret etmiştir. Simpson'a göre hareketliliğin sosyal norm olarak görüldüğü başarı temelli kültürlerde (örneğin ABD); hareketliliğin olumsuz sonuçlarının fazla görülmediği; ancak daha geleneksel ve tarım ülkelerinde (Latin Amerika) sosyal hareketliliğin güçsüzlük ve normsuzluk gibi daha fazla olumsuz sonuçlarına işaret etmektedir.

Suç, şiddet ve sapma davranışları sosyoloji, psikoloji, hukuk, ekonomi, siyaset, halk sağlığı, vb. oldukça farklı alanların ortak konusudur. Suç, şiddet ve sapma alanında sosyolojik bakış açısı en yaygın ve kapsayıcı yaklaşımları sunmaktadır. Ayrıca şimdiki çalışmada ağırlıklı bir şekilde sosyolojik bakış açısı bağlamında geliştirildiği için çalışma değişkenleriyle ilgili bazı temel sosyolojik kuramsal yaklaşımlara kısaca yer verilecektir. Sosyolojik yaklaşımlar, yapısal ve bireysel düzeyde yaklaşımlar olarak iki ana grupta değerlendirilebilir.

Yapısal düzeyde yaklaşımlarda yoksulluk, işsizlik, gelir dağılımında eşitsizlik, göç gibi faktörlerin suç oranlarını nasıl etkilediği konularına odaklanılmaktadır. Bireysel düzeydeki teoriler ise bireyler arasındaki davranış farklılıkları ile yapısal faktör ve süreçler arasındaki etkileşimi konu edinmektedirler (Akers, 1997). Bireysel düzeydeki teorilerde hangi sosyal süreçlerin, mekanizmaların veya faktörlerin, bireylerin sapmış davranış gerçekleştirme olasılıklarını nasıl artırdığı sorusuna yanıt aranır. Sosyolojik temelli bireysel düzeydeki sapmış davranışlarla ilgili bütün teorileri burada tanıtmak amacımızı aşmaktadır. Bu bağlamda, sosyolojik yaklaşımlar arasında Sosyal Bağ Teorisi (Hirschi, 1969) Sosyal Öğrenme Teorileri (Akersi, 1998; Sutherland, 1942) ve Gerilim Kuramları (Merton, 1938; Agnew ve White, 1992) gençlerin şiddet ve sapmış davranışlarını açıklamak için en fazla başvurulan teorilerdir. Her üç teori de aile ve okul süreçleri bağlamında gençlerin sapma davranışlarını açıklamaya olanak tanıyan kuramsal yaklaşımlar sunmaktadır. Bu araştırma kapsamında da aile ve okul bağlamları incelendiği için, kısaca teorileri burada tanıtmamızın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Sosyal Bağ Teorisi (Hirschi, 1969) temel olarak bireylerin içgüdüsel olarak şiddet ve sapmış davranışlara eğilimli olduğunu iddia eder. Eğilimli olan insanların hepsi şiddet ve sapmış davranış sergilemediğine göre, teori bireyleri kontrol altında tutan mekanizmaların neler olduğu sorusuna yanıt bulmaya çalışır. Teori, bireyi topluma bağlayan kuvvetli sosyal bağların, sapmış davranışları engelleyici yönde rol oynadığını iddia eder. Bu bağlar sayesinde birey hem toplumun paylaşılan ortak değerler sistemini öğrenmektedir, hem de kontrol altında tutulmaktadır. Eğer bireyin toplumla olan bağları zayıf ise, zaten içgüdüsel olarak sapsmaya eğilimli olan bireyi sınırlayacak bir güç kalmayacak ve birey fırsat bulduğunda, sapmış davranışlar için özgür olacaktır. Yaşamında değer verdiği, önemsendiği kişilerle olan bağları sayesinde, bireyler hem toplumun norm ve kurallarına uygun davranmayı öğrenmekte hem de bu bağlar bireyler üzerinde bir denetim mekanizması olarak çalışmaktadır.

Sosyal kontrol teorilerine göre bireyin önem verdiği kişilerin birey hakkındaki duygu ve düşünceleri birey için önemli olduğundan, birey genel olarak kabul edilen norm ve değerler sisteminden saparak bu ilişkileri riske atmak istemeyecektir. Bireyin en fazla değer verdiği kişilerin başında ebeveynleri gelmektedir. Bu noktada, ileride de tartışılacak olan, aile içi ilişkiler önemli hale gelmektedir. Benzer şekilde, bireyi topluma bağlayan diğer bir mekanizma da okuldur. Gencin okula vermiş olduğu değer, okulun genel olarak uyumlu bir havaya sahip olması, gencin herhangi bir sapma davranış gerçekleştirerek, eğitimi riske atma olasılığını azaltmaktadır. Tabii ki sosyal bağ ve sosyal kontrol teorilerine getirilen önemli bir eleştiri (örn. alt kültür kuramları) bazı durumlarda sosyal kontrol veya bireyin topluma bağlılığının kendisinin bireyi suça itebileceği düşüncesidir. Bunun çarpıcı bir örneği namus veya kan davalarında olduğu gibi bireyin ait olduğu grup normları veya baskısı doğrultusunda hareket ederek suç işleyebilmesidir.

Sosyal Öğrenme Teorisi (Akers, 1998; Sutherland, 1942) gençlerin şiddet ve sapsmiş davranışlarını farklı bir noktadan açıklamaktadır. Bu teori, şiddet ve sapsmiş davranışın öğrenilen bir davranış olduğunu ileri sürer. Bireyler bu davranışları etkileşim içinde buldukları diğer kişilerden samimi gruplar içinde öğrenirler. Bireylerin şiddet ve sapsmiş davranışları suçlulardan öğrenmeleri diye bir durum söz konusu değildir. Günlük etkileşim süreçlerinde, bireylerin zamanlarını geçirdikleri, duygu ve düşüncelerini paylaştıkları, çeşitli aktiviteleri beraber gerçekleştirdikleri diğer kişilerden bu davranışları öğrenmeleri söz konusudur. Bu noktada, bireyin etkileşimde bulunduğu samimi grupların farklı durumlarla ilgili değer ve normları önemli hale gelmektedir. Bireyler genellikle etkileşimde buldukları grupların norm ve değerler sistemine uygun hareket ederler. Her grubun norm ve değerlerinde benzerlikler ve farklılıklar söz konusu olabileceği için, bireyler gruplar içinde şiddet ve sapsmayla ilgili farklı norm ve değerlere maruz kaldıkları gibi farklı davranış örneklerine de maruz kalırlar. Grupların normları farklı durumlarda şiddet ve sapsmayı meşru ya da haklı görebilir ve hatta destekleyebilirler. Bireyler yoğun, süreli ve uzun süreden beri bazı durumlarda şiddet ve sapsmanın normal olduğu mesajlarına maruz kalırlarsa, bireylerin bu davranışları rasyonelleştirerek, sergileme olasılıkları da artmaktadır.

Bireylerin en fazla bu mesajlara maruz kalabileceği ve davranışları görebileceği bağlamlardan bir tanesi ailedir, çünkü aile ilk sosyalleşme sürecinin gerçekleştiği ve yoğun ilişkilerin yaşandığı yerdir. Ebeveynlerle olan ilişkileri içinde erken çocukluk döneminden itibaren bireyler şiddet ve sapsmayı onaylayan mesajlara maruz kalarak, bu davranışları gözlemleyerek öğrenebilirler. Bu bağlamda, ebeveynlerin uyguladıkları disiplin teknikleri, ebeveynlerin sorunlarını nasıl çözdükleri ve genel olarak şiddet hakkında ne düşündükleri önemli hale gelmektedir. Ayrıca, okul farklı etkileşim ağlarının bulunduğu ve gencin zamanını en fazla harcadığı bağlamlardan biridir. Okulda şiddet olaylarının arttığı düşünüldüğünde, okul içi ilişkiler bu davranışların öğrenilmesi için kaynak oluşturabilirler.

Gerilim teorileri son yıllarda sapkın davranışları açıklamada yaygın olarak tercih edilen teorilerden biridir. Merton'un (1938) anomi teorisi, yapısal düzeyde amaçlar ve amaçlara ulaşmakla ilgili araçlar arasındaki boşluktan kaynaklı olarak ortaya çıkan gerilimin suç oranlarını etkilediğini vurgulamakla beraber, günümüzde Agnew (1992; Agnew ve White, 1992; Agnew ve diğerleri, 2002) çalışmalarlarıyla gerilim teorisi ile bireysel düzeyde hissedilen gerilimin sapmış davranışa nasıl yol açtığını açıklamaktadır. Merton (1938) toplumda belli kültürel amaçların (servet sahibi olmak gibi) yoğun olarak vurgulandığını belirtirken, bu amaçlara ulaşmanın araçları ve yollarının yeterince vurgulanmadığını ifade eder. Herkes bu amaçlara ulaşmak istemektedir fakat toplumda amaçlara ulaşmak için yasal yollar (eğitim gibi) eşit şekilde dağılmamıştır. Bundan dolayı, genel bir gerilim durumu söz konusudur. Yasal fırsatlara ulaşamayanlar, toplum tarafından değerli olan amaca ulaşmak için yasal olmayan fırsatları kullanarak gerilimin üstesinden gelmeye çalışırlar. Agnew (1992) Merton'nun teorisinden yola çıkarak, bireylerin sadece belirli amaçlara ulaşmak için gerilim yaşamadıklarını, bazen içinde bulunmuş oldukları ortamlardan kaçamadıkları, ya da yaşamlarında çok sevdiği ve değer verdikleri kişilerin ya da şeylerin yok olması gibi durumların da gerilimin kaynağı olduğunu ileri sürer. Bu bağlamda aile veya okul içersindeki bazı uygulamalar gençlerin farklı gerilimler yaşama olasılığıyla ilişkili olabilir. Ergenlerin ya da gençlerin içinde buldukları durumları olumlu hale dönüştürememelerinden kaynaklanan gerilim, onların fiziksel şiddet ya da sapmış davranışlar gerçekleştirme olasılıklarını yükseltmektedir.

Gençler arasında fiziksel şiddet ve sapmış davranışlarının oluşmasını etkileyen faktörlerin en başında, gençlerin, farklı bağlamlarda, bu davranışların doğrudan ya da dolaylı olarak mağdurları olmaları gelmektedir. Evde, okulda, çeşitli sosyal aktiviteleri gerçekleştirirken bu davranışların mağdurları veya tanıkları olmaları gençlerin davranışları model almalarına fırsat tanıyabilmektedir. Bundan dolayı, gençlerin bu davranışlarını etkileyen süreçlerin veya bağlamların neler olduğunun araştırılması önemli hale gelmektedir. Davranışların sıklığı veya yaygınlığını bilmek ne kadar önemli ise, bu davranışları açıklayabilmek için, onlara kaynak olan mekanizmaları bilmek de o kadar gereklidir. Şiddet veya farklı sapmış davranışları etkileyen bağlamlar arasında özellikle aile gelmektedir. Çeşitli araştırma bulguları aile yapısı ve aile içi süreçlerin gençlerin fiziksel şiddet ve diğer sapmış davranışlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir (Akers 1998; Baumrind, 1991; Hay, 2001; Heimer, 1997; Loeber ve Stouthamer-Loeber, 1986; Sampson ve Laub, 1993; Simons ve diğerleri 2000, 2005; Stern ve Smith, 1994; Wright ve Cullen, 2001). Araştırma bulguları, aile yapısı, ebeveynlerin çocuklar üzerindeki denetimleri, disiplin teknikleri ve ebeveynlerin kendilerinin sorun çözme yöntemlerinin gençlerin davranışlarını farklı derecelerde hem olumlu hem de olumsuz olarak etkilediğini ortaya çıkarmıştır (bkz. Heimer, 1997; Hirschi, 1969; Sampson ve Laub, 1993; Simons ve diğerleri, 2000: 205).

Ailenin yanı sıra, son yıllarda yapılan tartışmalarda okulun bazı durumlarda şiddeti ve sapmayı engelleyici rol oynadığına dikkat çekilirken, bazı durumlarda da kendisinin, şiddetin veya sapmanın kaynağı olduğuna dikkat çekilmektedir (Jenkins, 1995; Steward, 2003; Welsh, Stokes ve Greene,

2000; Zang ve Messner, 1996). Bundan dolayı, gençlerin yaşamlarında etkili ve birbiriyle ilişkili olan bu süreçlerin, gençlerin davranışları üzerindeki pozitif ve negatif etkilerinin irdelenmesi önemlidir. Bazı durumlarda aile ve okul, gençlerin şiddet ve sapma davranış sergilemelerine fırsat tanımaz iken, bazı durumlarda ise çeşitli rol modelleri ve fırsatlar sunarak, gençlerin bu davranışları öğrenmelerine ve rasyonelleştirmelerine katkıda bulunabilirler. Bireylerin erken çocukluk döneminden itibaren aileden etkilendikleri ve örgün öğrenimlerine başladıkları andan itibaren artan oranlarda zamanlarının çoğunu okulda ve okulla ilgili aktivitelerde geçirdikleri düşünüldüğünde, aile ve okul, gençlerin şiddet ve sapmış davranışlarını anlama konusunda incelenmesi gereken önemli odaklar haline gelmektedirler.

Aile, bireyin yaşamını devam ettirebilmesi için dünyaya geldiği andan itibaren gerekli bakım ve desteği veren sosyalleşme sürecinin gerçekleştiği kurumdur. Aile, bireyin ilk sosyal deneyimlerini oluşturması ve kişiliği geliştirmesi için önemli bir role sahiptir. Aile üyelerinin gençlere yönelik olan tutumları, duygu, düşünce ve davranışları, gençlerin yaşadığı problemleri çözme yollarını öğrenmelerinde önemli bir referans noktasıdır. Anne babalar çocuklar için rol modelleri oluşturdukları için, ebeveynlerin konuşmaları, davranışları, olaylara bakış açıları ve değerlendirmeleri, çocukların toplumsal normları ve kabul edilen davranış modellerini öğrenmeleri için kaynak oluşturur. Toplumda varlığını sürdürebilmesi için aileyle olan ilişkiler gençler açısından önemlidir. Örneğin, sağlıklı gelişmek ve yaşamak için aile ekonomik olanakları sağlar. İyi bir okula gitmeleri ve başarılı olmaları için hem maddi hem de sosyal sermaye aile tarafından sağlanır.

Gençlerin şiddet ve sapmış davranışlarını inceleyen farklı sosyolojik yaklaşımların çoğu aileyle bu davranışlar arasındaki ilişkilere odaklanmaktadır. Örneğin, ebeveynlerin öğrenim düzeyi, baba mesleği, kardeş sayısı, hanede yaşayan kişi sayısı, ailede suç işleyenlerin varlığı gibi faktörlerin çeşitli şiddet ve sapmış davranışlarla olduğu gösterilmiştir. Çok basit gibi görünmekle beraber, hanede yaşayan kişi sayısının yüksek olması, çocukların erken yaşlardan itibaren, farklı davranış modellerine maruz kalmalarına fırsat tanıdığı gibi, bu davranışlarla ilgili farklı rasyonelleştirmelere de maruz kalmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, kalabalık hanelerde çocuklar üzerindeki denetimin daha az olduğu düşünüldüğünde, bu durum, çocukların hanenin dışındaki etkileşim süreçlerinde de bu tür davranışlara maruz kalma olasılıklarını da etkilemektedir.

Ailenin sosyo-ekonomik statüsünün göstergesi olarak ele alınan ebeveynlerin eğitim seviyesi, meslekleri ve gelir durumlarının gençlerin şiddet ve sapmış davranışlarıyla ilintili olduğu yönünde tartışmalar söz konusudur. Alt sosyo-ekonomik statüden gelen gençlerin diğer gençlere göre daha fazla şiddet ve sapmış davranışlar sergilediklerine vurgu yapılmaktadır. Özellikle hükümlü ve tutuklu çocuklar üzerine yapılan araştırmalar bu olguyu destekler niteliktedir (Bal, 2007; Erdoğan, 1993; Hancı, 1995; Hancı, Aktaş ve Akçiçek, 1996). Bu çalışmaların sonuçlarında suç işleyen çocuklar arasında alt sosyo-ekonomik statüden gelenlerin, yoksul çocukların veya gecekondu mahallelerinde yaşayan çocukların yoğunlukta olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmalar içinde yöntemsel açıdan farklı bir noktada duran Bal'ın (2007) çalışmasıdır. Bal (2007) Isparta ve Van illerinde çocuk şubesine getirilen çocukları araştırma kapsamına almakla beraber sadece şubenin çocuklar hakkında elde ettiği verileri değerlendirmemiş, ayrıca çocuklar ve aileleriyle görüşmeler yapmıştır. Bal (2007), yoksulluğun çocuk suçluluğunda önemli olduğuna dikkat çekmektedir. Özbay da (2006) araştırmasında öğrencilerin fiziksel şiddet davranışları ile orta ve alt sınıf olarak nitelendirilen bölgelerdeki okullar arasında bir ilişkinin varlığını göstermiştir. Ancak bazı tür sapma davranışların üst sosyo-ekonomik gruplar arasında yoğunlaştığıyla ilgili veriler de vardır. Burada özellikle artan ekonomik gelişmeyle birlikte aile yapısında ortaya çıkabilecek farklılıklar da gelir ve sapma davranışı arasındaki ilişkileri farklılaştırabilir.

Bazı yaklaşımlar ise aile içi ilişkilerin gençlerin şiddet ve sapmış davranışlarının oluşmasında önemli olduğuna vurgu yapmaktadırlar. Bu teoriler arasında yer alan sosyal bağ teorisi (Hirschi, 1969), ebeveyn ve çocuklar arasındaki ilişkinin şiddet ve sapmış davranışları azaltıcı yönde rol oynadığına vurgu yapar. Bireyleri topluma bağlayan bağlardan bir tanesi önem verdiği kişilerle olan bağlarıdır. Çocuğun yaşamının ilk döneminden itibaren önemli bir rol oynayan ebeveynler, çocuklarının farklı dönemlerdeki davranışlarını etkilemektedirler. Her ne kadar ergenlik ve gençlik döneminde ebeveynlerin etkisi azalsa da, ebeveynler ve çocuklar arasında erken dönemlerde kurulan bağlar, gençlik dönemindeki davranışları etkilemeye devam etmektedir.

Ebeveynler ve çocukları arasında oluşan duygusal bağlar, çocukların ebeveynlerinin düşünce ve duygularına önem vermelerini de beraberinde getirmektedir. Ebeveynleriyle sıcak ilişkilere sahip olan gençler ebeveynlerinin onlar hakkında ne düşündüklerine önem verecekler ve onları hayal kırıklığına uğratmak istemeyeceklerdir. Bundan dolayı, ebeveynlerin istedikleri gibi davranacaklardır. Bu sayede toplumun ortak norm ve değerler sistemine uygun davranmayı öğreneceklerdir. Ebeveynleriyle olan bağlar gençlerin üzerinde bir kontrol mekanizması oluşturacaktır. Ebeveynleri gençlerin yanlarında olmasa bile, gençler şiddet ve sapmış davranışları sergileme durumunda temkinli olacaklardır. Sosyal bağ teorisine odaklanan çalışmaların sonuçları, ebeveynlerle olan bağın şiddet ve sapmış davranışları azaltıcı yönde rol oynadığını göstermiştir. Wright ve Cullen (2001) ebeveynlerin çocuklara ya da ergenlere sağlamış oldukları duygusal ve araçsal desteklerin sapmış davranışlara ve madde kullanımına karşı koruyucu etkisi olduğunu vurgulamaktadırlar. Ebeveynlerin sosyal destekleri, kabul edilen ve özgeci davranışları teşvik eder ve ahlaki değerlerin, güdülerin, isteklerin ve sosyal becerilerin gelişmesine yardımcı olur.

Ebeveynlerle gençler arasındaki bağın bir göstergesi, ebeveynlerin gençler üzerindeki denetimleridir. Doğrudan denetim gençlere sapma davranışları gerçekleştirme fırsatı tanımadığı (Hagan, 1989; Sampson ve Laub, 1993) gibi, gençlerin şiddeti ve sapmayı onaylayan tanımlara maruz kalma olasılıklarını da sınırlandıracaktır. Denetim sayesinde, ebeveynler, gençlerin nerede, kimlerle hangi aktiviteleri yaptıklarını veya ne zaman eve geleceklerini bilirler. Bundan dolayı, gençler ebeveynlerin

gözlerinin önünde olmadıkları zamanlarda bile, denetim sayesinde ebeveynlerinin varlıklarını hissetmektedirler. Bu durum, onların şiddet ve sapma davranışlarını engelleyici yönde rol oynar (Hagan, 1989; Loeber ve Stouthamer-Loeber, 1986; Patterson, Dishion ve Bank, 1984). Özbay (2004), ebeveynlerin denetimlerinin 13-14 ve 16 yaşlarındaki gençlerin saldırgan davranışlarını azaltıcı yönde etkilediğini araştırmasıyla ortaya koymuştur. Şüphesiz, denetimin olmaması gençlerin karşılaştıkları fırsatları değerlendirmelerine olanak tanıyacağı için, şiddet ve sapma olasılıklarını etkileyecektir.

Sosyal bağ teorisi, daha çok ailenin pozitif yönlerine odaklanarak, şiddet ve sapmayı nasıl engelleyici rol oynayabileceğini açıklamaktadır. Fakat aile, şiddet ve sapmanın kaynağı da olabilmektedir. Sosyal Öğrenme Teorileri (Akers, 1998; Sutherland, 1942) bağlamında düşünüldüğünde, aile şiddet ve sapmanın öğrenildiği önemli bağlamlardan biridir, çünkü bireyler aile üyeleriyle erken dönemlerden itibaren, yoğun bir etkileşim süreci içinde yer almaktadırlar. Erken dönemlerde öğrenilen davranışların devamlılık gösterdiği dikkate alındığında, aile içinde çocuğa verilen mesajlar, çocuğun karşılaştığı davranış modelleri önemli hale gelmektedir. Bireyler ebeveynleriyle etkileşim içinde hangi davranışların cezalandırıldığını, hangisinin ödüllendirildiğini öğrenirler. Aynı davranışı farklı bağlamlarda sergilediklerinde ebeveynlerinden almış oldukları tepkiler, onların aynı davranışın farklı bağlamlarda onaylanıp onaylanmadığını anlamasını sağlar. Çocuklarıyla olan ilişkilerinde ebeveynler farklı rol modelleri sunarlar ve benzer modellere çocuklar yoğun bir şekilde maruz kalırlar. Bazı durumlarda, şiddeti onaylayan mesajlar vermek, bu davranışları sergilemek, çocukların erken dönemlerden itibaren bu tür davranışları normal görmelerine ve sergilemelerine olanak verecektir.

Aile içerisinde bireyler etkileşim içinde buldukları ebeveynlerinden şiddet ve sapmayı onaylayan mesajlara maruz kalabilecekleri gibi şiddet ve sapmış davranışların mağduru veya tanığı da olabilmektedirler. Özellikle erken dönemlerden itibaren fiziksel şiddete maruz kalanların, bu davranışları meşru görerek, ileriki yıllar kendi çocuklarına, eşlerine veya diğer kişilere karşı şiddet kullandıklarını farklı araştırma sonuçları göstermiştir. Aile içerisinde gençlerin çocukluk döneminden itibaren şiddete maruz kaldığı mekanizmalardan bir tanesi ebeveynler tarafından uygulanan disiplin yöntemleridir. İstenilmeyen davranışların düzeltilmesi amacı ile gerçekleştirilen, disiplin yöntemleri hem gençlerde farklı sorunlar yaratmakta hem de şiddet davranışını öğrenmesinde rol modeli oluşturabilmektedirler. Ülkemizde, ebeveynlerin sık sık fiziksel cezalandırmaya başvurdukları gözlemlenmektedir. Fiziksel cezalandırma yöntemlerini onayan “ağaç yaş iken eğilir”, “anneler hem döver, hem sever” gibi atasözlerimizin olduğu düşünüldüğünde, bu yöntemin ebeveynler tarafından sıklıkla kullanılması şaşırtıcı değildir. Bilgin (2008) 389 üniversite öğrencisinden topladığı verilere dayanarak yapmış olduğu araştırmasında, öğrencilerin %53’ünün bedensel ceza aldıklarını, annenin (%33) ve anne-babanın beraber (%39) en fazla bedensel cezanın uygulayıcısı olduklarını ve en sık bedensel ceza alma yaşlarının 6–10 yaşları (%53) arasında olduklarını göstermiştir. Evde uygulanan bedensel cezaların arasında el, kol ve bacağına elle vurma, yüze ve başa vurma ve sertçe vurma gelmektedir.

Bilir, Arı, Dönmez, Atik ve San (1991) tarafından 16 ilde 4-12 yaşları arasındaki 50.473 çocuk üzerinde yürütülen araştırmada, çocukların yaklaşık olarak %63'nün fiziksel cezalandırma yöntemine maruz kaldıkları bulunmuştur. Araştırmacılar, özellikle erken çocukluk dönemlerinde fiziksel cezalandırılmanın kullanıldığına dikkat çekmektedirler. Erken dönemlerde bu cezalandırma şeklinin kullanılmasının, çocukların bu davranışları model alma olasılıklarını da artırmaktadır. Eğitim düzeyleri düşük olan (okur-yazar ve ilkökul mezunu) annelerin ve ev hanımı olan annelerin çalışan annelere göre daha fazla fiziksel cezalandırma yöntemi kullandıkları gösterilmiştir. Bu cezalandırmaya maruz kalan çocuklarda görülen problemler arasında davranış bozukluğu en önde gelmektedir (geçimsizlik, hırçınlık, içe kapanıklık, saldırganlık ve bağımlılık) (Bilir ve diğerleri, 1991).

Ebeveynler tarafından çocukların yanlış davranışlarını düzeltmek için kullanılan zorlayıcı-güce odaklı disiplin tekniği amacına ulaşmakta yetersiz kalmaktadır. Ancak, zorlayıcı-güce dayalı bu teknik, ters bir etki yaratarak, arzulanan davranışı çocuklara öğretmek yerine, çocuklara gerek duyulduğunda fiziksel cezalandırmayı problem çözme stratejisi olarak öğretmektedir. Özellikle otorite konumunda olan ve rol modeli olarak kabul edilen ebeveynlerin, çocuklarını cezalandırmak için kullandıkları fiziksel cezalandırma, çocukların şiddet davranışlarını normal kabul etmelerini kolaylaştırıcı bir role sahiptir (Simons ve diğerleri, 2000).

Bu disiplin tekniğinin yanı sıra, ebeveynlerin kullandıkları açıklayıcı disiplin teknikleri ise gençlere şiddet ve sapmayla ilgili negatif mesajlar vermektedirler. Gençlerin istenilmeyen davranışlarının sonuçlarının, başkalarına verdikleri zararların açıklanmasının, gencin karşısındaki kişi ve davranışı üzerinde düşünmesine neden olduğuna vurgu yapılmaktadır (Heimer, 1997). Açıklayıcı disiplin tekniği, gencin şiddet ve sapma davranışları öğrenmesine olanak tanımamaktadır.

Fiziksel disiplinin yanı sıra, gençler ebeveynlerin şiddet ve sapmayla ilgili genel olarak vermiş oldukları tepkiler yoluyla da bu davranışların meşru olup olmadığı konusunda bir görüşe varabilmektedirler. Ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerinde herhangi bir şiddet söz konusu olmayabilir, fakat ebeveynlerin kendilerinin karşılaştıkları sorunları çözme biçimleri veya başkalarının karşılaştıkları sorunları çözme biçimlerine vermiş oldukları tepkiler de, gençlerin bu davranışları öğrenmelerine fırsat tanımaktadır. Örneğin, komşunun eşini dövmesi durumunun “kocası değil mi, hem sever hem döver” ya da “kesin dayağı hak edecek bir şey yapmıştır” gibi ifadelerle yorumlanma tavrından, gençler şiddetin meşru olduğunu öğrenmektedirler. Aynı zamanda, ebeveynlerin kendi aralarındaki sorunları çözme yöntemlerini gözlemlemek gençlerin davranışları öğrenme olasılıklarını etkileyecektir. Aralarındaki sorunlar güç kullanarak çözen ebeveynler çocuklarına karşı herhangi bir şiddet uygulamasalar bile, evin içersindeki bu durum, gençlerin davranışları normal olarak benimsemelerini kolaylaştıracaktır.

UPSAM (2006) araştırma bulgularına göre, öğrencilerin %51'i anne-baba arasındaki şiddete tanık olmaktadır. Erdoğan (2005) sürekli olarak anne-babalarının tartışmalarına veya kavga etmeleri şahit olan çocuklar ile bu durumu ara sıra yaşayan ya da hiç yaşamayan çocukların saldırganlık davranışları arasında fark olduğunu göstermiştir.

Markowitz (2001) çeşitli araştırma bulgularına dayanarak çocukken fiziksel şiddete maruz kalan ya da ebeveynlerinin kavgalarına şahit olanların kendi çocuklarına ve eşlerine karşı fiziksel şiddet kullanma olasılıklarının daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Markowitz (2001), hem hapisanedeki hem de genel nüfus içindeki yetişkinlerle yapmış olduğu araştırmasında, çocukken şiddete maruz kalanların (ebeveynleri tarafından, ya da akrabaları tarafından dayak yiyen, ya da ebeveynlerin kendileri arasındaki şiddete şahit olan) öncelikle şiddeti onaylayan tanımlar geliştirdiklerini ve kendi çocuk ve eşlerine şiddet uyguladıklarını göstermiştir. Heimer'in (1997) araştırma bulguları da bunu görüşü destekler niteliktedir.

Araştırma bulgularından da anlaşıldığı gibi, aile içi mekanizmalar bazen şiddet ve sapmayı engelleyici olabilirken, bazen de motive edici olarak çalışabilmektedir. Bundan dolayı, karmaşık olan aile içi süreçlerin ve aile yapısının birbirleriyle olan ilişkilerinin irdelenmesi önemlidir. Aileyle beraber, okul da içinde hem engelleyici hem de teşvik edici süreçleri barındırmaktadır. Bundan dolayı, aşağıda okul bağlamının etkisi açıklanmaya çalışılacaktır.

Farklı olanaklar sağlayan okul gencin yaşantısında önemli bir kesittir. Öğrenciler okulun belirli bir amacının ve anlamının olduğunu görmeli ve aynı zamanda okulda kendilerini güvende hissetmelidirler. Okul sadece eğitim ve öğretimin gerçekleştirildiği bir mekan olmanın dışında, toplumun norm ve değerler sistemini öğrencilere aktaran bir süreçtir. Okul, çeşitli ödüllendirme ve cezalandırma yöntemleriyle bireylerin uyumlu yetişkinler olmasını sağlamaya çalışırken, aynı zamanda okulda, öğrencilerden başarılı, yarışmacı ve kendi başlarına çalışma yetisini geliştirmelerini de beklemektedir. Okulda bu beklentilerle karşılaşan gençler için okul aynı zamanda statü edinme, saygınlık kazanma, kabul görme için de bir mücadele alanıdır. Okul hem gençlerin başarılı yetişkinler olmalarına yardımcı olurken, okul ortamı ve politikaları, öğrencilerin okul hakkındaki düşünceleri, öğrenci-öğretmen ilişkileri, okul içersindeki arkadaşlık ilişkileri gibi faktörler gençlerin yaşantılarını etkileyen önemli belirleyicilerdir. Bu noktada, okul içindeki ilişkiler ve okulun yapısı, hem şiddet ve sapmayı engelleyici işlev görürken, hem de bazı durumlarda şiddet ve sapmanın kaynağı olabilmektedir.

Çeşitli araştırma raporlarının sonuçları sapmış ve şiddet davranışları için okulun önemli bir belirleyici olduğuna işaret etmektedir. Örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullardaki şiddet olaylarıyla ilgili verileri, okul ortamının şiddeti anlamada ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarda meydana gelen şiddet olaylarıyla ilgili bildirimini dikkate alındığında, 26 Nisan 2006- 20 Mart 2007 tarihleri arasında okul kayıtlarına göre toplam 4379 şiddet olayına 8856

öğrenci karışmıştır. 3690 genel liseden 1179'unda ve 4244 meslek lisesinden 1087'sinde aynı tarihler arasında şiddet olayları görülmüştür. Okullarda en fazla görülen şiddet olayı fiziksel şiddet ve zorbalıktır (TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, 2007:123–124). Özönder ve diğerleri (2005) ilköğretim okullarındaki öğrencilerden veri toplayarak gerçekleştirdikleri araştırmalarında, öğrencilerin arasında zorbalığın yaygın olarak bulunduğu ve çeşitli şiddet ve sapmış davranışların mağdurları ve uygulayıcı olduklarına dikkat çekmektedirler.

Kepekçi ve Çınkır (2006) Ankara'da 692 lise öğrencisinden veri toplayarak gerçekleştirdikleri araştırmalarında, neredeyse araştırmaya katılan bütün öğrencilerin en az bir kere fiziksel, sözel, duygusal veya cinsel zorbalık mağduru olduklarını bulmuşlardır. Öğrencilerin mağdur oldukları zorbalık biçimlerinin en başında fiziksel ve duygusal zorbalık gelmektedir. En fazla sınıflarda ve okula gelirken-okulun dışında zorbalıkla karşılaşmışlardır. Okul koridorları, bahçesi ve diğer sportif aktivitelerin gerçekleştirildiği alanlar da öğrencilerin mağdur oldukları yerlerdir. Alikashiöglü, Erginoz, Ercan, Uysal, Kaymak ve İter (2006) okulda silahla zorbalığın mağduru olmak, başkalarına okulda zorbalık yapmak ve okulda silah taşımak ile öğrencilerin şiddet davranışları arasında da ilişki olduğunu göstermişlerdir. Okul ortamında kavga eden öğrencilerin kavga etmeyen öğrencilerle karşılaştırıldığında daha fazla mağdur olduklarına dikkat çekmektedirler.

Şiddet davranışlarının sadece lise öğrencileri arasında yaygınlaşmamaktadır. İlköğretime devam eden öğrenciler üzerine yapılan araştırmaların sonuçları da benzer bir örüntüye işaret etmektedir. Örneğin, Uzbaş ve Kabasakal'ın (2010) İzmir'deki ilköğretim öğrencilerini kapsadıkları araştırmanın bulguları, öğrencilerin yaklaşık olarak %40'nın en az bir kere ve daha fazla fiziksel kavgaya katıldıklarını, yaklaşık olarak %21'nin grup kavgasına katıldıklarını, yaklaşık olarak %10'nun kesici alet taşıdığını ve %6'sının ise yaralama olayına karıştıklarını ortaya çıkarmıştır.

Bahsedilen araştırmalardan da anlaşılacağı gibi, öğrencilerin okullarda şiddet ve sapmış davranışları önemli bir sosyal problem hale gelmiştir. Bu araştırmaların sonuçlarından olgunun yaygınlığı hakkında görüşe sahip olunabilmekle beraber, okul içindeki hangi mekanizmaların bu davranış örüntülerini engelleyici ya da teşvik edici olarak rol oynadıkları konusunda sınırlı bir bilgiye sahip olunmaktadır. Bundan dolayı, okul içi mekanizmaların farklı boyutlarıyla irdelenmesi önemlidir.

Okulun şiddet ve sapmış davranışlarla olan ilişkisine odaklanan tartışmaların kökenleri eskiye dayanmakla beraber, günümüzde bu tartışmaların bir kısmı öğrencilerin okula olan bağları, taahhütleri, okul kurallarına inançları üzerine yoğunlaşırken, bir kısmı da okul iklimi üzerine yoğunlaşmaktadırlar.

Sosyal bağ teorisini (Hirschi, 1969) temel alan çalışmalar öğrencilerin okula olan bağları ne kadar güçlü ise, okulu gelecekte iyi bir yaşam sahibi olmak için gerekli görüyorlarsa, derslere sürekli katılıyor ve ödevlerini zamanında yapıyorlarsa ve okulun kurallarına inanıyorlarsa, bu öğrencilerin şiddet ve sapmış davranışları sergileme olasılıklarının o denli az olduğunu ileri sürmektedirler (Hirschi, 1969; Jang, 2002; Jenkins, 1995; Sampson ve Laub, 1993; Stewart, 2003; Welsh, Stokes ve

Greene, 2000, Zang ve Mesnner, 1996). Bu çalışmalarda genel olarak vurgulanan, toplumun norm ve değerler sistemini aktaran kuruma karşı geliştirilen bağların, gençlerin şiddet ve sapmış davranışlarda bulunma olasılığını azalttığıdır(Sullivan ve Farrell, 1999; Zang ve Messner, 1996).

Okula bağları güçlü olan öğrenciler, öğretmenlerin, idarecilerin ve okuldaki arkadaşlarının düşüncelerini dikkate aldıkları için şiddet ve sapmış davranışlarından uzak durma ihtimalleri kuvvetlidir. Okulda zaman harcayan, çeşitli okul aktivitelerine katılan öğrencilerin şiddet ve sapmış davranışları göstermek için zaman ve enerji bulma olasılıkları azdır. Derslerinde başarılı olan öğrenciler zaten herhangi bir şekilde bu başarılarını şiddet veya sapmış davranışlar gerçekleştirerek tehlikeye atmak istemeyeceklerdir (Hirschi, 1969; Welsh, Greene ve Jenkins, 1999; Payne, Gottfredson ve Gottfredson, 2003). Ülkemizde yapılan araştırmaların bulguları da bu görüşü destekler niteliktedir. Örneğin, Özbay (2004) okula pozitif değer atfeden, derslerine önem veren 16 yaşlarındaki gençlerin daha az şiddet ve sapmış davranış sergilediklerini belirlemiştir. Pozitif değerler gençlerin okuldan kaçma, sınavlarda kopya çekme, okul mallarına zarar vermeyi içeren okulla ilgili sapmış davranışlarını da negatif yönde etkilemektedir. Alikeşifoğlu, ve diğerleri (2006) okula negatif değer atfetme ile öğrencilerin şiddet davranışları arasında ilişki olduğunu göstermişlerdir.

Öğrencilerin okula olan bağları önemli olmakla beraber, bir grup araştırmacı, öğrencilerin özelliklerinden bağımsız olarak, sosyal bir organizasyon olan okulun öğrencilerin davranışlarını etkilediğini ileri sürmektedirler. Başka bir deyişle, okul sosyal ilişkileri barındıran bir organizasyondur. Okul karşılıklı pozitif ve destekleyici ilişkiler içeren, farklı aktivitelere katılma fırsatı tanıyan, karar alma sürecinde ortak değer, norm ve amaçları olan bir topluluk olarak tanımlanmaktadır (Battistich ve Hom, 1997; Battistich ve diğerleri, 1995; Battistich, Solomon, Watson ve Schaps, 1997; Payne, 2004; Payne, Gottfredson ve Gottfredson, 2003). Bu yaklaşımlar, okul ikliminin sapmış davranışları açıklamadaki rolünü ortaya koymaktadır. Okul iklimi okulla ilgili kurallar, normlar ödüllendirme ve cezalandırma mekanizmaları, okul içindeki farklı etkileşim süreçlerini içermektedir. Okul iklimi, okul kültürü, işleyişi, çevresi gibi farklı boyutları içersinde barındırmaktadır(Skinner, 1987; Stewart, 2003; Welsh, Greene ve Jenkins, 1999; Wilcox ve Clayton, 2001).

Öğretmenlerle öğrenciler arasındaki etkileşim, öğretmen ve öğrencilerin karşılıklı olarak eğitimle ilgili düşüncelerindeki benzerlik, davranış biçimlerinde ortak bir anlayışa varmak, karşılıklı ilişkilerin saygı temeline dayanması ve kabul edilen davranış modellerinin sunulması okul iklimini olumlu yönde etkileyen özelliklerdir. Okul kurallarına olan inanç, disiplin kurallarının adil bir biçimde uygulanması ve öğrencilerin buna inanması, okulda kendilerini güvende hissetmeleri de pozitif okul iklimine katkıda bulunmaktadır. Pozitif okul iklimi öğrenciler üzerinde kurullarla hem doğrudan denetim hem de olumlu ilişkiler yoluyla dolaylı denetim kurduğu için, öğrencilerin davranışları sürekli kontrol altında tutulmakta ve şiddet ve saptmaya olanak tanınmamaktadır (Hoffmann ve Dufur, 2008; Stewart,

2003; Wilson, 2004). Adil, eşitlikçi, öğretmen ve öğrencilerin birbirlerine karşı duyarlı ve hassas oldukları okullarda öğrencilerin daha az şiddet ve sapsmış davranış gösterdikleri bulunmuştur (Sprott, 2004; Stewart, 2003; Welsh, Jenkins ve Greene, 2001). Ayrıca, Hoffmann ve Dufur (2008) bu tür özelliklere sahip olan okulların öğrencilerin ailelerinden getirdikleri negatif etkileri yok ederek, onların sapsmış davranışları gerçekleştirme olasılığını azalttığını göstermişlerdir. Pozitif okul iklimi öğrencilerin okulda daha fazla zaman harcamalarını ve eğitimlerine daha fazla önem vermelerini sağlayarak, öğrencilerin okula olan bağlarını da güçlendirmektedir.

Okulun bu pozitif, sapsmayı ve şiddeti engelleyici yönüne rağmen, okulda gerçekleşen bazı eylemler öğrencilerin şiddet ve sapsmayı öğrenmelerine fırsat tanıyabilmektedir. Bunların başında kullanılan disiplin yöntemleri gelmektedir. Okul, öğrencilerin yanlış olan davranışlarının düzeltilmesi için çeşitli disiplin tekniklerinin kullanıldığı yerlerden bir tanesidir. Öğretmen ve idarecilerin toplumda ortak olarak kabul edilen norm ve değerler sistemini, kültürel farklılıkları, çeşitli tutum ve davranış kalıplarını öğrencilere aktarmakla sorumlu olan otoriteler oldukları dikkate alındığında, uygulanan disiplin teknikleri öğrenciler üzerinde oldukça önemli etkiye sahip olacaktır. Bu bağlamda, okullarda hala yaygın olarak kullanılan disiplin etme yöntemlerinden biri olan fiziksel cezalandırmanın şiddet tanımlarının ve davranışlarının öğrenilmesindeki rolünün irdelenmesi gerekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO, 2002) raporuna göre dünyada en az 65 ülkede okullarda fiziksel cezalandırma kullanılmaktadır. Meclis Araştırma Komisyonu (2007) yapmış olduğu çalışmada, ortaöğretim kurumuna devam eden öğrencilere okulda istenmeyen bir davranış yaptıklarında öğretmenlerinden ne gibi tepkiler aldıkları sorulduğunda, öğrenciler genel olarak öğretmenlerinin olumlu tepkiler (nasihat verme %87, konuşarak çözüme %76 gibi) verdiklerini dile getirmişlerdir. Her ne kadar eğitimcilerin olumlu tepkileri ön plana çıkmakta olsa da, araştırma sonuçları “bağırma-kızma (%50)” “aşağılama-hor görme (%24)” “dövme (%14)” gibi negatif tepkilerin de hiç de azımsanamayacak kadar yaygın olduğunu göstermektedir. UPSAM araştırma raporuna göre lise öğrencilerinin %17'si öğretmenlerinden şiddet gördüklerini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, Gömleksiz ve diğerlerinin (2008) yedi ilköğretim okulunda katılımlı gözlem tekniğini kullanarak yapmış oldukları araştırmanın sonuçları, tören öncesi ve sırasında öğretmenlerin öğrencilere yönelik olarak çeşitli fiziksel şiddet davranışlarını (kulağını çekme, sopayla vurma, sopayla sıraya sokma gibi) gerçekleştirdiğini göstermiştir. Öğrencilerle yapmış oldukları görüşmelerin sonuçları da gözlem verilerini destekleyici yöndedir. Deveci, Açık ve Ayar (2007) öğrencilerin yaklaşık %24'ü öğretmen ve idarecileri şiddetin uygulayıcıları olarak gösterdiklerini rapor etmişlerdir.

Gözütok, Karacaoğlu ve Er (2007) öğretmenlerin fiziksel cezalandırmaya yönelik algılarını, kullanma sıklıklarını ve tipleriyle birlikte, öğrencilerin fiziksel cezalandırma hakkındaki duygu ve algılarını araştırmışlardır. İlköğretim ve lise öğrencileri ve görev yapan öğretmenler araştırmanın kapsamına alınmıştır. Tokat atma, tekmeleme, tebeşir fırlatma, sopayla vurma gibi fiziksel cezalandırma

tekniklerinin hala kullanıldığı belirlenmiştir. Bu cezalandırma biçiminin mağduru olan öğrenciler, üzülmede, sinirlenmede ve öğretmenlerine karşı olan saygılarını kaybetmektedirler. Araştırma sonuçları 14 yıl önce Gözütok tarafından yapılan araştırmanın sonuçları ile karşılaştırıldığında, fiziksel cezalandırmanın sıklığında azalma ve tipinde değişme söz konusu olmakla beraber, hala varlığı devam etmekte ve meşru görülmektedir(akt. Gözütok ve diğerleri, 2007).

Sosyal öğrenme yaklaşımları çerçevesinde, etkileşim içerisinde bulunan diğer kişilere verilen anlam ve değer, kişiden gelen mesajların değerini arttırmaktadır. Bundan dolayı, toplumda rol modeli olarak görülen, gençlere norm ve değerlerin aktarıcısı görevinde bulunan öğretmenlerden gençlere giden mesajların önemi ortaya çıkmaktadır. Uygulanan fiziksel disiplin tekniğiyle, sorun çözmede fiziksel güç kullanmanın normatif ve kabul edilebilir olduğu mesajı aktarılmaktadır. Fiziksel cezalandırma, öğrencilere otoritelerin ne söylediklerinden daha çok ne yaptıklarının önemli olduğu mesajını verecektir. Disiplini sağlamak için kullanılan şiddetin tanığı ya da mağduru olan gençler, bu mesajları içselleştirmekte, meşrulaştırmaktadırlar.

Şiddet kullanmayı sorun çözme pratiği haline getirerek genelleştirmeleri mümkün olabilmektedir. Aynı zamanda, öğretmenlerin ve idarecilerin disiplin altında uyguladıkları şiddeti destekleyen “eti senin kemiği benim” “öğretmenin vurduğu yerde gül biter” gibi atasözlerinin olması, öğrencilerin genel olarak da bu şiddeti meşru görmelerini kolaylaştırmaktadır ve öğrenciler otorite konumundaki kişilerin davranışlarını model alarak, kendileri de sorunlarını bu yöntemle çözmektedirler. Ayrıca, ebeveynlerin öğretmenlerin öğrencilere yönelik olan bu cezalandırma yöntemini çoğu zaman sorgulamamaları ve hatta haklı görmeleri, öğrencilerin bu mesajları benimsemelerini ve uygulamalarını kolaylaştırmaktadır. Tabii unutulmaması gereken bir nokta da, fiziksel şiddet davranışları ve diğer sapmış davranışlar arasındaki ilişkidir. Öğretmenlerin bu negatif tutumlarının aynı zamanda diğer sapmış davranışları tetikleyici yönde rol oynama olasılığı da yüksektir. Zaten genel anlamda, fiziksel şiddet sapmış davranışların bir boyutu olduğu için şiddeti meşrulaştırmak bir noktada sapmayı da meşrulaştırma anlamına gelmektedir.

Öğretmen ve idarecilerin tamamının ve sürekli olarak fiziksel cezalandırma yöntemini kullanmadıkları bilinmektedir. Meclis Araştırma Komisyonu raporunda (2007) da öğretmenlerin öğrencilere nasihat ettikleri ve konuştukları işaret edilmiştir. Bu tür açıklayıcı disiplin teknikleri okul iklimine pozitif yönde katkılar sağlayarak, öğrencilerin şiddetle ilgili mesajlar alma olasılıklarını en baştan azaltacaktır. Aynı zamanda, bu tür açıklayıcı teknikler, öğrencilerin sapmış davranışlarını negatif yönde etkileyecektir, çünkü öğrencilere davranışları üzerinde düşünme ve irdeleme fırsatı sağlayacağı için başkalarına ya da kendilerine vermiş oldukları zararların farkına varma olanağı sağlayacaktır.

TBMM bünyesinde okullardaki şiddet olaylarını araştırmak için “Çocuklar ve Gençler Arasında Artan Şiddet Eğilimi ile Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu” kurulmuş olması, gençlerin arasında

yaygınlaşan şiddet ve sapmış davranışların ne kadar önemli bir problem haline geldiğinin de göstergesidir. Meclis Araştırma Komisyonu'nun 2006–2007 öğretim yılında yürütmüş olduğu çalışma gençlerin şiddet davranışlarını çok boyutlu olarak anlama konusunda oldukça faydalıdır. Araştırmanın sonuçları, gençler arasında çeşitli şiddet davranışlarının özellikle de fiziksel şiddet davranışlarının yaygınlaştığının altını çizmektedir. Kişisel bildirim tekniği kullanılarak ülke genelinde 26 bin öğrenciden veri toplanarak gerçekleştirilen araştırma sonuçları, gençlerin hem şiddetin mağduru hem de şiddetin uygulayıcıları olduğunu ortaya koyarak, gençler arasında şiddetin önemli bir toplumsal problem haline geldiğine işaret etmektedir.

Öğrencilere son üç ay ve son bir ay içerisinde herhangi bir şiddet davranışına maruz kalıp kalmadıkları sorulduğunda, alınan yanıtlar problemin ne kadar büyük olduğunun göstergesidir. Son üç ay içerisinde herhangi bir yerde öğrencilerin şiddet ile karşılaşma sıklığı yaklaşık %19 iken son bir ay içerisinde %14'dür. Öğrencileri %29'u son üç ay içerisinde, %25'i ise son bir ay içerisinde herhangi bir şiddetin uygulayıcısı konumdadırlar. Son üç ay içerisinde öğrencilerin % 22'sinin fiziksel şiddet, %53'ünün sözel şiddet, %36'ünün duygusal şiddet, %15,8'sinin cinsel şiddet ile karşılaşırken, son üç ay içerisinde öğrencilerin %35,5'inin fiziksel şiddet, %48,7'sinin sözel şiddet, %27,6'sının duygusal şiddet, %11,7'sinin cinsel şiddet uyguladığı saptanmıştır. Öğrenciler, fiziksel şiddet gördükleri kişileri öncelikle arkadaşlar (%31), diğer kişiler (%29), ebeveynler (%23), ve öğretmenler (%17) olarak sıralamışlardır. En fazla fiziksel şiddetle karşılaştıkları yerler olarak ilk sıraları okul ve çevresi (%49), ev (%27) ve sokak (%15) almaktadır. Sözel ve duygusal şiddetle ilgili veriler de benzer bir örüntüye işaret etmektedir (TBMM, Araştırma Komisyon Raporu, 2007).

Uluslararası Politik ve Stratejik Araştırmalar Merkezi (UPSAM, 2006) tarafından Haziran 2006 ayında 17 il merkezinde 1850 lise öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları şiddet olgusunun gençlerin hayatında nasıl yaygınlaştığının önemli bir göstergesidir. Öğrencilerin %74'ü ailede şiddet görürken, %65'i başkalarına şiddet uyguladıklarını ifade etmişlerdir. En çok kime şiddet uyguladıkları sorulduğunda ise, %31'i kendilerini kızdıranlara olurken, %25'i kızlara, %19'u arkadaşlarına, %7'si kendilerinden küçüklere ve %5'i de okuldakilere şiddet uygulamışlardır. Benzer şekilde, İstanbul'da 4153 lise öğrencisi üzerine yürütülen araştırmada, öğrencilere son 12 ay içerisinde çeşitli şiddet içeren davranışları sergileyip sergilemedikleri sorulmuştur (Alikaşifoğlu ve diğerleri, 2006). Öğrencilerin %42'si kavga ettiklerini, %7'si ise medikal müdahale gerektirecek şekilde kavga ettiklerini belirtmişlerdir. Bir önceki dönem içerisinde öğrencilerin %19'u diğer öğrencilere zorbalık uygularken, %20'si ise zorbalığın mağdur olmuştur. Okul bahçesinde herhangi bir silah kullanılarak mağdur edilen öğrenciler %7'dir ve öğrencilerin %8'i okula silah getirmektedir.

TBMM Araştırma Komisyon'un (2007) 19 ildeki toplam 21 Ceza ve İnfaz kurumunda bulunan 13–18 yaşları arasındaki 1545 tutuklu ve hükümlü gencin katılımıyla gerçekleştirdiği diğer bir çalışmanın sonuçları, şiddet olgusunun bütünsel ve karmaşık bir süreç olarak çok boyutlu çözümlenmesi

gerektiğinin altını çizmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, ceza ve infaz kurumlarına girmeden önceki son üç ay içerisinde gençlerin %69'ü fiziksel şiddet uygulayıcısı konumundadırlar. Arkadaşlar, aile ve öğretmenlere yaygın olarak şiddetin uygulandığı görülmektedir. Kendi hakkını korumak ve sorun çözmek için şiddetin uygulanması ilk sıraları alırken, öç almak ve kişiyi cezalandırmak için de şiddet uygulandığı anlaşılmaktadır. Ceza evine girmeden önce gençlerin yaygın olarak çeşitli delici ve kesici aletler veya ateşli silahlar taşıdıkları tespit edilmiştir. Gençler kendilerini güvende hissetmek ve daha iyi hissetmek ve arkadaşlarında da bulunduğu için bu aletleri taşıdıklarını ifade etmişlerdir. Cezaevine girmeden son bir yıl içerisinde bir ve birden fazla kavgaya katılanlar % 67'lik sıklık ortaya koymaktadır.

Ergenler üzerine yapılan bu araştırmaların yanı sıra, ilköğretim okullarında, hatta okul öncesi çocukların bile farklı bağlamlarda şiddetin mağduru veya tanığı olduğuna dikkat çeken araştırma bulguları söz konusudur. Yıldız ve Sümer (2010) okul öncesi çocuklarla (3-6 yaşları) yürüttükleri çalışmada çocukların evde, okulda ve mahallede hem şiddetin mağduru hem de tanığı olup olmadıklarını araştırmışlardır. Bulgular, çocukların evde, okulda ve mahallede bağırma, bir şey fırlatma, itme, kovalama, tokatlama, dövme gibi az ciddi olarak nitelendirilen şiddet eylemlerinin hem mağduru hem de tanığı olduğunu gösterirken, mahallede ciddi olarak nitelendirilen bıçaklama, silah ile ateş etme gibi şiddet olaylarının da tanığı olduklarını göstermiştir. Araştırma kapsamındaki çocukların 3-6 yaşları arasında oldukları göz önüne alındığında, araştırma bulguları çocukların bilişsel süreçlerinden kaynaklı olarak sınırlıdır. Fakat hala sonuçların düşündürücü olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Erken yaşlardan itibaren, şiddet yaşamın bir parçası haline gelmeye başlamaktadır.

Ayrıca, çocuk ve şiddet konusuna farklı bir açıdan yaklaşan Özönder, Sağlam, Aksoy, Uluocak ve Köktürk' ün (2005) ilköğretim okullarındaki araştırmaları dikkate değerdir. 'İlköğretim Okullarında Şiddet ve Taciz' konulu araştırmalarında öğrencilerin şiddeti nasıl kavramsallaştırdıkları üzerinde durmaktadırlar. Özönder ve diğerlerinin (2005) araştırmasında şiddetin değişik boyutlarına değinildiği gibi cinsel taciz olgusuna da yer verilmektedir. Araştırmada, çocukların hangi davranış türlerini şiddet olarak tanımladıkları ve bu tanımlama sürecine etki eden faktörlerin neler olduğunu açıklanmıştır. Ergenlik döneminde olan öğrencilere çeşitli kimlik modellerinin sunulduğu ve davranışların aktarıldığı, sosyal etkileşim alanı olarak okulun, öğrencilerin şiddeti kavramsallaştırmalarına çok yönlü olarak etkide bulunduğu ortaya konulmuştur. Bununla beraber televizyonda izlenen filmlerdeki karakterlerin ve video oyunlarındaki kahramanların da çocukların şiddeti tanımları ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu araştırmada, sözlü, fiziksel şiddetin ve cinsel tacizin hem uygulayıcıları hem de mağdurlarının genellikle çocukların kendilerinin olduğu ortaya konulmaktadır. Benzer şekilde, Deveci, Karadağ ve Yılmaz (2008) ilköğretim okullarında öğrencilerin şiddeti hem fiziksel hem de sözel olarak tanımladıklarını ortaya koymakta ve öğrencilerin fiziksel zorbalığın tanıkları olduklarına vurgu yapmaktadırlar. Deveci, Acık ve Ayar (2007) ilköğretim öğrencileri arasındaki mağdurluk olayları ve fiziksel şiddet davranışlarının algılanmalarına odaklandıkları çalışmalarda, öğrencilerin

fiziksel şiddete maruz kaldıklarını ve maruz kalanların da sorun çözme yöntemi olarak fiziksel şiddeti meşru gördüklerini bulmuşlardır.

Fiziksel şiddet sadece ülkemizde değil, dünya genelinde önemli bir sorun haline gelmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 yılında yayınlamış olduğu raporda dünya genelinde cinayet oranları her 100.000 kişide 8.8'dir. Erkeklerin cinayete kurban gitme oranları kadınlardan daha yüksektir. Bu örüntü yaş grupları incelendiğinde de değişmemektedir. En fazla 15–29 yaşları arasındaki erkekler cinayete kurban gitmektedir (100.000'de 19.4'tür). Cinayet oranlarındaki bölgesel farklılıklar incelendiğinde, en yüksek oranların Afrika ve Amerika kıtalarının çeşitli bölgelerinde gerçekleştiği görülmektedir. Bunları, Avrupa, Ortadoğu, Güney ve Doğu Asya ile Pasifik bölgeleri izlemektedir. Görüldüğü gibi, gelişmişlik düzeyleri fark etmeksizin, çeşitli şiddet olayları yaygın şekilde dünyanın her yerinde meydana gelmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün Raporunda (2002) 10–29 yaşları arasındaki ergenler ve gençlerin mağdur oldukları ya da uygulayıcı oldukları şiddet olaylarına da yer verilmiştir. Rapora göre, 2000 yılında ortalama olarak her gün 565 ergen ve genç dünya genelinde cinayetten ölmüştür. Gençler, hem cinayetin mağdurları hem de işleyenleri konumundadırlar. Rapor, 1985–1994 yılları arasında 10–24 yaşları aralığındaki gençler tarafından işlenen cinayet oranlarında artış olduğuna dikkat çekmektedir. Erkeklerin kızlara göre daha yüksek oranlarda cinayet işledikleri rapor edilmektedir.

Şüphesiz, cinayet fiziksel şiddetin en dramatik boyutunu ortaya koymaktadır. Cinayet oranlarındaki bu artışın diğer fiziksel şiddet içeren davranışlardaki artıştan bağımsız olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Fiziksel kavgaya katılma, ateşli silahlar ve kesici aletler taşıma gençlik şiddetini arttıran unsurlar arasında yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün Raporunda (2002) yer alan değişik ülkelerde yapılan araştırma sonuçlarına göre okul çağındaki çocuklar arasında fiziksel kavgaya katılma yaygındır; öğrencilerin üçte birinin fiziksel kavgaya katıldıkları anlaşılmaktadır. Erkekler kızlara göre, daha fazla fiziksel kavgaya katılmaktadırlar. Benzer şekilde, zorbalık yaygın bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Çeşitli kesici ya da yaralayıcı alet ve ateşli silah taşıma daha ciddi şiddet suçları için büyük bir risk yaratmaktadır. Ülkeler arasında farklılık söz konusu olmakla beraber, çocukların okula bu tür aletleri getirdikleri görülmektedir.

Gençlerin şiddet davranışlarında meydana gelen artış ya da değişim sürecinin, onların diğer sapsmış davranışlarından bağımsız olarak düşünülmemesi gerekir çünkü çeşitli sapsmış davranışlar da benzer süreçlerden etkilenmektedirler. Örneğin, UPSAM (2006) raporunda, gençlerin diğer sapsmış davranışlarında da benzer artışların olduğu görülmektedir. Rapora göre, lise öğrencilerinin %72'si sigara içtiğini, %66'sı alkol kullandığını, %26'sı uyuşturucu kullandığını, %65'i bir kere denediğini, %46'sı kendisine zarar verdiğini, %71'i okuldan kaçtığını ve %64'ü disiplin cezası aldığını ifade etmektedir.

TBMM Araştırma Komisyonu raporunda (2007) ortaöğretime devam eden öğrencilerin % 15,6'sının haftada birkaç kere sigara kullandığı, %5,4'ünün haftada en az bir defa veya daha fazla alkol tükettikleri ve %9,6'sının en az bir kere madde kullandıkları gösterilmektedir. Öğrencilerin %2,9'u kumar, %1,9'u şans oyunları ve %3,3'ü ise her ikisini birden oynamaktadır. Öğrencilerin %27'si kendine zarar vermeyi düşünmüş ve %10 ise zarar vermeyi denemiştir. Arikaşifoğlu ve diğerleri (2006) lise öğrencileri arasında cinsel olarak aktif olmak, emniyet kemeri kullanmamak, sigara içmek ve madde kullanımının kavga etmek ile ilişkili olduğunu göstermişlerdir.

Benzer şekilde Ögel, Taner ve Eke (2006) İstanbul'da 10. sınıf öğrencileri arasında yürüttükleri çalışmada, öğrenciler arasında yaşam boyu en az bir kere tütün kullanma yaygınlığı %37 iken, alkol kullanım yaygınlığı %51,2'dir. Araştırma kapsamında yer alan esrar, uçucu madde v.b. maddelerin de en az bir kere kullanılma yaygınlıklarının hiç de azımsanamayacak kadar düşük olmadığı görülmektedir. Örneğin, öğrencilerin %5,8'i en az bir kere esrar kullandıklarını rapor etmiştir.

Araştırma raporlarının işaret ettiği gibi gençler arasında fiziksel şiddet ve sapmış davranışlarının yaygınlaşması sadece gençleri etkilememekte, aynı zamanda toplumu da etkilemektedir. Bundan dolayı bu davranışların arkasında yatan etkenlerin neler olduğunu açıklamaya çalışmak, toplumsal bir sorun haline gelen şiddet ve sapmayla ilgili politikalar üretmek için gerekli hale gelmektedir. Özellikle, gençlerin hem bu tür davranışların uygulayıcıları hem de mağdurları oldukları dikkate alındığında fiziksel şiddetin ve sapmanın farklı boyutlarını anlamak faydalı olacaktır.

Gençler arasında şiddet ve sapmış davranışlarında meydana gelen değişimi sadece gençlerin bu tür davranışların uygulayıcısı ya da mağduru oldukları noktasından ele almak, davranışların sıklıklarını anlamaya çalışmak, gençler arasındaki fiziksel şiddet ve sapmış davranışlara sınırlı bir bakış açısı getirecektir. Bu tür davranışlar dolaylı ya da doğrudan her bir bireyi farklı şekillerde etkilemekle beraber, bireylerin içinde bulunmuş oldukları konumların fiziksel şiddet ve sapmış davranışların ortaya çıkmasındaki rollerinin derinlemesine ve çok boyutlu olarak irdelenmesi gerekmektedir.

1980 yılı sonrasında risk ve sosyal risk konusunda çalışmalar hızla artarken Türkiye'de sosyal riskle ilgili çalışmalar 2000'lerin başına dayanmaktadır. Özellikle Beck'in 1992 yılında yayımlanan "*Risk Society*" adlı çalışmasının ardından sosyal bilimlerde risk çalışmaları özellikle cinsiyet ve yoksulluk üzerinden kurgulanmıştır.

Türkiye'de belirli bir alandaki sorunları saptayıp o alanda iyileştirme çalışmaları yapmak amacıyla yapılmakta olan sosyal risk çalışmalarına 2005 yılında "*Kayseri Büyükşehir Belediyesi Sosyal Risk Haritası Çalışması*" örnek olarak verilebilir. Başka bir çalışma T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün 1997 yılında tamamladığı "*Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Göç Haritası*" adlı çalışmadır. Bu çalışmalardan yola çıkılarak sosyal riski temel alan araştırmalarla ilgili kısa bir genelleme yapılacak olursa, Zabcı'nın, "Sosyal Riski Azaltma Projesi: Yoksulluğu Azaltmak mı, Zengini Yoksuldan Korumak mı?" başlıklı çalışması kaynak olarak kullanılabilir.

Zabcı, Türkiye’deki 2001 Şubat ekonomik krizi sonrasında uygulamaya koyulan “Sosyal Riski Azaltma Projesi”ni genel hatlarıyla değerlendirmiştir. Zabcı, kriz sonrasında artan bir yoksulluk ve işsizlik ortamında uygulanan projenin, Dünya Bankası’nın 2000/2001 “Dünya Kalkınma Raporu”nda geliştirdiği yoksullukla mücadele programıyla uyum içinde olduğunu yazmıştır.

Zabcı, IMF ve Dünya Bankası’nın, 21 Şubat’taki ekonomik krizle birlikte daha da derinleşen işsizlik ve yoksulluğun, Türkiye’de sosyal gerilimi artıracakı düşüncesiyle bazı önlemler almaya gittiğini, bunlardan birinin, 2002 bütçesinde sağlık ve eğitim gibi sosyal harcamalarda bir artışın öngörülmesi olduğunu belirtmiştir. Diğeri ise, Dünya Bankası’nın desteklediği ve Banka tarafından 11 Eylül 2001 tarihinde onaylanarak başlatılan “Sosyal Riski Azaltma Projesi”dir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’nun (SYDTF), uygulayıcı kuruluş olması nedeniyle, proje için, Dünya Bankası’ndan 5 yıl ödemesiz 15 yılda ödeme koşuluna bağlı 500 milyon dolar tutarında kredi aldığını belirten Zabcı, Dünya Bankası’nın Türkiye temsilcisi Ajay Chibber’in, bu projenin hazırlanmasını, 21 Şubat ekonomik kriziyle ilişkilendirdiğini söyler. Chibber’e göre, projenin amacı, Şubat krizinin yoksul aileler üzerindeki olumsuz etkisini azaltmaktır (Radikal, 12 Ekim 2002; akt. Zabcı, 2003:217).

Zabcı, Sosyal Riski Azaltma Projesi’ni anlamak açısından, raporun yoksullukla mücadele stratejisinin üçüncü parçası olan “sosyal risk yönetimi”ni daha ayrıntılı olarak ele almak gerektiğini savunur:

“Raporun “Güvenlik” başlığını taşıyan bölümde geliştirilen yoksullukla mücadele stratejisinin, sosyal risk yönetiminin temelinde, bir şokun ortaya çıkışından sonra etkilerini gidermeye çalışan “baş etme” yöntemlerinden ziyade, “riski azaltma” ve “hafifletme” politikalarına önem verilmesi gerektiği düşüncesi yer almaktadır. Bankaya göre ilkesel olarak en iyi yaklaşım, zararlı şokların etkilerini azaltmaktır. İkinci benimsenmesi gereken yaklaşım, şokun muhtemel etkilerini azaltacak bir risk hafif/etme programıdır. Baş etme stratejisi, bu ikisinin başarısız olması durumunda devreye giren tamamlayıcı bir yaklaşımdır (WORLD BANK, 2000a:146-147; akt. Zabcı, 2003:222).”

Zabcı’ya göre risk yönetme stratejileri" enformel ve formel mekanizmalar olmak üzere iki başlık altında ele alınmaktadır. Bu mekanizmalar açısından dikkat çekici noktalardan biri, bu stratejiler arasındaki ayrımın pek de işlevsel olmadığıdır; riski azaltma mekanizmaları ile riski hafifletme mekanizmaları arasında ciddi bir işlevsel farklılık bulunmamaktadır. Riski azaltma mekanizmalarından “önleyici sağlık hizmetleri” ile riski hafifletme stratejilerinden “fiziki ve beşeri sermayeye yatırım” arasında; birincisinin riskin ortaya çıkma olasılığını azaltmaya yönelik, ikincisinin riskin yarattığı şoku hafifletmeye yönelik olduğu göz önüne alınırsa, bu ikisi, ayrı işlevlere sahip mekanizmalar gibi görünmediği örneğini vermektedir. İkinci dikkat çekici noktanın ise, formel mekanizmalar arasında sayılan, devletin yerine getireceği hizmetlerin oldukça dar biçimde çizilmesi olduğunu söyler. Riski hafifletme mekanizmalarından “çeşitlendirme” bölümünde devletin sağlayacağı hizmetler arasında “ticaretin liberalleşmesi” ve “mülkiyet haklarının korunması”nın sayılması Zabcı’ya göre “trajikomiktir” (Zabcı, 2003:225). Zabcı bu kesimin, yoksullardan çok, yoksulluk ve açlık içindeki insanların öfkeyle yöneleceği kesim olacağını iddia eder.

Zabcı'ya göre Sosyal Riski Azaltma Projesi'nin dayandığı yoksulluk araştırmasını yönlendiren temel düşünce, Türkiye'de Şubat 2001'de yaşanan ekonomik krizin, yoksulların kendi başlarına üstesinden gelemeyeceği bir sosyal risk ortamı yaratmış olmasıdır. Krizin, sosyal ve yoksulluğu artırıcı etkileri açıklanırken, işten çıkarmaların, yükselen fiyatların, hane halkı gelirini azaltan negatif ekonomik büyümenin, yoksulluk riskindeki artışın en başta gelen hissedilir etkiler olduğu belirtilmektedir. Banka'nın yürüttüğü yoksulluk araştırmasına göre, kırsal kesimdeki topraksız köylüler, enformel iş olanaklarındaki azalıştan etkilenmektedir. Bu sorun, ayrıca, kentli yoksulları da ilgilendirmektedir. Benzer şekilde, toprak sahibi yoksullar da, enflasyon nedeniyle artan girdi maliyetlerinden dolayı mağdur durumdadır(WORLD BANK, 2001 PIO: 1; PAD: 14; akt. Zabcı, 2003:228).

Dünya Bankası, yoksullukla mücadele programı çerçevesinde verdiği yardımları, daha çok bir sosyal güvenlik ağı oluşturmak yönünde kullandığı için, Zabcı'ya göre projenin adında ve içeriğinde "sosyal risk" deyiminin kullanılması anlamlıdır(Zabcı, 2003:237).

Topluları felakete götürecek en önemli faktör, dejenere olmaktır. Elbette iyimserlik çekici bir tutumdur. Ancak haklı olmayan bir iyimserlik insanları, kötüyü örtmeye götürür.

Kötüyü inkâr etmek ise, onunla mücadele etmeyi önler. İyimserlik, gayreti zayıflatır ve sonra tüketir. Aksine hatayı açıkça görmek, insanları harekete geçirir. İnsan ancak, düştüğünü fark ederse ayağa kalkmak için mücadeleye girer ve ayağa kalkar.(A. Carrel)

(Bu bölüm, HEGEM Vakfı araştırma raporlarından ve arşivinden faydalanılarak oluşturulmuştur.)

2 METODOLOJİ

"Tokat İli Sosyal Risk Araştırması" projesi kapsamında Tokat ili detaylı olarak üç ana başlıkta mercek altına alınarak şiddet/suç bağlamında incelenmiştir. Bu ana başlıklar; Tokat'a şiddet ve suç bağlamında resmi rakamlarla bakış, Lise öğrencileri-Okul yöneticileri-Veliler gözüyle Tokat'ta şiddet ve suç, Okulu terk eden ve Denetimli Serbestli yükümlülüğünde olan gençlerde şiddet ve suçtur. Üç ana başlık projenin aşamalarını da oluşturmuştur. Bu aşamalardan ilkinde TUIK, Adalet Bakanlığı ve ilgili kurumlardan elde edilen ikincil veriler kullanılmış; ikinci aşamada, Tokat'ta eğitim gören lise öğrenciler üzerinde anket uygulamasına gidilmiş ve okul yöneticileri, öğretmenler, rehberlik servisi uzmanları ve velilerle odak grup toplantıları yapılmıştır. Ayrıca aile ve çocuk konularında hizmet yürüten kurumlarda görevli yönetici ve uzmanlarla odak grup toplantıları yapılmıştır.

Şiddet/suç konularında durum tespitinin yapılmasında 3 çeşit istatistikten faydalanılır. Bu istatistikler; adalet istatistikleri, emniyet istatistikleri ve kişisel beyana dayalı araştırma istatistikleridir. Adalet istatistikleri suç ve şiddetle ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına ve mahkemelere yansıyan olaylar hakkında bilgi verir. Adalet istatistikleri suçla ilgili her ne kadar kesin bilgiler verse de adalete yansımamış olan durumları ortaya koymaz. Emniyet istatistiklerinde de sadece emniyete yansıyan suç/şiddet olayları yer alır. Ayrıca emniyet istatistiklerinde kayıt altına alınan olaylar şiddet/suç özelliği taşısa da, adli bakımdan sonuçlanmamıştır. Kişisel beyana dayalı araştırma sonuçlarında ise, suç ve şiddet rakamları daha yüksektir.

Yürütülen bu proje çalışmasının gerek adalet gerekse de emniyet istatistiklerini kullanması bakımından önemli ölçüde suç ve şiddetle ilgili durum hakkında il ve ilçeleri bağlamında bilgi vermesi hedeflenmiştir. Adalet Bakanlığı UYAP Sistemi üzerinden paylaşılan suç istatistikleri illerin geneli düzeyindedir ve bir ilin risk haritalaması çalışmasında, çalışılan ilin diğer illerle kıyaslamasına imkan verir. Oysa emniyet istatistikleri illerin yanında ilçeler düzeyinde de istatistiki bilgiler içermeye imkânına sahiptir. Bir risk haritası çalışmasının yerel/bölgesel (yani ilçeler düzeyinde) kıyaslamalar içermesi için emniyet istatistiklerinin kullanılması zorunludur. Çünkü mülakat ya da odak grup toplantıları yoluyla ilçeler bazında elde edilen bilgiler kesinlik içermeyebilir; soyut yaklaşımlar düzeyinde kalabilir. Sadece Adalet istatistikleriyle de çalışılan ilin Türkiye geneline göre bulunduğu durum, ya da benzer illerle kıyaslamasından elde edilen durum üzerinden genel özellikli bir risk haritası ortaya konabilir.

Ayrıca lise öğrencileri, okul yöneticileri, veliler ve öğretmenler ile okulu terk eden öğrenciler ile yürütülen kişisel beyana dayalı araştırmalarla da ortaya konulamayan siyah sayılar olarak tanımlanan suç istatistiklerinin de incelemesiyle tamamıyla bütüncül suç/şiddet projesi olma niteliği kazanmaktadır.

Araştırma hem kantitatif hem de kalitatif yöntemler kullanılarak yürütülebilir. Bu proje kapsamında yürütülen araştırma çalışmalarında hem kantitatif hem de kalitatif yöntemler bir arada kullanılarak yürütülmüştür. Kantitatif araştırmalar sonucunda elde edilen bulguların nedenleri kalitatif araştırmalarla derinlemesine incelenirken kalitatif araştırmalardan elde edilen bulgular ise kantitatif araştırmalara yön vermiştir.

Araştırmalarda kullanılan veri tipleri araştırmacıların kendileri tarafından toplanan birincil veriler ve diğer kaynaklardan elde ettiği ikincil verilerdir. Bu proje kapsamında kullanılan veriler hem birincil veriler hem de diğer kaynaklardan elde edilen ikincil verilerdir.

Üç aşamada gerçekleştirilen proje çalışmasının, her bir aşamasında hedeflenen amaca özgü farklı metodoloji uygulanmıştır.

2.1 Tokat'ta Suç ve Şiddete Resmi Rakamlarla Bakış

Tokat ilinde suç ve şiddete resmi rakamlarla bakış bölümünde resmi makamlarca üretilen ikincil veriler kullanılmıştır. İkincil veriler proje ekibi tarafından Adalet Bakanlığı, Tokat Emniyet Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu'ndan elde edilmiştir. Suç ve şiddete ilişkin analizler kantitatif yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan veriler grafikler ve tablolar vasıtasıyla görselleştirilerek analiz edilmiştir. Toplanan veriler il/ilçe, mahkeme türü, zaman, seçilmiş iller bağlamında karşılaştırmalarla analiz edilmişlerdir. Bu aşamada toplanan veriler; Cumhuriyet başsavcılık dosya verileri, mahkeme aşaması adli dosyaların mahkeme türlerine göre dağılımı, ceza davaları, faili meçhul olaylar, okul terk istatistikleri, okulsuz kadın oranı gibi suç ve şiddet ile ilişkili verilerdir.

2.2 Tokat'ta eğitim gören lise öğrencileri, okul yöneticileri, öğretmenler ve okul aile birliği üyeleri (veliler) üzerinde şiddet araştırması

Tokat il merkezinde ve pilot olarak seçilen dört büyük ilçede eğitim gören lise öğrencileri, okul yöneticileri, öğretmenler, rehber öğretmenler ve okul aile birliği üyeleri (veliler) üzerinde şiddet araştırması kapsamında, kantitatif ve kalitatif araştırma yöntemleri bir arada tamamlayıcı olarak yürütülmüştür. Kantitatif araştırmada yüz yüze anket görüşmesi yöntemiyle toplanan veriler analiz edilmiştir. Kantitatif araştırma yönteminde kullanılan anket daha önce HEGEM Vakfı tarafından TBMM adına yürütülen şiddet araştırması anketi

revize edilerek oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında değişik türden 42 lisede 5000 lise ikinci sınıf öğrencisi ile anket çalışması hedeflenmiş, seçilen 42 okula 5000 anket gönderilmiştir. Böylece gençlik saha araştırması Tokat merkez ve çevre 4 ilçeden seçilen 42 lisede gerçekleştirilmiştir. Bu okullardan tamamlanmış 4982 anket geri dönmüştür.

Araştırma sonucunda toplanan suç ve şiddet mağdurluğu, failliği, suç ve şiddetle karşılaşma ile ilgili soruların ilçe, ilçe konumu (merkez-çevre), cinsiyet, kardeş sayısı, ebeveyn çalışma durumu, gelir, aile tipi, aile durumu, konut durumu, göç durumu ve okul değiştirme durumuna bağımlılıkları ki-kare testi ile test edilmiştir. Bu kısıtlımlarda elde edilen cevap dağılımları grafiklerle görselleştirilmiştir.

Araştırmanın kalitatif bölümünde çeşitli odak grup görüşmesi ve derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu odak grup/mülakatları çalışmaları yoluyla kurum çalışanları, okul yöneticileri, veli, rehber öğretmen ve branş öğretmeninden oluşan 200'den fazla kişiye ulaşılmıştır. Çalışma kapsamındaki Tokat merkezi ve 4 ilçenin özellikle her lisesinde ve bazı ortaokullarında bir okul yöneticisi, okulun rehber öğretmenleri, okul aile birliğinden en az iki veli ve en az iki branş öğretmeni olmak üzere ayrı ayrı odak grup toplantıları yapılmış; bu görüşmelerde de kantitatif araştırma kapsamında irdelenen konular ve ilişkili diğer konular ele alınarak raporlaştırılmıştır.

2.3 Kısıtlılıklar – Zorluklar

Giriş bölümünde de belirtildiği gibi, "sosyal risk çalışması" çok geniş kapsamlı bir kavram olmasına karşın zaman ve bütçe kısıtları nedeniyle bu proje, bundan sonra yürütülecek olan çalışmaların altlığı oluşturacak kapsamda hazırlanmıştır. Bu nedenle proje sonuç raporu, ağırlıklı olarak ulaşılabilen resmi istatistikler, lise öğrenci araştırması, okul terk araştırması ve odak grup görüşmelerine dayandırılarak hazırlanmıştır. Bu noktada ilçelerde yürütülen anketlerden elde edilen bilgilerin genele ilişkin bilgi vereceği varsayımı yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu, TBMM Şiddet Araştırma Komisyonu (2007) tarafından hazırlanan ve o dönemde ülke düzeyinde 21 büyük ilde uygulanan soru listesinden revize edilerek hazırlanmış, ancak buna rağmen çeşitli kaygılar nedeniyle cinsel istismar ve diğer insanlardan nefret etme gibi sorular sorulamamıştır.

Anket formları, optik okuyucu form olması nedeniyle sonuçlar optik okuyucu da değerlendirilmiş; uygulamada yer alan bütün okulların ayrı ayrı istatistiki raporlaması yapılabilmektedir.

Bütün ülke geneli için olduğu gibi, **adli ve idari istatistiki verilere ulaşma zorluğu** bu çalışmada da hissedilmiş; proje çalışmaları kapsamında daha güncel ve daha ayrıntılı istatistiki analizler yapılması yönünde kısıtlılıklar yaşanmıştır. Özellikle ilçeler bazında, çocuk ve yetişkin suç/şiddet istatistiklerinin İl Emniyet Müdürlüğünden alınması mümkün olmamış; bu nedenle de yerel bazda kıyaslamalı güvenlik ve bağlı olarak risk analizleri yapma imkanı bulunamamıştır.

Araştırma kapsamında Adalet Bakanlığı istatistiklerine belli bir ölçüde ulaşmak mümkün olmuş; ancak 15 Temmuz 2016 sonrası Adalet sisteminin artan iş yükü ve Cezaevlerinde ortaya çıkan hassasiyet sebebiyle, ceza infaz kurumlarında yapılması öngörülen hükümlü-tutuklularla şiddet/suç üzerine alan çalışmaları gerçekleştirilememiştir.

2.4 Tokat ilinin nicel (istatistiki) veriler bağlamında sosyal risk durumu

Bu bölümde Adalet Bakanlığı, TÜİK ve Milli Eğitim Bakanlığı sayısal verileri üzerinden, Tokat ilinin risk göstergeleri diğer bazı illerle kıyaslamalı olarak ortaya konacaktır. Bir ilin makro düzeyde risk durumunun ortaya konabilmesi için, ülke geneline ve diğer illere göre şiddet ve suç verilerinin nüfusa ya da haneye oranlarının karşılaştırmalı olarak analizine ihtiyaç vardır. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü verileri üzerinden ele alınan risk faktörleri şunlardır:

- Yıllara göre illerde Cumhuriyet başsavcılıklarında kayda giren dosya/olay sayısının, o ildeki hane sayısına yüzde oranı
- Hukuk mahkemelerinde görülen dava sayılarının, haneye yüzde oranı
- Ceza mahkemelerinde açılan davalarda yer alan sanık sayısının, hane sayısına yüzde oranı
- Ceza mahkemelerindeki davalarda suçların cinsiyete göre dağılım oranları
- Faili meçhul olay sayılarının, hane sayısına yüzde oranı
- Bazı yıllara göre kadın mağdur artış yüzde oranı
- Fiziki şiddet olaylarında iki yılda oluşan değişimlerin yüzde oranları
- İllere göre çocuk fail, yetişkin fail oran yüzdeleri
- Öldürme ve yaralama olaylarının toplam olaylar içindeki yüzde oranları
- Çocuğa karşı cinsel saldırı olay sayılarının, fiziki şiddet suç sayılarına yüzde oranı
- Şahsa karşı suç sayısı, çocuk mağdur sayısı yüzde oranı
- Uyuşturucu madde suçları, şahsa karşı suçlar içindeki yüzde oranı

Bu bölümde ayrıca TÜİK ve Milli Eğitim Bakanlığı istatistiklerinden yararlanılarak;

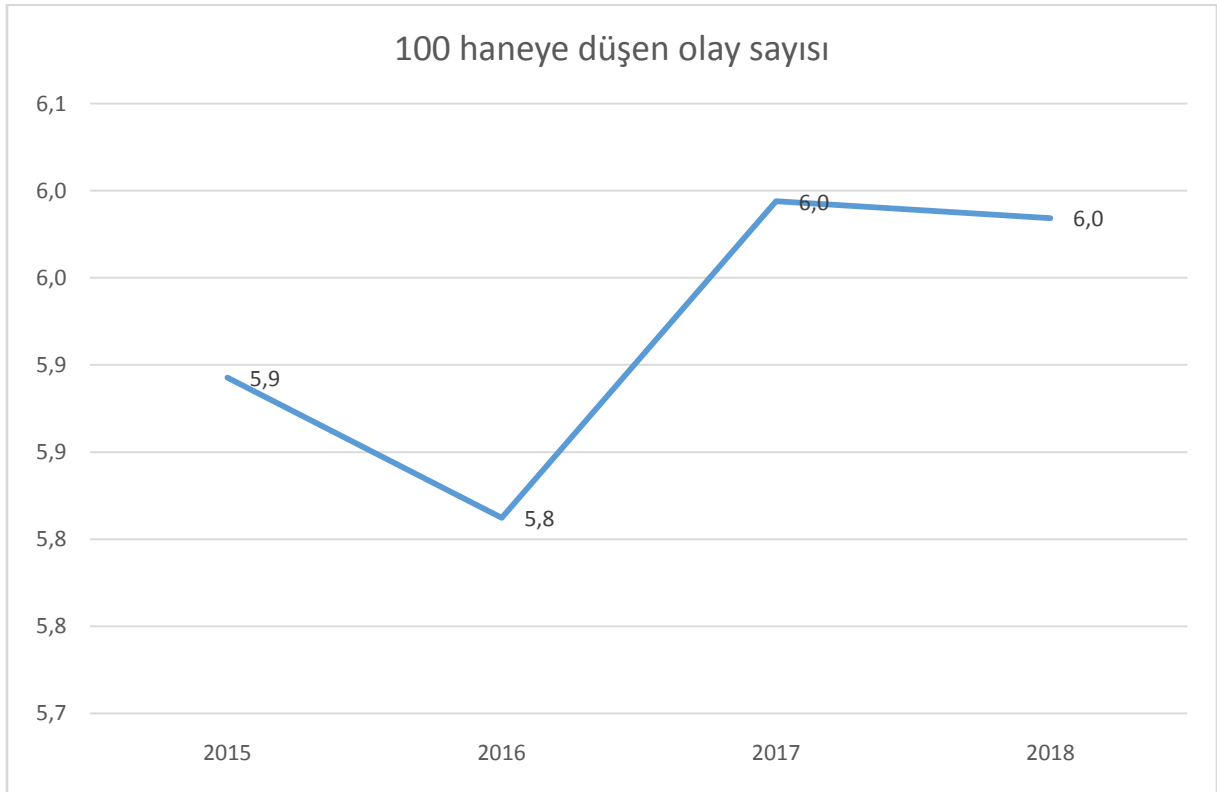
- Okur-yazar olmayan ya da hiçbir okul bitirmeyen kadın sayısının, haneye oranı, ve
- "Okul terk" öğrenci sayısının (son sekiz yılda) o ildeki hane sayısına oranı üzerine istatistiki analizler gerçekleştirilmiştir.

Bu bölümde ele alınan bütün faktörler, Tokat ilinin farklı bölgelerde bulunan benzer illerle kıyaslamalı sosyal risk durumları için nicel göstergeler olma özelliğindedir.

3 Tokat'ta Suç ve Şiddete Resmi Rakamlarla Bakış

3.1 100 haneye düşen suç olay sayısı – Emniyet

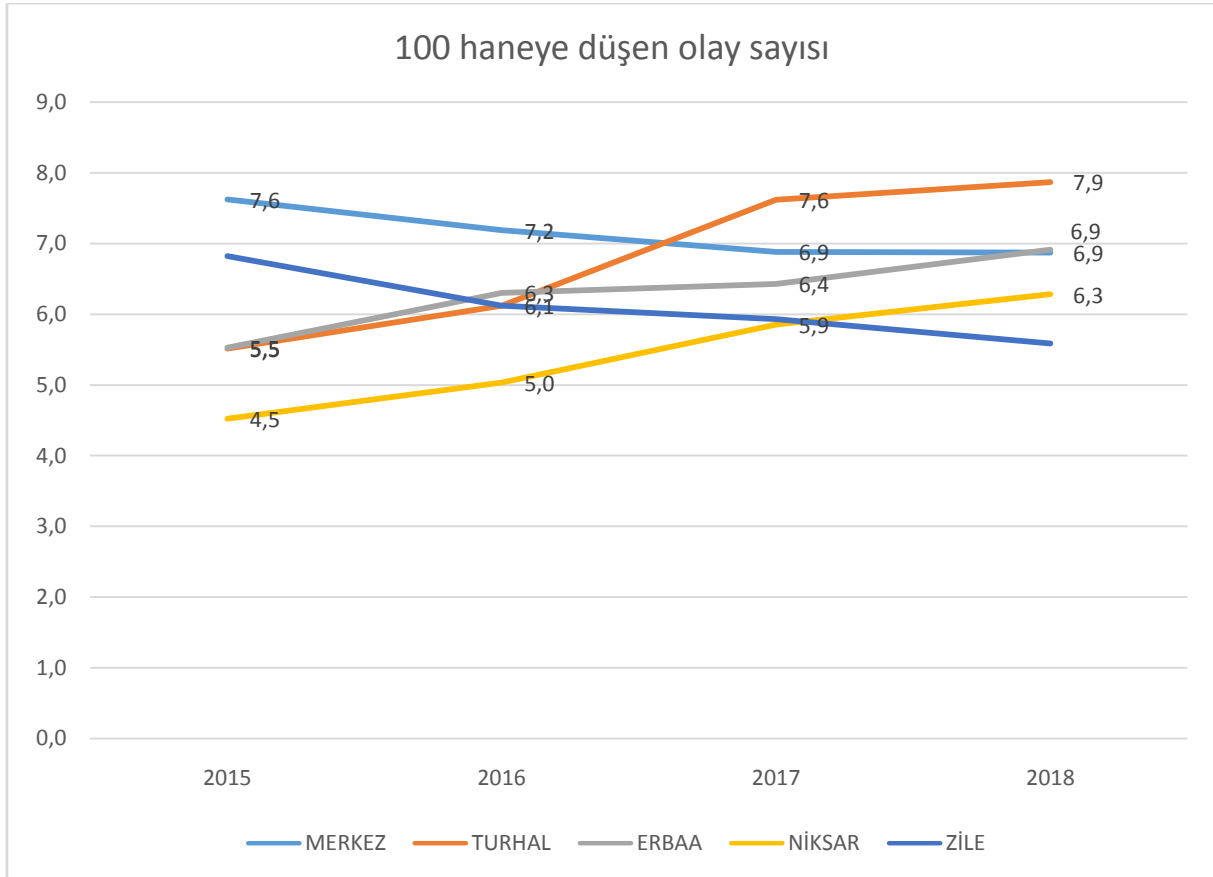
- Emniyet verilerine göre 100 haneye düşen olay sayısı yıllık ortalama 6 olarak gerçekleşmiştir.

	2015	2016	2017	2018
Tokat	5.9	5.8	6.0	6.0

3.2 100 haneye düşen suç olay sayısı – Emniyet

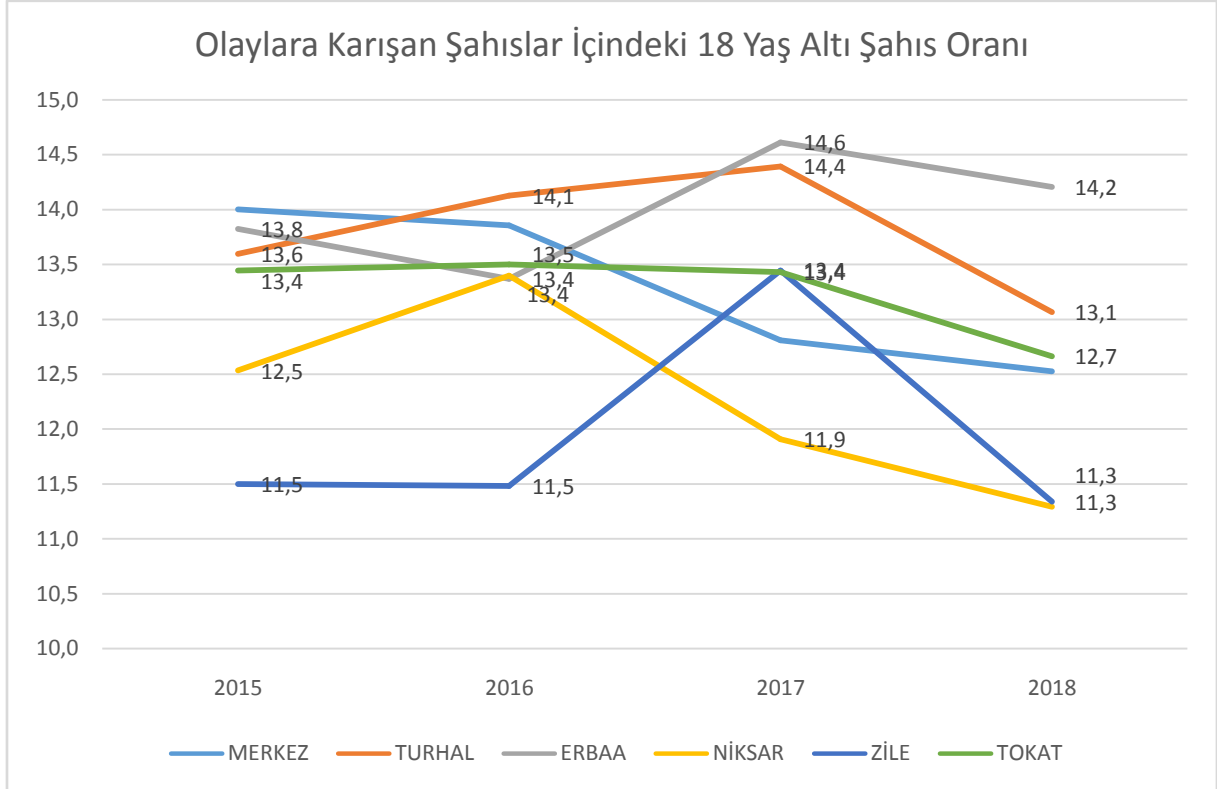
- 2015 – 2018 yılları arasında Merkez ve Zile ilçelerinde 100 haneye düşen olay sayısı düşerken Turhal, Erbaa ve Nıksar’da artış göstermektedir.
- 100 haneye düşen olay sayısı ilçelerde 2015 yılında 4.5 ile 7.6 arasında değişirken 2018 yılında 5.6 ile 7.9 arasında değişmiştir.
- 2015 yılında 100 haneye düşen olay sayısı 6.4 iken bu rakam 2018 yılında 6.8’e yükselmiştir.

OLAY SAYISI	2015	2016	2017	2018	2015 100 haneye düşen olay	2016 100 haneye düşen olay	2017 100 haneye düşen olay	2018 100 haneye düşen olay
MERKEZ	4,674	4,407	4,219	4,214	7.6	7.2	6.9	6.9
TURHAL	1,596	1,772	2,206	2,278	5.5	6.1	7.6	7.9
ERBAA	1603	1,828	1,864	2,005	5.5	6.3	6.4	6.9
NİKSAR	916	1,020	1,186	1,273	4.5	5.0	5.9	6.3
ZİLE	1,270	1,139	1,104	1,040	6.8	6.1	5.9	5.6
TOPLAM	10,059	10,166	10,579	10,810	6.4	6.4	6.7	6.8

3.3 Suç Faili Olanlar İçindeki 18 Yaş Altı Şahıs Oranı – Emniyet

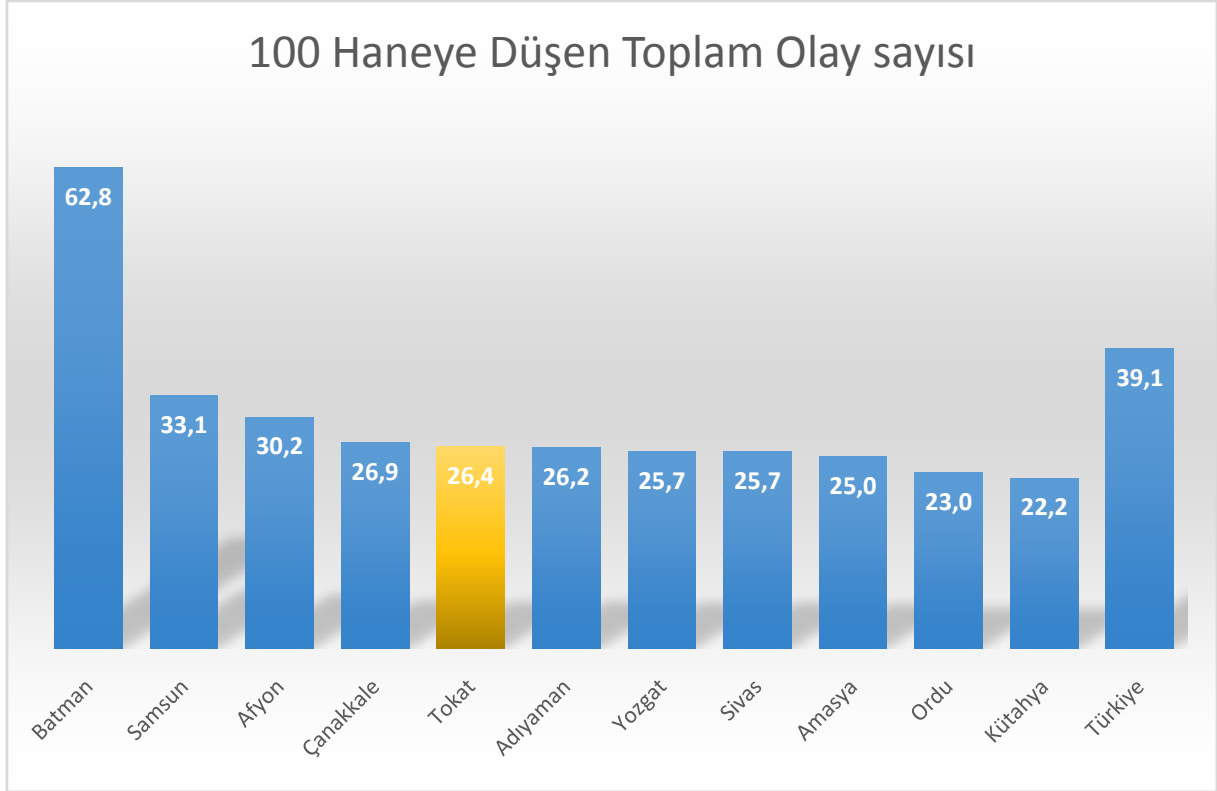
- 2018 yılında olaylara karışan 18 yaş altı şahıs oranı %11.3 (Niksar-Zile) ile %14.2 (Erbaa) arasında değişmektedir.
- 2015-2018 yılları arasında Erbaa'daki olaylara karışan şahıslar içindeki 18 yaş altı şahıs oranındaki artış dikkat çekmektedir.
- Zile'de olaylara karışan 18 yaş altı şahıs oranı 2017 yılında bir artış gösterirken 2018 yılında 2015-2016 yıllarındaki düzeye geri dönmektedir.
- Tokat'ta 2015 yılında %13.4 olan 18 yaş altı şahıs oranı 2018 yılında %12.7'ye gerilemektedir. Turhal ve Erbaa'da bu oran il ortalamasının üzerinde seyretmektedir.

	2015	2016	2017	2018
MERKEZ	14,0	13,9	12,8	12,5
TURHAL	13,6	14,1	14,4	13,1
ERBAA	13,8	13,4	14,6	14,2
NIK SAR	12,5	13,4	11,9	11,3
ZİLE	11,5	11,5	13,4	11,3
TOKAT	13,4	13,5	13,4	12,7

3.4 100 Haneye düşen toplam olay sayısı (devirli)

- Türkiye’de 100 haneye düşen toplam olay sayısı 39.1’dir.
- 100 haneye düşen olay sayısı en yüksek iller Batman, Samsun ve Afyon iken Tokat Türkiye ortalamasının altındaki 100 haneye düşen 26.4 olay sayısı ile seçili iller içinde beşinci sırada yer almaktadır.

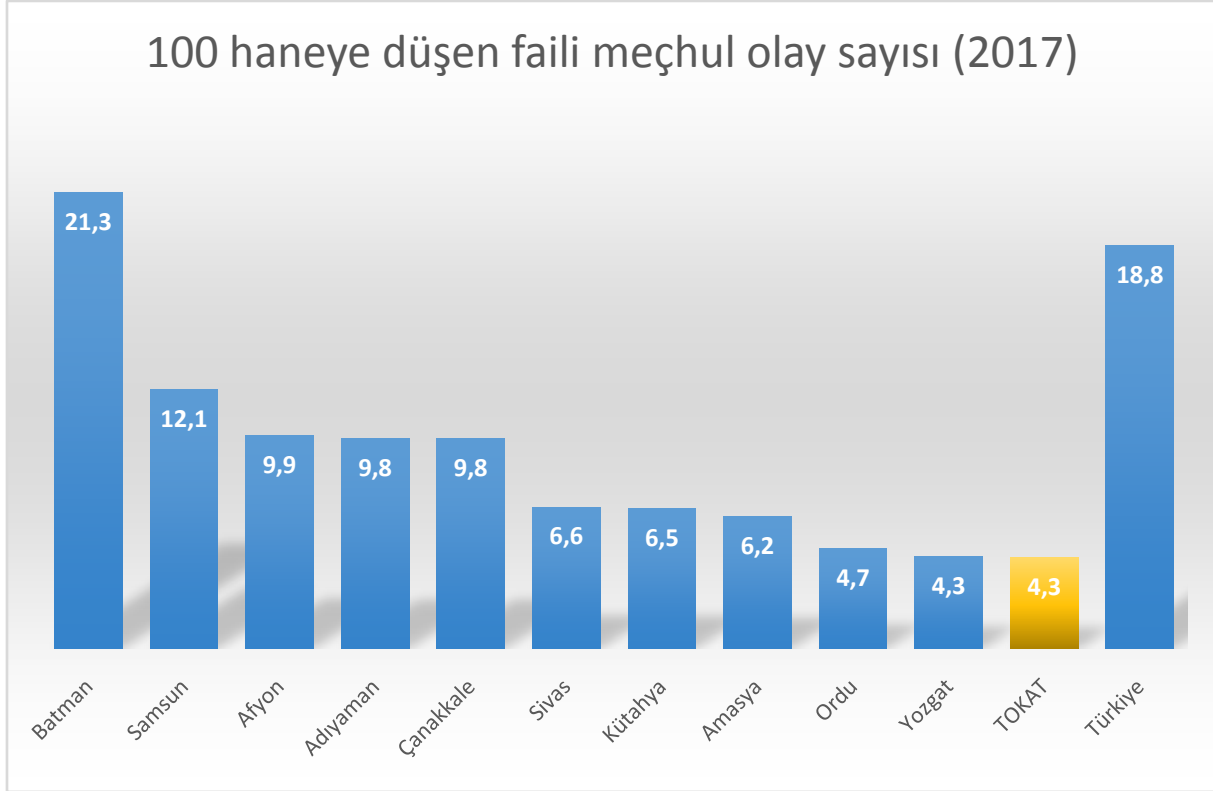

CBS TOPLAM OLAY HANEYE ORANI (2017 - devirli)

	İLLER	CBS TOPLAM OLAY	HANE SAYI	% ORAN
01	Batman	59.437	94.624	62,81
02	Samsun	118.065	356.901	33,08
03	Afyon	58.690	194.208	30,22
04	Çanakkale	48.680	180.863	26,92
05	Tokat	45.009	170.700	26,37
06	Adıyaman	34.745	132.570	26,21
07	Yozgat	31.669	123.202	25,70
08	Sivas	44.134	172.038	25,65
09	Amasya	24.400	97.519	25,02
10	Ordu	51.594	224.411	22,99
11	Kütahya	39.476	177.471	22,24
	Türkiye	8.479.555	21.662.260	39,14

3.5 100 haneye düşen faili meçhul olay sayısı

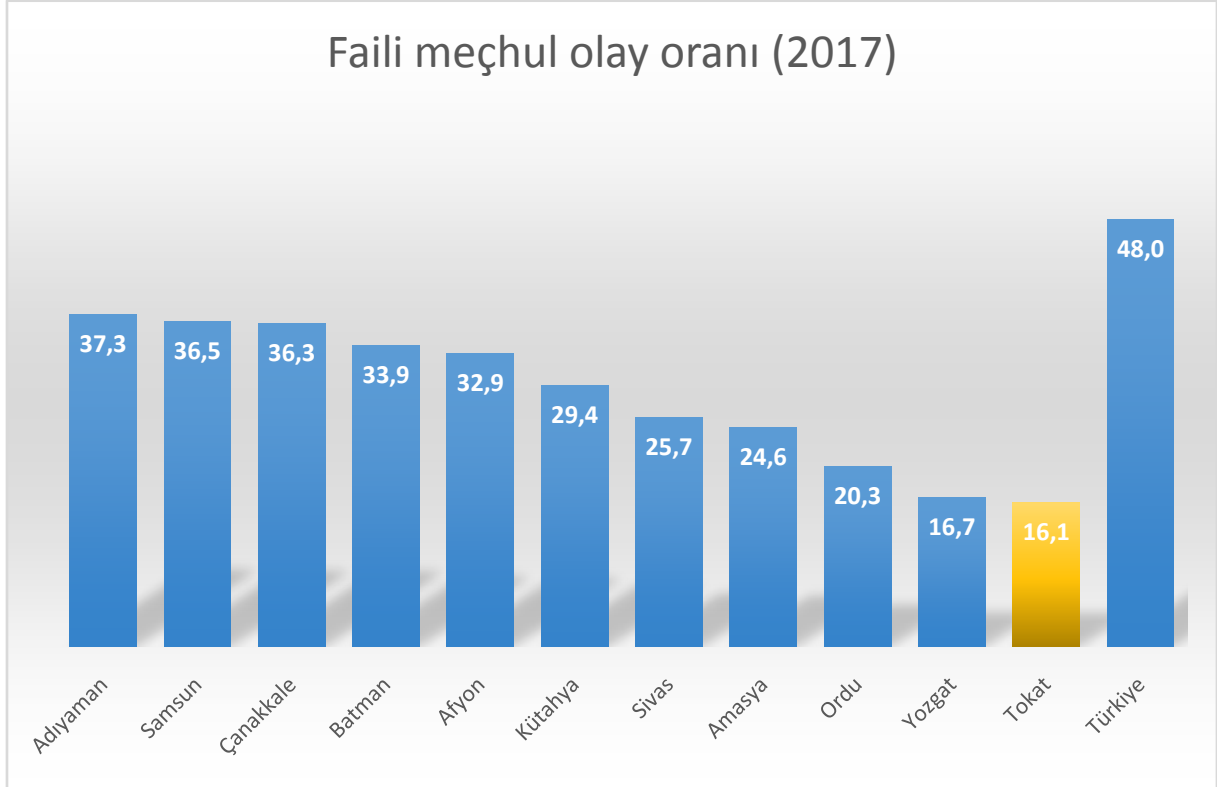
- Türkiye’de 100 haneye düşen faili meçhul olay sayısı 18.8’dir.
- 100 haneye düşen faili meçhul olay sayısı en yüksek iller Batman, Samsun ve Afyon iken Tokat Türkiye ortalamasının altındaki 100 haneye düşen 4.3 faili meçhul olay sayısı ile seçili iller içinde on birinci sırada yer almaktadır.

TOPLAM FM OLAY x HANEYE % ORANI (2017)				
	İLLER	T FM OLAY	HANE SAYI	% ORAN
01	Batman	20.125	94.624	21,27
02	Samsun	43.089	356.901	12,07
03	Afyon	19.293	194.208	9,93
04	Adıyaman	12.973	132.570	9,79
05	Çanakkale	17.686	180.863	9,78
06	Sivas	11.341	172.038	6,59
07	Kütahya	11.591	177.471	6,53
08	Amasya	5.996	97.519	6,15
09	Ordu	10.448	224.411	4,66
10	Yozgat	5.297	123.202	4,30
11	TOKAT	7.250	170.700	4,25
	TÜRKİYE GENELİ	4.070.737	21.662.260	18,79

3.6 Faili meçhul olay oranı

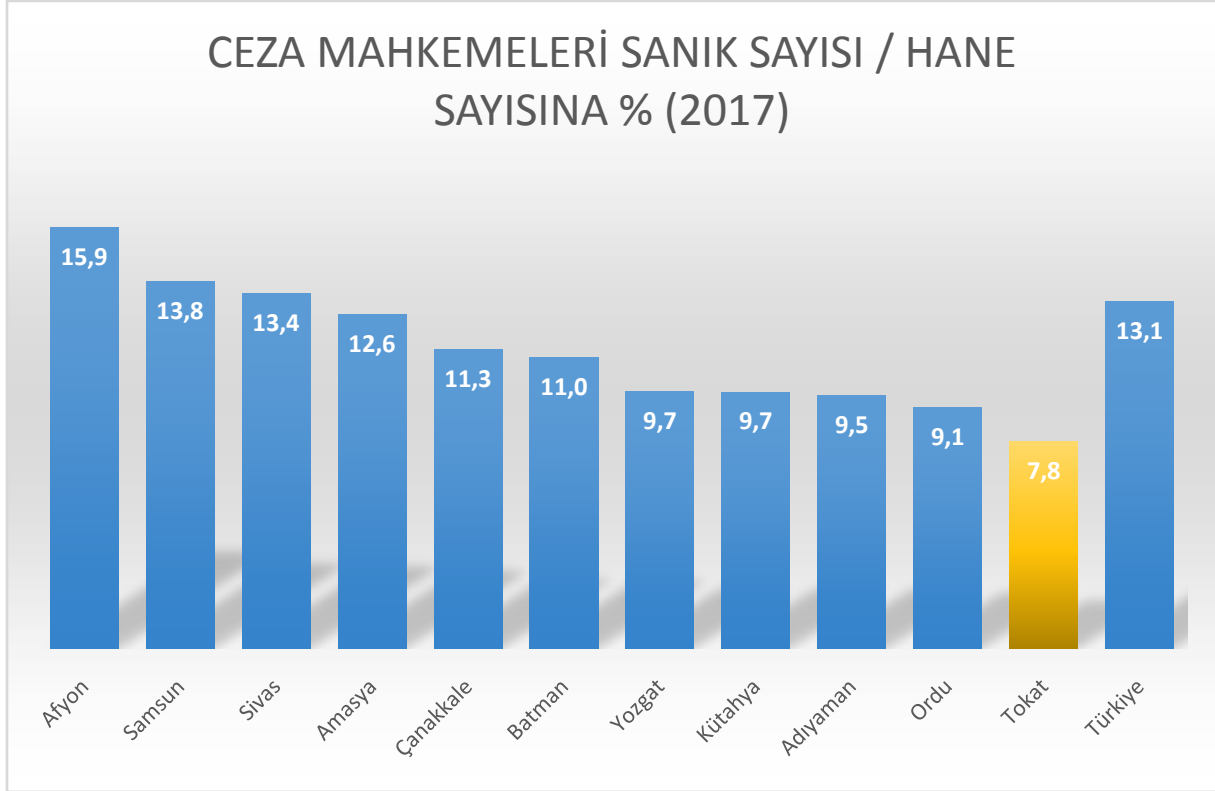
- Türkiye’de faili meçhul olay oranı %48.0’dir.
- Faili meçhul olay oranı en yüksek iller Adıyaman, Samsun ve Çanakkale iken Tokat Türkiye ortalamasının altındaki %16.1 faili meçhul olay oranı ile seçili iller içinde on birinci sırada yer almaktadır.

FAİLİ MEÇHUL OLAY x TOPLAM OLAY % ORANI (2017)				
	İLLER	FAİLİ M OLAY	TOPLAM OLAY	% ORAN
01	Adıyaman	12.973	34.745	37,34
02	Afyon	19.293	58.690	32,87
03	Amasya	5.996	24.400	24,57
04	Batman	20.125	59.437	33,86
05	Çanakkale	17.686	48.680	36,33
06	Kütahya	11.591	39.476	29,36
07	Ordu	10.448	51.594	20,25
08	Samsun	43.089	118.065	36,50
09	Sivas	11.341	44.134	25,70
10	TOKAT	7.250	45.009	16,11
11	Yozgat	5.297	31.669	16,73
	TÜRKİYE GENEL	4.070.737	8.479.555	48,01

3.7 100 haneye düşen sanık sayısı

- Türkiye’de 100 haneye düşen sanık sayısı 13.1’dir.
- 100 haneye düşen sanık sayısı en yüksek iller Afyon, Samsun ve Sivas iken Tokat Türkiye ortalamasının altındaki 100 haneye düşen 7.8 sanık sayısı ile seçili iller içinde on birinci sırada yer almaktadır.

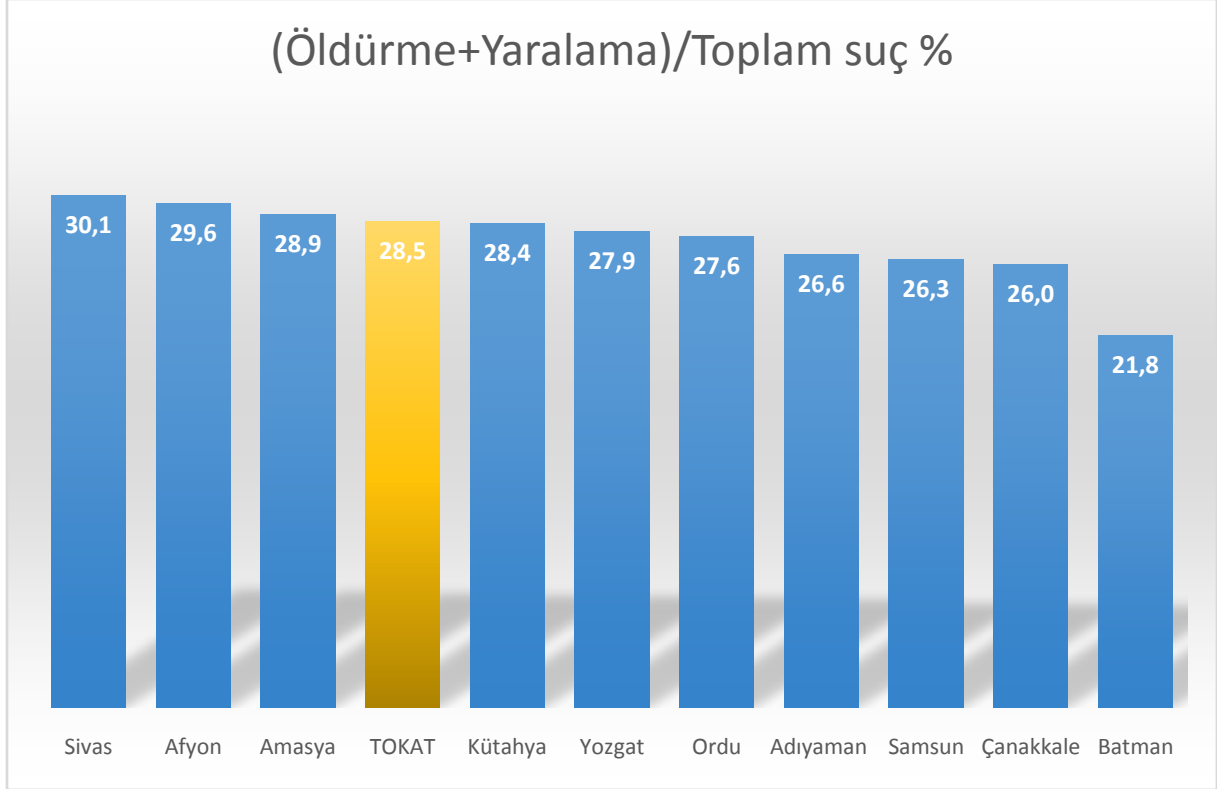

CEZA MAHKEMELERİ SANIK SAYISI / HANE SAYISINA % ORAN (2017)

	İLLER	SUÇLU SAYISI	HANE SAYISI	% ORAN
01	Afyon	31.577	199.028	15,87
02	Samsun	51.861	374.966	13,83
03	Sivas	23.513	175.762	13,38
04	Amasya	12.702	100.879	12,59
05	Çanakkale	21.157	187.585	11,28
06	Batman	11.295	102.845	10,98
07	Yozgat	12.172	125.511	9,70
08	Kütahya	17.562	181.660	9,67
09	Adıyaman	13.413	140.569	9,54
10	Ordu	21.442	236.350	9,07
11	TOKAT	13.780	176.494	7,81
	TÜRKİYE GENELİ	2.971.407	22.676.186	13,10

3.8 Öldürme ve yaralama olaylarının toplam şiddet suçları içindeki oranı

- Türkiye’de öldürme ve yaralama olaylarının oranı %21.8’dir.
- Öldürme ve yaralama olaylarının oranı en yüksek iller Sivas, Afyon ve Amasya iken Tokat Türkiye ortalamasının altındaki %28.5 öldürme ve yaralama olay oranı ile seçili iller içinde dördüncü sırada yer almaktadır.

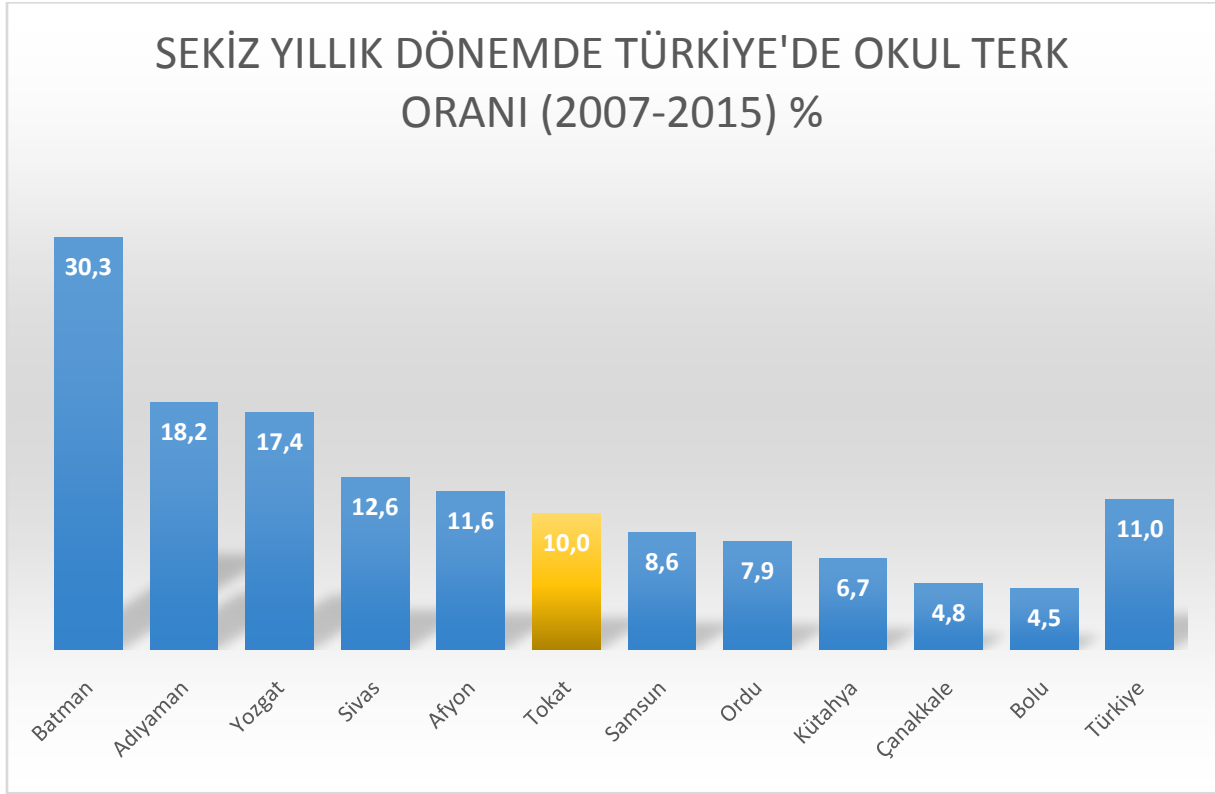

TOPLAM ŞİDDET OLAYLARI (2011-2012-2013)

	İLLER	Öldürme+Yaralama	Toplam Ş. Olayı	% Oran
01	Sivas	23.222	77.286	30,05
02	Afyon	24.493	82.814	29,58
03	Amasya	11.533	39.890	28,91
04	TOKAT	18.151	63.642	28,52
05	Kütahya	17.712	62.428	28,37
06	Yozgat	13.019	46.665	27,90
07	Ordu	24.789	89.744	27,62
08	Adıyaman	13.645	51.370	26,56
09	Samsun	40.941	155.620	26,31
10	Çanakkale	18.299	70.469	25,97
11	Batman	10.690	49.047	21,80

3.9 Okul terk oranları

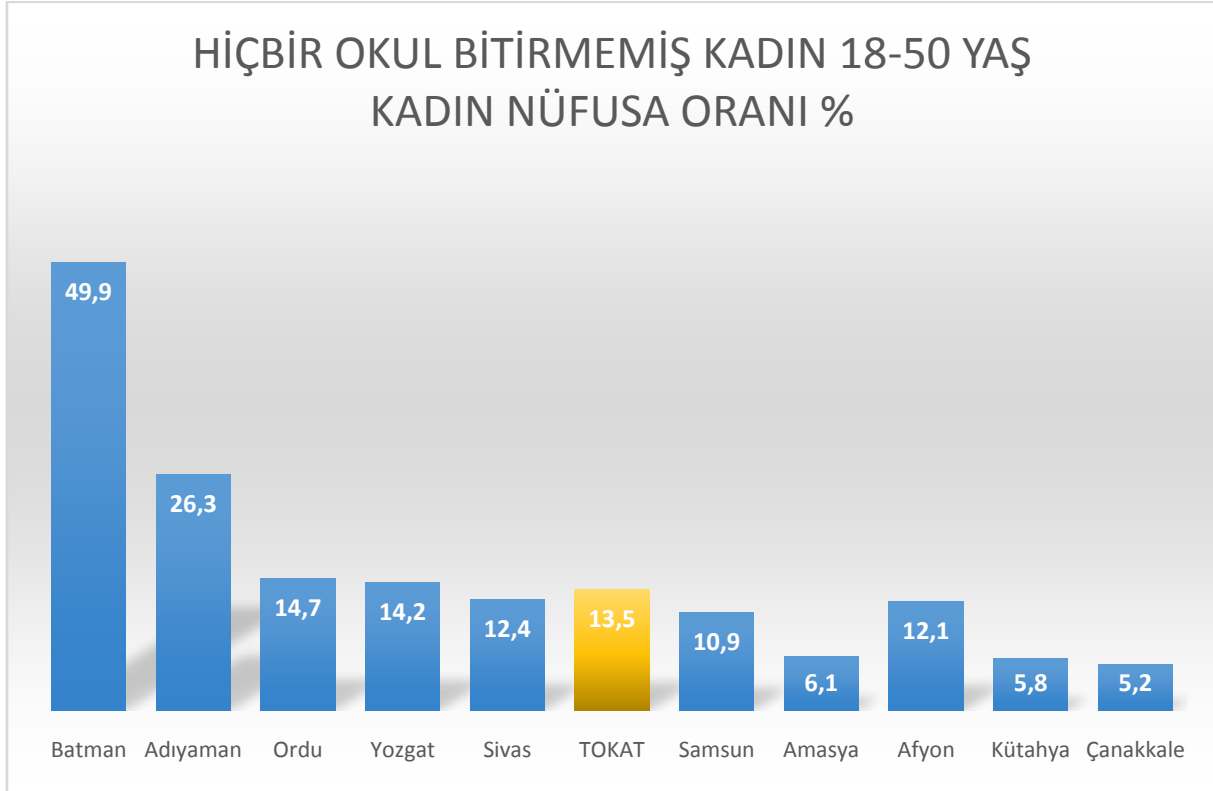
- Türkiye’de okul terk oranı %11.0’dır.
- Okul terk oranı en yüksek iller Batman, Adıyaman ve Yozgat iken Tokat Türkiye ortalamasının altındaki %10 okul terk oranı ile seçili iller içinde altıncı sırada yer almaktadır.

SEKİZ YILLIK DÖNEMDE TÜRKİYE'DE OKUL TERK ORANI (2007-2015)				
	İLLER	OKUL TERK	HANE SAYI	% ORAN
01	Batman	25.699	84.927	30,26
02	Adıyaman	22.194	122.216	18,16
03	Yozgat	20.512	117.913	17,40
04	Sivas	19.120	151.514	12,62
05	Afyon	21.086	182.107	11,58
06	TOKAT	15.532	155.132	10,01
07	Samsun	26.999	314.094	8,60
08	Ordu	14.797	186.953	7,91
09	Kütahya	10.554	157.616	6,70
10	Çanakkale	6.356	131.995	4,82
11	Bolu	3.289	73.265	4,49
	TÜRKİYE GENELİ	1.929.966	17.534.635	11,01

3.10 Hiçbir okul bitirmemiş kadınların 18-50 yaş kadın nüfusa oranı

- Okul bitirmemiş kadın oranı en yüksek iller Batman, Adıyaman ve Ordu iken Tokat %13,5 hiç okul bitirmemiş kadın oranı ile seçili iller içinde altıncı sırada yer almaktadır.

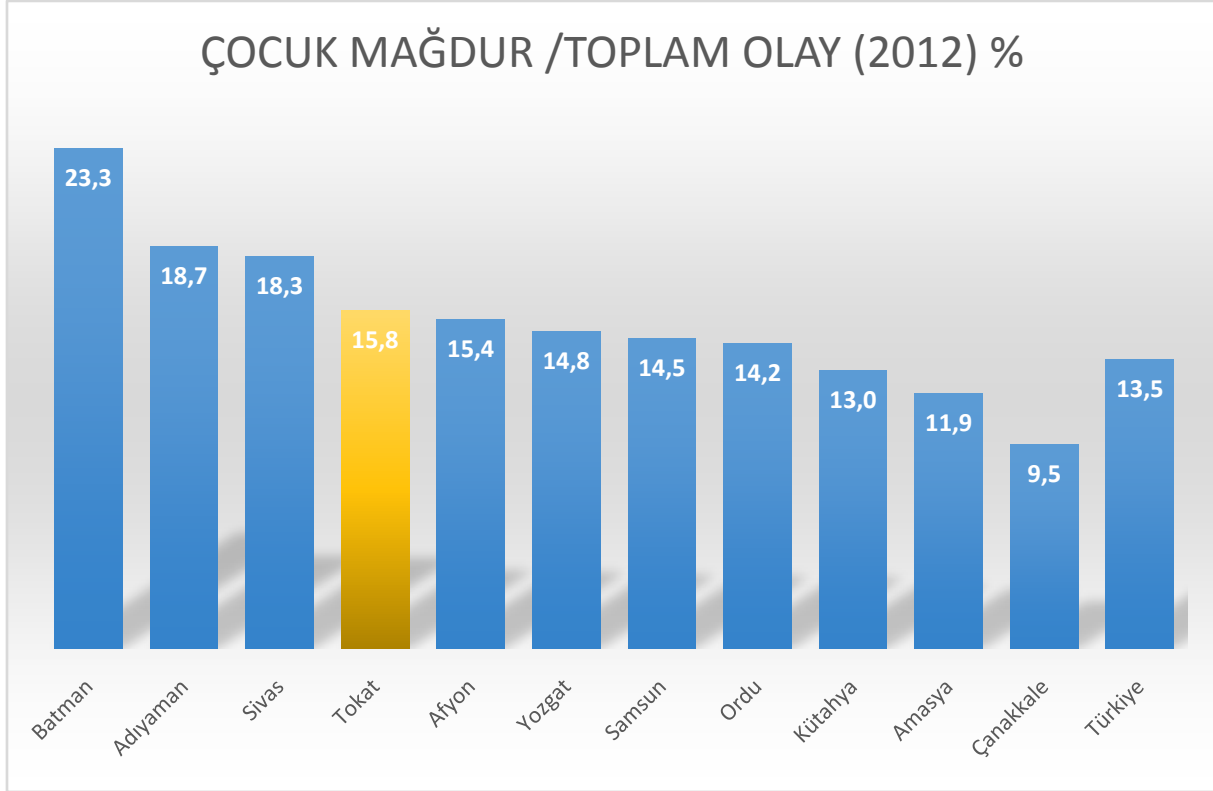

HİÇBİR OKUL BİTİRMEYEN KADINLARIN YETİŞKİN KADIN NÜFUSA ORANI

HİÇBİR OKUL BİTİRMEMİŞ KADIN 18-50 YAŞ K NÜFUSA ORANI					
	İLLER	Okulsuz Kadın	18-50 Yaş K Nüfus	% Oran	Ülke Sıra
01	Batman	52.819	105.828	49,91	11
02	Adıyaman	33.910	129.103	26,27	16
03	Ordu	22.385	152.715	14,66	25
04	Yozgat	14.097	99.130	14,22	28
05	Sivas	16.988	137.409	12,36	33
06	TOKAT	17.616	130.262	13,52	31
07	Samsun	31.381	286.978	10,93	37
08	Amasya	4.262	70.485	6,05	70
09	Afyon	18.996	156.770	12,12	34
10	Kütahya	7.755	132.716	5,84	72
11	Çanakkale	5.501	106.450	5,17	76

3.11 100 olay başına düşen çocuk mağdur sayısı

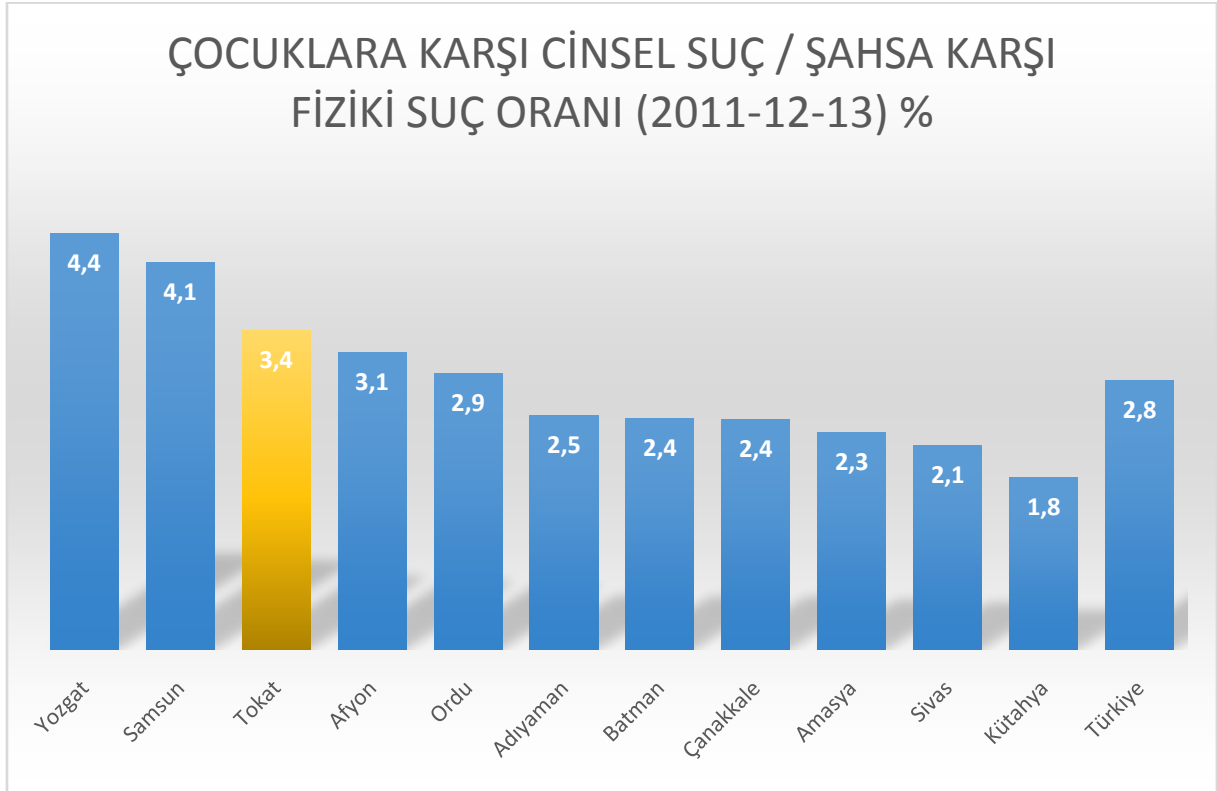
- Türkiye’de 100 olay başına düşen çocuk mağdur oranı 13.5’tir.
- 100 olay başına düşen çocuk mağdur oranı en yüksek iller Batman, Adıyaman ve Sivas iken Tokat Türkiye ortalamasının üzerindeki **100 olay başına düşen 15.08 çocuk mağdur oranı** ile seçili iller içinde dördüncü sırada yer almaktadır.

ÇOCUK MAĞDUR TOPLAM OLAY ORANI (CBS 2012)				
	İLLER	Ç MAĞDUR	T OLAY	% ORAN
01	Batman	1.867	8.002	23,33
02	Adıyaman	2.061	10.999	18,74
03	Sivas	3.350	18.314	18,29
04	TOKAT	2.488	15.793	15,75
05	Afyon	3.008	19.588	15,36
06	Yozgat	1.821	12.316	14,79
07	Samsun	4.882	33.780	14,45
08	Ordu	3.147	22.136	14,22
09	Kütahya	2.049	15.822	12,95
10	Amasya	1.295	10.876	11,91
11	Çanakkale	1.697	17.842	9,51
	TÜRKİYE GENELİ	259.707	1.926.615	13,48

3.12 Şahsa karşı fiziki suçlar içinde çocuklara karşı işlenen cinsel suç oranı

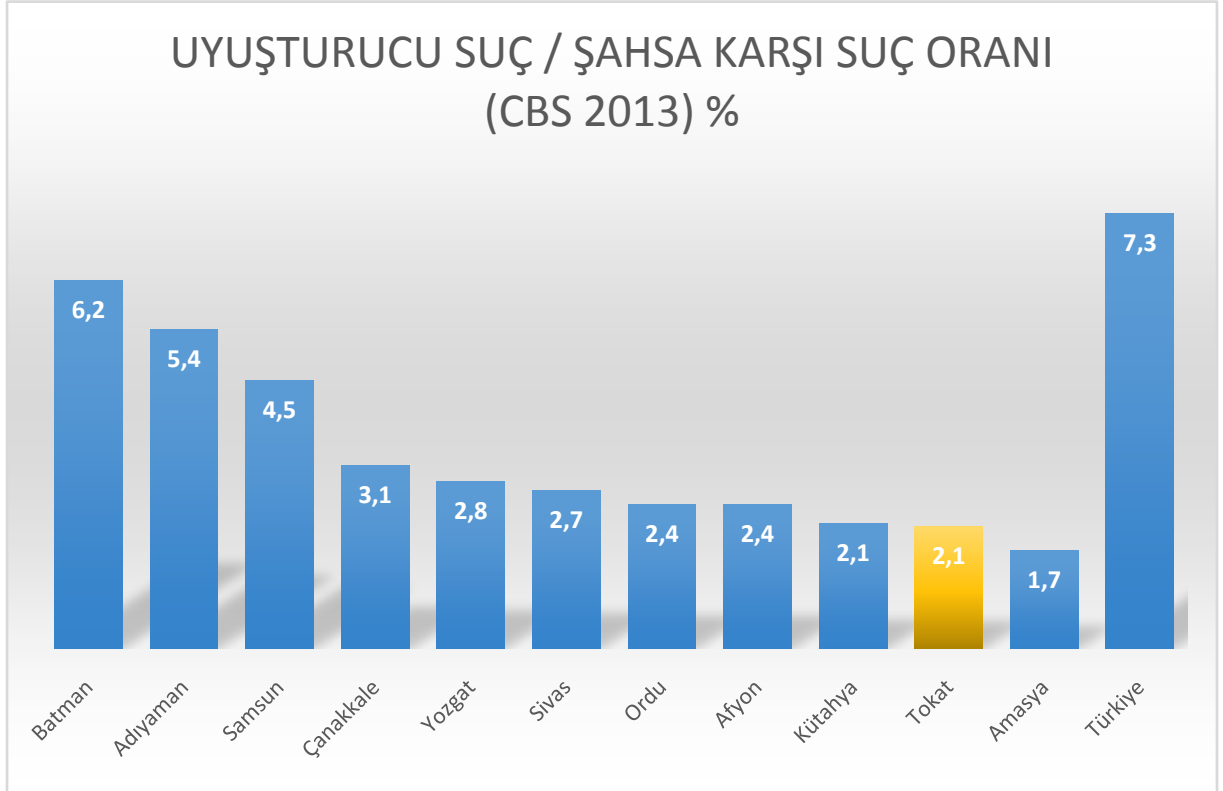
- Türkiye’de şahsa karşı suçlar içindeki çocuklara karşı işlenen cinsel suç oranı %2.8’dir.
- Şahsa karşı suçlar içindeki çocuklara karşı işlenen cinsel suç oranı en yüksek iller Yozgat, Samsun ve Tokat’tır. Tokat’ta bu oran 3.4 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir.

ÇOCUKLARA KARŞI CİNSEL SUÇ / ŞAHSA KARŞI FİZİKİ SUÇ ORANI (2011-12-13)				
İLLER		Ç Karşı CİNSEL SUÇ	ŞAHSA K Fiziki SUÇ	% Oran
01	Yozgat	637	13.937	4,37
02	Samsun	1.875	44.363	4,06
03	TOKAT	680	19.594	3,35
04	Afyon	856	26.597	3,12
05	Ordu	814	27.243	2,90
06	Adıyaman	374	14.853	2,46
07	Batman	281	11.271	2,43
08	Çanakkale	490	19.811	2,41
09	Amasya	287	12.299	2,28
10	Sivas	535	24.479	2,14
11	Kütahya	346	18.804	1,81
TÜRKİYE GENELİ		71.705	2.471.148	2,82

3.13 Şahsa karşı suçlar içinde uyuşturucu suç oranı

- Türkiye’de şahsa karşı işlenen olaylar içindeki uyuşturucu suç oranı %7.3’tür.
- Şahsa karşı işlenen olaylar içindeki çocuklara karşı işlenen cinsel suç oranı en yüksek iller Batman, Adıyaman ve Samsun’dur. Tokat’ta bu oran 2.0 ile Türkiye ortalamasının altındadır. Tokat bu oran ile seçili iller içinde onuncu sıradadır.

UYUŞTURUCU SUÇ / ŞAHSA KARŞI SUÇ ORANI (CBS 2013)				
	İLLER	UYUŞ. DOSYA	ŞKS DOSYA	% ORAN
01	Batman	381	6.166	6,18
02	Adıyaman	543	10.132	5,36
03	Samsun	1.523	33.788	4,51
04	Çanakkale	476	15.467	3,08
05	Yozgat	290	10.358	2,80
06	Sivas	454	17.102	2,65
07	Ordu	519	21.435	2,42
08	Afyon	451	18.601	2,42
09	Kütahya	299	14.179	2,11
10	TOKAT	294	14.329	2,05
11	Amasya	157	9.528	1,65
	TÜRKİYE GENEL	139.801	1.912.720	7,31

4 SAHA ARAŞTIRMALARI

TBMM Şiddet Araştırma Komisyon(2007) marifeti ile, Türkiye'de ilk defa ülke düzeyinde şiddet ve bağlı olarak sosyal riskler üzerine kapsamlı bir saha araştırması yapıldı; önemli bir sonuç raporu ortaya kondu. Komisyonca, ülke düzeyinde 21 büyük ilin, saha çalışmaları kapsamına alındığı araştırma sonuç raporunda çok önemli belirlemeler yer aldı;

Şiddet olaylarına karışma riski yüksek olan çocuklar ile ailelerinin belirlenmesi, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve güvenlik açısından daha “hakkaniyetli” hizmet alması sağlanmalıdır. Risklerin belirlenmesinde; ailenin sosyodemografik özellikleri, ekonomik düzey, göç etme durumu, çocuk ya da gençte şiddet eğilimleri bulunması, vb. özellikler “değişken” olarak kullanılabilir.

Çocuk ve gençlerde şiddet ya da ilgili risk faktörlerinin dağılımı ile ilgili veriler belirli aralıklarla iller bazında toplanmalı ve her ilde sorun boyutunu saptama, gerekli müdahale programlarını planlayabilme ve uygulamalardaki gelişmeleri takip etme açısından kullanılmalıdır. İllerden gelen veriler ışığında Türkiye için yıllık ya da daha az sıklıkta periyodik raporlar hazırlanmalıdır.

Okulların ve sosyal çevrelerinin sosyal risk haritaları çıkartılmalı... ..daha sorunlu yerlerde, okul rehberlik servisleri ve RAM'lar güçlendirilmeli... bu hizmet alanlarında rehber öğretmen sayıları arttırılmalı... diğer disiplinlerden elemanlara da yer verilmelidir.

İller ve ilçeler düzeyinde alan birimlerde, mahalle ya da yerel yerleşim birimlerinde çocuğun büyüme ve gelişmesini izleyen ve sağlığının korunmasından sorumlu olan “sağlık personeli”, çocuğun bilişsel kapasitesinin arttırılmasından sorumlu olan “eğiticilerin”, yaşadığı ortamda güvenliğini sağlayan “güvenlik personeli”nin ve zor koşullarda olan çocuk ve gençleri koruması için çalışan “sosyal çalışmacıların” yardımlaşarak ve ortak çalışması önemlidir. Özellikle ilçe düzeyinde mülki idari amiri olan kaymakam tarafından ilçe sınırları içinde çocuk ve gençlere yönelik sektörler arası iş birliği kurulabilmeli ve sahada özellikle dört farklı alanda çalışan saha elemanlarının ortak amaca yönelik hizmet sunabilmesi sağlanmalıdır.

İçişleri, sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve emniyet kuruluşları tarafından oluşturulan bir veri toplama ağı ile bölgede, kente yeni gelen ya da sonradan yerleşen, şiddet olayları açısından “riskli” olan çocuk ve ailelerin belirlenmesi yapılmalıdır(TBMM Raporu, 2007: 486, 487).

Komisyonun, saha çalışmalarının belkemiğini/temelini lise öğrencilerine uygulanan gençlik anketi oluşturmuştur. Tokat ili sosyal risk haritası da çocuk, aile ve bağlı konular ekseninde planlanmış bir çalışma olup; ağırlıklı olarak TBMM Şiddet araştırma Komisyonu çalışma modeli esas alınmıştır. Saha çalışmalarında kullanılan anket, TBMM Araştırma Komisyonu tarafından geliştirilen ve uygulanan soru listesinin revize edilmiş şeklidir.

5 GENÇLİK VE ŞİDDET ANKETİ ARAŞTIRMASI : BULGULAR

Tokat ili "Gençlik ve Şiddet Anketi" çalışması Tokat il merkezinde ve 4 ilçede seçilen lise ikinci sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Aile, okul, çevre ve kişisel temalı soruların yer aldığı anket verileri aşağıdaki gibidir.

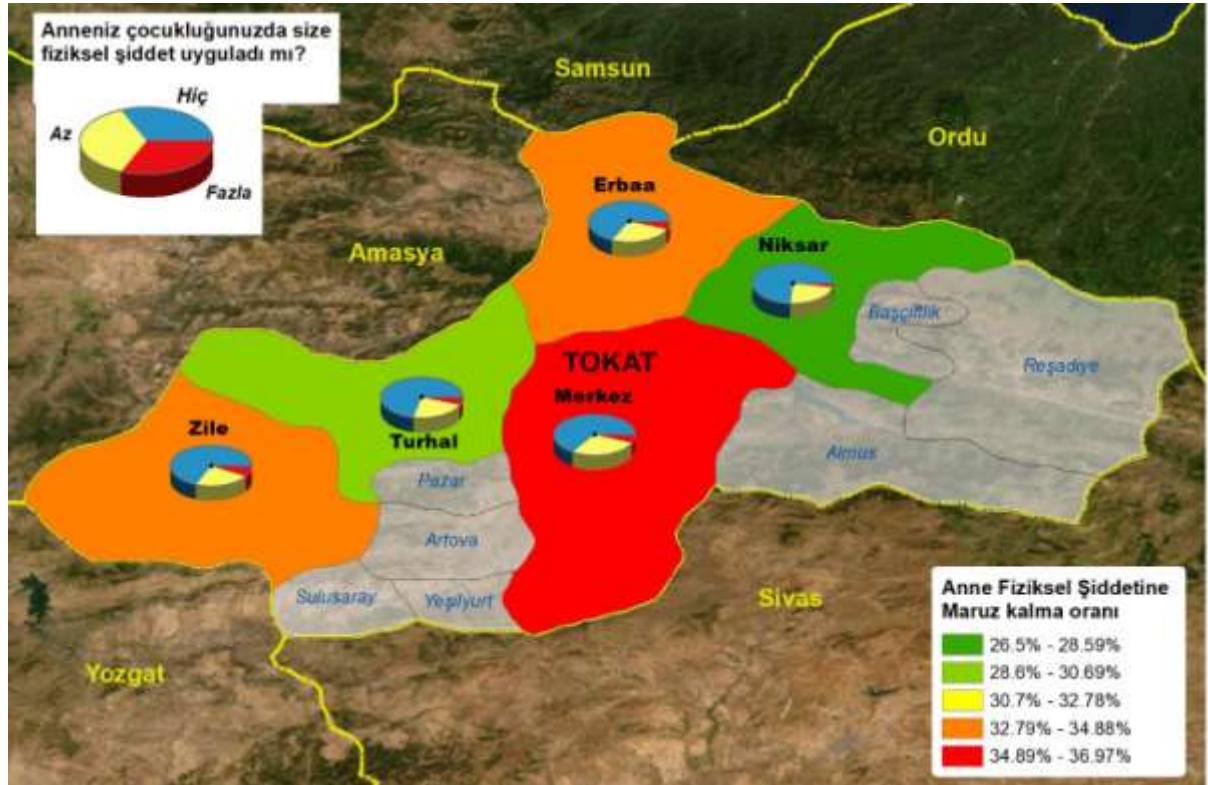
5.1 Aile

5.1.1 Anne fiziksel şiddetine maruz kalma

Çocukluklarında anne fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı %33.8'dir. Anne fiziksel şiddetine maruz kalanların %14.5'i maruz kaldıkları anne şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=36.629,p=0.000). Anne fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%34.2) ve Erbaa (%34.2) ilçeleridir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	65.8%	29.6%	4.6%	100.0%
	Merkez	63.0%	32.0%	5.0%	100.0%
	Niksar	73.5%	24.1%	2.4%	100.0%
	Turhal	70.5%	24.8%	4.7%	100.0%
	Zile	66.6%	26.7%	6.7%	100.0%
Total		66.2%	28.9%	4.9%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=16.748,p=0.000). Merkez ilçede (%37.0) çeper ilçelere (%31.5) göre anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranı daha yüksektir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	63.0%	32.0%	5.0%	100.0%
	Çeper	68.5%	26.7%	4.8%	100.0%
Total		66.2%	28.9%	4.9%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=5.959,p=0.051). Kız çocukları (%32.3) ile erkek çocukları (%35.8) arasındaki anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranları benzerdir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	67.7%	27.8%	4.6%	100.0%
	E	64.2%	30.8%	5.0%	100.0%
Total		66.2%	29.0%	4.7%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.635,p=0.268). Tek çocuklar (%34.3) ve çok kardeş olanlar (%33.8) için anne şiddetine maruz kalma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	65.7%	27.0%	7.3%	100.0%
	Çok kardeş	66.2%	29.0%	4.7%	100.0%
Total		66.2%	29.0%	4.8%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=6.726,p=0.035). Çekirdek ailelerde (%33.0) anne fiziksel şiddetine maruz kalma geniş ailelere (%35.2) göre daha düşüktür. Geniş ailelerde fazla derecede anne fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı çekirdek ailelerdeki fazla derecede şiddete maruz kalanların oranının yaklaşık 1.5 katıdır.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizşnle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	67.0%	28.8%	4.2%	100.0%
	Geniş aile	64.8%	29.1%	6.1%	100.0%
Total		66.5%	28.9%	4.7%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=30.308,p=0.000). Anne fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirenlerde (%37.9) okul değiştirmeyenlere (%30.7) göre daha yüksektir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	69.3%	26.8%	3.9%	100.0%
	Okul değiştirdim	62.1%	31.9%	6.0%	100.0%
Total		66.2%	29.0%	4.8%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=65.185,p=0.000). Göç eden ailelerde (%41.1) anne fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%30.61) göre daha yüksektir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	69.4%	27.0%	3.6%	100.0%
	Göç ettik	58.9%	33.5%	7.6%	100.0%
Total		66.1%	29.0%	4.9%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=41.206,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%39.8) anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%32.0) göre daha yüksektir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	68.0%	28.1%	3.9%	100.0%
	Kendi evi değil	60.2%	32.0%	7.8%	100.0%
Total		66.1%	29.0%	4.9%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=120.317,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%48.0) anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%32.1) göre oldukça yüksektir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	68.0%	28.3%	3.7%	100.0%
	Kötü	52.0%	34.1%	13.9%	100.0%
Total		66.2%	28.9%	4.8%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.365,p=0.009). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%38.4) anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%32.9) göre daha yüksektir.

		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	67.1%	28.5%	4.5%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	61.6%	31.7%	6.7%	100.0%
Total		66.4%	28.9%	4.7%	100.0%

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=77.292,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%44.1) anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranı düzenli ailelere (%32.6) göre daha yüksektir.

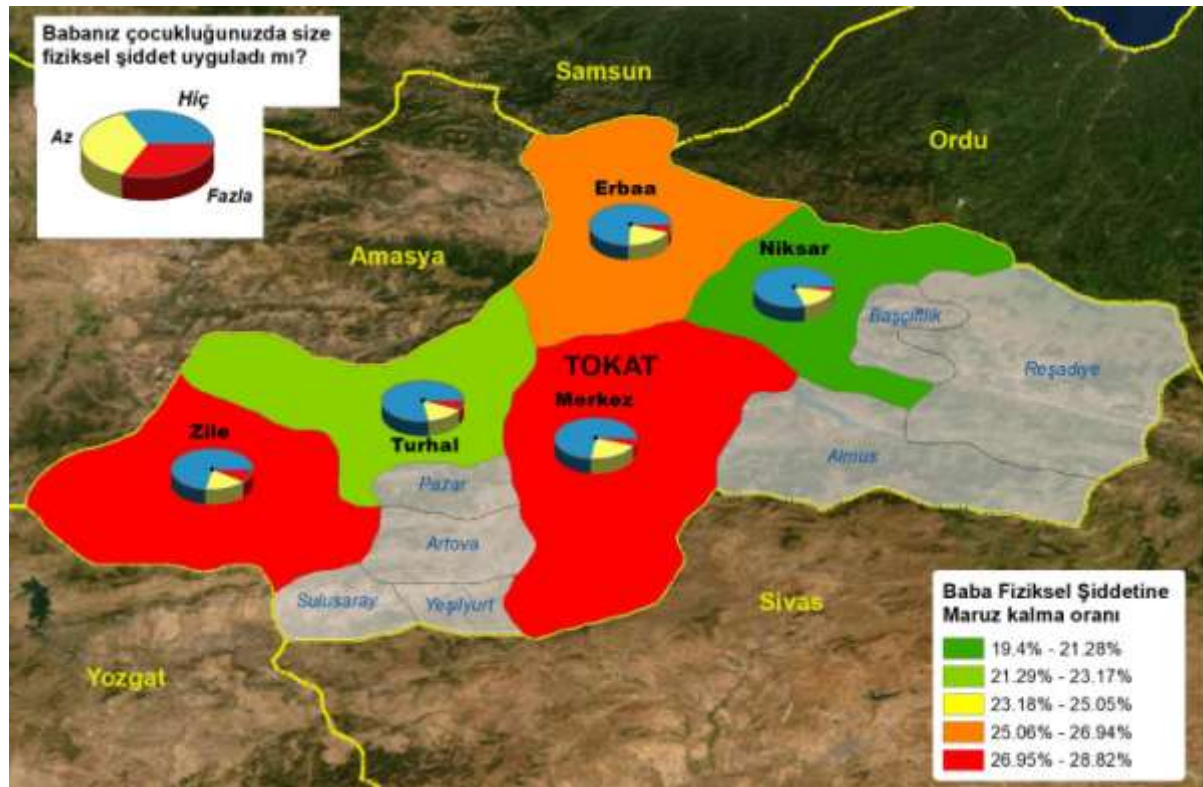
		Anneniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	67.4%	28.6%	4.0%	100.0%
	Düzensiz aile	56.0%	30.7%	13.3%	100.0%
Total		66.4%	28.8%	4.8%	100.0%

5.1.2 Baba fiziksel şiddetine maruz kalma

Çocukluklarında baba fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı %25.8'dir. Baba fiziksel şiddetine maruz kalanların %19.8'i maruz kaldıkları baba şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=46.254,p=0.000). Baba fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%28.8) ve Merkez (%27.5) ilçeleridir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	74.0%	21.5%	4.6%	100.0%
	Merkez	72.5%	22.9%	4.6%	100.0%
	Niksar	80.6%	16.6%	2.8%	100.0%
	Turhal	78.1%	16.5%	5.4%	100.0%
	Zile	71.2%	20.1%	8.7%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=11.694,p=0.003). Merkez ilçede (%27.5) çeper ilçelere (%24.6) göre baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı daha yüksektir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	72.5%	22.9%	4.6%	100.0%
	Çeper	75.4%	19.0%	5.6%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=128.407,p=0.000). Kız çocukları (%19.4) ile erkek çocuklarından (%34.2) daha az baba şiddetine maruz kalmaktadır.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	80.6%	15.8%	3.7%	100.0%
	E	65.8%	27.2%	7.0%	100.0%
Total		74.4%	20.6%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.635,p=0.469). Tek çocuklar (%23.5) ve çok kardeş olanlar (%25.9) için baba şiddetine maruz kalma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	76.5%	17.3%	6.1%	100.0%
	Çok kardeş	74.1%	20.8%	5.1%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=24.098,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%24.2) baba fiziksel şiddetine maruz kalma geniş ailelere (%30.3) göre daha düşüktür.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	75.8%	20.0%	4.2%	100.0%
	Geniş aile	69.7%	22.9%	7.3%	100.0%
Total		74.4%	20.7%	4.9%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=40.546,p=0.000). Baba fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirenlerde (%29.9) okul değiştirmeyenlere (%22.8) göre daha yüksektir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	77.2%	19.1%	3.7%	100.0%
	Okul değiştirdim	70.1%	22.9%	7.0%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=79.233,p=0.000). Göç eden ailelerde (%33.0) baba fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%22.6) göre daha yüksektir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	77.4%	19.1%	3.5%	100.0%
	Göç ettik	67.0%	24.5%	8.5%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=40.994,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%31.2) baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%24.0) göre daha yüksektir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	76.0%	20.0%	4.0%	100.0%
	Kendi evi değil	68.8%	23.0%	8.3%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=220.152,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%46.1) baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%23.4) göre oldukça yüksektir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	76.6%	19.8%	3.6%	100.0%
	Kötü	53.9%	28.5%	17.5%	100.0%
Total		74.2%	20.7%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=23.033,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%31.5) baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%24.9) göre daha yüksektir.

		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	75.1%	20.3%	4.6%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	68.5%	22.7%	8.9%	100.0%
Total		74.3%	20.6%	5.1%	100.0%

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=77.292,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%36.7) baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı düzenli ailelere (%24.6) göre daha yüksektir.

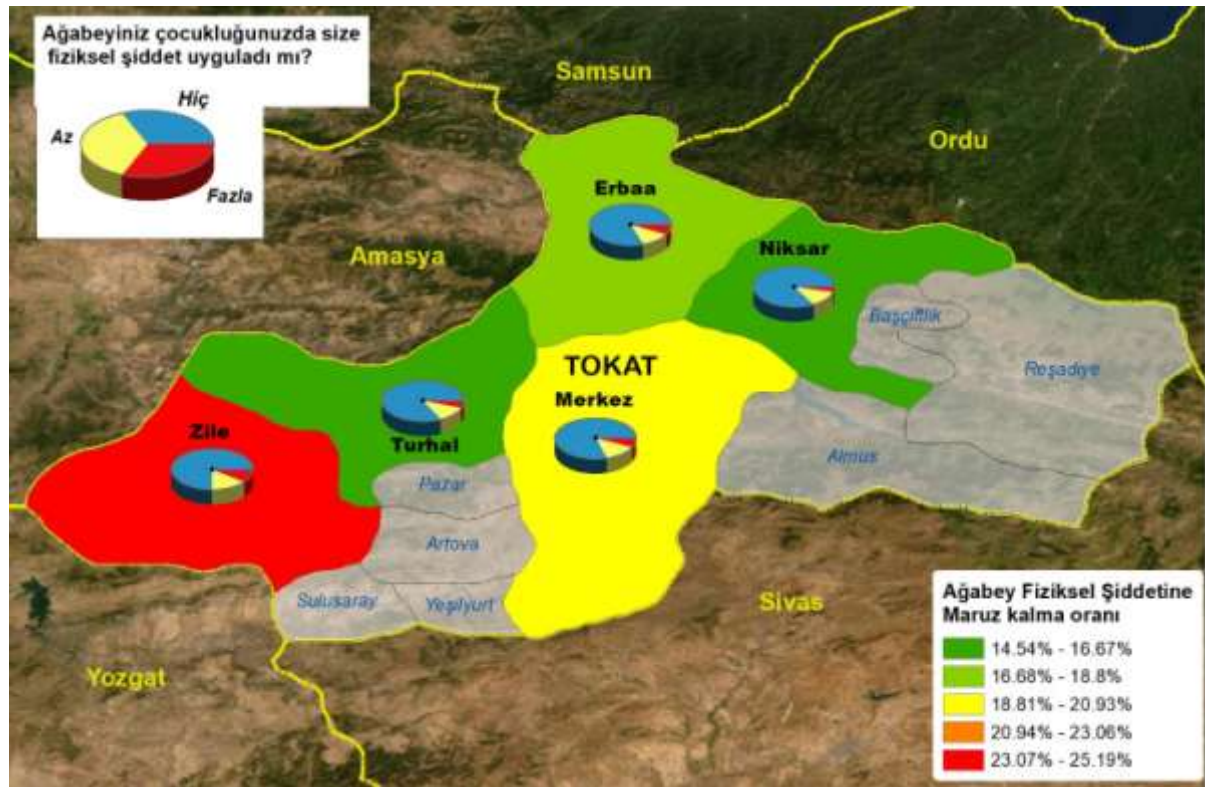
		Babanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	75.4%	20.4%	4.2%	100.0%
	Düzensiz aile	63.3%	21.9%	14.8%	100.0%
Total		74.3%	20.5%	5.1%	100.0%

5.1.3 Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma

Çocukluklarında ağabey fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı %18.8'dir. Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalanların %29.3'ü maruz kaldıkları ağabey şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=31.306,p=0.000). Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%25.2) ve Merkez (%18.8) ilçeleridir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	81.8%	12.4%	5.8%	100.0%
	Merkez	81.2%	13.3%	5.5%	100.0%
	Niksar	85.5%	11.5%	3.1%	100.0%
	Turhal	84.7%	11.4%	3.9%	100.0%
	Zile	74.8%	17.0%	8.2%	100.0%
Total		81.2%	13.3%	5.5%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=0.003,p=0.998). Merkez ilçede (%18.8) çeper ilçelerde (%18.8) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma oranı benzerdir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	81.2%	13.3%	5.5%	100.0%
	Çeper	81.2%	13.3%	5.5%	100.0%
Total		81.2%	13.3%	5.5%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=9.184,p=0.010). Erkek çocukları (%17.2) ile kız çocuklarından (%20.7) daha az Ağabey şiddetine maruz kalmaktadır.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	82.8%	12.6%	4.6%	100.0%
	E	79.3%	14.4%	6.3%	100.0%
Total		81.3%	13.4%	5.3%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=14.406,p=0.001). Çekirdek ailelerde (%17.7) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma geniş ailelere (%21.4) göre daha düşüktür.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizşnle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	82.3%	13.0%	4.6%	100.0%
	Geniş aile	78.6%	13.7%	7.7%	100.0%
Total		81.5%	13.2%	5.3%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=30.317,p=0.000). Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirenlerde (%22.0) okul değiştirmeyenlere (%16.4) göre daha yüksektir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmede	83.6%	12.4%	4.0%	100.0%
	Okul değiştirdi	78.0%	14.5%	7.6%	100.0%
Total		81.2%	13.3%	5.5%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=30.138,p=0.000). Göç eden ailelerde (%22.3) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%17.2) göre daha yüksektir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	82.8%	13.0%	4.2%	100.0%
	Göç ettik	77.7%	14.0%	8.3%	100.0%
Total		81.3%	13.3%	5.4%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=17.050,p=0.000). Kendi evinde oturmeyan ailelerde (%22.8) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%17.5) göre daha yüksektir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	82.5%	12.7%	4.8%	100.0%
	Kendi evi değil	77.2%	15.3%	7.5%	100.0%
Total		81.2%	13.3%	5.5%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=86.013,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%33.7) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%17.0) göre oldukça yüksektir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	83.0%	12.4%	4.6%	100.0%
	Kötü	66.3%	20.8%	12.9%	100.0%
Total		81.2%	13.3%	5.5%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=35.384,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%26.2) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%17.6) göre daha yüksektir.

		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	82.4%	13.0%	4.6%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	73.8%	15.7%	10.4%	100.0%
Total		81.3%	13.3%	5.4%	100.0%

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=48.357,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%27.6) Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma oranı düzenli ailelere (%17.9) göre daha yüksektir.

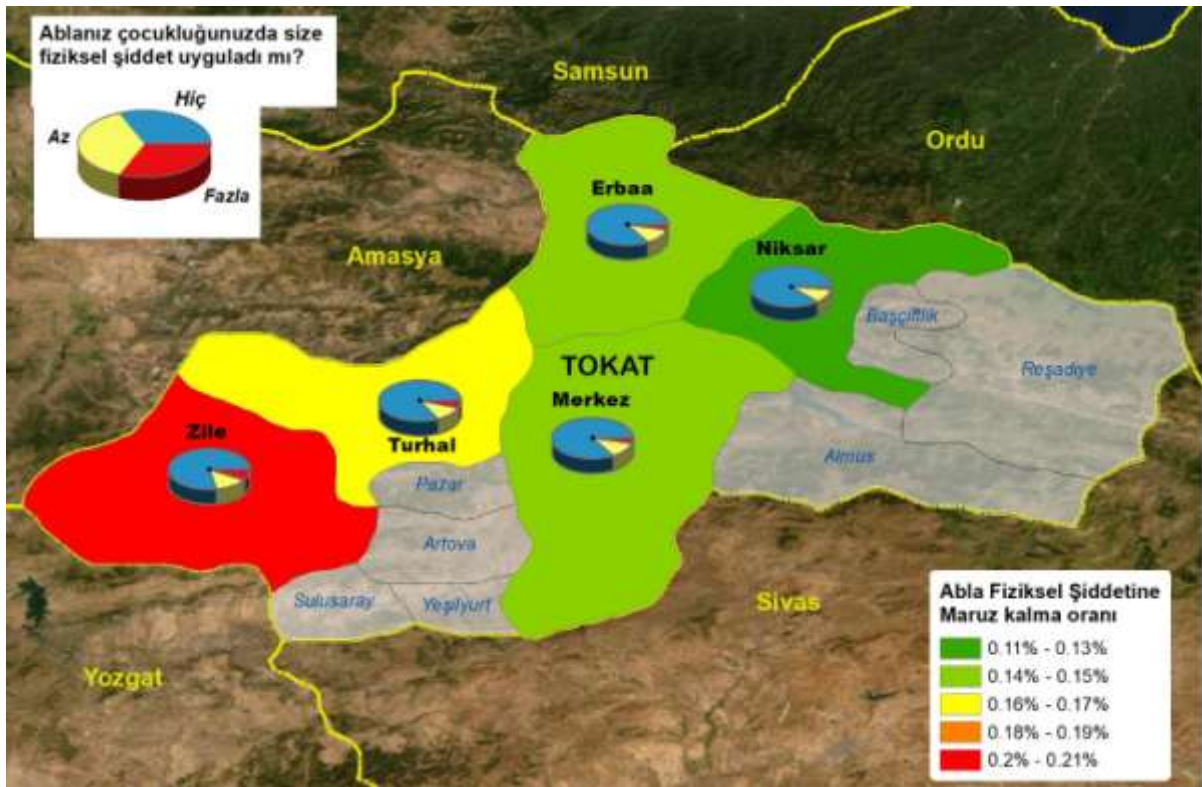
		Ağabeyiniz çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	82.1%	13.2%	4.7%	100.0%
	Düzensiz aile	72.4%	14.5%	13.1%	100.0%
Total		81.2%	13.3%	5.5%	100.0%

5.1.4 Abla fiziksel şiddetine maruz kalma

Çocukluklarında abla fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı %15.0'tir. Abla fiziksel şiddetine maruz kalanların %24.0'ü maruz kaldıkları abla şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=36.868,p=0.000). Abla fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%21.0) ve Merkez (%14.2) ilçeleridir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	86.1%	11.0%	2.8%	100.0%
	Merkez	85.8%	11.1%	3.0%	100.0%
	Niksar	88.9%	9.5%	1.5%	100.0%
	Turhal	84.8%	10.9%	4.3%	100.0%
	Zile	79.0%	14.3%	6.6%	100.0%
Total		85.0%	11.4%	3.6%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.915,p=0.998). Merkez ilçede (%14.2) çeper ilçelerde (%15.6) abla fiziksel şiddetine maruz kalma oranı benzerdir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	85.8%	11.1%	3.0%	100.0%
	Çeper	84.4%	11.6%	3.9%	100.0%
Total		85.0%	11.4%	3.6%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=16.111,p=0.000). Erkek çocukları (%12.4) kız çocuklarından (%16.8) daha az abla şiddetine maruz kalmaktadır.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	83.2%	13.2%	3.6%	100.0%
	E	87.6%	9.2%	3.1%	100.0%
Total		85.1%	11.5%	3.4%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=11.950,p=0.003). Çekirdek ailelerde (%13.8) abla fiziksel şiddetine maruz kalma geniş ailelere (%17.4) göre daha düşüktür.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	Çekirdek aile	86.2%	10.9%	2.9%	100.0%
	Geniş aile	82.6%	12.4%	5.0%	100.0%
Total		85.4%	11.2%	3.4%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=15.122,p=0.001). Abla fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirenlerde (%16.4) okul değiştirmeyenlere (%14.0) göre daha yüksektir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	86.0%	11.4%	2.6%	100.0%
	Okul değiştirdim	83.6%	11.5%	4.8%	100.0%
Total		85.0%	11.5%	3.5%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=30.119,p=0.000). Göç eden ailelerde (%18.5) Abla fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%13.4) göre daha yüksektir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	86.6%	10.9%	2.5%	100.0%
	Göç ettik	81.5%	12.8%	5.7%	100.0%
Total		85.1%	11.5%	3.5%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=24.113,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%19.0) Abla fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%13.7) göre daha yüksektir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	86.3%	10.8%	2.8%	100.0%
	Kendi evi değil	81.0%	13.3%	5.7%	100.0%
Total		85.0%	11.5%	3.5%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=92.053,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%28.8) Abla fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%13.3) göre oldukça yüksektir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	86.7%	10.5%	2.8%	100.0%
	Kötü	71.2%	19.1%	9.7%	100.0%
Total		85.0%	11.5%	3.5%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=15.010,p=0.001). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%14.2) Abla fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%20.4) göre daha yüksektir.

		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	85.8%	10.9%	3.2%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	79.6%	15.0%	5.4%	100.0%
Total		85.0%	11.4%	3.5%	100.0%

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=77.297,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%25.1) Abla fiziksel şiddetine maruz kalma oranı düzenli ailelere (%13.9) göre daha yüksektir.

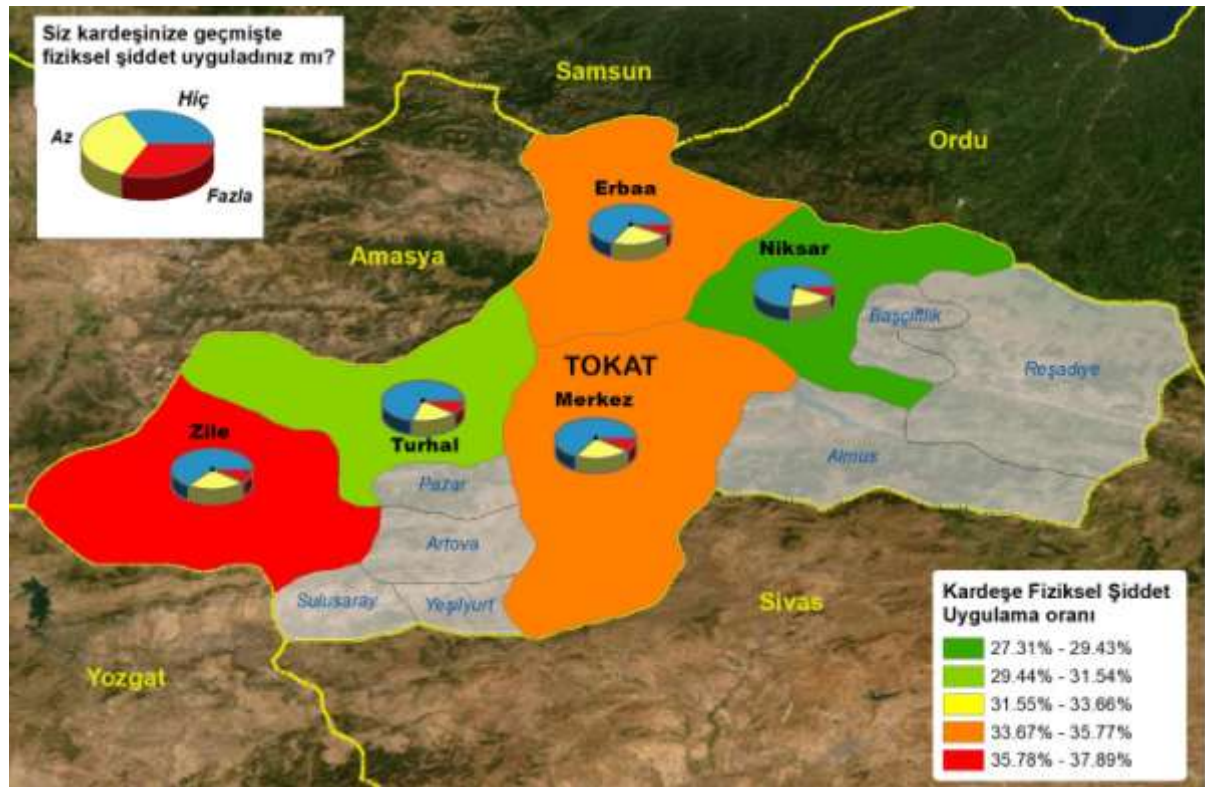
		Ablanız çocukluğunuzda size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	86.1%	11.1%	2.8%	100.0%
	Düzensiz aile	74.9%	13.8%	11.4%	100.0%
Total		85.1%	11.4%	3.5%	100.0%

5.1.5 Kardeşe fiziksel şiddet uygulama

Çocukluklarında kardeşlerine fiziksel şiddet uygulayanların oranı %34.4'tür. Kardeşine fiziksel şiddet uygulayanların %22.7'si kardeşlerine uyguladıkları şiddeti fazla derecede olarak belirtmiştir.

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=23.133,p=0.003). Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulamanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%37.9) ve Merkez (%35.7) ilçeleridir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	64.9%	28.5%	6.6%	100.0%
	Merkez	64.3%	27.3%	8.3%	100.0%
	Niksar	72.7%	21.2%	6.1%	100.0%
	Turhal	68.6%	23.1%	8.3%	100.0%
	Zile	62.1%	29.0%	8.9%	100.0%
Total		65.6%	26.6%	7.8%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.458,p=0.293). Merkez ilçede (%35.7) çeper ilçelerde (%33.5) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama oranı benzerdir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	64.3%	27.3%	8.3%	100.0%
	Çeper	66.5%	26.0%	7.5%	100.0%
Total		65.6%	26.6%	7.8%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=1.352,p=0.509). Erkek çocukları (%34.2) ile kız çocukları (%34.8) kardeşlerine benzer oranda şiddet uygulamaktadır.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	65.2%	27.4%	7.4%	100.0%
	E	65.8%	26.1%	8.1%	100.0%
Total		65.4%	26.9%	7.7%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=24.211,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%32.4) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama geniş ailelere (%40.6) göre daha düşüktür.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	67.6%	25.3%	7.0%	100.0%
	Geniş aile	59.4%	31.2%	9.4%	100.0%
Total		65.7%	26.7%	7.6%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=43.504,p=0.000). Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama okul değiştirenlerde (%38.5) okul değiştirmeyenlere (%31.6) göre daha yüksektir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmede	68.4%	25.8%	5.8%	100.0%
	Okul değiştirdi	61.5%	27.8%	10.7%	100.0%
Total		65.5%	26.6%	7.9%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=71.383,p=0.000). Göç eden ailelerde (%42.1) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama göç etmeyen ailelere (%30.9) göre daha yüksektir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	69.1%	24.9%	5.9%	100.0%
	Göç ettik	57.9%	30.3%	11.8%	100.0%
Total		65.7%	26.6%	7.8%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=22.237,p=0.000). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%38.5) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama oranı kendi evinde oturan ailelere (%33.0) göre daha yüksektir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	67.0%	26.3%	6.8%	100.0%
	Kendi evi değil	61.5%	27.7%	10.8%	100.0%
Total		65.6%	26.6%	7.8%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=55.317,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%45.1) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%33.1) göre oldukça yüksektir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	66.9%	26.2%	6.9%	100.0%
	Kötü	54.9%	29.3%	15.8%	100.0%
Total		65.6%	26.6%	7.8%	100.0%

Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.027,p=0.134). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%32.8) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%34.5) benzerdir.

		Siz kardeşinize geçmişte fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	65.5%	27.0%	7.5%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	67.2%	23.6%	9.2%	100.0%
Total		65.7%	26.6%	7.7%	100.0%

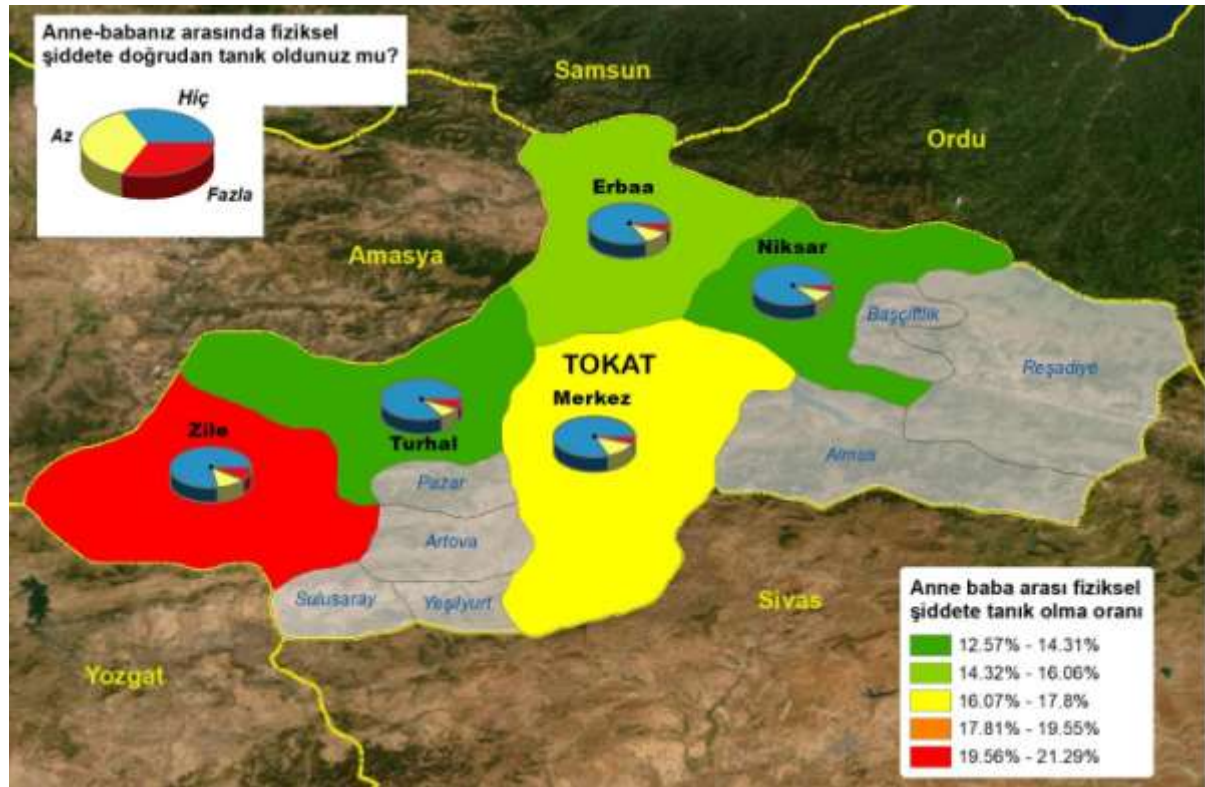
Kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=32.731,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%42.0) kardeşlerine fiziksel şiddet uygulama oranı düzenli ailelere (%33.6) göre daha yüksektir.

5.1.6 Anne-baba fiziksel şiddetine doğrudan tanık olma

Çocukluklarında anne baba arası fiziksel şiddete tanık olanların oranı %16.7'dir. Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olanların %29.9'u tanık oldukları anne baba arası fiziksel şiddeti fazla derecede olarak belirtmiştir

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=40.208,p=0.000). Anne fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%21.3) ve Merkez (%17.4) ilçeleridir.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	84.4%	10.7%	4.9%	100.0%
	Merkez	82.6%	13.2%	4.1%	100.0%
	Niksar	87.4%	9.1%	3.4%	100.0%
	Turhal	86.2%	8.0%	5.8%	100.0%
	Zile	78.7%	13.3%	8.0%	100.0%
Total		83.3%	11.7%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=13.144,p=0.001). Merkez ilçede (%17.4) çeper ilçelere (%16.2) göre anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma oranı daha yüksektir.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	82.6%	13.2%	4.1%	100.0%
	Çeper	83.8%	10.5%	5.7%	100.0%
Total		83.3%	11.7%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.097,p=0.350). Kız çocukları (%16.3) ile erkek çocukları (%16.7) arasındaki anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma oranları benzerdir.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	83.7%	11.9%	4.4%	100.0%
	E	83.3%	11.4%	5.3%	100.0%
Total		83.5%	11.7%	4.8%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=10.037,p=0.007). Tek çocuklar (%17.5) çok kardeş olanlardan (%16.7) daha fazla anne baba arası fiziksel şiddete tanık olmaktadır. Tek çocuklarda anne baba arası fiziksel şiddete fazla derecede tanık olma oranı çok çocuklu ailelere göre 2 kat fazladır.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	82.5%	7.9%	9.6%	100.0%
	Çok kardeş	83.3%	11.8%	4.8%	100.0%
Total		83.3%	11.7%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=20.274,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%15.0) anne baba arası maruz kalma geniş ailelere (%20.7) göre daha düşüktür.

	Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	85.0%	10.9%	4.1%	100.0%
Total	83.7%	11.7%	4.6%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=29.936,p=0.000). Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma okul değiştirenlerde (%19.3) okul değiştirmeyenlere (%14.7) göre daha yüksektir.

	Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmedim değiştirdiniz mi? Okul değiştirdim	85.3%	11.1%	3.6%	100.0%
Total	83.4%	11.6%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=74.668,p=0.000). Göç eden ailelerde (%21.6) anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma göç etmeyen ailelere (%14.3) göre daha yüksektir.

	Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç Göç ettik ettiniz mi?	85.7%	11.1%	3.2%	100.0%
Total	83.4%	11.6%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=79.973,p=0.000). Kendi evinde oturmeyan ailelerde (%24.0) anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%14.1) göre daha yüksektir.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	85.9%	10.6%	3.5%	100.0%
	Kendi evi değil	75.9%	15.0%	9.0%	100.0%
Total		83.4%	11.7%	4.9%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=271.951,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%39.7) anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%13.9) göre oldukça yüksektir.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	86.1%	10.5%	3.5%	100.0%
	Kötü	60.3%	21.9%	17.8%	100.0%
Total		83.3%	11.7%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.365,p=0.009). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%24.4) anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%15.5) göre daha yüksektir.

		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	84.5%	11.3%	4.2%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	75.5%	14.0%	10.4%	100.0%
Total		83.4%	11.6%	5.0%	100.0%

Anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=48.445,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%38.4) anne baba arası fiziksel şiddete tanık olma oranı düzenli ailelere (%14.4) göre daha yüksektir.

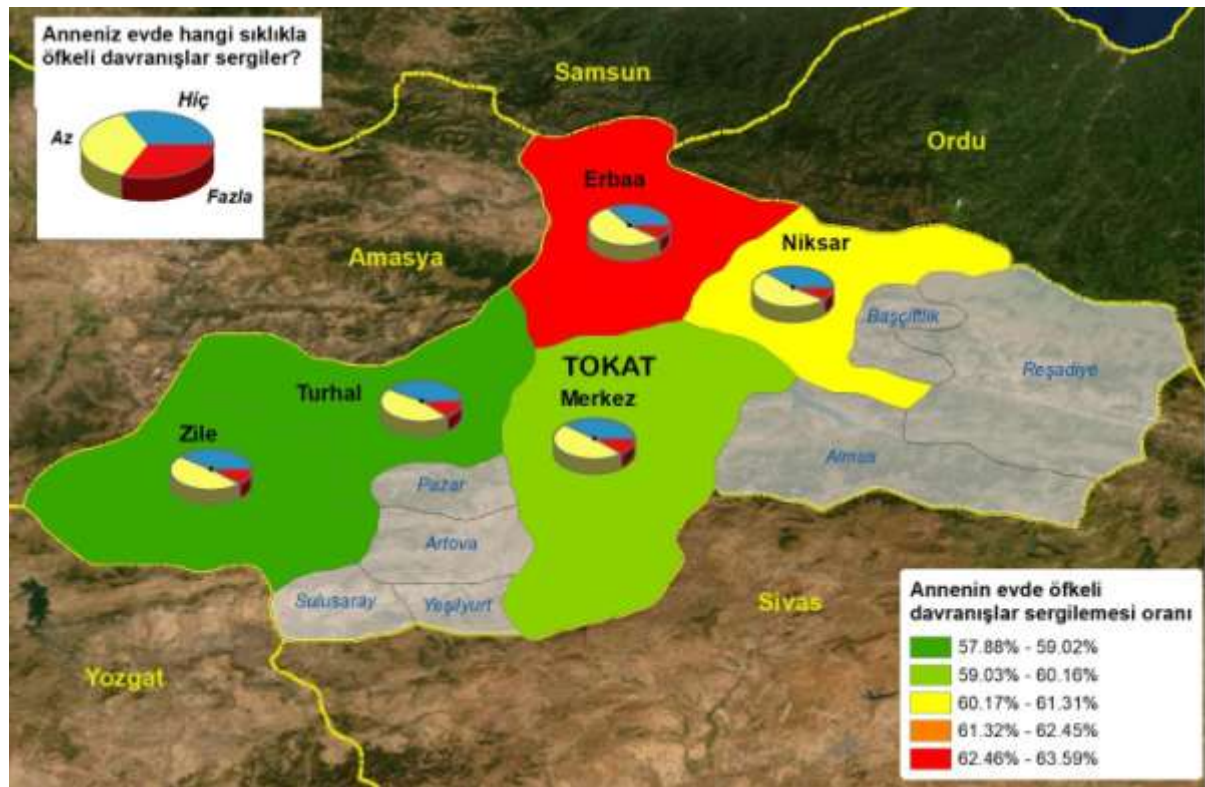
		Anne-babanız arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	85.6%	11.1%	3.3%	100.0%
	Düzensiz aile	61.6%	17.2%	21.2%	100.0%
Total		83.4%	11.6%	4.9%	100.0%

5.1.7 Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesi

Çocukluklarında annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olanların oranı %59.9'dur. Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olanların %16.9'u tanık oldukları annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesini fazla derecede olarak belirtmiştir

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=15.219,p=0.055). Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Erbaa (%63.6) ve Niksar (%60.7) ilçeleridir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	36.4%	54.7%	8.9%	100.0%
	Merkez	40.7%	48.5%	10.8%	100.0%
	Niksar	39.3%	52.3%	8.5%	100.0%
	Turhal	42.1%	46.8%	11.1%	100.0%
	Zile	41.4%	48.7%	9.9%	100.0%
Total		40.1%	49.9%	10.1%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=3.344,p=0.188). Merkez ilçe (%59.3) ve çeper ilçelerde (%60.4) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı benzerdir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	40.7%	48.5%	10.8%	100.0%
	Çeper	39.6%	50.8%	9.6%	100.0%
Total		40.1%	49.9%	10.1%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=145.649,p=0.000). Kız çocukların (%67.6) erkek çocuklarından (%50.1) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranları daha yüksektir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	32.4%	56.3%	11.3%	100.0%
	E	49.9%	42.2%	7.8%	100.0%
Total		39.8%	50.3%	9.9%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.394,p=0.183). Tek çocuklar (%54.2) ve çok kardeş olanlar (%60.0) için annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	45.8%	43.0%	11.2%	100.0%
	Çok kardeş	40.0%	50.0%	10.0%	100.0%
Total		40.2%	49.8%	10.1%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=0.002,p=0.999). Çekirdek ailelerdeki (%60.0) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı geniş ailelere (%60.1) yakın değerlere sahiptir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	40.0%	50.1%	10.0%	100.0%
	Geniş aile	39.9%	50.1%	10.0%	100.0%
Total		39.9%	50.1%	10.0%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=27.049,p=0.000). Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma okul değiştirenlerde (%63.0) okul değiştirmeyenlere (%57.7) göre daha yüksektir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	42.3%	49.4%	8.3%	100.0%
	Okul değiştirdim	37.0%	50.6%	12.3%	100.0%
Total		40.1%	49.9%	10.0%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=46.775,p=0.000). Göç eden ailelerde (%64.6) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma göç etmeyen ailelere (%57.8) göre daha yüksektir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	42.2%	49.6%	8.2%	100.0%
	Göç ettik	35.4%	50.4%	14.1%	100.0%
Total		40.1%	49.9%	10.0%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.199,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%62.4) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%59.1) göre daha yüksektir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturdüğünüz evin statüsü nedir?	Kendi evi	40.9%	50.0%	9.1%	100.0%
	Kendi evi değil	37.6%	49.4%	13.1%	100.0%
Total		40.1%	49.8%	10.1%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=105.610,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%67.9) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%59.0) göre oldukça yüksektir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	41.0%	50.5%	8.5%	100.0%
	Kötü	32.1%	45.0%	23.0%	100.0%
Total		40.0%	49.9%	10.1%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=5.995,p=0.050). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerdeki (%60.9) annenin

evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%59.7) benzerdir.

		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	40.3%	50.1%	9.7%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	39.1%	48.0%	12.9%	100.0%
Total		40.1%	49.8%	10.1%	100.0%

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=29.987,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%62.1) annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı düzenli ailelere (%59.8) göre daha yüksektir. Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesine fazla derecede tanık olma oranı düzensiz ailelerde yaklaşık 2 kat fazladır.

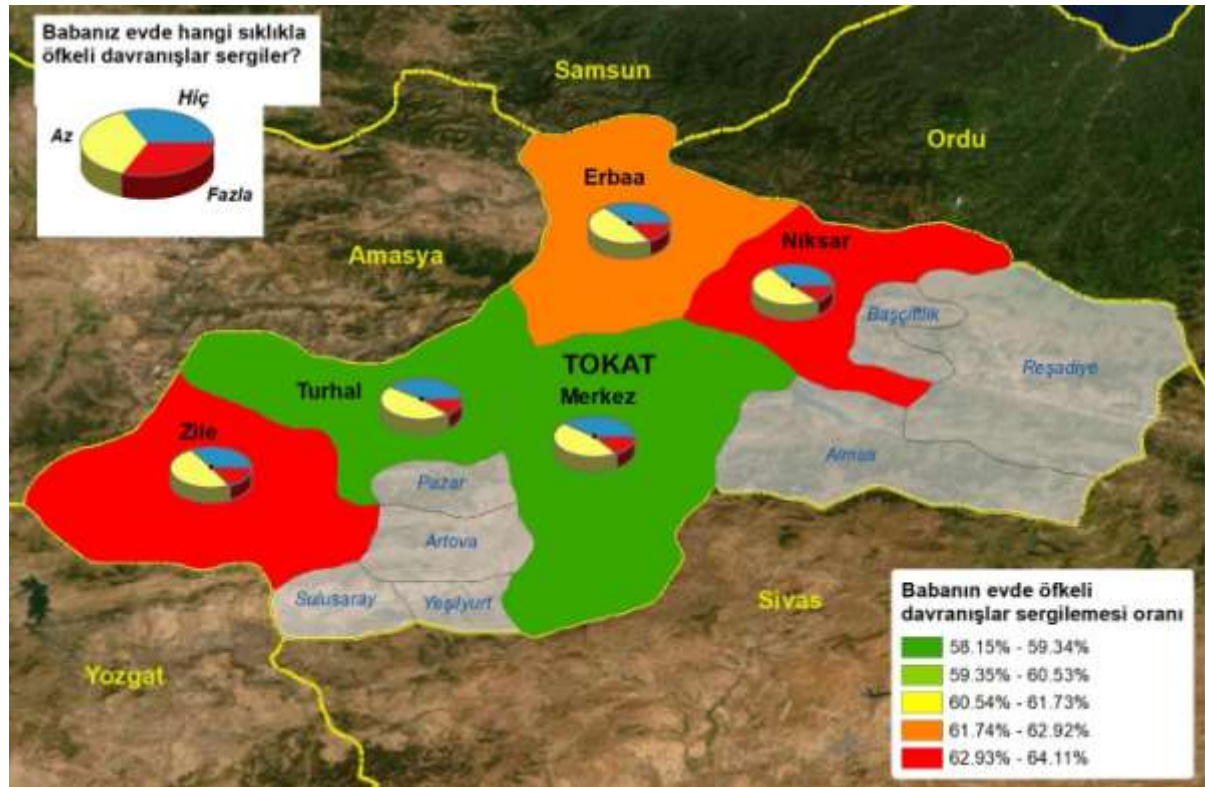
		Anneniz evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	40.2%	50.5%	9.3%	100.0%
	Düzensiz aile	37.9%	44.4%	17.7%	100.0%
Total		40.0%	50.0%	10.0%	100.0%

5.1.8 Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesi

Çocukluklarında babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olanların oranı %60.7'dir. Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olanların %21.8'i tanık oldukları babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesini fazla derecede olarak belirtmiştir

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=15.654,p=0.048). Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%64.1) ve Niksar (%63.3) ilçeleridir.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	37.8%	48.3%	13.9%	100.0%
	Merkez	41.1%	45.6%	13.3%	100.0%
	Niksar	36.7%	51.6%	11.7%	100.0%
	Turhal	41.8%	47.4%	10.8%	100.0%
	Zile	35.9%	49.2%	14.9%	100.0%
Total		39.3%	47.6%	13.2%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=5.619,p=0.060). Merkez ilçede (%58.9) çeper ilçelere (%62.1) göre babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı daha düşüktür.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	41.1%	45.6%	13.3%	100.0%
	Çeper	37.9%	49.0%	13.1%	100.0%
Total		39.3%	47.6%	13.2%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=54.592,p=0.000). Kız çocuklarının (%65.4) erkek çocuklarından (%54.8) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı daha yüksektir.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	34.6%	51.9%	13.6%	100.0%
	E	45.2%	42.4%	12.4%	100.0%
Total		39.1%	47.8%	13.1%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=10.842,p=0.004). Tek çocukların (%49.4) çok kardeş olanlardan (%61.2) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranları daha düşüktür.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	50.6%	36.4%	13.1%	100.0%
	Çok kardeş	38.8%	48.0%	13.2%	100.0%
Total		39.2%	47.6%	13.2%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=11.095,p=0.004). Çekirdek ailelerde (%59.6) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma geniş ailelere (%65.1) göre daha düşüktür.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizşnle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	40.4%	47.2%	12.5%	100.0%
	Geniş aile	34.9%	50.2%	14.8%	100.0%
Total		39.1%	47.9%	13.0%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=25.418,p=0.000). Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma okul değiştirenlerde (%63.9) okul değiştirmeyenlere (%58.6) göre daha yüksektir.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	41.4%	47.3%	11.3%	100.0%
	Okul değiştirdim	36.1%	48.2%	15.7%	100.0%
Total		39.1%	47.7%	13.2%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=35.202,p=0.000). Göç eden ailelerde (%63.8) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma göç etmeyen ailelere (%59.5) göre daha yüksektir.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	40.5%	48.3%	11.2%	100.0%
	Göç ettik	36.2%	46.4%	17.4%	100.0%
Total		39.2%	47.7%	13.1%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=26.788,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%61.8) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%60.5) göre daha yüksektir. Temel fark kendi evinde oturmeyen ailelerde fazla şiddette babanın öfkeli davranışları ile karşılaşma oranının yaklaşık %6.0 fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	39.5%	48.8%	11.7%	100.0%
	Kendi evi değil	38.2%	44.2%	17.5%	100.0%
Total		39.2%	47.6%	13.2%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=104.865,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%72.6) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%59.5) göre oldukça yüksektir.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	40.5%	48.0%	11.5%	100.0%
	Kötü	27.4%	45.4%	27.2%	100.0%
Total		39.1%	47.7%	13.2%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.596,p=0.002). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%63.1) babanın

evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%60.1) göre daha yüksektir.

		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	39.5%	48.0%	12.5%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	36.9%	45.3%	17.8%	100.0%
Total		39.2%	47.7%	13.1%	100.0%

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=60.909,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%51.9) babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesine tanık olma oranı düzenli ailelere (%61.6) göre daha düşüktür.

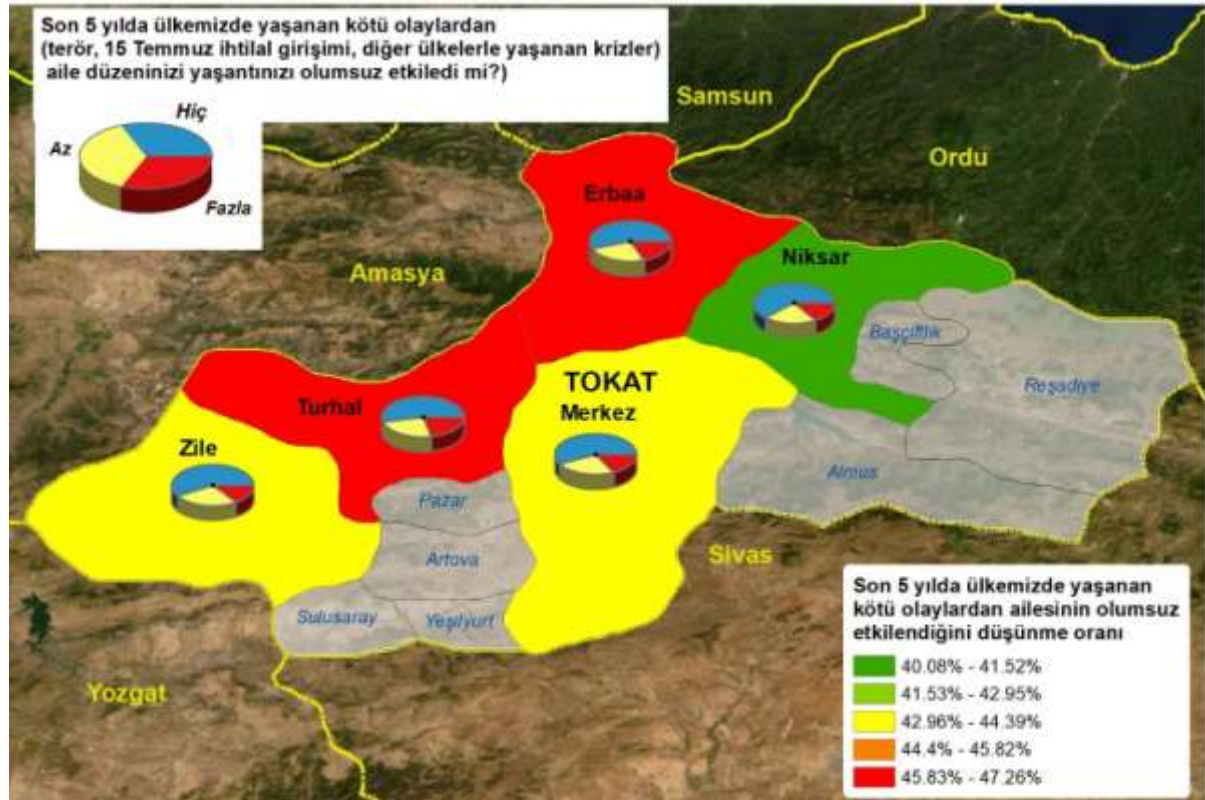
		Babanız evde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergiler?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	38.4%	49.3%	12.3%	100.0%
	Düzensiz aile	48.1%	30.2%	21.7%	100.0%
Total		39.2%	47.7%	13.1%	100.0%

5.1.9 Sosyal krizlerden ailesinin olumsuz etkilenme durumu

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünenlerin oranı %44.4'tür. Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünenlerin %35.8'i olumsuz etkilenme düzeyini fazla derecede olarak belirtmiştir

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=20.838,p=0.008). Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünenlerin en yüksek olduğu ilçeler Turhal (%47.3) ve Erbaa (%45.9) ilçeleridir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	54.1%	28.5%	17.4%	100.0%
	Merkez	55.8%	28.8%	15.4%	100.0%
	Niksar	59.9%	26.5%	13.6%	100.0%
	Turhal	52.7%	26.9%	20.4%	100.0%
	Zile	56.4%	30.7%	12.9%	100.0%
Total		55.6%	28.5%	15.9%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=0.296,p=0.862). Merkez ilçeyle (%44.2) çeper ilçelerde (%44.5) son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranı yakın değerlere sahiptir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	55.8%	28.8%	15.4%	100.0%
	Çeper	55.5%	28.4%	16.1%	100.0%
Total		55.6%	28.5%	15.9%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=0.272,p=0.873). Kız çocukları (%44.6) ile erkek çocukları (%44.0) arasındaki son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranları benzerdir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	55.4%	28.9%	15.7%	100.0%
	E	56.0%	28.1%	15.9%	100.0%
Total		55.6%	28.6%	15.8%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=5.870,p=0.053). Tek çocuklarda (%48.4) çok kardeş olanlara (%44.3) göre son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranları daha yüksektir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	51.6%	25.5%	22.9%	100.0%
	Çok kardeş	55.7%	28.7%	15.6%	100.0%
Total		55.6%	28.5%	15.9%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=11.757,p=0.003). Çekirdek ailelerde (%42.5) son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme geniş ailelere (%48.7) göre daha düşüktür.

	Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	57.5%	27.7%	14.8%	100.0%
	51.3%	30.1%	18.6%	100.0%
Total	56.1%	28.3%	15.7%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.814,p=0.012). Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme okul değiştirenlerde (%47.0) okul değiştirmeyenlere (%42.3) göre daha yüksektir.

	Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmedim değiştirdiniz mi? Okul değiştirdim	57.7%	27.6%	14.7%	100.0%
	53.0%	29.7%	17.3%	100.0%
Total	55.7%	28.5%	15.8%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=17.469,p=0.000). Göç eden ailelerde (%49.2) son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme göç etmeyen ailelere (%42.3) göre daha yüksektir.

	Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç Göç ettik ettiniz mi?	57.7%	27.8%	14.5%	100.0%
	50.8%	30.5%	18.7%	100.0%
Total	55.6%	28.6%	15.8%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=2.467,p=0.291). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%46.5) son

5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranı kendi evinde oturan ailelere (%43.6) benzerdir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	56.4%	28.1%	15.5%	100.0%
	Kendi evi değil	53.5%	29.7%	16.9%	100.0%
Total		55.7%	28.5%	15.8%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=32.012,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%56.0) son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%43.1) göre oldukça yüksektir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	56.9%	28.2%	14.9%	100.0%
	Kötü	44.0%	31.6%	24.4%	100.0%
Total		55.6%	28.6%	15.9%	100.0%

Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=10.401,p=0.006). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%50.9) son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%43.3) göre daha yüksektir.

		Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan (terör, 15 Temmuz ihtilal girişimi, diğer ülkelerle yaşanan krizler) aile düzeninizi yaşantınızı olumsuz etkiledi mi?)			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	56.7%	28.0%	15.3%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	49.1%	31.7%	19.2%	100.0%
Total		55.7%	28.4%	15.8%	100.0%

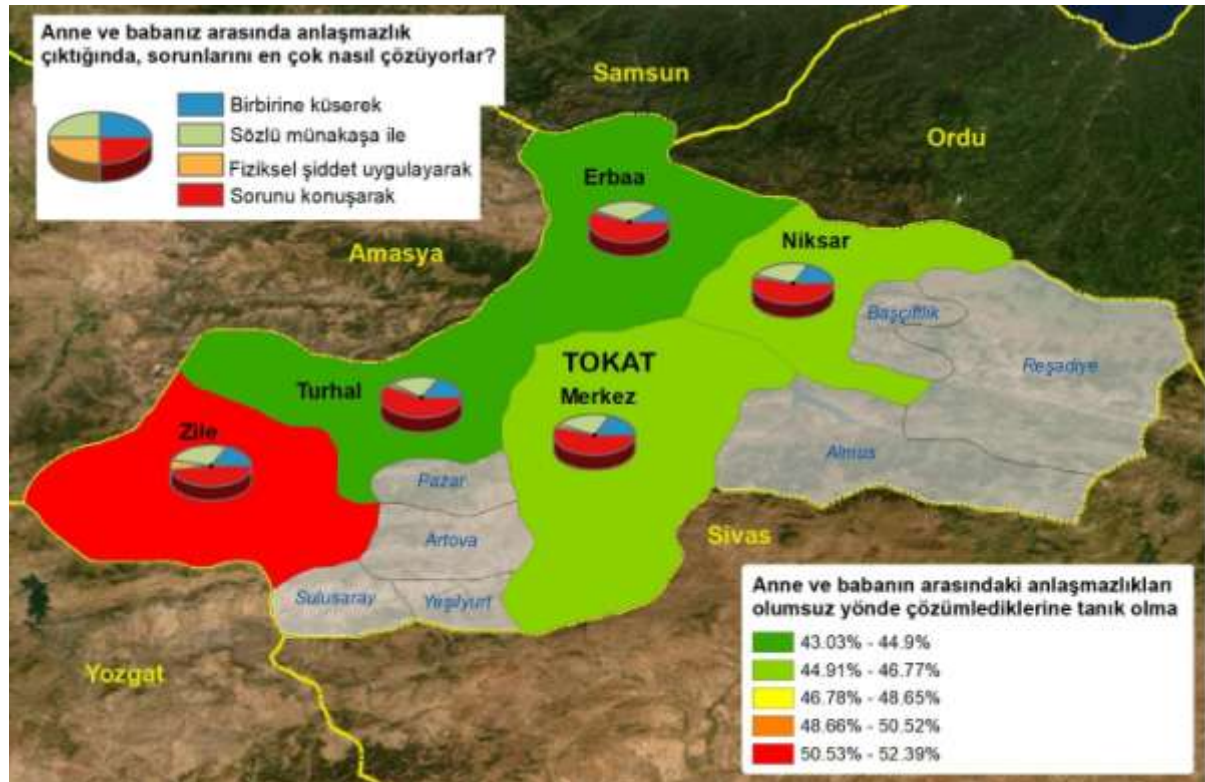
Son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=5.557,p=0.062). Düzensiz ailelerde (%50.3) son 5 yılda ülkemizde yaşanan kötü olaylardan ailesinin olumsuz etkilendiğini düşünme oranı düzenli ailelere (%43.6) göre daha yüksektir.

5.1.10 Anne-babanın anlaşmazlık çözme yöntemi

Çocukluklarında anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olanların oranı %46.2'dir.

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=71.644,p=0.000). Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%52.4) ve Niksar (%46.5) ilçeleridir.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	Total
İlçe	Erbaa	10.0%	32.9%	1.6%	55.6%	100.0%
	Merkez	16.8%	26.7%	2.1%	54.4%	100.0%
	Niksar	16.5%	28.4%	1.6%	53.5%	100.0%
	Turhal	16.0%	24.4%	2.6%	57.0%	100.0%
	Zile	16.6%	30.2%	5.6%	47.6%	100.0%
Total		15.4%	28.3%	2.6%	53.8%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=10.389, p=0.016). Merkez ilçede (%45.6) çeper ilçelere (%46.7) göre anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı daha düşüktür.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarınızı en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Merkez-Çeper	Merkez	16.8%	26.7%	2.1%	54.4%	100.0%
	Çeper	14.4%	29.4%	2.9%	53.3%	100.0%
Total		15.4%	28.3%	2.6%	53.8%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=67.667,p=0.000). Kız çocuklarında (%50.3) erkek çocuklarına (%40.5) göre anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranları daha yüksektir.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarınızı en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Cinsiyet	K	17.4%	31.1%	1.7%	49.7%	100.0%
	E	12.3%	24.7%	3.5%	59.5%	100.0%
Total		15.2%	28.4%	2.5%	53.9%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=6.942,p=0.074). Tek çocuklarda (%52.1) ve çok kardeş olanlara (%46.0) göre anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı daha yüksektir.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarınızı en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	16.0%	30.8%	5.3%	47.9%	100.0%
	Çok kardeş	15.4%	28.2%	2.4%	54.0%	100.0%
Total		15.4%	28.3%	2.5%	53.8%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=17.048,p=0.001). Çekirdek ailelerde (%45.7) anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma geniş ailelere (%47.5) göre daha yüksektir.

	Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
	Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	15.1%	28.7%	1.9%	54.3%	100.0%
Total	15.4%	28.4%	2.3%	53.9%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.904,p=0.000). Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma okul değiştirenlerde (%49.3) okul değiştirmeyenlere (%44.0) göre daha yüksektir.

	Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
	Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	15.2%	26.8%	2.0%	56.0%	100.0%
Total	15.4%	28.3%	2.6%	53.8%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=35.000,p=0.000). Göç eden ailelerde (%50.9) anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma göç etmeyen ailelere (%44.1) göre daha yüksektir.

	Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
	Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	14.6%	27.7%	1.8%	55.9%	100.0%
Total	15.4%	28.3%	2.6%	53.8%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=22.185,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%51.0) anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%44.6) göre daha yüksektir.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	14.8%	27.7%	2.1%	55.4%	100.0%
	Kendi evi değil	16.9%	30.1%	4.0%	49.0%	100.0%
Total		15.3%	28.3%	2.6%	53.8%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=121.608,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%63.9) anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%44.2) göre oldukça yüksektir.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	15.1%	27.2%	1.9%	55.8%	100.0%
	Kötü	18.3%	37.2%	8.4%	36.1%	100.0%
Total		15.4%	28.3%	2.6%	53.7%	100.0%

Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.540,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%52.9) anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%45.2) göre daha yüksektir.

		Anne ve babanız arasında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	15.2%	27.8%	2.3%	54.8%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	16.5%	31.9%	4.5%	47.1%	100.0%
Total		15.3%	28.3%	2.5%	53.8%	100.0%

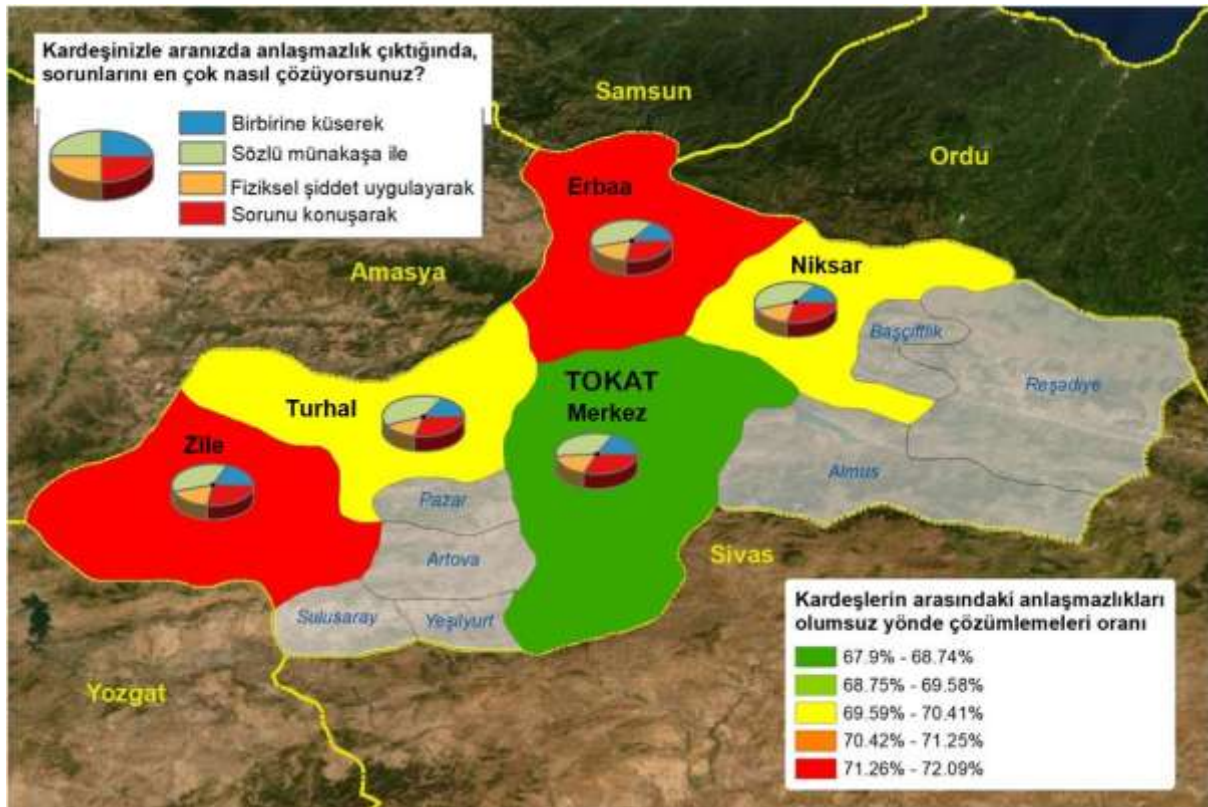
Anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=131.488,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%63.2) anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı düzenli ailelere (%44.7) göre daha yüksektir.

5.1.11 Kardeşlerin anlaşmazlık çözme yöntemi

Çocukluklarında anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olanların oranı %69.8'dir.

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=36.629,p=0.000). Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%72.1) ve Erbaa (%71.8) ilçeleridir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarınızı en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
İlçe	Erbaa	13.7%	40.1%	18.0%	28.2%	100.0%
	Merkez	16.2%	35.0%	16.7%	32.1%	100.0%
	Niksar	14.1%	40.0%	16.1%	29.8%	100.0%
	Turhal	15.0%	40.0%	14.8%	30.2%	100.0%
	Zile	17.1%	36.7%	18.2%	27.9%	100.0%
Total		15.5%	37.3%	16.9%	30.2%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=9.939,p=0.019). Merkez ilçede (%67.9) çeper ilçelere (%71.1) göre kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı daha düşüktür.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Merkez-Çeper	Merkez	16.2%	35.0%	16.7%	32.1%	100.0%
	Çeper	15.0%	39.1%	17.0%	28.9%	100.0%
Total		15.5%	37.3%	16.9%	30.2%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=148.014,p=0.000). Kız çocuklarında (%76.0) erkek çocuklarına (%61.5) göre kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranları daha yüksektir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Cinsiyet	K	16.3%	43.9%	15.7%	24.0%	100.0%
	E	14.4%	28.5%	18.6%	38.5%	100.0%
Total		15.5%	37.4%	16.9%	30.1%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=6.622,p=0.085). Çekirdek ailelerde (%69.4) kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı geniş ailelere (%70.9) yakın değerlere sahiptir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?		14.7%	37.7%	17.0%	30.6%	100.0%
		18.1%	36.3%	16.6%	29.1%	100.0%
Total		15.5%	37.4%	16.9%	30.2%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=23.961,p=0.000). Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları

olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma okul değiştirenlerde (%73.0) okul değiştirmeyenlere (%67.4) göre daha yüksektir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	15.5%	36.9%	15.0%	32.6%	100.0%
	Okul değiştirdim	15.6%	37.9%	19.5%	27.0%	100.0%
Total		15.6%	37.3%	16.9%	30.2%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=17.750,p=0.000). Göç eden ailelerde (%73.4) kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma göç etmeyen ailelere (%68.0) göre daha yüksektir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	15.5%	36.9%	15.6%	32.0%	100.0%
	Göç ettik	15.5%	38.4%	19.4%	26.6%	100.0%
Total		15.5%	37.3%	16.8%	30.3%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.347,p=0.226). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%71.4) kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%69.1) yakın değerlere sahiptir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	15.7%	36.5%	17.0%	30.9%	100.0%
	Kendi evi değil	15.3%	39.9%	16.2%	28.6%	100.0%
Total		15.6%	37.3%	16.8%	30.3%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=10.727,p=0.013). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%74.6) kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%69.2) göre daha yüksektir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	15.3%	37.5%	16.4%	30.8%	100.0%
	Kötü	17.3%	36.4%	20.9%	25.4%	100.0%
Total		15.5%	37.4%	16.9%	30.3%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.528,p=0.210). Anne babanın çalışmadığı ailelerde (%66.4) kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%70.2) yakın değerlere sahiptir.

		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	15.5%	37.9%	16.8%	29.8%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	15.2%	33.8%	17.3%	33.6%	100.0%
Total		15.5%	37.4%	16.9%	30.3%	100.0%

Kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=5.608,p=0.132). Düzensiz ailelerde (%69.3) kardeşlerin arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı düzenli ailelere (%69.7) yakın değerlere sahiptir.

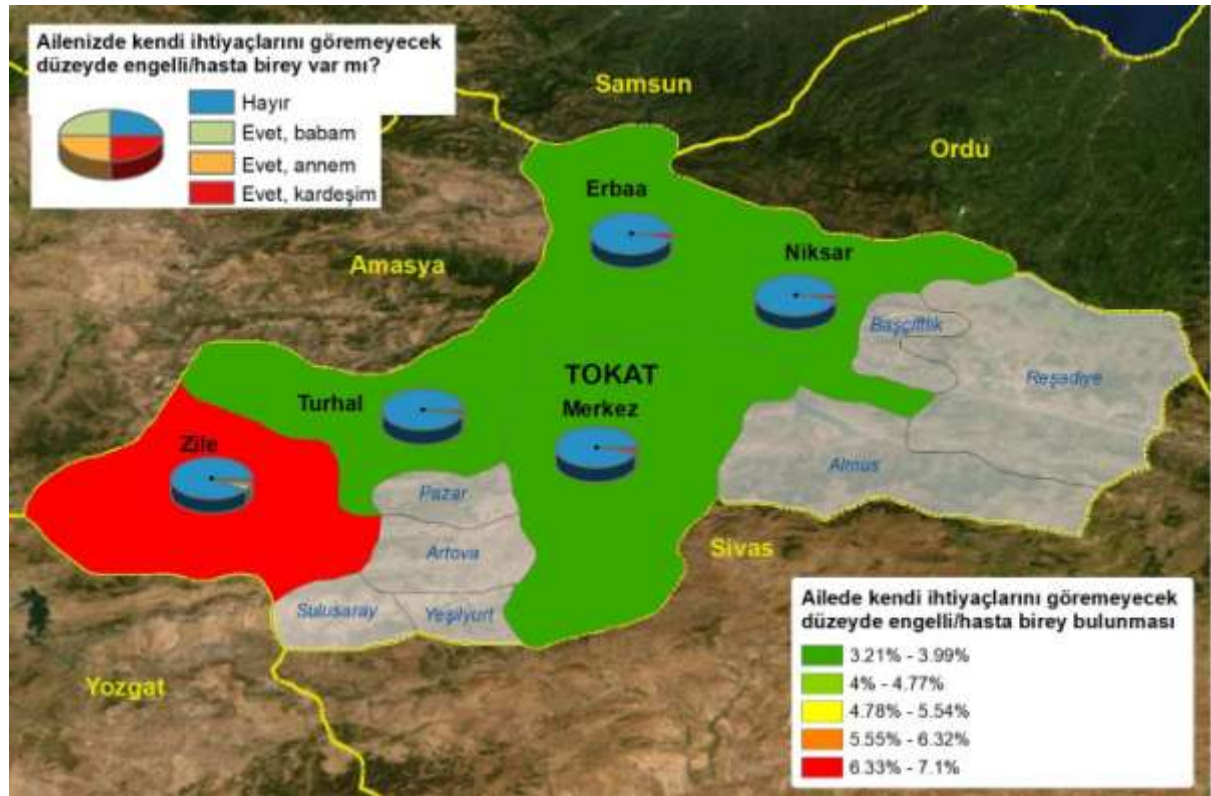
		Kardeşinizle aranızda anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorsunuz?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	15.2%	37.7%	16.8%	30.3%	100.0%
	Düzensiz aile	19.3%	33.2%	16.8%	30.7%	100.0%
Total		15.5%	37.3%	16.8%	30.3%	100.0%

5.1.12 Ailede bakıma muhtaç durumda engelli ya da hasta birey bulunması

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunanların oranı %4.2'dir.

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=47.648,p=0.000). Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%7.1) ve Turhal (%3.7) ilçeleridir.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarınızı göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
İlçe	Erbaa	96.5%	.8%	.2%	2.4%	100.0%
	Merkez	96.4%	1.3%	.2%	2.1%	100.0%
	Niksar	96.8%	.8%	.2%	2.3%	100.0%
	Turhal	96.3%	1.3%	.5%	1.8%	100.0%
	Zile	92.9%	3.4%	1.7%	2.0%	100.0%
Total		95.8%	1.5%	.6%	2.2%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=3.977,p=0.264). Merkez ilçe (%3.6) ile çeper ilçelerde (%4.5) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranı yakın değerlere sahiptir.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Merkez-Çeper	Merkez	96.4%	1.3%	.2%	2.1%	100.0%
	Çeper	95.5%	1.6%	.7%	2.2%	100.0%
Total		95.8%	1.5%	.6%	2.2%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=36.302,p=0.000). Kız çocuklarında (%2.9) ile erkek çocuklarına (%5.7) göre ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranı daha düşüktür.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Cinsiyet	K	97.1%	.5%	.2%	2.1%	100.0%
	E	94.3%	2.5%	1.0%	2.1%	100.0%
Total		96.0%	1.4%	.5%	2.1%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.982,p=0.263). Tek çocuklar (%3.9) ve çok kardeş olanlar (%4.1) için ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranları yakın değerlere sahiptir.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	96.1%	2.0%	1.3%	.7%	100.0%
	Çok kardeş	95.9%	1.4%	.5%	2.2%	100.0%
Total		95.9%	1.4%	.5%	2.2%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=26.843,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%3.5) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması geniş ailelere (%5.4) göre daha düşüktür.

	Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan	96.5%	1.1%	.2%	2.3%	100.0%
yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile	94.6%	2.3%	1.3%	1.8%	100.0%
misiniz? Total	96.1%	1.4%	.4%	2.1%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=24.194,p=0.000). Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması okul değiştirenlerde (%37.9) okul değiştirmeyenlere (%30.7) göre daha yüksektir.

	Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Bugüne kadar hiç Okul değiştirmede okul değiştirdiniz Okul değiştirdi mi?	96.9%	.7%	.3%	2.1%	100.0%
Total	94.4%	2.4%	.9%	2.3%	100.0%
	95.8%	1.4%	.5%	2.2%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=20.724,p=0.000). Göç eden ailelerde (%6.2) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması göç etmeyen ailelere (%3.2) göre daha yüksektir.

	Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç Göç ettik ettiniz mi?	96.8%	1.1%	.3%	1.8%	100.0%
Total	93.8%	2.3%	1.0%	2.9%	100.0%
	95.9%	1.4%	.5%	2.1%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=37.790,p=0.000). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%6.6) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranı kendi evinde oturan ailelere (%3.4) göre daha yüksektir.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	96.6%	1.0%	.2%	2.1%	100.0%
	Kendi evi değil	93.4%	3.0%	1.4%	2.1%	100.0%
Total		95.9%	1.5%	.5%	2.1%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=54.181,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%9.5) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%3.5) göre oldukça yüksektir.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	96.5%	1.2%	.3%	2.1%	100.0%
	Kötü	90.5%	4.4%	2.3%	2.8%	100.0%
Total		95.9%	1.5%	.5%	2.1%	100.0%

Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=24.120,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%8.3) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%3.6) göre daha yüksektir.

		Ailenizde kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey var mı?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	96.4%	1.2%	.4%	1.9%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	91.7%	3.2%	1.3%	3.8%	100.0%
Total		95.8%	1.5%	.5%	2.2%	100.0%

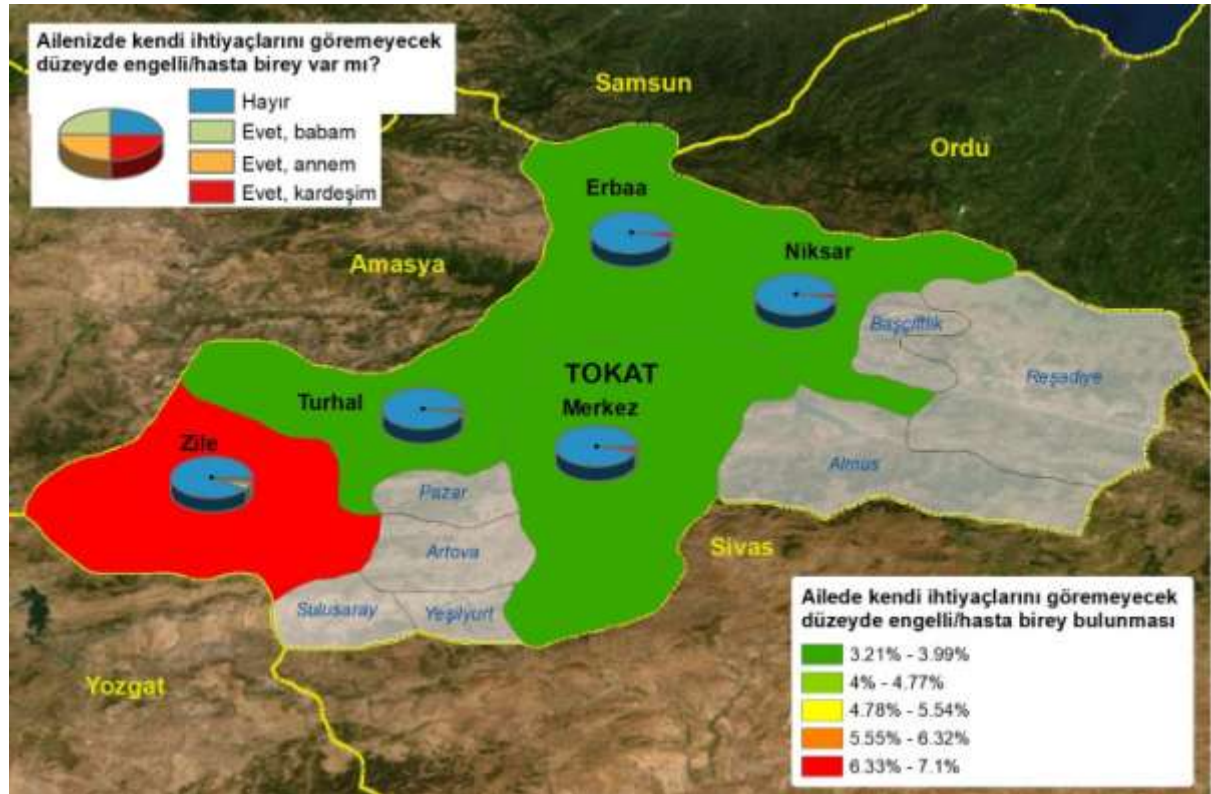
Ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=71.211,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%11.6) ailede kendi ihtiyaçlarını göremeyecek düzeyde engelli/hasta birey bulunması oranı düzenli ailelere (%3.4) göre daha yüksektir.

5.1.13 Ailede son 15 yılda suça karışan birey bulunma durumu

Ailesinde son 15 yılda suça karışan birey bulunanların oranı %5.8'dir.

Ailesinde son 15 yılda suça karışan birey bulunma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=27.155,p=0.007). Ailesinde son 15 yılda suça karışan birey bulunmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%9.0) ve Merkez (%5.7) ilçeleridir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suça karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
İlçe	Erbaa	95.8%	2.6%	.4%	1.3%	100.0%
	Merkez	94.3%	2.9%	1.1%	1.6%	100.0%
	Niksar	95.5%	2.6%	.4%	1.5%	100.0%
	Turhal	94.4%	3.0%	.8%	1.8%	100.0%
	Zile	91.0%	5.9%	1.2%	1.9%	100.0%
Total		94.2%	3.3%	.9%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=4.114,p=0.249). Merkez ilçe (%5.7) ile çeper ilçelerde (%5.9) göre ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma oranı yakın değerlere sahiptir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Merkez-Çeper	Merkez	94.3%	2.9%	1.1%	1.6%	100.0%
	Çeper	94.1%	3.6%	.7%	1.6%	100.0%
Total		94.2%	3.3%	.9%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=64.302,p=0.000). Kız çocuklarında (%3.1) erkek çocuklarına (%8.5) göre ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma oranı daha azdır.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Cinsiyet	K	96.9%	1.8%	.5%	.8%	100.0%
	E	91.5%	4.9%	1.2%	2.5%	100.0%
Total		94.6%	3.1%	.8%	1.5%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=21.847,p=0.000). Tek çocuklarda (%11.3) çok kardeş olanlara (%5.5) göre ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma oranı daha yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	88.7%	9.0%	1.7%	.6%	100.0%
	Çok kardeş	94.5%	3.1%	.8%	1.6%	100.0%
Total		94.3%	3.3%	.8%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=21.051,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%4.7) ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma geniş ailelere (%8.0) göre daha düşüktür.

	Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan	95.3%	2.5%	.7%	1.5%	100.0%
yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	92.0%	5.1%	1.1%	1.8%	100.0%
Total	94.5%	3.1%	.8%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=37.300,p=0.000). Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma okul değiştirenlerde (%8.1) okul değiştirmeyenlere (%4.0) göre daha yüksektir.

	Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Bugüne kadar hiç Okul değiştirmedim	96.0%	2.3%	.5%	1.3%	100.0%
okul değiştirdiniz mi? Okul değiştirdim	91.9%	4.7%	1.4%	2.1%	100.0%
Total	94.2%	3.3%	.9%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=52.053,p=0.000). Göç eden ailelerde (%9.2) ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma göç etmeyen ailelere (%4.1) göre daha yüksektir.

	Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç ettiniz mi? Göç ettik	95.9%	2.3%	.6%	1.3%	100.0%
Total	90.8%	5.6%	1.6%	2.1%	100.0%
Total	94.3%	3.3%	.9%	1.5%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=39.780,p=0.000). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%9.3) ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma oranı kendi evinde oturan ailelere (%4.6) göre daha yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	95.4%	2.6%	.6%	1.4%	100.0%
	Kendi evi değil	90.7%	5.2%	1.8%	2.3%	100.0%
Total		94.3%	3.3%	.9%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=84.430,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%14.6) ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%4.7) göre oldukça yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	95.3%	2.6%	.7%	1.4%	100.0%
	Kötü	85.4%	8.8%	2.6%	3.2%	100.0%
Total		94.2%	3.3%	.9%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.420,p=0.006). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%8.8) ailesinde son 15 yılda suçta karışan birey bulunma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%5.2) göre daha yüksektir.

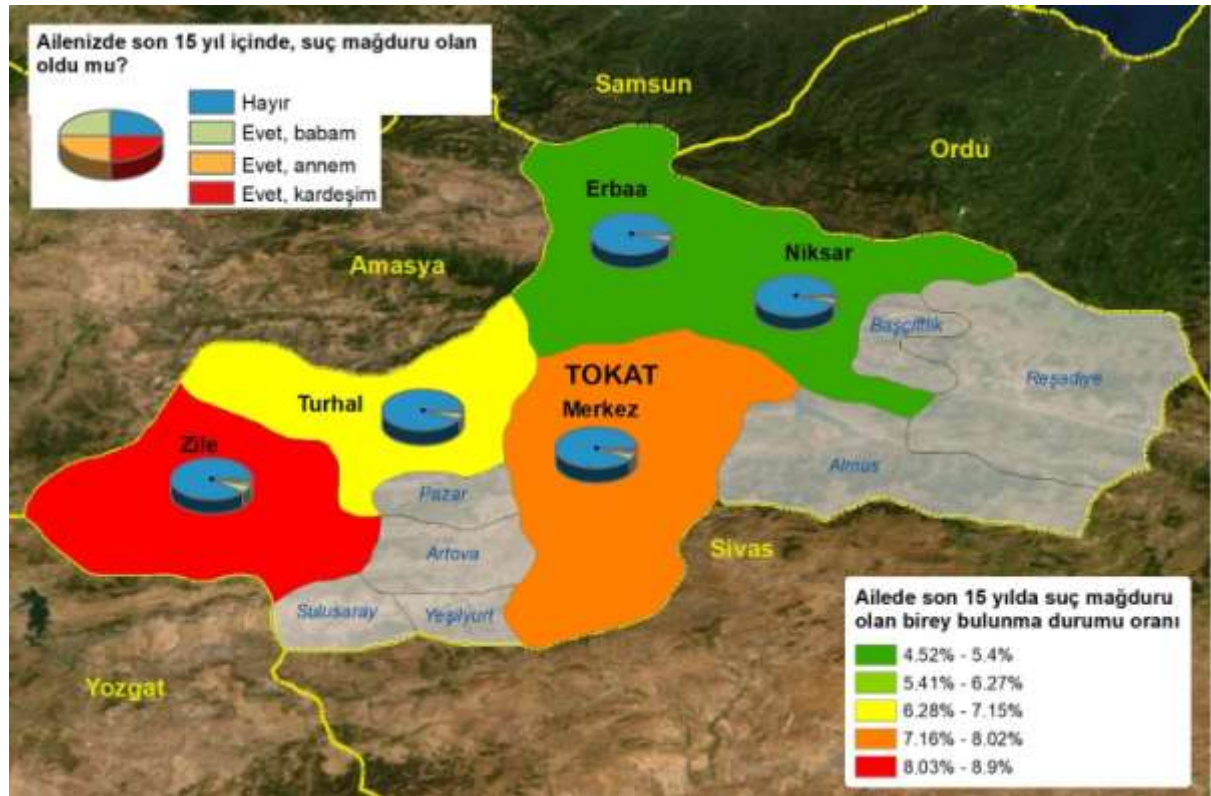
		Ailenizde son 15 yıl içinde, suçta karışan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	94.8%	3.1%	.8%	1.4%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	91.2%	4.8%	1.4%	2.6%	100.0%
Total		94.3%	3.3%	.9%	1.5%	100.0%

5.1.14 Ailede son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma durumu

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunanların oranı %6.6'dır.

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=27.920,p=0.006). Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%8.9) ve Merkez (%7.3) ilçeleridir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
İlçe	Erbaa	95.5%	3.0%	.2%	1.3%	100.0%
	Merkez	92.7%	4.0%	1.3%	2.0%	100.0%
	Niksar	95.5%	2.8%	.4%	1.3%	100.0%
	Turhal	93.7%	3.6%	1.0%	1.7%	100.0%
	Zile	91.1%	5.6%	2.0%	1.3%	100.0%
Total		93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=4.489,p=0.213). Merkez ilçe (%7.3) ve çeper ilçelerde (%6.1) ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma oranı yakın değerlere sahiptir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Merkez-Çeper	Merkez	92.7%	4.0%	1.3%	2.0%	100.0%
	Çeper	93.9%	3.8%	.9%	1.4%	100.0%
Total		93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=41.658,p=0.000). Kız çocuklarında (%4.4) erkek çocuklarına (%35.8) göre ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma oranı daha düşüktür.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Cinsiyet	K	95.6%	2.5%	.6%	1.3%	100.0%
	E	91.0%	5.6%	1.5%	1.9%	100.0%
Total		93.6%	3.8%	1.0%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=44.031,p=0.000). Tek çocuklarda (%12.4) çok kardeş olanlara (%6.4) göre ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma oranı daha yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	87.6%	6.8%	5.6%		100.0%
	Çok kardeş	93.6%	3.8%	.9%	1.7%	100.0%
Total		93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=14.249,p=0.003). Çekirdek ailelerde (%5.8) ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma geniş ailelere (%8.2) göre daha düşüktür.

	Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan	94.2%	3.5%	.7%	1.5%	100.0%
yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	91.8%	4.5%	1.9%	1.8%	100.0%
Total	93.7%	3.8%	1.0%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=39.822,p=0.000). Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma okul değiştirenlerde (%9.0) okul değiştirmeyenlere (%4.8) göre daha yüksektir.

	Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Bugüne kadar hiç Okul değiştirmedim	95.2%	2.7%	.6%	1.5%	100.0%
okul değiştirdiniz mi? Okul değiştirdim	91.0%	5.5%	1.8%	1.8%	100.0%
Total	93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=75.144,p=0.000). Göç eden ailelerde (%11.0) ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma göç etmeyen ailelere (%4.6) göre daha yüksektir.

	Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
	Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Son 15 yılda bir Göç etmedik	95.4%	2.6%	.6%	1.4%	100.0%
yerden bir yere göç ettiniz mi? Göç ettik	89.0%	6.9%	2.1%	2.1%	100.0%
Total	93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=56.350,p=0.000). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%10.7) ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma oranı kendi evinde oturan ailelere (%5.3) göre daha yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	94.7%	3.1%	.6%	1.6%	100.0%
	Kendi evi değil	89.3%	6.5%	2.5%	1.8%	100.0%
Total		93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=124.011,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%17.9) ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%5.3) göre oldukça yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	94.7%	3.0%	.8%	1.5%	100.0%
	Kötü	82.1%	11.7%	3.2%	3.0%	100.0%
Total		93.4%	3.9%	1.1%	1.6%	100.0%

Ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=28.139,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%11.4) ailesinde son 15 yılda suç mağduru olan birey bulunma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%5.8) göre daha yüksektir.

		Ailenizde son 15 yıl içinde, suç mağduru olan oldu mu?				Total
		Hayır	Evet, babam	Evet, annem	Evet, kardeşim	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	94.2%	3.6%	.9%	1.3%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	88.6%	6.3%	2.0%	3.1%	100.0%
Total		93.5%	3.9%	1.0%	1.5%	100.0%

5.1.15 Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı %15.4'tür. Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalanların %16.2'si başkalarının yanında maruz kaldıkları anne baba şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.977,p=0.226). Kız çocukları (%13.3) ile erkek çocukları (%17.4) arasındaki başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranları benzerdir.

		Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	86.7%	11.2%	2.1%	100.0%
	E	82.6%	14.7%	2.7%	100.0%
Total		84.7%	12.9%	2.4%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.065,p=0.216). Tek çocuklar (%20.0) ve çok kardeş olanlar (%15.3) için başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	80.0%	12.0%	8.0%	100.0%
	Çok kardeş	84.7%	12.9%	2.4%	100.0%
Total		84.6%	12.9%	2.6%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=9.949,p=0.007). Çekirdek ailelerde (%14.7) başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma geniş ailelere (%18.1) göre daha düşüktür.

		Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizşnle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	85.3%	13.1%	1.6%	100.0%
	Geniş aile	81.9%	12.8%	5.3%	100.0%
Total		84.5%	13.0%	2.5%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=5.989,p=0.050). Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirenlerle (%14.5) okul değiştirmeyenlerde (%15.8) yakın değerlere sahiptir.

		Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	84.2%	14.2%	1.6%	100.0%
	Okul değiştirdim	85.5%	10.8%	3.6%	100.0%
Total		84.8%	12.8%	2.5%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.401,p=0.000). Göç eden ailelerde (%16.4) başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%15.1) göre daha yüksektir. Göç eden ailelerde fazla derecede anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma yaklaşık 3.5 kat fazladır.

		Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	84.9%	13.7%	1.4%	100.0%
	Göç ettik	83.6%	11.3%	5.0%	100.0%
Total		84.5%	12.9%	2.5%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.490,p=0.475). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%17.7) başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%14.7) yakın değere sahiptir.

		Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	85.3%	12.4%	2.3%	100.0%
	Kendi evi değil	82.3%	14.5%	3.2%	100.0%
Total		84.4%	13.0%	2.6%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=17.158,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%27.7) başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%13.7) göre daha yüksektir.

	Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu İyi	86.3%	11.7%	2.0%	100.0%
size göre hangi Kötü	72.3%	21.8%	5.9%	100.0%
Total	84.6%	13.0%	2.5%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=17.016,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%26.1) başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%13.8) göre daha yüksektir.

	Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın -evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	86.2%	12.0%	1.8%	100.0%
Anne ve/veya baba çalışıyor	73.9%	18.9%	7.2%	100.0%
Anne ve baba çalışmıyor	84.8%	12.8%	2.5%	100.0%
Total	84.8%	12.8%	2.5%	100.0%

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=42.973,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%32.3) başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı düzenli ailelere (%13.5) göre daha yüksektir.

	Anne ya da babanız, başkalarının yanında size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile Durumunuz nedir?	86.5%	11.9%	1.6%	100.0%
Düzenli aile	67.7%	20.4%	11.8%	100.0%
Düzensiz aile	84.7%	12.7%	2.5%	100.0%
Total	84.7%	12.7%	2.5%	100.0%

5.1.16 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ – AİLE

Çağlar boyunca çocuklara karşı ceza verme iradesi değil, sadece cezalandırma biçimleri değişti; ve bunlar değiştikçe temellerindeki şiddet eğilimi giderek daha iyi maskelendi. Yemek yemeyi reddeden çocuk üzerine ebeveyn kaygısı adına doktor otoritesini, yetmediyse terapist baskısını devreye sokuyoruz. Böylece otorite ve bunun ardına gizlenmiş olan şiddet, çocuğun "dostları" haline geliyor. Antik dönemde çocuklara uygulanan ve açıkça sergilenen gaddarlığın yerini, günümüzde sahtekarca devreye sokulan iyilik şekilleri aldı. Aslında değişen sadece biçim; özde bir fark yok. Ve bunu görmek daha da zorlaştı.

Çocuğu kendi içinde tahrip etmek için o kadar çok yol ve yöntem sahibiz ki. Aynı zamanda daha iyi ve uygar insan pozunu takınarak bunu yalanlıyoruz. Eğer etrafımızı bir incelersek, çocukları ne kadar sık aldattığımızı görebiliriz. Bir çocuk acısında ısrar ettiğinde onun kendisini gülünç hissetmesini sağlıyoruz. Acı karşısında gülmek sadizmimizi perdeliyor ve çocuğun güçlü olduğunun kanıtı kabul ediliyor. Bu noktadan itibaren de geçerli olan tek şey kişinin hiçbir şeyden yara almayacağını kanıtlaması oluyor.(Gruen, 2008: 34, 35).

Anne fiziksel şiddetine maruz kalma, liseye devam eden öğrencilerin beyanlarına göre %34'tür; yani her üç gençten birisi çocukluğunda annelerinden fiziksel şiddet görerek büyümüştür. Tokat ili merkez ve ilçelerine (Erbaa, Niksar, Zile ve Turhal) göre baktığımızda bu oranın değiştiğini görmekteyiz. Tokat'ta, yerleşim yerine göre anne fiziksel şiddetin maruz kalma oranları şöyledir:

Merkez %37
Erbaa %34.2
Zile %33.4
Turhal %29.5
Niksar %26.5

Tokat ilinde geniş ailelerde, çekirdek aile yapısına göre anne fiziksel şiddeti daha fazladır. Diğer yandan okul değiştiren öğrencilerde annelerinden fiziksel şiddet görme oranları (%38) okul değiştirmeyenlere göre (31) daha fazladır. Benzer şekilde göç eden ailelerden gelen öğrencilerin anne fiziksel şiddetine maruz kalma oranı (%41) yerleşik aileden gelenlerden (%31) daha fazladır. Ayrıca, anne fiziksel şiddeti ile babanın gelir durumuna, ailenin düzenine, annenin bir işte çalışıp çalışmaması durumuna göre farklılıklar arz etmektedir.

Baba fiziksel şiddetine maruz kalma, liseye devam eden öğrencilerin beyanlarına göre %26'dır; yani her dört gençten birisi çocukluğunda babalarından fiziksel şiddet görerek büyümüştür. Tokat ili merkez ve ilçelerine (Erbaa, Niksar, Zile ve Turhal) göre baktığımızda bu oranın değiştiğini görmekteyiz.

Tokat'ta, yerleşim yerine göre baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranları şöyledir:

Merkez %27.5

Zile %27

Erbaa %26

Turhal %22

Niksar %19.4

Baba fiziksel şiddetin maruz kalma, kız ve erkek çocuk olma durumuna göre farklılaşmaktadır. Kız çocukları (%19.4) ile erkek çocuklarından (%34.2) daha az baba şiddetine maruz kalmaktadır. Diğer yandan baba fiziksel şiddetine maruz kalma çekirdek ailelerde (%24.2) geniş ailelere (%30.3) göre daha düşüktür.

Baba fiziksel şiddetinin okul değiştirme ve göç etme durumuna göre değiştiğini görüyoruz. Göç eden ailelerde yerleşik olan ailelere göre yaklaşık %10 oranında daha fazla baba fiziksel şiddetine rastlanılmaktadır. Gelir durumu düşük olan ailelerde baba fiziksel şiddeti (%46) gelir durumu iyi olan ailelere (23.4) göre çok daha yüksektir.

Ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma, liseye devam eden öğrencilerin beyanlarına göre ortalama olarak %19'dur. Cinsiyete göre bakıldığında erkek çocuklar %17, kız çocuklar %21 oranında ağabey fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını beyan etmiştir. Göç durumuna göre bakıldığında da, ağabey fiziksel şiddetine maruz kalma oranları değişmekte; bu oranlar göç eden ailelerden gelenlerde (%22) yerleşik ailesi olanlara (%17) göre daha yüksek olmaktadır. Ekonomik durumu iyi olan ailelerden gelen çocuklarda ağabey fiziksel şiddetine uğrama oranı %17 iken bu oran ekonomik durumu kötü olan ailelerde %34'tür.

Abla fiziksel şiddetine maruz kalma, liseye devam eden öğrencilerin beyanlarına göre ortalama olarak %15'tir. Cinsiyete göre bakıldığında erkek çocuklar %12.4, kız çocuklar %16.8 oranında abla fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını beyan etmiştir.

Göç durumuna göre bakıldığında da, abla fiziksel şiddetine maruz kalma oranları değişmekte; bu oranlar göç eden ailelerden gelenlerde (%18.5) yerleşik ailesi olanlara (%13.4) göre daha yüksek olmaktadır. Ekonomik durumu iyi olan ailelerden gelen çocuklarda abla fiziksel şiddetine uğrama oranı %13.3 iken bu oran ekonomik durumu kötü olan ailelerde %28.8'dir.

Kardeşe fiziksel şiddet uygulama oranı Tokat liselerine devam eden ve ankete katılan öğrencilerde %34.4'tür. Bu oran okul göç eden ailelerden gelenlerde %42 ve yerleşik ailelerden gelenlerde %31 olmak üzere farklılaşmaktadır. Gelir durumu kötü olan ailelerde kardeşe fiziksel şiddet uygulama oranı %45 iken, bu oran gelir durumu iyi olan ailelerden gelen öğrencilerde %33'tür.

Anne baba arasında fiziksel şiddete doğrudan tanık olma, geçmişten gelen travmaların en önemli sebeplerinden birisidir. Ankete katılan lise öğrencilerinden %17'si, geçmişte anne babaları arasında yaşanan fiziksel şiddete tanık olduklarını ifade etmişlerdir. Ailesi göç eden lise öğrencilerinde bu oran %21.6 iken ailesi yerleşik olanlarda %14.3'tür. Ailelerin gelir durumuna göre bakıldığında arada ciddi yüzde oran farkı olduğunu görmekteyiz. Çocuklarının yanında anne-baba arasında aile içi fiziksel şiddet olaylarının yaşanması, ekonomik durumu iyi olan ailelerde %14 iken, ekonomik durumu kötü olan ailelerde %40'tır. Yani, ekonomik durumu kötü ailelerde, iyi olanlara göre anne bebe arasında yaşanan fiziksel şiddet olayları üç kattan daha yüksek orandadır

Annenin evde öfkeli davranışlar sergilemesi, çocukların ruh sağlığı ve sağlıklı kişilik geliştirmeleri açısından önemli bir durumdur. Liseye devam eden öğrencilerden %60'ı, annelerinin evlerinde öfkeli davranışlar sergilediğini beyan etmiştir. Cinsiyete göre anne öfkeli davranışlarına tanık olma farklılaşmaktadır. Erkeklerin %50'si ve kızların %68'i annelerinin aile ortamlarında öfkeli davranışlar sergilediğini beyan etmiştir. Annenin öfkeli davranışlar sergilemesi, göç eden ailelerde %65, yerleşik düzen ailelerde ise %58'dir. Diğer bir özelliğe göre, gelir durumu iyi olan ailelerde annenin evde öfkeli davranışlar sergileme oranı %59 iken, gelir durumu kötü olan ailelerde %68'dir.

Babanın evde öfkeli davranışlar sergilemesi, liseye devam eden öğrencilerden %61'i, babalarının evlerinde öfkeli davranışlar sergilediğini beyan etmiştir. Cinsiyete göre anne öfkeli davranışlarına tanık olma farklılaşmaktadır. Erkeklerin %55'i ve kızların %65'i babalarının aile ortamlarında öfkeli davranışlar sergilediğini beyan etmiştir. Babanın öfkeli davranışlar sergilemesi, göç eden ailelerde %64, yerleşik düzen ailelerde ise %59.5'tir. Gelir durumu iyi olan ailelerde babanın evde öfkeli davranışlar sergileme oranı %59.5 iken, gelir durumu kötü olan ailelerde %72.6'dır.

Suç davranışının ortaya çıkmasında, olumsuz **aile yapısının** önemli bir etken olduğu vurgulanmakla birlikte, ailenin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşulları, kültürel özellikleri, sosyal etkenler ile çocuğun psiko-sosyal ve biyolojik özellikleri de özel önem arz etmektedir. Günümüzde bizim toplumumuzda dayak hala terbiye unsuru olarak kullanılmaktadır. Aile içerisindeki şiddet bitmediği sürece okullardaki şiddet de çok eksilmeyecektir. Bu bağlamda kültürel değerler içerisinde yer alan delikanlılık, mertlik ve yiğitlik gibi kavramlar yeniden tanımlanmalı, zorbalık, magandalık ve şiddet kavramlarına bu kavramlar baskın hale getirilmelidir. "Yiğitlik akıl gücü ile olur", "delikanlı kendisine yapılmasını istemediği davranışları başkasına yapmaz", "mertlik düşküne yardım etmektir" ve

"beyefendi ve hanımefendi olmak güçsüze yardım etme erdemliliğini gerektirir" gibi örneklerle, bu düşünce desteklenmelidir (Küçükali, Karabacak, 2013).Çocuklara yönelik her türlü istismar, şiddet ve duygu sömürücülüğüne dayalı olayları önlenmesini sağlamak, onlara sevgi dolu ve mutlu biçimde gelişimlerini devam ettirebilecekleri bir ortam önerileri sunmaktır (Küçükali, Öztaşkın, 2012).

Son yıllarda ülkemizde yaşanan kötü/travmatik toplumsal olaylardan olumsuz etkilenme oranı %44.4'tür. Bu oran ailesi göç edenlerde %49 iken, ailesi yerleşik olanlarda %42; gelir durumu kötü olanlarda %56 ve gelir durumu iyi olanlarda %43'tür.

Anlaşmazlık çözme yöntemleri, aile ortamları için her zaman önemli bir konudur. Çünkü, insanların birlikte, sosyal grup olarak yaşadıkları her yerde, anlaşmazlıkların ortaya çıkması doğaldır; bu durum aile kurumu için de böyledir. Önemli olan anlaşmazlıklar karşısında kişilerin takınacakları tavır izleyecekleri yoldur. Anne babaları arasında sorun yaşandığında, anlaşmazlıklarını karşılıklı konuşarak çözme yolunu seçenlerin oranı %54'tür. Yani, ankete katılan lise öğrencilerinin yaklaşık yarısı, anne babaları sorun yaşadıklarında olumsuz yollara başvurarak anlaşmazlıklarını çözmeye çalışmaktadırlar. Olumsuz yollara başvurmada ailesi göç edenler, gelir durumu kötü olanlar daha sıkıntılı bir durumdadırlar.

Anlaşmazlıklarını olumlu yollarla çözme yöntemlerini seçme oranı açısından, yeni neslin daha sıkıntılı olduğu görülmektedir. Kardeşleriyle aralarında bir sorun yaşadıklarında, liseye devam eden öğrencilerden %30'u anlaşmazlıklarını "karşılıklı konuşarak" yani olumlu yonteme başvurarak çözme yolunu seçmekte, üçte ikisinden fazlası ise, fiziksel şiddete, sözel ya da psikolojik şiddete başvurma yolunu seçmektedir. Bu durum, güvenli toplum özelliği ve yarınlarda birlikte yaşama kültürü açısından riskli bir seyir sergilemektedir.

"Saf ilişki" mahremiyete odaklanır; Giddens mahremiyetin modern dünyanın kişisellikten uzak doğasından bir geri çekilme olmadığını, mahremiyeti ve mahremiyetin sağlayacağı ruhsal tatminleri mümkün kılanın modern dünyanın kendisi olduğunu savunur. Mahremiyet, özerkliği ve paylaşımı –bu fikirlerin kaynağı terapi kitaplarıdır- dengeleyebilen sağlam bireyler ister. Mahremiyet güvene dayanır; emek vermek, güveni kazanmak gerekir ve ilişki içindeki herkes güvenmek, güvenilir olmak zorundadır. Burada Giddens başka bir terapi talimatnamesini özetler:

Mahremiyetin merkezinde iletişim olduğuna göre "insanlar birbirlerini dinlemeye her gün vakit ayırmalıdır."

Bu sadece karşılıklı bir tanıma süreci değil, aynı zamanda karşılıklı bir kendini yeniden yapılandırma sürecidir. Benlik gibi ilişki de sürekli yapılandırılır(Craib, 1994: 149-150).

Ailesinde bir suç faili ya da suç mağduru birey bulunma oranı %11.4 ve kendisi bir suçun mağduru olanların oranı %37'dir. Yani ankete katılan lise öğrencilerinin yaklaşık yarısının ailesinde kendisi de dahil olmak üzere ya suç faili ya da mağduru olan en az bir birey vardır. Ailesinde suç faili bulunma durumu ailenin gelir durumuna göre farklılık göstermektedir. Gelir durumu kötü olan ailelerde, gelir durumu iyi olan ailelere göre suç faili bulunma oranı %10 daha yüksektir. Benzer şekilde gelir durumu kötü olan ailelerin %18'inde suç mağduru birey varken bu oran gelir durumu iyi olan ailelerde %5'tir.

Başkalarının yanında anne baba fiziksel şiddetine maruz kalma oranı, liseye devam eden öğrencilerde %15.4'tür. bu oran ailesinin gelir durumu iyi olanlarda %14, kötü olanlarda %28'dir.

Suçta itilmişliğin **temelinde aile ve aile** bireyleri arasındaki ilişkiye odaklı ifadelerden oluştuğu üzerinde durulsa da ailenin içinde bulunduğu çevrenin etkisi de yadsınamaz. Bu bağlamda toplumlar ve örgütler, varlıklarını sürdürme bilmeleri açısından kendilerini sürekli yenilemek ve geliştirmek durumundadırlar. Toplumların ve örgütlerin ortaya çıkmış olan gelişmeler ışığında kendilerini yeniden yapılandırmaları, değişikliklere ayak uydurmaları, iş ve çalışma yaşamını öğrenmeye açık hale getirmeleri, bireysel öğrenmeler kadar örgütsel öğrenmelere yer vermeleri gerekmektedir. Bunun için öğrenen organizasyon olarak okullar, okulları bu boyuta taşıyan öğretmenler ve okullara yetiştirilmek üzere öğrenci gönderen veliler bu değişme ve gelişmede önemli bir rol oynamaktadır. Ancak eğitim ve öğretim etkinliklerinde verimlilik; okul, öğretmen, öğrenci ve velilerin katkılarıyla sağlanabilir. Sağlanan bu katkılar suça itilme oranlarını en aza indirgeyecektir. Özellikle ailelerin çocuklarının eğitim sürecine katılımı ile hem çocukta hem velide birçok olumlu davranışların ortaya çıkmış ve bu davranışların pekiştirilmesine zemin oluşturulmuştur. Bu bağlamda, ebeveynler öğretmenlerden daha sık not veya telefon konuşması istemişlerdir. Öğretmenler, kendileri arasında birbir iletişim fırsatlarını artırmıştır. Ebeveyn-öğretmen, problem çözümündeki fırsatları ve öğretimsel stratejilerin anlaşılmasındaki birbirlerine olan desteği artırmışlardır. Çocukların ev ödevlerinin kalitelerinin yükseltilmesine yardım etmişlerdir(Küçükali, 2017).

Bir insanın öğrenmek için mümkün olduğunca az hata yapması gerektiğini düşünürüz. Bu yanlış varsayım çocuklarımızın oynayarak öğrenme olanağını ortadan kaldırır. Eğer bir çocuk keşif gezilerine çıkamıyorsa, algılama yeteneğini de geliştiremeyecektir. Çocuklar

doğumlarında itibaren bir yasaklar bombardımanıyla karşılaşılıyorlar. Kendi çocukluklarında yasakların acısını çekmiş olan yetişkinler, şimdi yasakları kendileri koyarken çocuklarının iyiliği için cezaya başvurdukları tezine sığınıyor, gerçeği itiraf etmeye yanaşmıyorlar. Böylece yetişkinler, anne-babalar olarak bir yandan kendi içimizdeki çocuğu, diğer yandan canlılıklarıyla eski suçları yeniden hatırlatan çocuklarımızı cezalandırıyoruz. Bize yapılmış olanı, bilincine varmadan yeni kuşaklara aktarmaya devam ediyoruz(Gruen, 2008: 45).

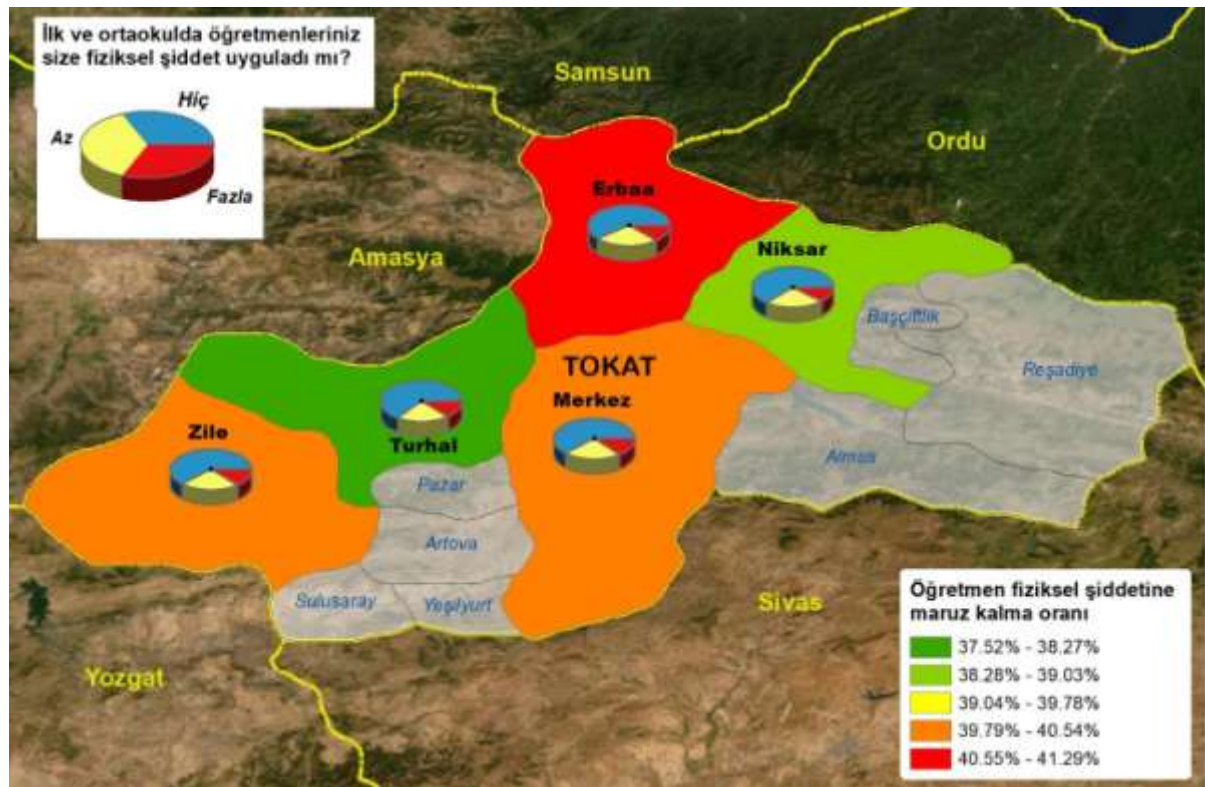
5.2 Okul

5.2.1 Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma

Çocukluklarında öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalanların oranı %39.9'dur. Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalanların %27.8'i maruz kaldıkları öğretmen şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=5.084,p=0.749). Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Erbaa (%41.3) ve Merkez ile Zile (%40.2) ilçeleridir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	58.7%	30.5%	10.8%	100.0%
	Merkez	59.8%	28.5%	11.7%	100.0%
	Niksar	61.2%	29.2%	9.6%	100.0%
	Turhal	62.5%	26.4%	11.1%	100.0%
	Zile	59.8%	29.2%	10.9%	100.0%
Total		60.1%	28.8%	11.1%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=1.373,p=0.503). Merkez ilçede (%40.2) çeper ilçelere (%39.7) göre öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma oranı benzerdir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	59.8%	28.5%	11.7%	100.0%
	Çeper	60.3%	29.0%	10.7%	100.0%
Total		60.1%	28.8%	11.1%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=284.763,p=0.000). Kız çocukları (%29.8) erkek çocuklarında (%52.8) daha fazla öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalmaktadır.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	70.2%	23.8%	6.0%	100.0%
	E	47.2%	35.4%	17.4%	100.0%
Total		60.4%	28.7%	10.9%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=0.737,p=0.692). Tek çocuklar (%41.8) ve çok kardeş olanlar (%39.9) için öğretmen şiddetine maruz kalma oranları yakın değerlere sahiptir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	58.2%	28.8%	13.0%	100.0%
	Çok kardeş	60.1%	28.9%	11.0%	100.0%
Total		60.1%	28.9%	11.0%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=5.561,p=0.062). Çekirdek ailelerde (%38.6) Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma geniş ailelere (%42.6) göre daha düşüktür.

	İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	61.4%	28.0%	10.6%	100.0%
Total	60.5%	28.8%	10.8%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=24.967,p=0.000). Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirenlerde (%43.1) okul değiştirmeyenlere (%37.6) göre daha yüksektir.

	İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmede değiştirdiniz mi? Okul değiştirdi	62.4%	28.4%	9.2%	100.0%
Total	60.1%	28.9%	11.0%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=13.834,p=0.001). Göç eden ailelerde (%43.1) öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%38.5) göre daha yüksektir.

	İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç Göç ettik ettiniz mi?	61.5%	28.5%	10.0%	100.0%
Total	60.1%	28.9%	11.0%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.353,p=0.009). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%42.3) öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%39.1) göre daha yüksektir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	60.9%	28.9%	10.2%	100.0%
	Kendi evi değil	57.7%	29.0%	13.3%	100.0%
Total		60.1%	28.9%	11.0%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=101.507,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%57.7) öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%37.7) göre oldukça yüksektir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	62.3%	28.0%	9.7%	100.0%
	Kötü	42.3%	35.6%	22.0%	100.0%
Total		60.1%	28.9%	11.0%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.847,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%46.3) öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%38.8) göre daha yüksektir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	61.2%	28.5%	10.3%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	53.7%	30.7%	15.6%	100.0%
Total		60.2%	28.8%	11.0%	100.0%

Öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.358,p=0.002). Düzensiz ailelerde (%46.9) öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma oranı düzenli ailelere (%38.9) göre daha yüksektir.

		İlk ve ortaokulda öğretmenleriniz size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	61.1%	28.3%	10.6%	100.0%
	Düzensiz aile	53.1%	32.1%	14.9%	100.0%
Total		60.4%	28.6%	11.0%	100.0%

5.2.2 Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma

Çocukluklarında diğer öğrencilerin fiziksel maruz kalanların oranı %19.3'tür. Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalanların %20.2'si maruz kaldıkları diğer öğrenci şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=26.644,p=0.002). Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%21.6) ve Merkez (%21.3) ilçeleridir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	84.7%	11.8%	3.5%	100.0%
	Merkez	78.7%	17.1%	4.2%	100.0%
	Niksar	85.1%	12.5%	2.5%	100.0%
	Turhal	80.9%	15.1%	3.9%	100.0%
	Zile	78.4%	16.8%	4.8%	100.0%
Total		80.7%	15.3%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=9.532,p=0.009). Merkez ilçede (%21.3) çeper ilçelere (%17.8) göre diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma oranı yüksektir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	78.7%	17.1%	4.2%	100.0%
	Çeper	82.2%	14.0%	3.8%	100.0%
Total		80.7%	15.3%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=123.206,p=0.000). Kız çocukları (%13.5) erkek çocuklarından (%26.4) daha az diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalmaktadır.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	86.5%	11.1%	2.4%	100.0%
	E	73.6%	21.1%	5.3%	100.0%
Total		81.0%	15.3%	3.7%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=11.394,p=0.003). Tek çocukların (%25.7) çok kardeş olanlardan (%19.0) diğer öğrencilerin şiddetine maruz kalma oranı yüksektir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	74.3%	17.1%	8.6%	100.0%
	Çok kardeş	81.0%	15.3%	3.7%	100.0%
Total		80.7%	15.4%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=3.660,p=0.160). Çekirdek ailelerde (%18.8) diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma oranı geniş ailelere (%20.0) benzerdir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizlerle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	81.2%	15.3%	3.4%	100.0%
	Geniş aile	80.0%	15.3%	4.7%	100.0%
Total		81.0%	15.3%	3.7%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=22.833,p=0.000). Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma oranı okul değiştirenlerde (%21.5) okul değiştirmeyenlere (%17.5) göre daha yüksektir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	82.5%	14.7%	2.8%	100.0%
	Okul değiştirdim	78.5%	16.1%	5.4%	100.0%
Total		80.8%	15.3%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=51.169,p=0.000). Göç eden ailelerde (%24.6) diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma göç etmeyen ailelere (%16.8) göre daha yüksektir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	83.2%	14.0%	2.8%	100.0%
	Göç ettik	75.4%	18.3%	6.3%	100.0%
Total		80.8%	15.3%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.764,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%22.5) diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma oranı kendi evinde oturan ailelere (%18.2) göre daha yüksektir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	81.8%	15.0%	3.2%	100.0%
	Kendi evi değil	77.5%	16.6%	5.8%	100.0%
Total		80.7%	15.4%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=150.657,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%38.5) diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%17.0) göre oldukça yüksektir.

		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	83.0%	13.9%	3.1%	100.0%
	Kötü	61.5%	27.6%	10.9%	100.0%
Total		80.7%	15.4%	3.9%	100.0%

Diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=30.697,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%26.6) diğer öğrencilerin fiziksel şiddetine maruz kalma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%18.0) göre daha yüksektir.

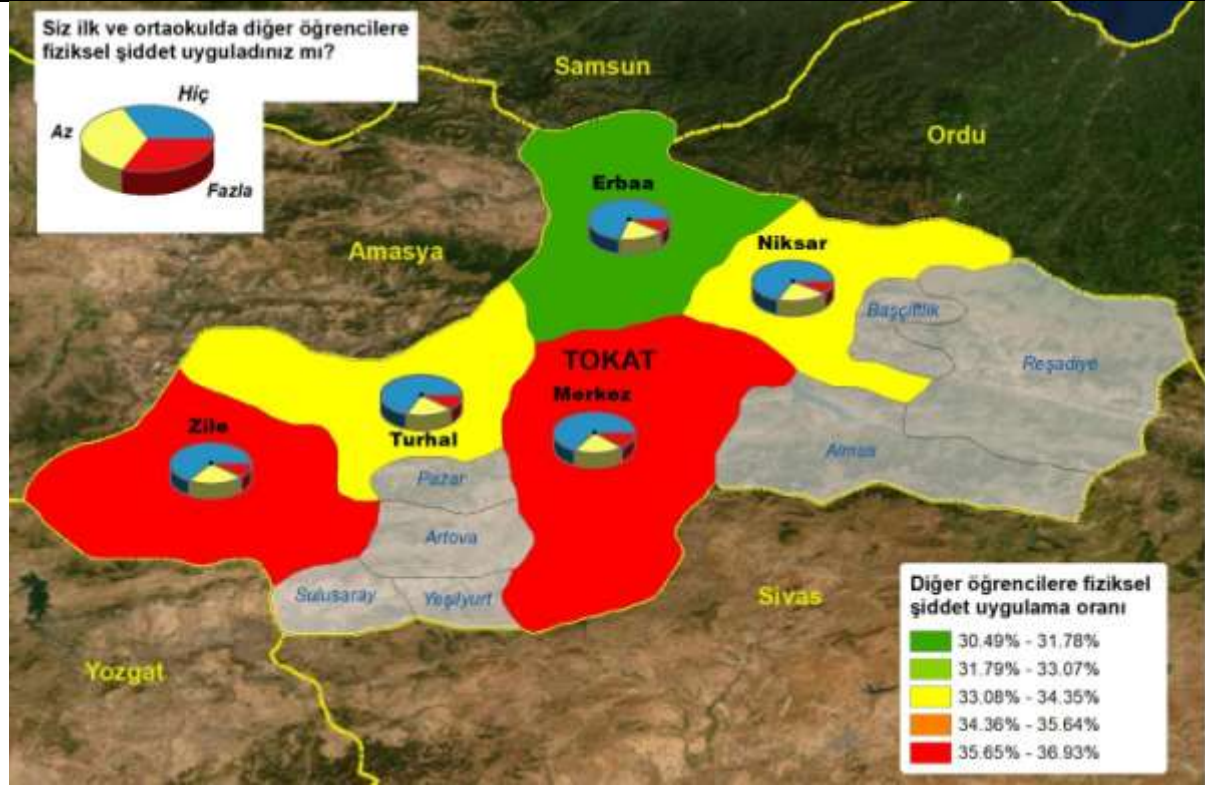
		İlk ve ortaokulda diğer öğrenciler size fiziksel şiddet uyguladı mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	82.0%	14.6%	3.4%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	73.4%	19.6%	7.0%	100.0%
Total		80.9%	15.2%	3.8%	100.0%

5.2.3 Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama

Çocukluklarında diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulayanların oranı %34.0'tür. Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulayanların %26.8'i uyguladıkları şiddeti fazla derecede olarak belirtmiştir

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=12.532,p=0.129). Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulamanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%36.9) ve Merkez (%35.8) ilçeleridir.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	69.5%	22.4%	8.1%	100.0%
	Merkez	64.2%	25.2%	10.6%	100.0%
	Niksar	66.9%	25.2%	7.9%	100.0%
	Turhal	66.6%	24.1%	9.4%	100.0%
	Zile	63.1%	27.9%	9.1%	100.0%
Total		66.0%	24.9%	9.1%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama Merkez ve çevre ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=3.874,p=0.144). Merkez ilçe (%35.8) ve çevre ilçelerde (%33.4) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı benzerdir.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çevre	Merkez	64.2%	25.2%	10.6%	100.0%
	Çevre	66.6%	24.8%	8.6%	100.0%
Total		66.0%	24.9%	9.1%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=144.232,p=0.000). Kız çocuklarının (%26.5) erkek çocuklarına (%45.1) göre diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı daha azdır.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	73.5%	20.4%	6.1%	100.0%
	E	54.9%	32.1%	13.1%	100.0%
Total		65.9%	25.2%	8.9%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.111,p=0.211). Tek çocuklar (%33.6) ve çok kardeş olanlar (%34.1) için diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranları yakın değerlere sahiptir.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	66.4%	21.1%	12.5%	100.0%
	Çok kardeş	65.9%	25.2%	8.9%	100.0%
Total		65.9%	25.0%	9.0%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=2.482,p=0.289). Çekirdek ailelerde (%33.2) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı geniş ailelere (%35.2) yakın değerlere sahiptir.

	Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	66.8%	24.8%	8.4%	100.0%
Total	66.4%	24.9%	8.7%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.352,p=0.000). diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama okul değiştirenlerde (%37.0) okul değiştirmeyenlere (%31.8) göre daha yüksektir.

	Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmedim değiştirdiniz mi? Okul değiştirdim	68.2%	24.1%	7.7%	100.0%
Total	66.0%	24.9%	9.1%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.202,p=0.010). Göç eden ailelerde (%37.2) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama göç etmeyen ailelere (%32.5) göre daha yüksektir.

	Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç ettiniz mi? Göç ettik	67.5%	24.2%	8.3%	100.0%
Total	66.1%	25.0%	9.0%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.638,p=0.013). Kendi evinde oturmeyan ailelerde (%37.5) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı kendi evinde oturan ailelere (%32.9) göre daha yüksektir.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	67.1%	24.5%	8.4%	100.0%
	Kendi evi değil	62.5%	26.5%	11.0%	100.0%
Total		66.0%	25.0%	9.0%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=36.710,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%46.9) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%32.5) göre oldukça yüksektir.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	67.5%	24.1%	8.4%	100.0%
	Kötü	53.1%	31.8%	15.1%	100.0%
Total		66.0%	24.9%	9.1%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=0.479,p=0.787). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%34.6) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%33.8) yakın değerlere sahiptir.

		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	66.2%	24.9%	8.9%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	65.4%	24.7%	9.9%	100.0%
Total		66.1%	24.8%	9.1%	100.0%

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=19.672,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%43.6) diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı düzenli ailelere (%32.8) göre daha yüksektir.

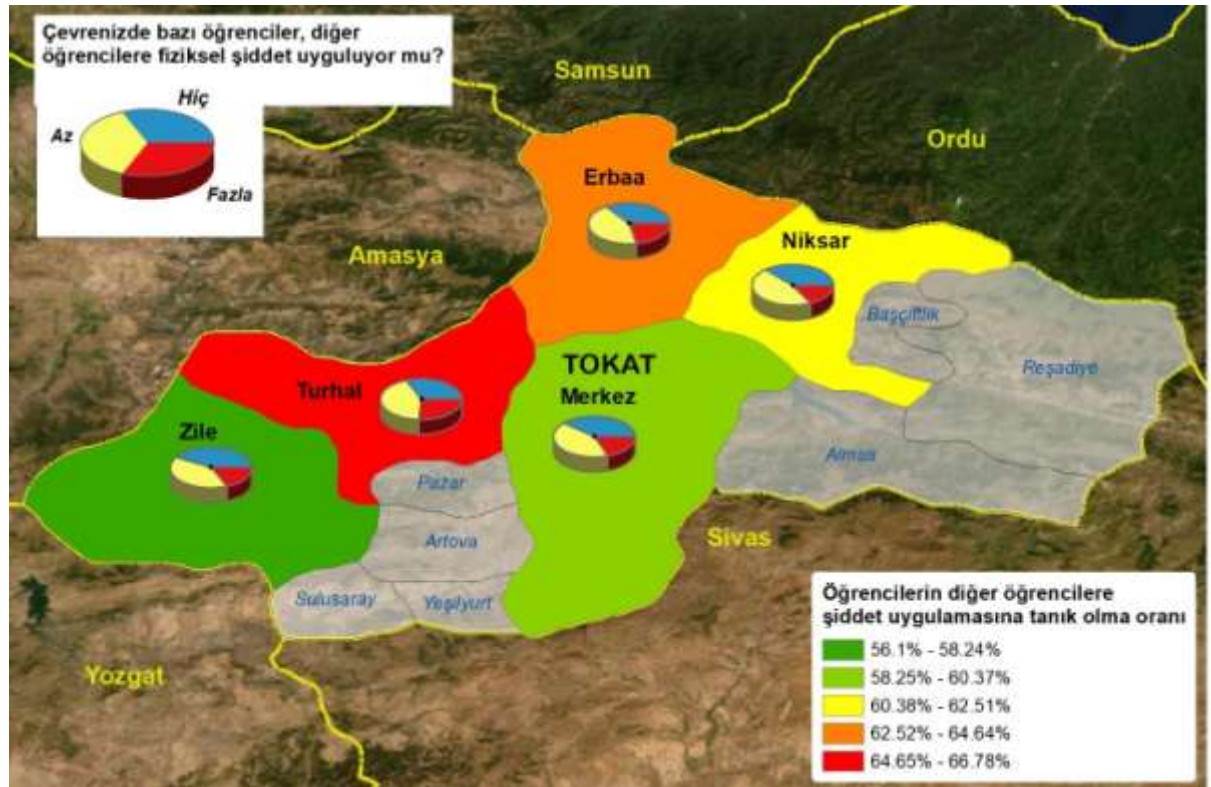
		Siz ilk ve ortaokulda diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguladınız mı?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	67.2%	24.3%	8.5%	100.0%
	Düzensiz aile	56.4%	29.4%	14.2%	100.0%
Total		66.3%	24.8%	9.0%	100.0%

5.2.4 Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olanların oranı %60.8'dir. Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olanların %31.6'sı öğrencilerin diğer öğrencilerine şiddet uygulama sıklığını fazla derecede olarak belirtmiştir

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=42.170,p=0.000). Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Turhal (%66.8) ve Erbaa (%62.7) ilçeleridir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	37.3%	42.0%	20.7%	100.0%
	Merkez	41.0%	41.2%	17.7%	100.0%
	Niksar	39.1%	45.8%	15.1%	100.0%
	Turhal	33.2%	40.2%	26.6%	100.0%
	Zile	43.9%	39.8%	16.3%	100.0%
Total		39.2%	41.6%	19.2%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma Merkez ve çevre ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.800,p=0.247). Merkez ilçe (%59.0) ve çevre ilçelere (%61.5) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranı yakın değerlere sahiptir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çevre	Merkez	41.0%	41.2%	17.7%	100.0%
	Çevre	38.5%	41.7%	19.7%	100.0%
Total		39.2%	41.6%	19.2%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=32.118,p=0.000). Kız çocuklarında (%57.1) erkek çocuklarında (%65.7) göre öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranı daha düşüktür.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	42.9%	40.2%	16.9%	100.0%
	E	34.3%	43.6%	22.1%	100.0%
Total		39.4%	41.6%	19.0%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=1.762,p=0.414). Tek çocuklar (%57.6) ve çok kardeş olanlar (%60.8) için öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	42.4%	36.4%	21.2%	100.0%
	Çok kardeş	39.2%	41.8%	19.0%	100.0%
Total		39.3%	41.6%	19.1%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=1.995,p=0.369). Çekirdek ailelerde (%61.0) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma geniş ailelere (%60.2) benzer orandadır.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	39.0%	41.6%	19.4%	100.0%
	Geniş aile	39.8%	42.9%	17.2%	100.0%
Total		39.2%	41.9%	18.9%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=17.785,p=0.000). Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma okul değiştirenlerde (%62.2) okul değiştirmeyenlere (%59.6) göre daha yüksektir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	40.4%	42.8%	16.8%	100.0%
	Okul değiştirdim	37.8%	40.0%	22.3%	100.0%
Total		39.3%	41.6%	19.1%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.415,p=0.000). Göç eden ailelerde (%64.1) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma göç etmeyen ailelere (%59.2) göre daha yüksektir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	40.8%	41.8%	17.4%	100.0%
	Göç ettik	35.9%	41.1%	23.1%	100.0%
Total		39.3%	41.6%	19.1%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.474,p=0.479). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%62.4) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%60.2) yakın değerlere sahiptir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	39.8%	41.3%	18.9%	100.0%
	Kendi evi değil	37.6%	42.4%	20.0%	100.0%
Total		39.3%	41.6%	19.2%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=36.606,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%70.3) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%59.7) göre oldukça yüksektir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	40.3%	41.8%	17.9%	100.0%
	Kötü	29.7%	40.4%	29.9%	100.0%
Total		39.2%	41.7%	19.2%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.314,p=0.518). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%60.2) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%60.8) benzerdir.

		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	39.2%	42.0%	18.8%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	39.8%	39.6%	20.6%	100.0%
Total		39.2%	41.7%	19.1%	100.0%

Öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma aile durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.129,p=0.127). Düzensiz ailelerde (%63.5) öğrencilerin diğer öğrencilere şiddet uygulamasına tanık olma oranı düzenli ailelere (%60.4) benzerdir.

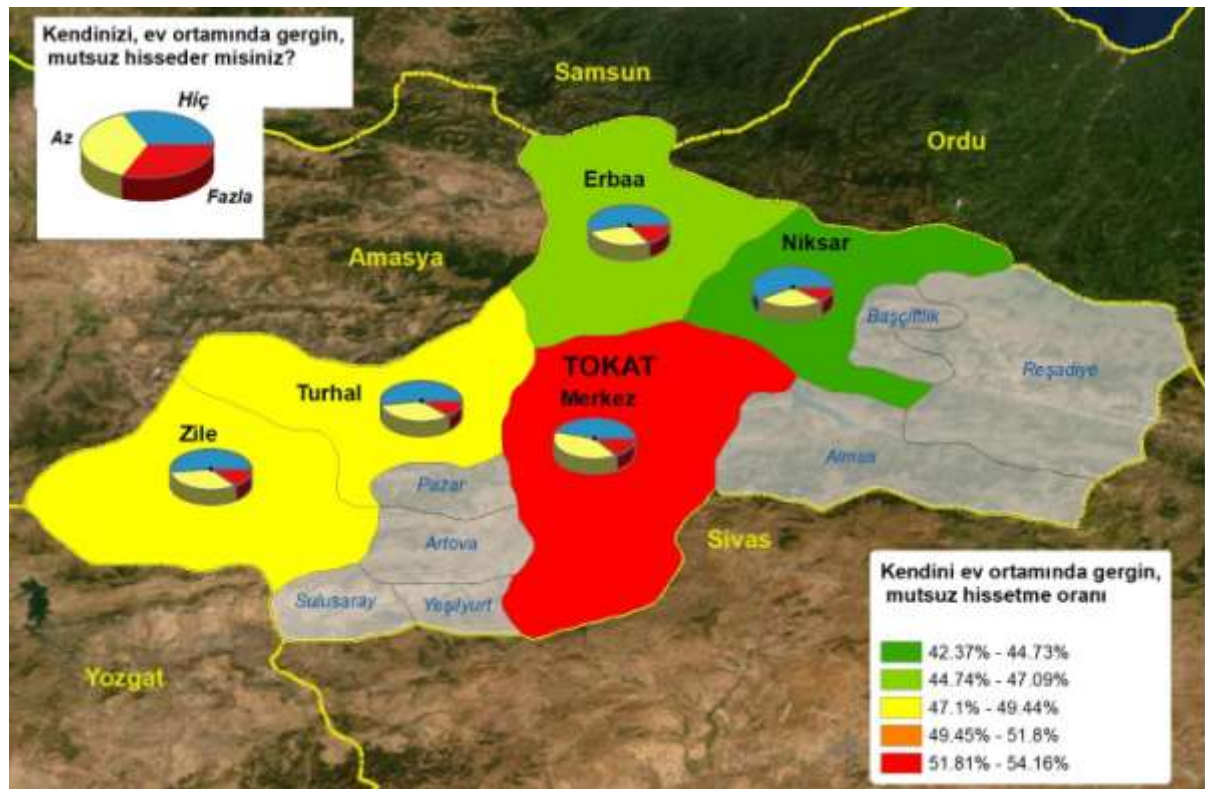
		Çevrenizde bazı öğrenciler, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uyguluyor mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	39.6%	41.8%	18.6%	100.0%
	Düzensiz aile	36.5%	40.4%	23.1%	100.0%
Total		39.3%	41.7%	19.0%	100.0%

5.2.5 Okul ortamında gergin mutsuz hissetme

Çocukluklarında kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissedenlerin oranı %76.5'tir. Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissedenlerin oranı %41.3'ü kendilerini okul ortamında fazla derecede gergin, mutsuz hissettiklerini belirtmiştir.

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=30.021,p=0.000). Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetmenin en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%78.9) ve Niksar (%76.6) ilçeleridir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	25.6%	45.4%	29.1%	100.0%
	Merkez	21.1%	45.0%	33.9%	100.0%
	Niksar	23.4%	40.5%	36.2%	100.0%
	Turhal	23.5%	46.1%	30.4%	100.0%
	Zile	27.6%	46.0%	26.4%	100.0%
Total		23.5%	44.9%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=14.177,p=0.001). Merkez ilçede (%78.9) çeper ilçelere (%74.8) göre kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı daha yüksektir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hissedersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	21.1%	45.0%	33.9%	100.0%
	Çeper	25.2%	44.8%	30.0%	100.0%
Total		23.5%	44.9%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=29.107,p=0.000). Kız çocuklarında (%79.5) ile erkek çocuklarına (%72.8) göre kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı daha yüksektir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hissedersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	20.5%	46.2%	33.3%	100.0%
	E	27.2%	43.4%	29.4%	100.0%
Total		23.3%	45.0%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.491,p=0.175). Tek çocuklar (%70.9) ve çok kardeş olanlar (%76.8) için kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranları yakın değerlere sahiptir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hissedersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	29.1%	43.0%	27.9%	100.0%
	Çok kardeş	23.2%	45.1%	31.7%	100.0%
Total		23.4%	45.0%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=6.404,p=0.041). Çekirdek ailelerde (%76.4) kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı geniş ailelere (%76.7) yakın değerlere sahiptir. Farkın temel nedeni az ve fazla derecede okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranının aile tipleri arasında ters yönde farklılaşmasıdır.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hissedersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	23.6%	44.0%	32.4%	100.0%
	Geniş aile	23.3%	48.0%	28.7%	100.0%
Total		23.6%	44.9%	31.5%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.674,p=0.000). Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme okul değiştirenlerde (%77.7) okul değiştirmeyenlere (%75.7) göre daha yüksektir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	24.3%	46.6%	29.1%	100.0%
	Okul değiştirdim	22.3%	42.7%	35.0%	100.0%
Total		23.5%	44.9%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=15.483,p=0.000). Gç eden ailelerde (%77.3) kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme gç etmeyen ailelere (%76.1) göre daha yüksektir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere gç ettiniz mi?	Gç etmedik	23.9%	46.3%	29.9%	100.0%
	Gç ettik	22.7%	41.7%	35.5%	100.0%
Total		23.5%	44.9%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.829,p=0.012). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%76.9) kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı kendi evinde oturan ailelere (%76.4) göre daha yüksektir. Kendi evinde oturmayan ailelerde kendini okul ortamında fazla derecede gergin, mutsuz hissetme oranı kendi evinde oturanlara göre yaklaşık %5.0 daha fazladır.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturdugunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	23.6%	45.9%	30.5%	100.0%
	Kendi evi değil	23.1%	41.9%	35.0%	100.0%
Total		23.5%	44.9%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=49.040,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%81.4) kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%75.9) göre oldukça yüksektir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	24.1%	45.9%	30.0%	100.0%
	Kötü	18.6%	36.1%	45.3%	100.0%
Total		23.5%	44.9%	31.7%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=3.571,p=0.168). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%76.8) kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%73.9) yakın değerlere sahiptir.

		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	23.2%	45.3%	31.5%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	26.1%	41.6%	32.3%	100.0%
Total		23.6%	44.8%	31.6%	100.0%

Kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=3.787,p=0.151). Düzensiz ailelerde (%75.9) kendini okul ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı düzenli ailelere (%76.6) yakın değerlere sahiptir.

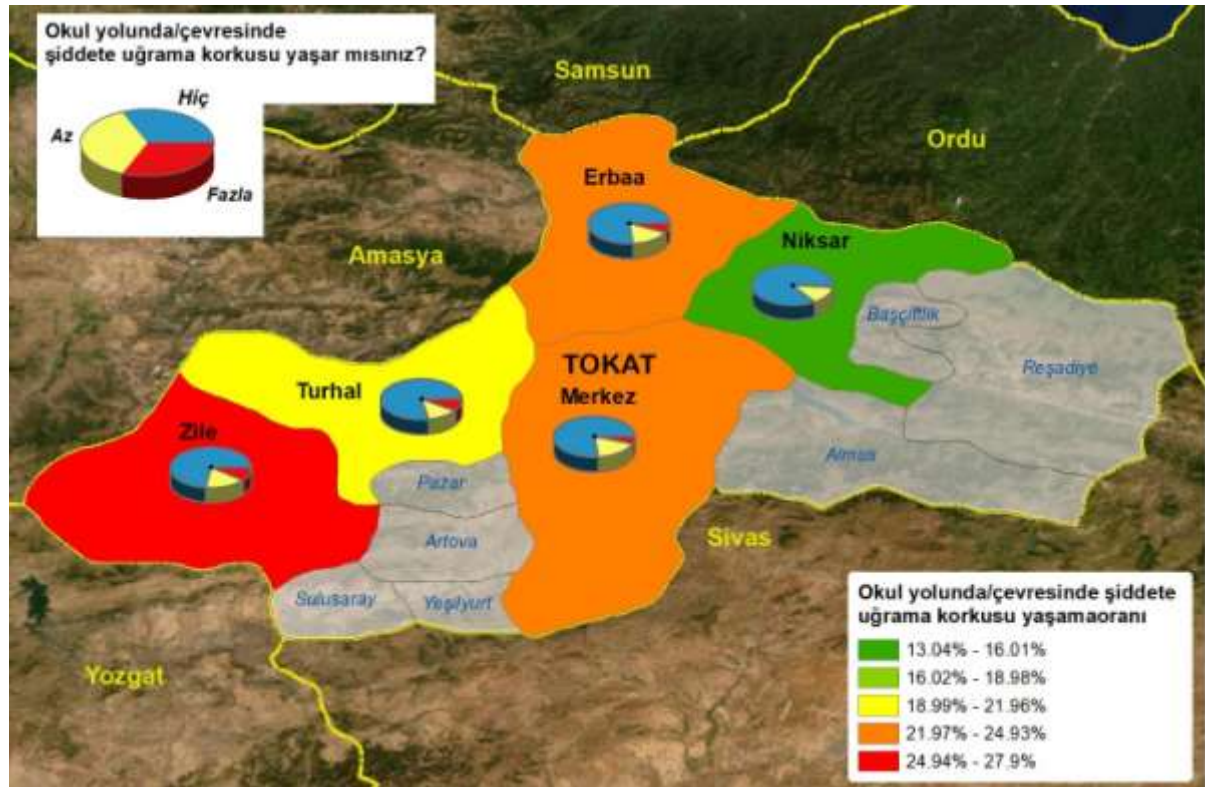
		Kendinizi, okul ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	23.4%	45.4%	31.2%	100.0%
	Düzensiz aile	24.1%	40.8%	35.1%	100.0%
Total		23.4%	45.0%	31.6%	100.0%

5.2.6 Okul yolunda/çevresinde şiddete maruz kalma korkusu

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşayanların oranı %22.1'dir. Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşayanların %24.0'ü yaşadıkları şiddete uğrama korkusunu fazla derecede olarak belirtmiştir

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=59.485,p=0.000). Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşamanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%27.9) ve Merkez (%22.7) ilçeleridir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			
		Hiç	Az	Fazla	Total
İlçe	Erbaa	77.2%	17.6%	5.1%	100.0%
	Merkez	77.3%	18.4%	4.3%	100.0%
	Niksar	87.0%	11.7%	1.3%	100.0%
	Turhal	78.9%	14.0%	7.1%	100.0%
	Zile	72.1%	19.6%	8.3%	100.0%
Total		77.9%	16.8%	5.3%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=5.056,p=0.080). Merkez ilçede (%22.7) çeper ilçelere (%21.9) göre okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranı daha yüksektir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	77.3%	18.4%	4.3%	100.0%
	Çeper	78.1%	16.2%	5.7%	100.0%
Total		77.9%	16.8%	5.3%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=10.645,p=0.005). Kız çocuklarında (%23.3) ile erkek çocuklarına (%20.1) göre okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranı daha yüksektir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	76.7%	18.5%	4.8%	100.0%
	E	79.9%	14.5%	5.6%	100.0%
Total		78.0%	16.9%	5.1%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.568,p=0.277). Tek çocuklar (%27.3) ve çok kardeş olanlar (%22.0) için okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranları yakın değerlere sahiptir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	72.7%	21.4%	5.8%	100.0%
	Çok kardeş	78.0%	16.7%	5.3%	100.0%
Total		77.8%	16.9%	5.3%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=15.971,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%20.6) okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama geniş ailelere (%25.1) göre daha düşüktür.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	79.4%	16.4%	4.3%	100.0%
	Geniş aile	74.9%	17.6%	7.5%	100.0%
Total		78.3%	16.6%	5.0%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=2.679,p=0.262). Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama okul değiştirenlerde (%22.0) okul değiştirmeyenlere (%22.2) benzer orana sahiptir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	77.8%	17.4%	4.8%	100.0%
	Okul değiştirdim	78.0%	16.2%	5.8%	100.0%
Total		77.9%	16.9%	5.2%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.311,p=0.002). Göç eden ailelerde (%25.0) okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama göç etmeyen ailelere (%21.0) göre daha yüksektir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	79.0%	16.4%	4.5%	100.0%
	Göç ettik	75.0%	17.9%	7.1%	100.0%
Total		77.8%	16.9%	5.3%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=14.551,p=0.001). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%26.2) okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranı kendi evinde oturan ailelere (%20.9) göre daha yüksektir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	79.1%	16.3%	4.6%	100.0%
	Kendi evi değil	73.8%	18.8%	7.3%	100.0%
Total		77.8%	16.9%	5.3%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=85.710,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%37.2) okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%20.4) göre oldukça yüksektir.

		Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	79.6%	16.1%	4.2%	100.0%
	Kötü	62.8%	23.3%	14.0%	100.0%
Total		77.9%	16.9%	5.2%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.312,p=0.043). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%25.1) okul

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%21.5) göre daha yüksektir.

	Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	78.5%	16.6%	4.9%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	74.9%	17.6%	7.5%	100.0%
Total		78.0%	16.8%	5.3%	100.0%

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=41.753,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%36.0) okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşama oranı düzenli ailelere (%20.7) göre daha yüksektir.

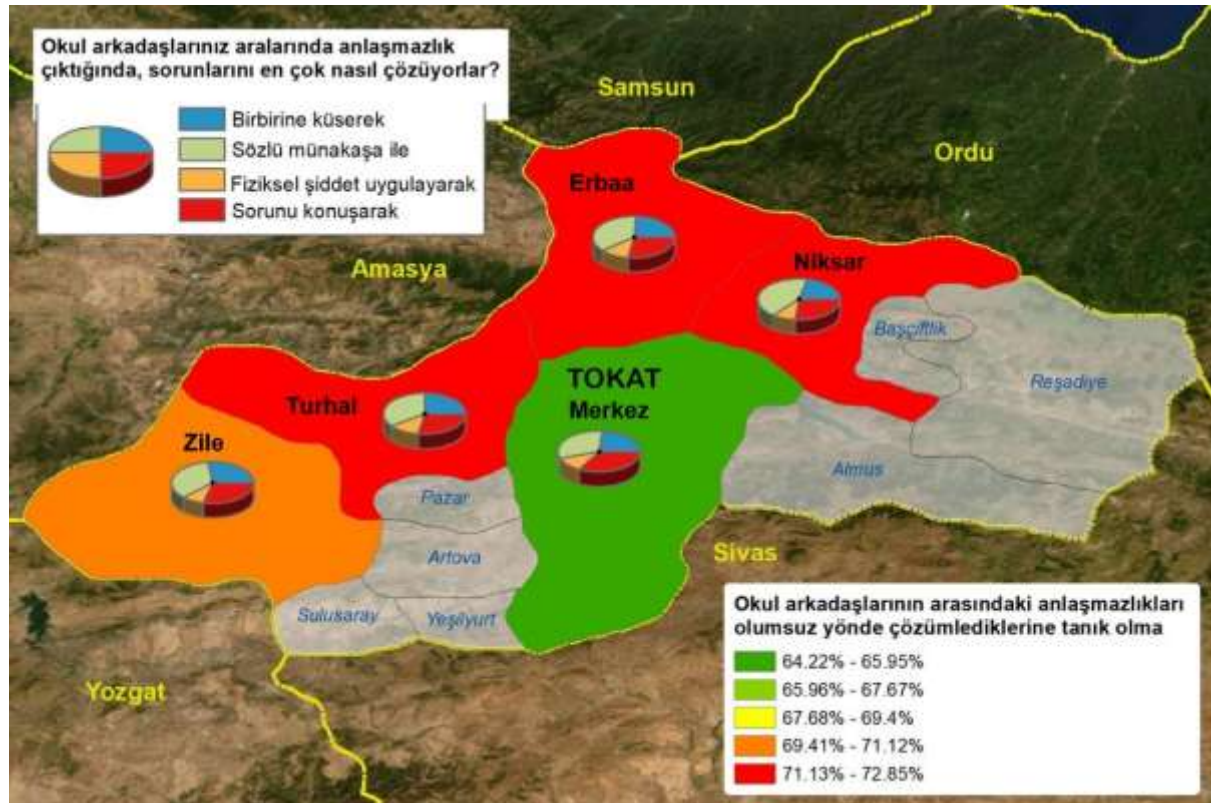
	Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşar mısınız?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	79.3%	16.0%	4.8%	100.0%
	Düzensiz aile	64.0%	26.3%	9.7%	100.0%
Total		77.9%	16.9%	5.2%	100.0%

5.2.7 Okul arkadaşlarının anlaşmazlık çözme yöntemi

Çocukluklarında anne ve babanın arasındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olanların oranı %68.3'tür.

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=49.373,p=0.000). Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Niksar (%72.8) ve Erbaa (%71.7) ilçeleridir.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	Total
İlçe	Erbaa	23.6%	35.0%	13.0%	28.3%	100.0%
	Merkez	23.0%	30.8%	10.4%	35.8%	100.0%
	Niksar	20.7%	41.1%	11.1%	27.2%	100.0%
	Turhal	24.9%	32.6%	13.8%	28.7%	100.0%
	Zile	27.7%	32.1%	10.1%	30.0%	100.0%
Total		23.8%	33.1%	11.4%	31.7%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=27.764,p=0.000). Merkez ilçede (%64.2) çeper ilçelere (%71.3) göre okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı daha düşüktür.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Merkez-Çeper	Merkez	23.0%	30.8%	10.4%	35.8%	100.0%
	Çeper	24.5%	34.9%	12.0%	28.7%	100.0%
Total		23.8%	33.1%	11.4%	31.7%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=281.735,p=0.000). Kız çocukları (%67.4) ile erkek çocukları (%69.6) arasındaki okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranları benzer gibi görünse de fiziksel şiddet uygulamadaki erkek oranının yaklaşık 4.5 kat olması farkı oluşturmaktadır.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Cinsiyet	K	27.8%	34.8%	4.8%	32.6%	100.0%
	E	18.4%	31.0%	20.2%	30.4%	100.0%
Total		23.8%	33.2%	11.4%	31.7%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.101,p=0.552). Tek çocuklar (%70.1) ve çok kardeş olanlar (%68.3) için okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	27.7%	29.9%	12.4%	29.9%	100.0%
	Çok kardeş	23.7%	33.3%	11.3%	31.7%	100.0%
Total		23.8%	33.2%	11.3%	31.7%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=3.529,p=0.317). Çekirdek ailelerde (%67.8) okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma geniş ailelere (%69.7) yakın değerlere sahiptir.

	Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
	Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	23.6%	33.4%	10.8%	32.2%	100.0%
Total	23.9%	33.2%	11.1%	31.8%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.259,p=0.000). Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma okul değiştirenlerde (%70.7) okul değiştirmeyenlere (%66.4) göre daha yüksektir.

	Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
	Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	24.3%	32.0%	10.1%	33.6%	100.0%
Total	23.8%	33.0%	11.4%	31.8%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma göç etme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=3.760,p=0.289). Göç eden ailelerde (%68.9) okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı göç etmeyen ailelere (%68.0) yakın değerlere sahiptir.

	Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
	Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	24.4%	32.9%	10.7%	32.0%	100.0%
Total	23.9%	33.1%	11.2%	31.7%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=6.319,p=0.097). Kendi evinde oturmeyen ailelerde

(%66.3) okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%69.0) yakın değerlere sahiptir.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	24.5%	32.9%	11.7%	31.0%	100.0%
	Kendi evi değil	22.4%	34.0%	9.9%	33.7%	100.0%
Total		23.9%	33.2%	11.2%	31.6%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=21.833,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%73.2) okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%67.7) göre daha yüksektir.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	24.0%	33.1%	10.6%	32.3%	100.0%
	Kötü	22.7%	33.3%	17.2%	26.8%	100.0%
Total		23.9%	33.1%	11.3%	31.7%	100.0%

Okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=14.723,p=0.002). Anne babanın çalışmadığı ailelerde (%68.6) okul arkadaşlarının aralarındaki anlaşmazlıkları olumsuz yönde çözümlediklerine tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%68.3) yakın olsa da fiziksel şiddet uygulama oranının anne babası çalışmayanlarda, karşılıklı ağız münakaşasının anne ve/veya babası çalışanlarda yüksek olması farkı oluşturmaktadır.

		Okul arkadaşlarınız aralarında anlaşmazlık çıktığında, sorunlarını en çok nasıl çözüyorlar?				Total
		Birbirine küserek	Karşılıklı ağız münakaşası yaparak	Fiziksel şiddet uygulayarak	Yaşanan sorunu karşılıklı konuşarak	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	23.6%	34.0%	10.7%	31.7%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	25.4%	28.1%	15.1%	31.4%	100.0%
Total		23.8%	33.2%	11.2%	31.7%	100.0%

5.2.8 Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanma oranı %60.9'dur. Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşananların %32.4'ü karşılaştıkları öğrenci şiddetini fazla derecede olarak belirtmiştir

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=10.913,p=0.004). Kız çocuklarında (%57.3) erkek çocuklarına (%66.2) göre çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranı daha yüksektir.

		Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	42.7%	40.6%	16.7%	100.0%
	E	33.8%	42.3%	23.9%	100.0%
Total		38.4%	41.4%	20.2%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=1.260,p=0.533). Tek çocuklar (%50.0) ve çok kardeş olanlar (%61.3) için çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranları yakın değerlere sahiptir.

		Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	50.0%	33.3%	16.7%	100.0%
	Çok kardeş	38.7%	41.3%	20.0%	100.0%
Total		39.0%	41.1%	19.9%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=1.552,p=0.460). Çekirdek ailelerde (%60.5) çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranı geniş ailelere (%61.9) yakındır.

		Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	39.5%	41.7%	18.8%	100.0%
	Geniş aile	38.1%	39.4%	22.6%	100.0%
Total		39.2%	41.1%	19.7%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.702,p=0.095). Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması okul değiştirenlerde (%64.5) ve okul değiştirmeyenlerde (%58.2) yakın değerlere sahiptir.

	Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmediniz mi?	41.8%	40.2%	17.9%	100.0%
Okul değiştirdi	35.5%	42.5%	22.0%	100.0%
Total	39.1%	41.2%	19.7%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.123,p=0.002). Göç eden ailelerde (%67.9) çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması göç etmeyen ailelere (%57.7) göre daha yüksektir.

	Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	42.3%	40.2%	17.5%	100.0%
Göç etmedik	32.1%	43.1%	24.8%	100.0%
Göç ettik	39.0%	41.1%	19.9%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.063,p=0.588). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%59.5) çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranı kendi evinde oturan ailelere (%61.1) yakın değerlere sahiptir.

	Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	38.9%	40.6%	20.5%	100.0%
Kendi evi	40.5%	41.9%	17.6%	100.0%
Kendi evi değil	39.4%	41.0%	19.6%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.831,p=0.002). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%69.2) çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%59.5) göre daha yüksektir.

	Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	40.5%	41.5%	18.0%	100.0%
İyi	30.8%	37.5%	31.7%	100.0%
Kötü	39.3%	41.0%	19.7%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=13.685,p=0.001). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%63.6) çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%60.4) göre daha yüksektir. Farkın temel kaynağı fazla derecede öğrenciler arası fiziksel şiddetle karşılaşma oranının anne babanın çalışmadığı ailelerde yaklaşık 2 kat fazla olmasındandır.

		Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	39.6%	42.2%	18.2%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	36.4%	30.9%	32.7%	100.0%
Total		39.3%	40.9%	19.8%	100.0%

Çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=7.387,p=0.025). Düzensiz ailelerde (%70.3) çevredeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması oranı düzenli ailelere (%59.8) göre daha yüksektir.

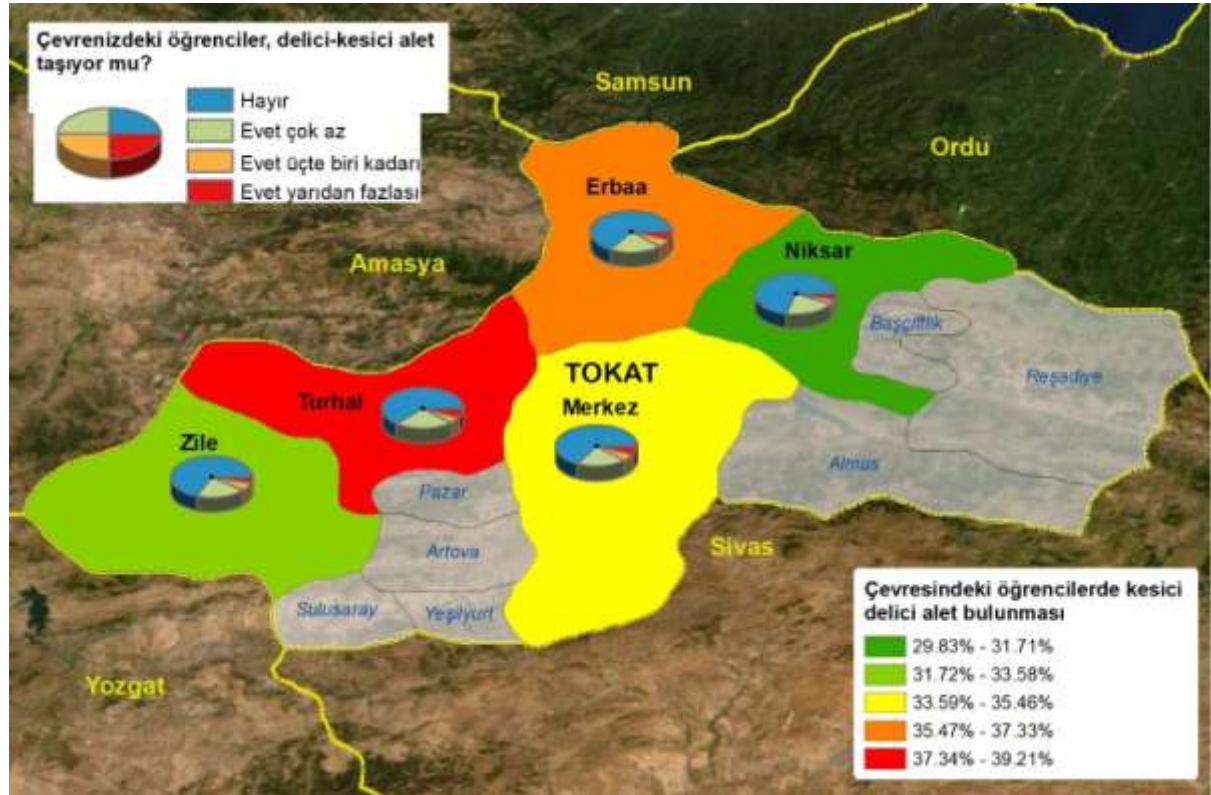
		Çevrenizdeki öğrenciler arasında ne sıklıkta fiziksel şiddet olayları yaşanıyor?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	40.2%	41.1%	18.7%	100.0%
	Düzensiz aile	29.7%	40.7%	29.7%	100.0%
Total		39.2%	41.1%	19.7%	100.0%

5.2.9 Öğrencilerde kesici delici alet taşıma durumu

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunanların oranı %34.9'dur. Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunanların %26.4'ü kesici delici alet bulunan öğrenci sıklığını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=18.923,p=0.090). Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunmanın en yüksek olduğu ilçeler Turhal (%39.2) ve Erbaa (%36.0) ilçeleridir.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
İlçe	Erbaa	64.0%	26.3%	5.2%	4.5%	100.0%
	Merkez	64.7%	25.1%	5.1%	5.0%	100.0%
	Niksar	70.2%	23.6%	3.0%	3.2%	100.0%
	Turhal	60.8%	29.2%	4.4%	5.6%	100.0%
	Zile	67.0%	24.5%	4.9%	3.6%	100.0%
Total		65.1%	25.7%	4.7%	4.5%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=1.828,p=0.609). Merkez ilçe (%35.3) ile çeper ilçelerde (%34.7) çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranı yakındır.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Merkez-Çeper	Merkez	64.7%	25.1%	5.1%	5.0%	100.0%
	Çeper	65.3%	25.9%	4.5%	4.3%	100.0%
Total		65.1%	25.7%	4.7%	4.5%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=178.190,p=0.000). Kız çocuklarında (%26.7) erkek çocuklarına (%35.8) göre çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranı daha düşüktür.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Cinsiyet	K	73.3%	21.2%	2.9%	2.6%	100.0%
	E	53.3%	32.2%	7.3%	7.2%	100.0%
Total		65.1%	25.7%	4.7%	4.5%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=.223,p=0.947). Tek çocuklar (%33.3) ve çok kardeş olanlar (%34.7) için çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	66.7%	24.2%	4.6%	4.6%	100.0%
	Çok kardeş	65.3%	25.8%	4.6%	4.3%	100.0%
Total		65.3%	25.7%	4.6%	4.3%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=6.258,p=0.100). Çekirdek ailelerde (%34.2) çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranı geniş ailelere (%36.7) yakındır.

	Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
	Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	65.8%	25.3%	4.3%	4.6%	100.0%
Total	65.2%	25.9%	4.6%	4.3%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=29.397,p=0.000). Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma okul değiştirenlerde (%39.4) okul değiştirmeyenlere (%31.5) göre daha yüksektir.

	Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
	Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	68.5%	23.8%	3.7%	3.9%	100.0%
Total	65.2%	25.6%	4.7%	4.5%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=22.014,p=0.000). Göç eden ailelerde (%40.1) çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma göç etmeyen ailelere (%32.6) göre daha yüksektir.

	Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
	Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	67.4%	24.4%	4.1%	4.1%	100.0%
Total	65.1%	25.8%	4.7%	4.4%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=5.434,p=0.143). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%36.6) çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranı kendi evinde oturan ailelere (%34.2) yakındır.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	65.8%	25.2%	4.3%	4.7%	100.0%
	Kendi evi değil	63.4%	27.3%	5.6%	3.8%	100.0%
Total		65.2%	25.7%	4.7%	4.4%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=50.370,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%50.3) çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%33.0) göre oldukça yüksektir.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	67.0%	24.6%	4.3%	4.0%	100.0%
	Kötü	49.7%	34.6%	7.7%	7.9%	100.0%
Total		65.2%	25.7%	4.6%	4.4%	100.0%

Çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=1.187,p=0.756). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%35.0) çevresindeki öğrencilerde kesici delici alet bulunma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%34.7) yakındır.

		Çevrenizdeki öğrenciler, delici-kesici alet taşıyor mu?				Total
		Hayır	Evet, çok azı	Evet, üçte biri kadarı	Evet, yarıdan fazlası	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	65.3%	25.6%	4.7%	4.4%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	65.0%	25.8%	4.0%	5.2%	100.0%
Total		65.3%	25.7%	4.6%	4.5%	100.0%

5.2.10 Bölüm değerlendirmesi – Okul

Öğretmen fiziksel şiddetine uğrama durumu, ilkokul ve ortaokul dönemine yönelik sorulmuş olup, bu yönde şiddet gördüğünü beyan eden öğrencilerin oranı %40'tır. Lise öncesi okul dönemlerinde öğretmen fiziksel şiddetine maruz kalma oranı cinsiyete göre farklılaşmakta olup, kızlarda %30 ve erkeklerde %53'tür.

Lise öncesi yıllarda diğer öğrencilerden fiziksel şiddet görme oranı %19 olup, bu oran kızlarda %13.5 ve erkeklerde %26.4'tür. ailesi göçle gelen öğrencilerin ailesi yerleşik olan öğrencilere göre diğer öğrencilerden fiziksel şiddet görme oranı %8 oranında; ailesinin gelir durumu iyi olan öğrencilerin ailesinin gelir durumu kötü olan öğrencilere göre diğer öğrencilerden fiziksel şiddet görme oranı %22 oranında daha fazladır.

Öğrencilerin lise önceki okul ortamlarında diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı %34'tür. Bu oran kız öğrencilerde %27 ve erkek öğrencilerde %45 olarak farklılaşmaktadır. Ailesinin gelir durumu iyi olan öğrencilerin, diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı %32.5 iken, ailesinin gelir durumu kötü olanların diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama oranı %47'dir.

Diğer öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşandığına tanık olduğunu beyan eden lise öğrencilerinin oranı %61'dir. Diğer öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşandığına tanık olan kızların oranı %57 ve erkeklerin oranı %66'dır.

Okullar şiddeti önleyen kurumlar olması gerekirken günümüzde medya, gelişen teknoloji, çekirdek aile, ahlaki ve etik değerlerin değişmesi, akran grubu baskısı, siber âlem ve zorbalıkları okullardaki dinamikleri etkilemiş ve okullardaki şiddet olaylarının artmasına neden olmuştur. Yapılan araştırmalar, şiddetin özellikle taklit yoluyla öğrenilebildiğini ortaya koymuştur. Saldırganlık, korku ve şiddet öğrenilebilir ve koşullanmalar sonucunda kişiliğin bütünü de kapsayabilir. Örneğin genç suçluların çoğu, çocukluklarını geçirdikleri ailede yaşamları esnasında büyük bir oranda şiddete maruz kalmışlardır. Okuldaki şiddet çocuk suçluluğunu oluşturan etkenler arasındadır. Çocuk suçluluğunu ortaya çıkmasına neden olan okuldaki bu etkenlerin bazıları; öğrencilere yönelik fiziksel ceza kullanılması, öğrencilerin okul çalışanlarına ve birbirlerine uyguladıkları şiddet, okul yöneticilerinin şiddet uygulama eğilimleri ve öğrenci velilerinin okul çalışanlarına uyguladığı şiddet şeklinde sıralayabiliriz.

Şiddet hem uygulayan hem de uygulanan açısından ele alınması gereken bir davranıştır. Okul içerisinde birçok şiddet biçimine rastlanmaktadır. Okulda şiddet kavramı çocukların kendilerini geliştirmelerini engelleyen, okulun araç ve gereçlerine zarar veren, arkadaşlarını tehlikeli durumlara düşüren, suça yönelik eylemleri ve şiddeti işaret etmektedir. Çünkü şiddete başvuran ile şiddete maruz kalanın durumlarını ayrı ayrı ele almak gerekmektedir. Şiddete uğramış çocukların ruh sağlığı açısından olumsuz davranışlar sergiledikleri bilinmektedir. Özellikle de çocukluk döneminde ortaya çıkan saldırganlık içeren

davranışlar, toplum sağlığı açısından önemli problemler içermektedir. Bunun için de saldırganlık içeren davranışların önlenmesi doğrultusunda bir takım tedbirlerin alınması gerekmektedir. Çocuklardaki saldırgan davranışlar eğer önlem alınmazsa uzun yıllar devam etme eğilimi gösterirler. Çocukların sosyal ve akademik başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesi için bu olumsuz etkilere neden olacak davranışların ortadan kaldırılması gerekmektedir, Çünkü şiddet kurbanı çocuk ve ergenler, anksiyete ve depresyon, fobiler, temas bozulduğu ve özellikle travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadırlar (Karabacak, Küçükali, 2013).

Okul ortamında kendini gergin/mutsuz hisseden lise öğrencilerinin oranı %77'dir. Bu oran kız öğrencilerde %80, erkek öğrencilerde %73'tür.

Okul yolunda/çevresinde şiddete uğrama korkusu yaşayan lise öğrencilerinin oranı %22'dir.

Anlaşmazlıklarını şiddete başvurarak çözme tutumu sergileyen öğrencilerin oranı %68'dir. Yani bir sorun yaşadıklarında anlaşmazlıklarını karşılıklı konuşarak çözmeye çalışan öğrencilerin oranı sadece %32'dir.

“Erken çocukluk yıllarındaki eğitim saldırganlık kaygısının önemli bir kaynağı olmakla birlikte, tek nedeni değildir. Ayrıca, bizim için önemli insanların normlarını benimseyip içselleştirmemizden de kaynaklanır. Bütün yaşantımız boyunca “kuralları” ya da yakın çevremizdeki tanıdıkların toplumsal normlarını öğrenir ve yeniden öğreniriz. Öğrenciler öğretmenlerinin yüzüne karşı küfür etmemeyi, öğretmenler de öğrencilerine bir şeyler fırlatmamayı öğrenirler. Çocuklarımıza bağırıp çağırmanın kabul edilebilir olduğunu, fakat onları kıyasıya dövmenin onaylanmayacağını öğreniriz. Hayvanları spor ya da yiyecek için avlayabiliriz, fakat birbirimizi ya da bir başkasının köpeğini öldüremeyeceğimizi öğreniriz. Eğer şöyle bir düşünürseniz, neyin kabul edilebilir, neyin kabul edilemez saldırganlık olduğu hakkında ince ayrıntıları ile oldukça çok bilgiye sahip olduğumuzu görürsünüz. Bu öğrenilmiş ket vurmalar insanlarda şiddetin en güçlü kontrollerini temsil ederler: hiçbir polis gücü bunlara yaklaşabilecek kadar bile, sayıca çok, ileri görüşlü ve çabuk olamaz(Z.L. Fredman 1993; 268).

Çevrelerindeki öğrenciler arasında fiziksel şiddet yaşanması durumuna tanık olma düzeyi %61'dir.

Delici-kesici alet taşıyan öğrencilerin oranı %35'tir. Yani liseye devam eden öğrencilerin üçte birden fazlası delici-kesici alet taşıma ihtiyacı ve davranışı içindedir. Ailesinin gelir durumu kötü olan öğrencilerin delici-kesici alet taşıma oranları, ailesinin gelir durumu iyi olanlara göre %17 oranında daha fazladır.

Günümüzde okullarda artış gösteren şiddet olaylarının öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri, veliler gibi farklı boyutları bulunmaktadır. Özellikle büyükler açısından baktığımızda; yönetici ve öğretmenlerin veliler tarafından şiddete maruz bırakılmaları, yöneticilerin öğretmenleri ya da öğretmenlerin yöneticileri veya öğretmenlerin öğretmenleri şiddete maruz bırakmaları sıkça rastlanan şiddet olayları olarak basında da yer almaktadır. Çocuklar açısından olayı ele aldığımızda en çok gündeme gelen kavramların başında zorbalık gelmektedir. Zorbalık, yaşça daha büyük ya da fiziksel olarak daha güçlü olan çocukların kendilerinden daha güçsüz olan çocukları sürekli olarak hırpalaması, eziyet etmesi ve rahatsız etmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Zorbalığa uğrayan öğrencilerde; kaygı, kızgınlık, çaresizlik duyguları, okula gitmek istememe ve bazı kronik hastalıkların baş göstermesi hatta İntihara kalkışmaları bile gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerde başarının düşmesine ve özgüven yetersizliklerine neden olduğu tespit edilmiştir (Karabacak, Küçükali,2013).

Kendi davranışlarımızın koşullarını ve sorgulamalarını ne kadar geniş ölçüde anlarsak yeni davranışların arayışını yapmakta o kadar özgür oluruz. Eğitim şimdiye kadar bizi, malzeme özgürlüğümüzü artıran mesleklere hazırlamak üzere kullanmıştır; belki de artık, davranış özgürlüğümüzü artıracak kişilik eğitimimize yönelmelidir(Torrey 1999:153).

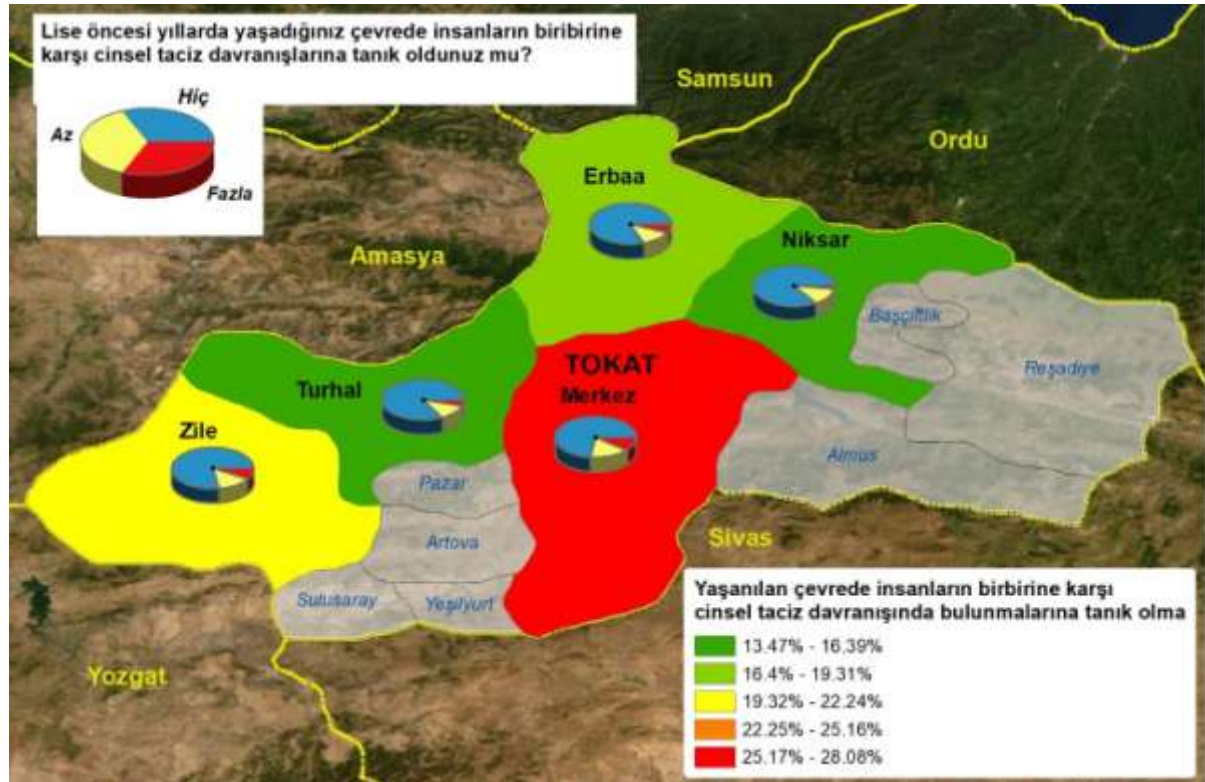
5.3 Çevre

5.3.1 Yaşadıkları çevrelerde, cinsel taciz davranışına tanık olma durumları

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olanların oranı %21.8'dir. Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olanların %28.9'u tanık oldukları cinsel taciz davranışlarını fazla derecede olarak belirtmiştir

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=102.822,p=0.000). Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%28.1) ve Zile (%21.5) ilçeleridir.

		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	82.4%	12.6%	5.0%	100.0%
	Merkez	71.9%	19.5%	8.5%	100.0%
	Niksar	86.5%	11.6%	1.9%	100.0%
	Turhal	85.6%	10.8%	3.6%	100.0%
	Zile	78.5%	14.7%	6.8%	100.0%
Total		78.2%	15.5%	6.3%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=82.642,p=0.000). Merkez ilçede (%28.1) çeper ilçelere (%17.2) göre yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranı daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	71.9%	19.5%	8.5%	100.0%
	Çeper	82.8%	12.6%	4.6%	100.0%
Total		78.2%	15.5%	6.3%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=51.547,p=0.000). Kız çocuklarında (%18.1) ile erkek çocuklarına (%25.9) göre yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranları daha düşüktür.

		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	81.9%	13.9%	4.3%	100.0%
	E	74.1%	17.4%	8.5%	100.0%
Total		78.6%	15.4%	6.1%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.563,p=0.168). Tek çocuklar (%25.8) ve çok kardeş olanlar (%21.7) için yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	74.2%	16.3%	9.6%	100.0%
	Çok kardeş	78.3%	15.6%	6.2%	100.0%
Total		78.1%	15.6%	6.3%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=0.643,p=0.725). Çekirdek ailelerde (%21.3) yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranı geniş ailelere (%22.4) benzerdir.

	Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	78.7%	15.3%	6.0%	100.0%
Total	78.5%	15.5%	6.1%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=62.063,p=0.000). Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma okul değiştirenlerde (%26.2) okul değiştirmeyenlere (%18.5) göre daha yüksektir.

	Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmedim değiştirdiniz mi? Okul değiştirdim	81.5%	14.4%	4.1%	100.0%
Total	78.2%	15.5%	6.2%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=47.463,p=0.000). Göç eden ailelerde (%26.8) yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma göç etmeyen ailelere (%19.6) göre daha yüksektir.

	Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç Göç ettik ettiniz mi?	80.4%	14.8%	4.8%	100.0%
Total	78.2%	15.6%	6.3%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=33.872,p=0.000). Kendi evinde oturmeyan ailelerde (%26.4) yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%20.1) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	79.9%	15.0%	5.1%	100.0%
	Kendi evi değil	73.6%	16.9%	9.5%	100.0%
Total		78.3%	15.5%	6.2%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=75.297,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%35.3) yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%20.1) göre oldukça yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	79.9%	14.7%	5.4%	100.0%
	Kötü	64.7%	21.9%	13.4%	100.0%
Total		78.3%	15.5%	6.2%	100.0%

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.059,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%25.0) yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%21.2) göre daha yüksektir.

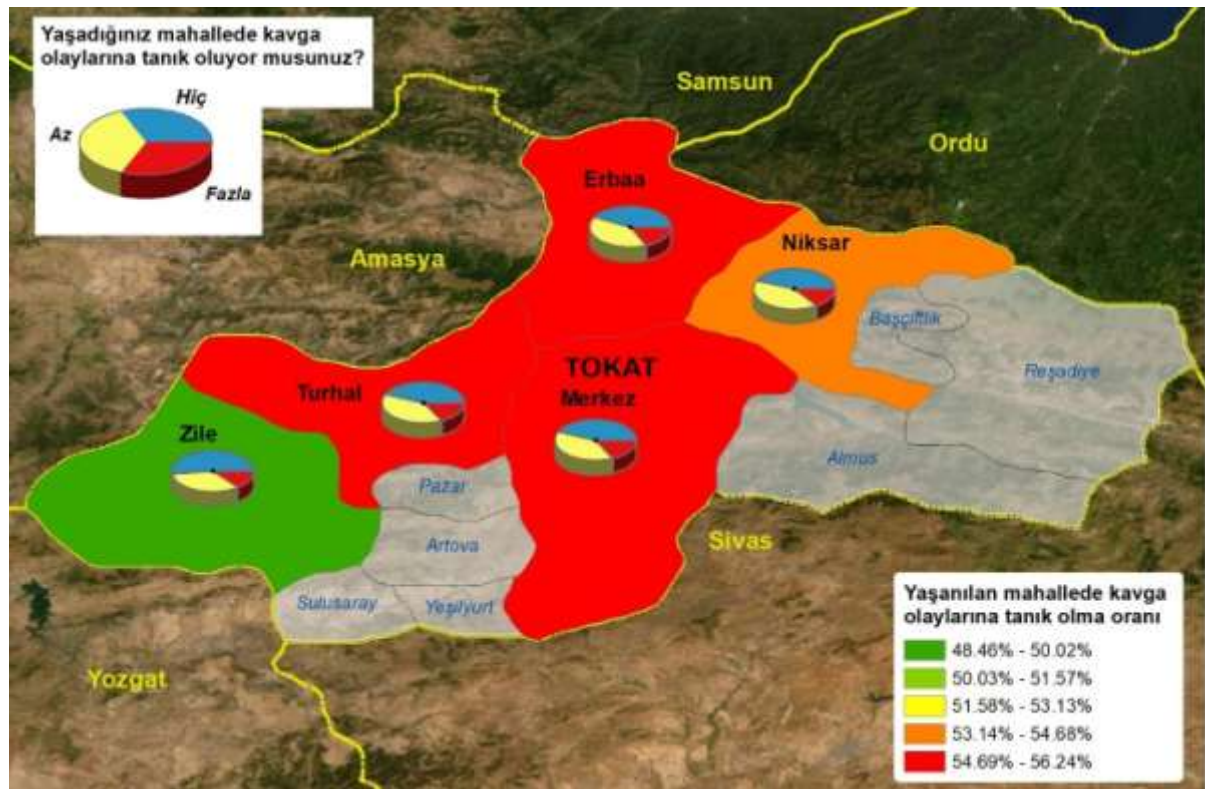
		Lise öncesi yıllarda yaşadığınız çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışlarına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	78.8%	15.6%	5.7%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	75.0%	15.0%	9.9%	100.0%
Total		78.3%	15.5%	6.2%	100.0%

5.3.2 Yaşanılan çevrede kavgaaya tanık olma

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olanların oranı %54.0'tür. Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olanların oranı %26.9'u tanık oldukları kavga olaylarını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=16.357,p=0.038). Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Erbaa (%56.2) ve Turhal (%55.2) ilçeleridir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	43.8%	39.9%	16.3%	100.0%
	Merkez	45.0%	39.3%	15.7%	100.0%
	Niksar	45.4%	41.6%	13.0%	100.0%
	Turhal	44.8%	40.3%	14.9%	100.0%
	Zile	51.5%	36.7%	11.7%	100.0%
Total		46.0%	39.4%	14.5%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=1.601,p=0.449). Merkez ilçede (%55.0) çeper ilçelere (%53.6) göre yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranı daha yüksektir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	45.0%	39.3%	15.7%	100.0%
	Çeper	46.4%	39.5%	14.1%	100.0%
Total		46.0%	39.4%	14.5%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=44.927,p=0.000). Kız çocuklarında (%50.3) ile erkek çocuklarına (%58.8) göre yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranları daha düşüktür.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	49.7%	38.8%	11.5%	100.0%
	E	41.2%	40.2%	18.5%	100.0%
Total		46.3%	39.4%	14.4%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=1.286,p=0.526). Tek çocuklar (%49.7) ve çok kardeş olanlar (%54.1) için yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	50.3%	37.3%	12.4%	100.0%
	Çok kardeş	45.9%	39.5%	14.6%	100.0%
Total		46.1%	39.4%	14.5%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=6.205,p=0.045). Çekirdek ailelerde (%52.7) yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma geniş ailelere (%57.6) göre daha düşüktür.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	47.3%	38.7%	14.0%	100.0%
	Geniş aile	42.4%	42.3%	15.3%	100.0%
Total		46.2%	39.5%	14.3%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.307,p=0.042). Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma okul değiştirenlerde (%56.0) okul değiştirmeyenlere (%52.3) göre daha yüksektir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	47.7%	38.7%	13.6%	100.0%
	Okul değiştirdim	44.0%	40.2%	15.8%	100.0%
Total		46.1%	39.4%	14.5%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=4.681,p=0.096). Göç eden ailelerde (%56.3) yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma göç etmeyen ailelere (%52.7) göre daha yüksektir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	47.3%	38.8%	13.9%	100.0%
	Göç ettik	43.7%	40.6%	15.7%	100.0%
Total		46.2%	39.3%	14.4%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.609,p=0.037). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%56.5) yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%53.1) göre daha yüksektir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	46.9%	39.3%	13.8%	100.0%
	Kendi evi değil	43.5%	39.5%	17.0%	100.0%
Total		46.1%	39.4%	14.5%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=55.588,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%67.1) yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%52.4) göre oldukça yüksektir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	47.6%	39.2%	13.2%	100.0%
	Kötü	32.9%	41.1%	26.0%	100.0%
Total		46.1%	39.4%	14.5%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=5.700,p=0.058). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%58.7) yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%53.1) göre daha yüksektir.

		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	46.9%	39.0%	14.1%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	41.3%	42.0%	16.7%	100.0%
Total		46.2%	39.4%	14.4%	100.0%

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.577,p=0.037). Düzensiz ailelerde (%59.8) yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olma oranı düzenli ailelere (%53.1) göre daha yüksektir.

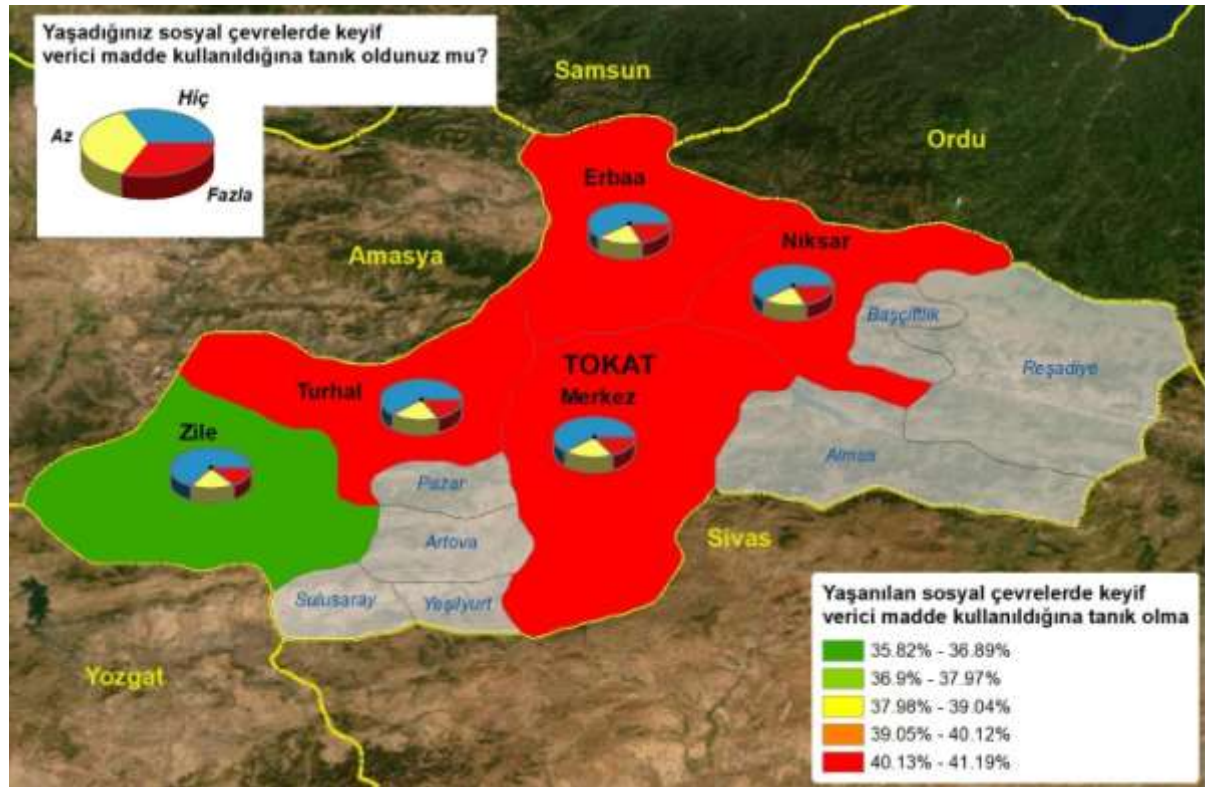
		Yaşadığınız mahallede kavga olaylarına tanık oluyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	46.9%	39.1%	14.1%	100.0%
	Düzensiz aile	40.2%	42.0%	17.8%	100.0%
Total		46.3%	39.3%	14.4%	100.0%

5.3.3 Yaşanılan sosyal çevrede keyif verici madde kullanımı

Çocukluklarında yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık olanların oranı %39.8'dir. Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık olanların %39.5'i tanık oldukları keyif verici madde kullanımını fazla derecede olarak belirtmiştir

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=12.901,p=0.115). Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olmanın en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%40.5) ile Niksar ve Turhal (%40.2) ilçeleridir.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	58.8%	23.3%	17.9%	100.0%
	Merkez	59.5%	25.3%	15.2%	100.0%
	Niksar	59.8%	22.6%	17.7%	100.0%
	Turhal	59.8%	24.1%	16.0%	100.0%
	Zile	64.2%	22.9%	12.9%	100.0%
Total		60.2%	24.1%	15.7%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=3.019,p=0.221). Merkez ilçe ile (%40.5) çeper ilçelerde (%39.3) yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma oranı yakın değerlere sahiptir.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	59.5%	25.3%	15.2%	100.0%
	Çeper	60.7%	23.2%	16.1%	100.0%
Total		60.2%	24.1%	15.7%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=60.672,p=0.000). Kız çocuklarında (%35.2) ile erkek çocuklarında (%45.9) göre yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma oranları daha düşüktür.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	64.8%	22.5%	12.8%	100.0%
	E	54.1%	26.4%	19.4%	100.0%
Total		60.3%	24.1%	15.6%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=5.014,p=0.081). Tek çocuklar (%41.3) ve çok kardeş olanlar (%39.8) için yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	58.7%	20.1%	21.2%	100.0%
	Çok kardeş	60.2%	24.3%	15.4%	100.0%
Total		60.2%	24.2%	15.7%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=3.822,p=0.148). Çekirdek ailelerde (%39.0) yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma geniş ailelere (%41.7) benzerdir.

	Yaşadığımız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek Geniş aile aile misiniz?	61.0%	24.0%	15.0%	100.0%
Total	60.4%	24.1%	15.6%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=35.521,p=0.000). Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma okul değiştirenlerde (%44.6) okul değiştirmeyenlere (%36.3) göre daha yüksektir.

	Yaşadığımız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul Okul değiştirmede değiştirdiniz mi? Okul değiştirdi	63.7%	22.5%	13.7%	100.0%
Total	60.2%	24.1%	15.7%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=42.972,p=0.000). Göç eden ailelerde (%45.9) yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma göç etmeyen ailelere (%37.0) göre daha yüksektir.

	Yaşadığımız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç Göç ettik ettiniz mi?	63.0%	23.4%	13.6%	100.0%
Total	60.2%	24.1%	15.7%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.961,p=0.007). Kendi evinde oturmeyan ailelerde (%43.0) yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma oranı kendi evinde oturan ailelere (%38.8) göre daha yüksektir.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	61.2%	24.1%	14.8%	100.0%
	Kendi evi değil	57.0%	24.7%	18.3%	100.0%
Total		60.1%	24.2%	15.7%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=38.042,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%51.6) yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%38.4) göre oldukça yüksektir.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	61.6%	23.8%	14.7%	100.0%
	Kötü	48.4%	28.3%	23.3%	100.0%
Total		60.2%	24.2%	15.6%	100.0%

Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=2.843,p=0.241). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%40.0) yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanımına tanık olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%39.7) yakın değerlere sahiptir.

		Yaşadığınız sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık oldunuz mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	60.3%	24.5%	15.2%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	60.0%	22.4%	17.6%	100.0%
Total		60.3%	24.2%	15.5%	100.0%

5.3.4 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ – ÇEVRE

Bireyin sosyalleşmesinde öncelikle içinde dünyaya geline aile temeldir; ancak, aile de içinde yaşanan sosyal çevrenin özelliklerini taşıyan bir kültürel birimdir. Bugün geçmiş yüzyıllara göre birey gelişiminde, çocukların kişilik kazanımında özellikle medya etkisiyle de çevre kavramı daha önemli ve etkili hale gelmiştir.

İnsanlar, kendilerini çevrelerindekiyle karşılaştırarak değerlendirme eğilimindedirler. Bu özellikle duygu ve heyecanlar söz konusu olduğunda daha doğrudur. Kişinin duygularının duruma uygun olup olmadığını gösteren nesnel ölçütlerin kısıtlı olması başka insanları başvurulabilecek tek bilgi kaynağı haline getirir. Gerçekten bireyler, uygun bir tepkinin hangisi olduğuna çoğunluğun ortaya koyduğu davranış tercihlerine göre karar verirler. İnsanlar kendilerini kendilerine benzeyen başkaları ile karşılaştırmak isterler... kötü durumda olanlar herhangi birisini değil, yalnızca kötü durumda olanları severler(Z.L.Fredman, 1993; 81, 84, 86).

Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olanların oranı %22'dir. Yaşanılan çevrede insanların birbirine karşı cinsel taciz davranışında bulunmalarına tanık olanların %29'u tanık oldukları cinsel taciz davranışlarını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olanların oranı %54.0'tür. Yaşanılan mahallede kavga olaylarına tanık olanların oranı %26.9'u tanık oldukları kavga olaylarını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Çocukluklarında yaşanan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık olanların oranı %39.8'dir. Yaşanılan sosyal çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık olanların %39.5'i tanık oldukları keyif verici madde kullanımını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Yeni bir yüzyıla girdiğimiz şu yıllarda her geçen gün daha bir karmaşıklaşan toplumsal sorunları aşabilmek için yeni çıkış yolları arama çabaları sergilerken, bu çıkış yolları içerisinde, insanların bireysel, mesleki, örgütsel ve yönetsel değerlerinin geliştirilmesi; belli etik ilkelere bağlanması süreci de yer almaktadır. Nasıl ki çocuklarımız için daha kaliteli eğitim hakkı talebinde bulunuyor isek, aynı şekilde iyi bir veli olmanın sorumluluklarını ve örgütsel etik sorumluluklarını da taşımak zorundayız. Yani okulu sadece devlete ait kurum olarak algılamak, sadece istemek ve beklemek problemlerin çözümünde yardımcı olmamaktadır. Okuldan uzak duran velilerle yeterince iletişim kuramayan okul yöneticileri çevre şartlarını yeterince kullanamadıkları gibi yenilikleri de yeterince okuluna taşıyamamaktadır. Eğitimciler, öğrencinin okuldaki başarısını artıracak, toplumda iyi vatandaş olmasını sağlayacak yollar bulmaya ve geliştirmeye çalışmaktadır. Bu amaca ulaşmak için

eğitim ve öğretim, ancak aile-okul-çevre işbirliğinde mümkün olabilmektedir. Bu konuda yapılan araştırmanın bulgularına göre, velilerin büyük çoğunluğunun okul ile işbirliğine girmeye hazır, ancak bu işbirliğinin nasıl başlatılarak sürdürüleceğine ilişkin nelerin yapılabileceği konusunda önemli bir rehberlik ihtiyacı içinde oldukları gözlenmiştir (Ada, Küçükali, 2016).

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan "Tokat ili Sosyal Analizi 2015" raporunda yer alan tespitler şöyledir:

Çocukların ihmal edilmesi, uygun olmayan koşullarda çalıştırılması ve suça sürüklenmeleri ilde görülen sorunlar arasındadır. Konu ile ilgili ilde belirlenen diğer sorunlar;

- Sığınmacı/mülteci çocukların sokakta çalıştırılması, dilencilik yaptırılması,
- Aileleri ile sorun yaşayan çocukların sokağa yönelmesi,
- Suçu engellemeye yönelik çalışmaların yetersiz olması,
- Uyuşturucu maddelerin ucuz ve erişimin kolay olması,
- Madde bağımlılığına yönelik rehabilitasyon olanaklarının kısıtlı olması.

Toplumdaki sosyal, politik, ekonomik ve teknoloji alanındaki gelişmelerden etkilenen eğitim kurumlarının ve yöneticilerinin bu değişimlere aynı hızla uyum göstermesi gerekmektedir. Günümüzde eğitim kurumlarında geleneksel yöntemlerle ve araç gereçlerle yapılan eğitim ve öğretim yerini bilgi teknolojilerinden faydalanılarak oluşturulan çoklu öğrenme ortamına bırakmaktadır. Bu nedenle öğretimde verimliliği ve etkinliği sağlayacak yeni öğretim ve tekniklerinin geliştirilmesi kaçınılmazdır. Buda Yöneticilerin öğrenme ortamlarını. Eğitim kurumlarında yeni teknolojilerden faydalanacak şekilde yeniden oluşturulması ile mümkün olacaktır. Eğitim kurumlarına özellikle teknolojinin yerleşmesi, esnek öğrenme, işbirlikçi öğrenme ve öğrencilere zengin bir öğrenme ortamı sunarken, eğitim yöneticilerine ve öğretmenlere de çok önemli kolaylıklar ve imkânlar sağlayacaktır. Ancak, böyle bir ortamın öğrencinin öğrenmesinde nasıl daha etkili olabilir, Öğretmen en iyi öğretim ortamını, öğrencilerin kendi öğrenmelerini oluşturacak şekilde nasıl düzenleyebilir, teknolojiyi ne kadar ve daha etkili kullanabilir sorularının önceden cevaplarının mutlak bilinmesi gerekmektedir. Böylece istenilen en uygun ortam sağlanmış, eğer gerekiyorsa güvenlik tedbirleri de alınmış olur. Tabi ki böyle bir ortamın oluşturulmasında güçlü bir finans problemini de beraberinde getirmektedir. Bunun için böyle bir ortamın oluşturulmasında okul ve okul yöneticileri tek başına bırakılmamalıdır. Bu anlamda onlara devlet, etraflarında ki diğer kuruluşlar ve veliler gerekli desteği vermek zorundadır (Küçükali, Ada,2008).

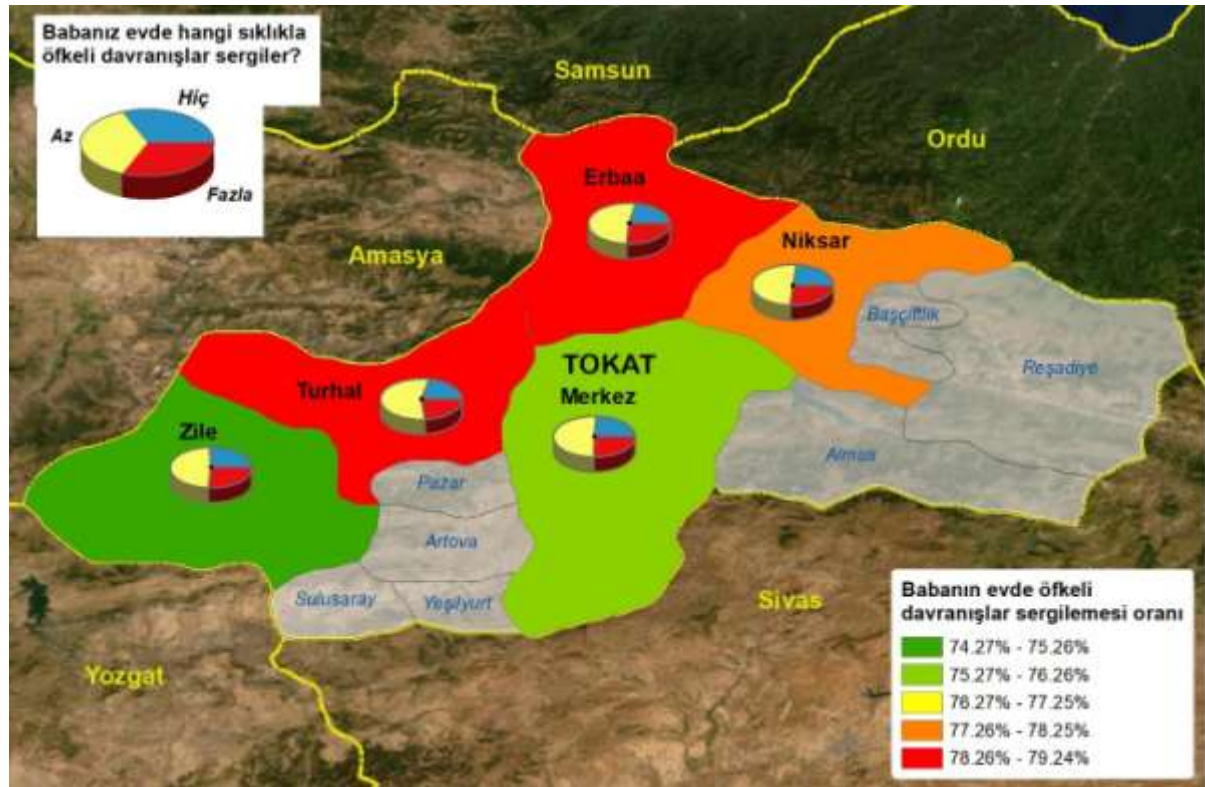
5.4 Kişisel

5.4.1 Evde öfkeli davranışlar sergileme

Çocukluklarında evde öfkeli davranışlar sergileyenlerin oranı %77.1'dir. Evde fiziksel şiddet sergileyenlerin %33.1'i öfkeli davranış sergilemelerini fazla derecede olarak belirtmiştir

Evde öfkeli davranışlar sergileme ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=12.264,p=0.140). Evde öfkeli davranışlar sergilemenin en yüksek olduğu ilçeler Turhal (%79.2) ve Erbaa (%78.8) ilçeleridir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	21.2%	52.5%	26.3%	100.0%
	Merkez	23.8%	51.0%	25.2%	100.0%
	Niksar	22.5%	51.0%	26.5%	100.0%
	Turhal	20.8%	56.2%	23.1%	100.0%
	Zile	25.7%	47.7%	26.5%	100.0%
Total		22.9%	51.5%	25.5%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=0.576,p=0.750). Merkez ilçe (%76.2) ve çeper ilçelerde (%77.4) göre evde öfkeli davranışlar sergileme oranı benzerdir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	23.8%	51.0%	25.2%	100.0%
	Çeper	22.6%	51.7%	25.7%	100.0%
Total		22.9%	51.5%	25.5%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=133.605,p=0.000). Kız çocuklarının (%83.6) erkek çocuklarından (%67.9) evde öfkeli davranışlar sergileme oranları daha yüksektir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	16.4%	54.3%	29.3%	100.0%
	E	32.1%	47.9%	20.0%	100.0%
Total		22.8%	51.7%	25.5%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=6.684,p=0.035). Tek çocukların (%68.8) ve çok kardeş olanlardan (%77.4) evde öfkeli davranışlar sergileme oranları daha yüksektir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	31.2%	43.5%	25.3%	100.0%
	Çok kardeş	22.6%	51.8%	25.6%	100.0%
Total		23.0%	51.5%	25.6%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=6.453,p=0.040). Çekirdek ailelerde (%76.2) evde öfkeli davranışlar sergileme geniş ailelere (%80.2) göre daha düşüktür.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	23.8%	50.9%	25.4%	100.0%
	Geniş aile	19.8%	54.9%	25.3%	100.0%
Total		22.9%	51.8%	25.3%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=11.334,p=0.003). Evde öfkeli davranışlar sergileme okul değiştirenlerde (%78.3) okul değiştirmeyenlere (%76.2) göre daha yüksektir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	23.8%	52.7%	23.5%	100.0%
	Okul değiştirdim	21.7%	50.1%	28.3%	100.0%
Total		22.9%	51.6%	25.5%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.395,p=0.041). Göç eden ailelerde (%78.8) evde öfkeli davranışlar sergileme göç etmeyen ailelere (%76.2) göre daha yüksektir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	23.8%	52.0%	24.3%	100.0%
	Göç ettik	21.2%	51.0%	27.8%	100.0%
Total		23.0%	51.7%	25.4%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.250,p=0.044). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%77.7) evde öfkeli davranışlar sergileme oranı kendi evinde oturan ailelere (%76.9) göre daha yüksektir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturdüğünüz evin statüsü nedir?	Kendi evi	23.1%	52.3%	24.6%	100.0%
	Kendi evi değil	22.3%	49.0%	28.7%	100.0%
Total		22.9%	51.5%	25.6%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.516,p=0.009). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%80.8) evde öfkeli davranışlar sergileme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%76.7) göre oldukça yüksektir.

		Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	23.3%	51.8%	24.9%	100.0%
	Kötü	19.2%	49.1%	31.7%	100.0%
Total		22.9%	51.5%	25.6%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=2.730,p=0.255). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%77.3) evde öfkeli davranışlar sergileme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%76.9) yakın değerlere sahiptir.

	Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	23.1%	51.9%	25.0%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	22.7%	48.8%	28.4%	100.0%
Total		23.0%	51.5%	25.4%	100.0%

Evde öfkeli davranışlar sergileme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=14.789,p=0.001). Düzensiz ailelerde (%77.4) evde öfkeli davranışlar sergileme oranı düzenli ailelere (%77.2) göre daha yüksektir. Düzensiz ailelerde fazla derecede evde öfkeli davranışlar sergileme oranı yaklaşık %10.0 daha fazladır.

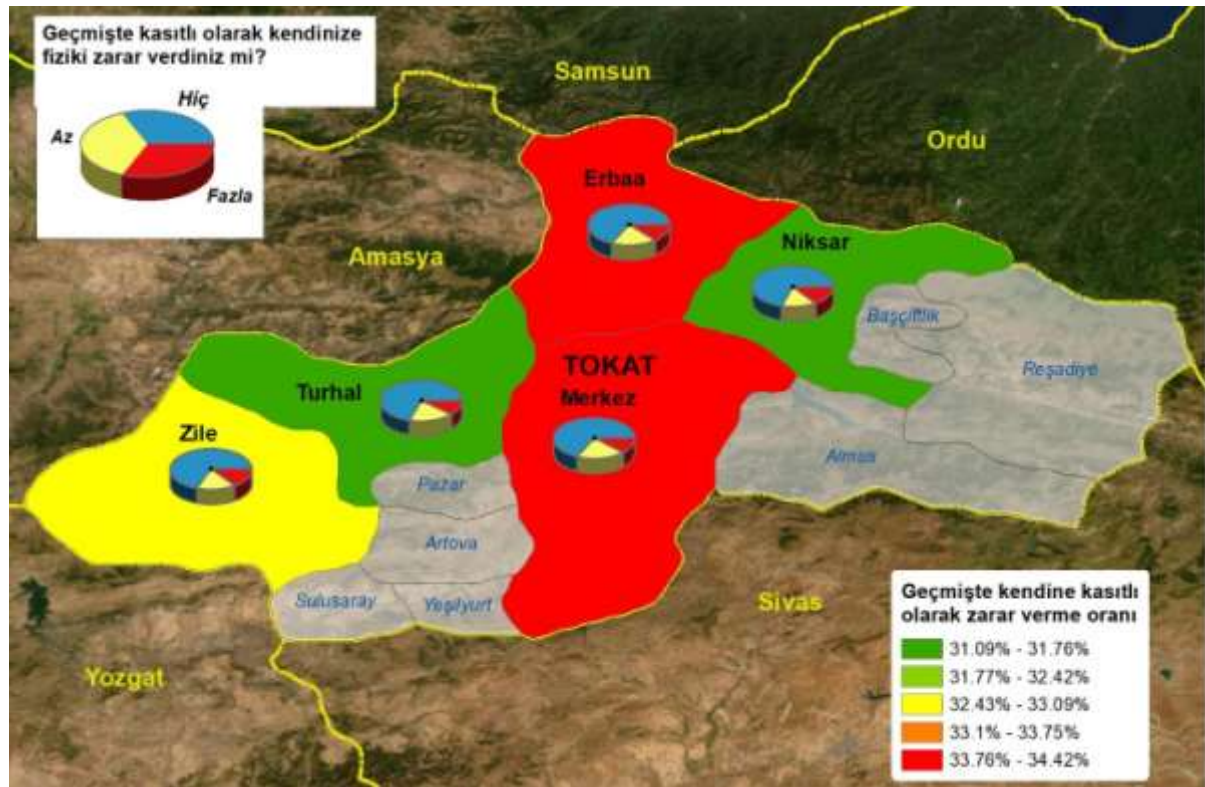
	Siz evinizde hangi sıklıkla öfkeli davranışlar sergilersiniz?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	22.8%	52.4%	24.8%	100.0%
	Düzensiz aile	22.6%	43.4%	34.0%	100.0%
Total		22.8%	51.6%	25.6%	100.0%

5.4.2 Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme

Çocukluklarında kendine kasıtlı olarak zarar verenlerin oranı %33.4'tür. Geçmişte kendine kasıtlı olarak zarar verenlerin %32.3'ü kendilerine zarar vermelerini fazla derecede olarak belirtmiştir

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=18.357,p=0.019). Geçmişte kendine kasıtlı olarak zarar vermenin en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%34.4) ve Erbaa (%34.1) ilçeleridir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	65.9%	22.8%	11.3%	100.0%
	Merkez	65.6%	24.6%	9.8%	100.0%
	Niksar	68.9%	18.4%	12.7%	100.0%
	Turhal	68.4%	22.4%	9.2%	100.0%
	Zile	67.3%	20.1%	12.5%	100.0%
Total		66.6%	22.6%	10.8%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme Merkez ve çevre ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=9.718,p=0.008). Merkez ilçede (%34.4) çevre ilçelere (%32.6) göre geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranı daha yüksektir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çevre	Merkez	65.6%	24.6%	9.8%	100.0%
	Çevre	67.4%	21.1%	11.5%	100.0%
Total		66.6%	22.6%	10.8%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=8.201,p=0.017). Kız çocuklarında (%32.5) erkek çocuklarına (%34.7) göre geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranları daha düşüktür.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	67.5%	22.9%	9.6%	100.0%
	E	65.3%	22.5%	12.2%	100.0%
Total		66.6%	22.7%	10.7%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.907,p=0.234). Tek çocuklar (%36.5) ve çok kardeş olanlar (%33.2) için geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranları yakın değerlere sahiptir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	63.5%	21.9%	14.6%	100.0%
	Çok kardeş	66.8%	22.6%	10.6%	100.0%
Total		66.7%	22.6%	10.7%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=8.511,p=0.014). Çekirdek ailelerde (%31.9) geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme geniş ailelere (%36.6) göre daha düşüktür.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	68.1%	21.9%	10.0%	100.0%
	Geniş aile	63.4%	24.8%	11.8%	100.0%
Total		67.0%	22.5%	10.4%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=34.775,p=0.000). Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme okul değiştirenlerde (%37.9) okul değiştirmeyenlere (%30.0) göre daha yüksektir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	70.0%	20.8%	9.2%	100.0%
	Okul değiştirdim	62.1%	25.1%	12.8%	100.0%
Total		66.7%	22.6%	10.7%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=28.496,p=0.000). Göç eden ailelerde (%37.9) geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme göç etmeyen ailelere (%31.3) göre daha yüksektir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	68.7%	22.0%	9.3%	100.0%
	Göç ettik	62.1%	24.0%	13.9%	100.0%
Total		66.7%	22.6%	10.7%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=21.309,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%37.9) geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranı kendi evinde oturan ailelere (%31.9) göre daha yüksektir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	68.1%	22.2%	9.7%	100.0%
	Kendi evi değil	62.1%	23.9%	14.0%	100.0%
Total		66.6%	22.6%	10.8%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=111.640,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%48.3) geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%31.6) göre oldukça yüksektir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	68.4%	22.4%	9.2%	100.0%
	Kötü	51.7%	24.5%	23.9%	100.0%
Total		66.6%	22.6%	10.8%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=14.956,p=0.001). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%38.0) geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%32.5) göre daha yüksektir.

		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	67.5%	22.4%	10.0%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	62.0%	22.8%	15.2%	100.0%
Total		66.8%	22.5%	10.7%	100.0%

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=67.815,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%48.7) geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranı düzenli ailelere (%31.8) göre daha yüksektir.

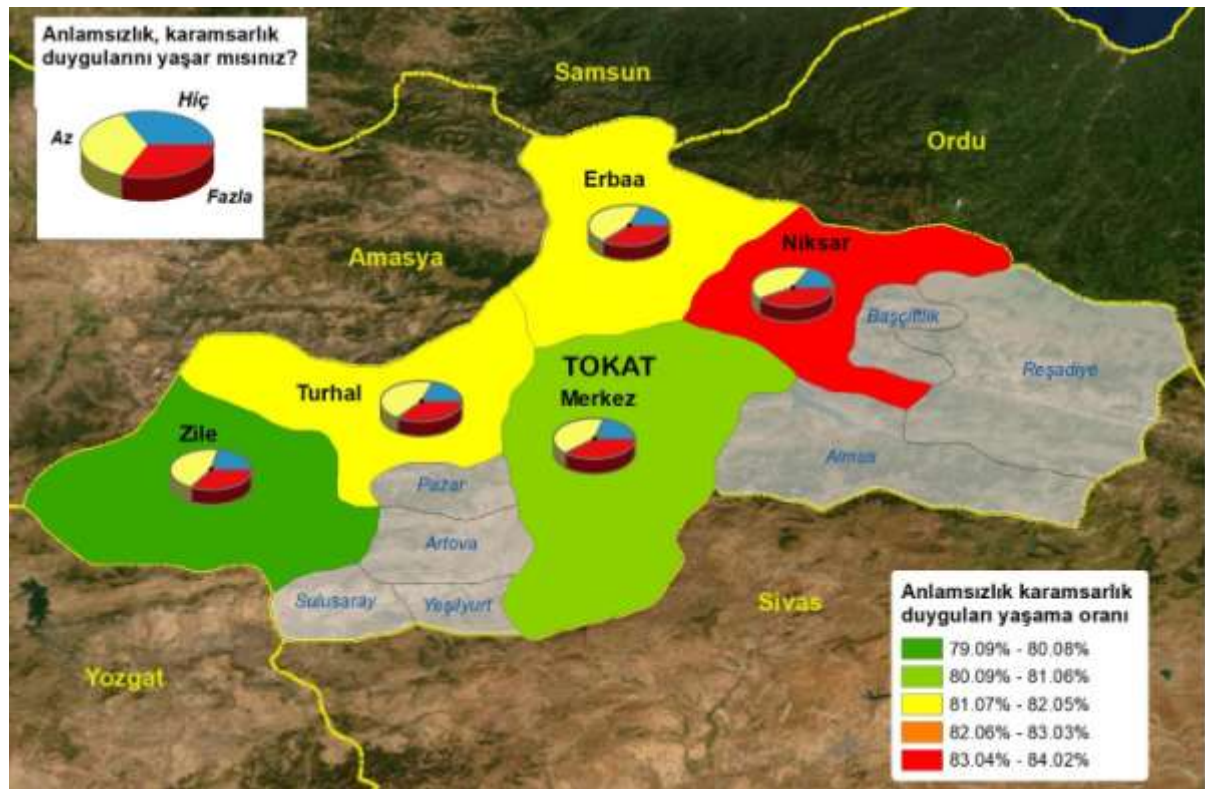
		Geçmişte kasıtlı olarak kendinize fiziki zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	68.2%	22.0%	9.7%	100.0%
	Düzensiz aile	51.3%	27.7%	21.0%	100.0%
Total		66.7%	22.5%	10.7%	100.0%

5.4.3 Anlamsızlık-karamsarlık duyguları yaşama

Çocukluklarında anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşayanların oranı %80.9'dur. Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşayanların %48.6'sı yaşadıkları anlamsızlık karamsarlık duygularını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=12.096,p=0.147). Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşamanın en yüksek olduğu ilçeler Niksar (%84.0) ile Erbaa ve Turhal (%81.6) ilçeleridir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	18.4%	42.5%	39.1%	100.0%
	Merkez	19.8%	40.0%	40.2%	100.0%
	Niksar	16.0%	41.4%	42.7%	100.0%
	Turhal	18.4%	43.9%	37.7%	100.0%
	Zile	20.9%	43.3%	35.8%	100.0%
Total		19.1%	41.6%	39.3%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=3.689,p=0.158). Merkez ilçe (%80.2) ile çeper ilçeler (%81.4) arasındaki anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranı benzerdir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	19.8%	40.0%	40.2%	100.0%
	Çeper	18.6%	42.8%	38.6%	100.0%
Total		19.1%	41.6%	39.3%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=264.376,p=0.000). Kız çocuklarında (%87.8) ile erkek çocuklarında (%72.1) göre anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranları daha yüksektir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	12.2%	40.2%	47.6%	100.0%
	E	27.9%	44.2%	27.9%	100.0%
Total		18.8%	41.9%	39.3%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=1.604,p=0.448). Tek çocuklar (%77.4) ve çok kardeş olanlar (%81.0) için anlamsızlık karamsarlık yaşama oranları yakın değerlere sahiptir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	22.6%	41.2%	36.2%	100.0%
	Çok kardeş	19.0%	41.7%	39.3%	100.0%
Total		19.1%	41.7%	39.2%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=1.837,p=0.399). Çekirdek ailelerde (%81.2) anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranı geniş ailelere (%80.2) yakın değerlere sahiptir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	18.8%	42.4%	38.8%	100.0%
	Geniş aile	19.8%	40.1%	40.2%	100.0%
Total		19.0%	41.8%	39.1%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=12.878,p=0.002). Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama okul değiştirenlerde (%83.1) okul değiştirmeyenlere (%79.3) göre daha yüksektir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	20.7%	41.8%	37.6%	100.0%
	Okul değiştirdim	16.9%	41.7%	41.4%	100.0%
Total		19.1%	41.7%	39.2%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.163,p=0.000). Göç eden ailelerde (%82.9) anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama göç etmeyen ailelere (%79.9) göre daha yüksektir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	20.1%	42.6%	37.4%	100.0%
	Göç ettik	17.1%	39.5%	43.4%	100.0%
Total		19.2%	41.6%	39.2%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.300,p=0.016). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%82.4) anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranı kendi evinde oturan ailelere (%80.4) göre daha yüksektir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	19.6%	42.3%	38.1%	100.0%
	Kendi evi değil	17.6%	39.6%	42.8%	100.0%
Total		19.1%	41.6%	39.3%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=25.199,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%84.7) anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%80.5) göre daha yüksektir.

		Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşıyor musunuz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	19.5%	42.5%	38.1%	100.0%
	Kötü	15.3%	35.2%	49.5%	100.0%
Total		19.0%	41.7%	39.3%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=0.173,p=0.917). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%80.4) anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%81.0) yakın değerlere sahiptir.

	Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşar mısınız?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	19.0%	41.7%	39.3%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	19.6%	41.8%	38.6%	100.0%
Total		19.1%	41.7%	39.2%	100.0%

Anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.075,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%81.3) anlamsızlık karamsarlık duyguları yaşama oranı düzenli ailelere (%80.9) göre daha yüksektir. Farkın temel nedeni fazla derecede anlamsızlık karamsarlık yaşama duygularının düzensiz ailelerde yaklaşık %10.0 daha fazla olmasıdır.

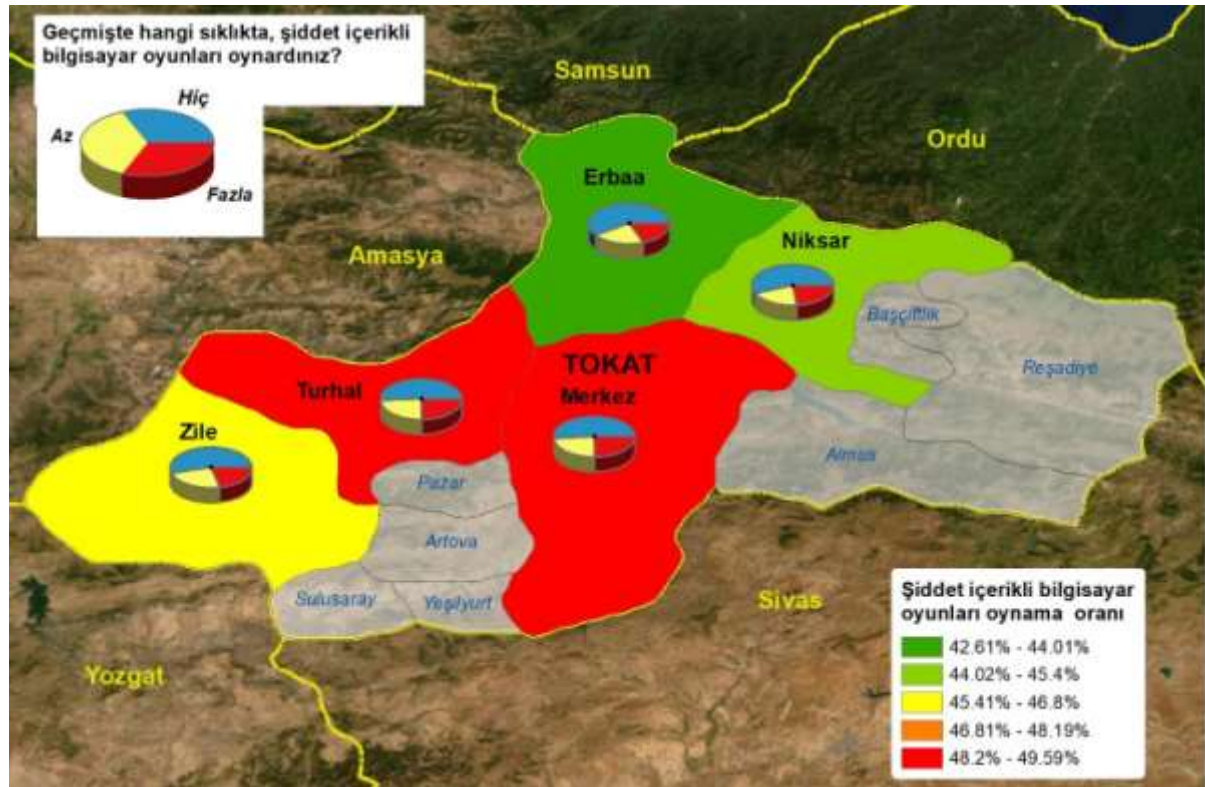
	Anlamsızlık, karamsarlık duygularını yaşar mısınız?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	19.1%	42.5%	38.4%	100.0%
	Düzensiz aile	18.7%	33.6%	47.8%	100.0%
Total		19.1%	41.7%	39.2%	100.0%

5.4.4 Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynayanların oranı %47.2'dir. Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynayanların %47.7'si oynadıkları şiddet içerikli bilgisayar oyunlarını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=26.008,p=0.001). Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynamanın en yüksek olduğu ilçeler Turhal (%49.6) ve Merkez (%49.2) ilçeleridir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	57.4%	25.3%	17.3%	100.0%
	Merkez	50.8%	24.4%	24.8%	100.0%
	Niksar	54.8%	22.6%	22.6%	100.0%
	Turhal	50.4%	24.7%	24.9%	100.0%
	Zile	53.3%	26.4%	20.3%	100.0%
Total		52.8%	24.7%	22.5%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama Merkez ve Çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=10.759,p=0.005). Merkez ilçede (%49.2) çeper ilçelere (%45.8) göre şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranı daha yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	50.8%	24.4%	24.8%	100.0%
	Çeper	54.2%	24.9%	20.8%	100.0%
Total		52.8%	24.7%	22.5%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=827.220,p=0.000). Kız çocuklarında (%31.3) erkek çocuklarına (%68.9) göre şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranları daha düşüktür.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	68.7%	22.3%	9.0%	100.0%
	E	31.1%	28.2%	40.7%	100.0%
Total		52.8%	24.8%	22.4%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.150,p=0.207). Tek çocuklar (%46.9) ve çok kardeş olanlar (%47.3) için şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranları yakın değerlere sahiptir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	53.1%	20.1%	26.8%	100.0%
	Çok kardeş	52.7%	24.9%	22.4%	100.0%
Total		52.7%	24.8%	22.5%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=15.028,p=0.001). Çekirdek ailelerde (%48.3) şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama geniş ailelere (%42.3) göre daha yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	51.7%	24.9%	23.3%	100.0%
	Geniş aile	57.7%	24.0%	18.4%	100.0%
Total		53.1%	24.7%	22.2%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=92.651,p=0.000). Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama okul değiştirenlerde (%54.2) okul değiştirmeyenlere (%42.0) göre daha yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	58.0%	24.1%	17.9%	100.0%
	Okul değiştirdim	45.8%	25.5%	28.7%	100.0%
Total		52.8%	24.7%	22.5%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=80.472,p=0.000). Göç eden ailelerde (%55.4) şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama göç etmeyen ailelere (%43.3) göre daha yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	56.7%	24.3%	19.0%	100.0%
	Göç ettik	44.6%	25.6%	29.8%	100.0%
Total		52.9%	24.7%	22.4%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.972,p=0.007). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%51.1) şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranı kendi evinde oturan ailelere (%45.9) göre daha yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	54.1%	24.1%	21.8%	100.0%
	Kendi evi değil	48.9%	27.0%	24.2%	100.0%
Total		52.8%	24.8%	22.4%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.331,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%51.9) şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%46.7) göre oldukça yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	53.3%	25.0%	21.6%	100.0%
	Kötü	48.1%	22.3%	29.5%	100.0%
Total		52.8%	24.7%	22.5%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=7.187,p=0.028). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%48.0) şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%42.2) göre daha yüksektir.

		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	52.0%	25.3%	22.7%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	57.8%	21.3%	21.0%	100.0%
Total		52.7%	24.8%	22.5%	100.0%

Şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=7.123,p=0.028). Düzensiz ailelerde (%52.6) şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynama oranı düzenli ailelere (%46.6) göre daha yüksektir.

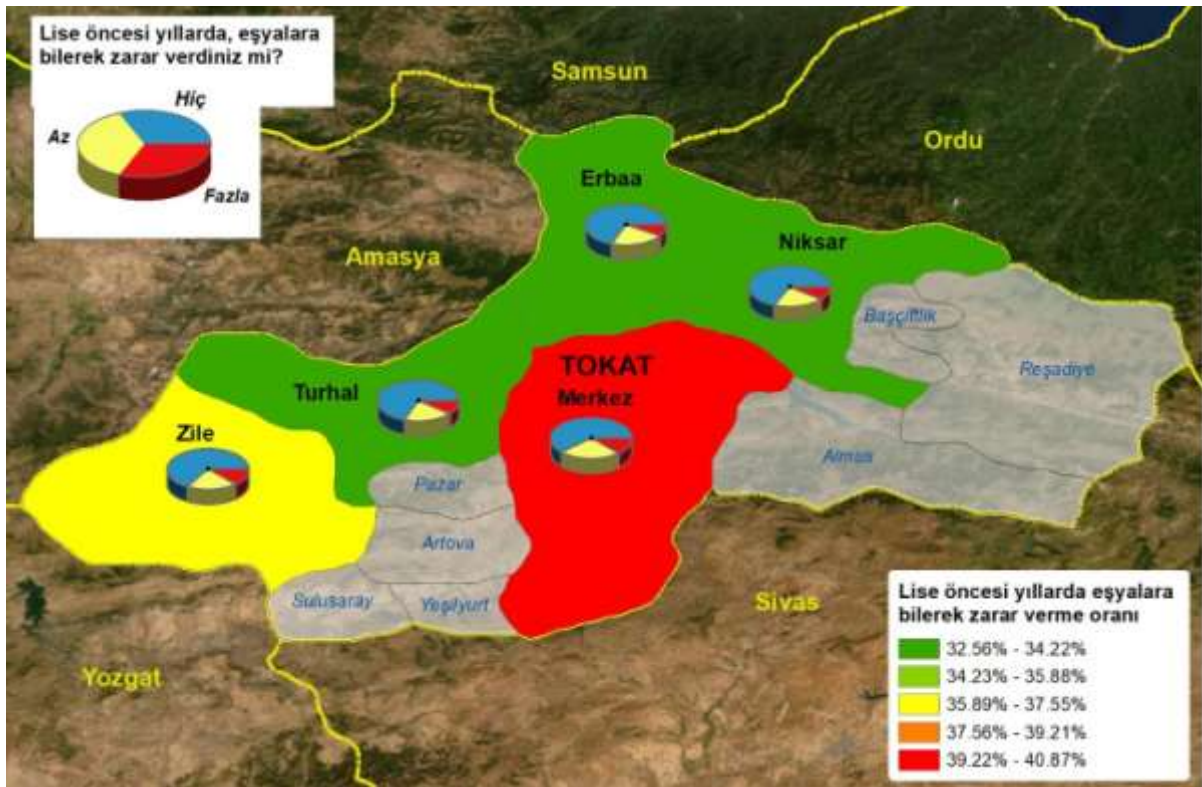
		Geçmişte hangi sıklıkta, şiddet içerikli bilgisayar oyunları oynardınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	53.4%	24.6%	22.0%	100.0%
	Düzensiz aile	47.4%	25.6%	27.0%	100.0%
Total		52.9%	24.7%	22.4%	100.0%

5.4.5 Eşyalara bilerek zarar verme

Çocukluklarında eşyalarına bilerek zarar verenlerin oranı %36.8'dir. Eşyalarına bilerek zarar verenlerin %25.5'i eşyalara verdikleri zararı fazla derecede olarak belirtmiştir

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=33.436,p=0.000). Eşyalara bilerek zarar vermenin en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%40.9) ve Zile (%36.1) ilçeleridir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	67.1%	26.1%	6.8%	100.0%
	Merkez	59.1%	30.3%	10.6%	100.0%
	Niksar	66.5%	25.2%	8.3%	100.0%
	Turhal	67.4%	24.3%	8.3%	100.0%
	Zile	63.9%	25.4%	10.8%	100.0%
Total		63.2%	27.4%	9.4%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=25.165,p=0.000). Merkez ilçede (%40.9) çeper ilçelere (%33.8) göre lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranı daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	59.1%	30.3%	10.6%	100.0%
	Çeper	66.2%	25.3%	8.5%	100.0%
Total		63.2%	27.4%	9.4%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=87.745,p=0.000). Kız çocuklarında (%31.4) erkek çocuklarına (%44.4) göre lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranları daha düşüktür.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	68.6%	24.3%	7.0%	100.0%
	E	55.6%	32.1%	12.2%	100.0%
Total		63.1%	27.6%	9.2%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=0.681,p=0.712). Tek çocuklar (%34.3) ve çok kardeş olanlar (%36.8) için eşyalara bilerek zarar verme oranları yakın değerlere sahiptir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	65.7%	24.7%	9.6%	100.0%
	Çok kardeş	63.2%	27.5%	9.3%	100.0%
Total		63.3%	27.4%	9.3%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=2.033,p=0.362). Çekirdek ailelerde (%36.1) lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranı geniş ailelere (%38.4) yakın değerlere sahiptir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	63.9%	26.9%	9.2%	100.0%
	Geniş aile	61.6%	29.1%	9.3%	100.0%
Total		63.4%	27.4%	9.2%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=28.287,p=0.000). Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme okul değiştirenlerde (%41.0) okul değiştirmeyenlere (%33.9) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	66.1%	25.8%	8.0%	100.0%
	Okul değiştirdim	59.0%	29.7%	11.3%	100.0%
Total		63.1%	27.5%	9.4%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=27.249,p=0.000). Göç eden ailelerde (%41.3) lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme göç etmeyen ailelere (%34.8) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	65.2%	26.7%	8.1%	100.0%
	Göç ettik	58.7%	29.2%	12.2%	100.0%
Total		63.2%	27.4%	9.3%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.390,p=0.041). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%39.3) lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranı kendi evinde oturan ailelere (%36.0) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	64.0%	27.1%	8.9%	100.0%
	Kendi evi değil	60.7%	28.2%	11.0%	100.0%
Total		63.2%	27.4%	9.4%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=46.209,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%48.2) lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%35.4) göre oldukça yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	64.6%	26.9%	8.6%	100.0%
	Kötü	51.8%	31.7%	16.5%	100.0%
Total		63.2%	27.4%	9.4%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=1.365,p=0.505). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%38.1) lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%36.5) yakın değerlere sahiptir.

	Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?				
Anne ve/veya baba çalışıyor	63.5%	27.4%	9.1%	100.0%
Anne ve baba çalışmıyor	61.9%	27.6%	10.5%	100.0%
Total	63.3%	27.4%	9.3%	100.0%

Lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=19.160,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%41.7) lise öncesi yıllarda eşyalara bilerek zarar verme oranı düzenli ailelere (%36.3) göre daha yüksektir.

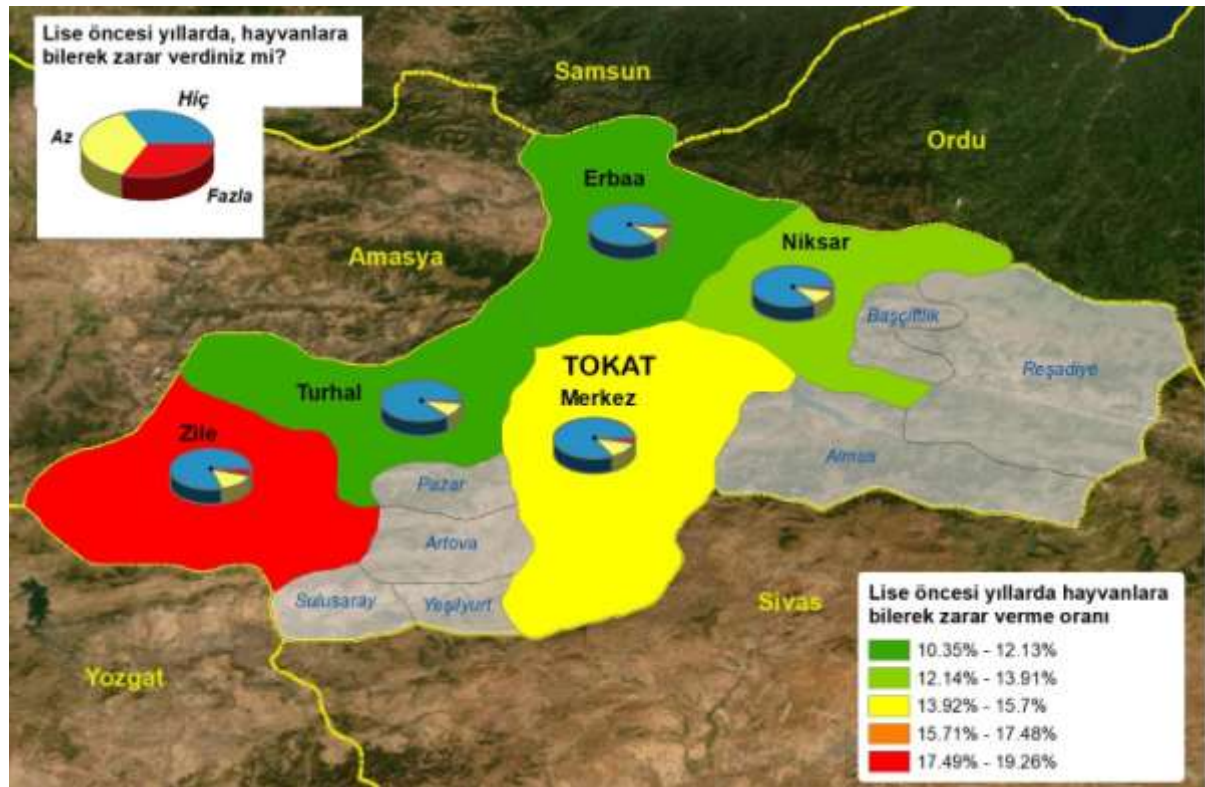
	Lise öncesi yıllarda, eşyalara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?				
Düzenli aile	63.7%	27.5%	8.7%	100.0%
Düzensiz aile	58.3%	26.5%	15.2%	100.0%
Total	63.3%	27.5%	9.3%	100.0%

5.4.6 Hayvanlara bilerek zarar verme

Çocukluklarında hayvanlara bilerek zarar verenlerin oranı %14.2'dir. Hayvanlara bilerek zarar verenlerin %19.0'u hayvanlara verdikleri zararı fazla derecede olarak belirtmiştir

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=35.344,p=0.000). Eşyalara bilerek zarar vermenin en yüksek olduğu ilçeler Zile (%19.3) ve Merkez (%15.2) ilçeleridir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	89.7%	8.5%	1.9%	100.0%
	Merkez	84.8%	12.1%	3.1%	100.0%
	Niksar	86.9%	10.7%	2.4%	100.0%
	Turhal	89.0%	9.6%	1.5%	100.0%
	Zile	80.7%	15.1%	4.1%	100.0%
Total		85.8%	11.5%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=3.110,p=0.211). Merkez ilçe (%15.2) ve çeper ilçelerde (%13.5) lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme oranı benzerdir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	84.8%	12.1%	3.1%	100.0%
	Çeper	86.5%	11.0%	2.5%	100.0%
Total		85.8%	11.5%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=173.381,p=0.000). Kız çocuklarında (%8.1) ile erkek çocuklarına (%21.6) göre lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme oranları daha düşüktür.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	91.9%	6.8%	1.3%	100.0%
	E	78.4%	17.3%	4.3%	100.0%
Total		86.2%	11.3%	2.6%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=5.275,p=0.072). Tek çocuklar (%14.0) ve çok kardeş olanlar (%14.0) için anne şiddetine maruz kalma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	86.0%	8.9%	5.0%	100.0%
	Çok kardeş	86.0%	11.5%	2.5%	100.0%
Total		86.0%	11.5%	2.6%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=20.894,p=0.000). Çekirdek ailelerde (%12.7) lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme geniş ailelere (%17.7) göre daha düşüktür.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	87.3%	10.6%	2.1%	100.0%
	Geniş aile	82.3%	13.8%	3.9%	100.0%
Total		86.2%	11.3%	2.5%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=15.433,p=0.000). Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme okul değiştirenlerde (%16.2) okul değiştirmeyenlere (%12.6) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	87.4%	10.6%	2.1%	100.0%
	Okul değiştirdim	83.8%	12.8%	3.5%	100.0%
Total		85.8%	11.5%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=15.345,p=0.000). Göç eden ailelerde (%16.5) lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme göç etmeyen ailelere (%13.1) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	86.9%	11.0%	2.1%	100.0%
	Göç ettik	83.5%	12.7%	3.9%	100.0%
Total		85.8%	11.5%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=12.018,p=0.002). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%15.1) lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme oranı kendi evinde oturan ailelere (%13.9) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	86.1%	11.7%	2.3%	100.0%
	Kendi evi değil	84.9%	11.0%	4.1%	100.0%
Total		85.8%	11.5%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=85.820,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%26.5) lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%12.7) göre oldukça yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	87.3%	10.5%	2.2%	100.0%
	Kötü	73.5%	19.0%	7.5%	100.0%
Total		85.8%	11.4%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=19.197,p=0.000). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%19.7) lise öncesi yıllarda

hayvanlara bilerek zarar verme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%13.3) göre daha yüksektir.

	Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	86.7%	10.9%	2.5%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	80.3%	15.1%	4.6%	100.0%
Total		85.9%	11.4%	2.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=26.398,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%20.9) lise öncesi yıllarda hayvanlara bilerek zarar verme oranı düzenli ailelere (%13.6) göre daha yüksektir.

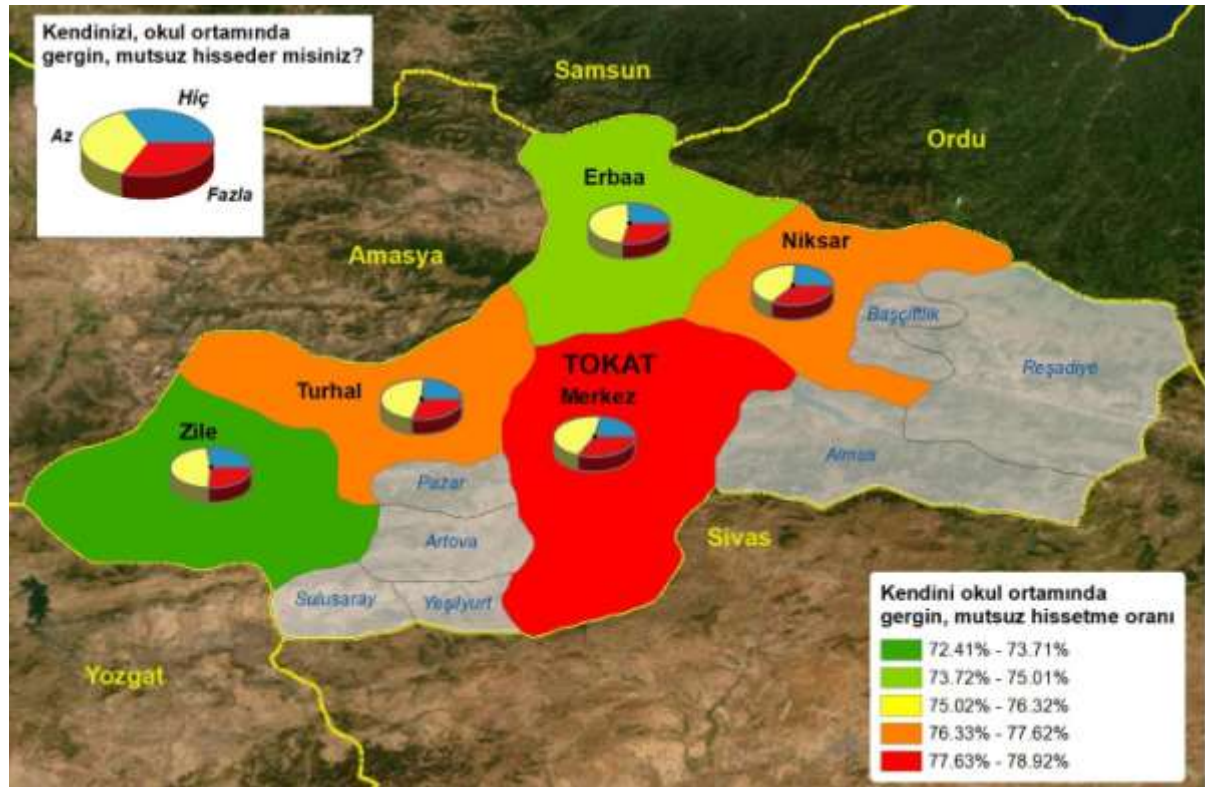
	Lise öncesi yıllarda, hayvanlara bilerek zarar verdiniz mi?			Total	
	Hiç	Az	Fazla		
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	86.4%	11.2%	2.4%	100.0%
	Düzensiz aile	79.1%	14.8%	6.1%	100.0%
Total		85.8%	11.5%	2.7%	100.0%

5.4.7 Ev ortamında gergin mutsuz hissetme

Çocukluklarında kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissedenlerin oranı %49.9'dur. Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissedenlerin oranı %25.0'i kendilerini ev ortamında fazla derecede gergin, mutsuz hissettiklerini belirtmiştir.

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=38.105,p=0.000). Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetmenin en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%54.2) ve Zile (%48.7) ilçeleridir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	53.1%	32.8%	14.1%	100.0%
	Merkez	45.8%	40.9%	13.3%	100.0%
	Niksar	57.6%	32.8%	9.6%	100.0%
	Turhal	52.1%	37.2%	10.7%	100.0%
	Zile	51.3%	36.9%	11.9%	100.0%
Total		50.1%	37.4%	12.5%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=25.866,p=0.000). Merkez ilçede (%54.2) çeper ilçelere (%46.7) göre kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı daha yüksektir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	45.8%	40.9%	13.3%	100.0%
	Çeper	53.3%	34.9%	11.9%	100.0%
Total		50.1%	37.4%	12.5%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=36.411,p=0.000). Kız çocuklarında (%53.6) ile erkek çocuklarına (%44.7) göre kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı daha yüksektir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	46.4%	40.7%	13.0%	100.0%
	E	55.3%	33.4%	11.3%	100.0%
Total		50.2%	37.6%	12.3%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=0.326,p=0.849). Tek çocuklar (%48.6) ve çok kardeş olanlar (%49.8) için kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranları yakın değerlere sahiptir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	51.4%	35.6%	13.0%	100.0%
	Çok kardeş	50.2%	37.6%	12.2%	100.0%
Total		50.2%	37.5%	12.2%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=4.821,p=0.090). Çekirdek ailelerde (%49.3) kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı geniş ailelere (%51.3) yakın değerlere sahiptir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	50.7%	37.6%	11.7%	100.0%
	Geniş aile	48.7%	37.1%	14.2%	100.0%
Total		50.3%	37.5%	12.3%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=28.220,p=0.000). Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme okul değiştirenlerde (%53.1) okul değiştirmeyenlere (%47.6) göre daha yüksektir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	52.4%	37.2%	10.4%	100.0%
	Okul değiştirdim	46.9%	38.0%	15.1%	100.0%
Total		50.1%	37.5%	12.4%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=39.672,p=0.000). Gç eden ailelerde (%53.8) kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme gç etmeyen ailelere (%48.0) göre daha yüksektir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere gç ettiniz mi?	Gç etmedik	52.0%	37.6%	10.4%	100.0%
	Gç ettik	46.2%	37.0%	16.8%	100.0%
Total		50.2%	37.4%	12.4%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=22.894,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%54.2) kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı kendi evinde oturan ailelere (%48.4) göre daha yüksektir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturdugunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	51.6%	37.2%	11.2%	100.0%
	Kendi evi değil	45.8%	38.2%	16.0%	100.0%
Total		50.1%	37.5%	12.4%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=113.696,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%65.4) kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%47.9) göre oldukça yüksektir.

		Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	52.1%	37.1%	10.8%	100.0%
	Kötü	34.6%	39.3%	26.1%	100.0%
Total		50.2%	37.4%	12.5%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.612,p=0.447). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%49.9) kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%49.7) yakın değerlere sahiptir.

	Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?				
Anne ve/veya baba çalışıyor	50.3%	37.6%	12.0%	100.0%
Anne ve baba çalışmıyor	50.1%	36.1%	13.8%	100.0%
Total	50.3%	37.4%	12.3%	100.0%

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=16.419,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%55.2) kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme oranı düzenli ailelere (%49.1) göre daha yüksektir.

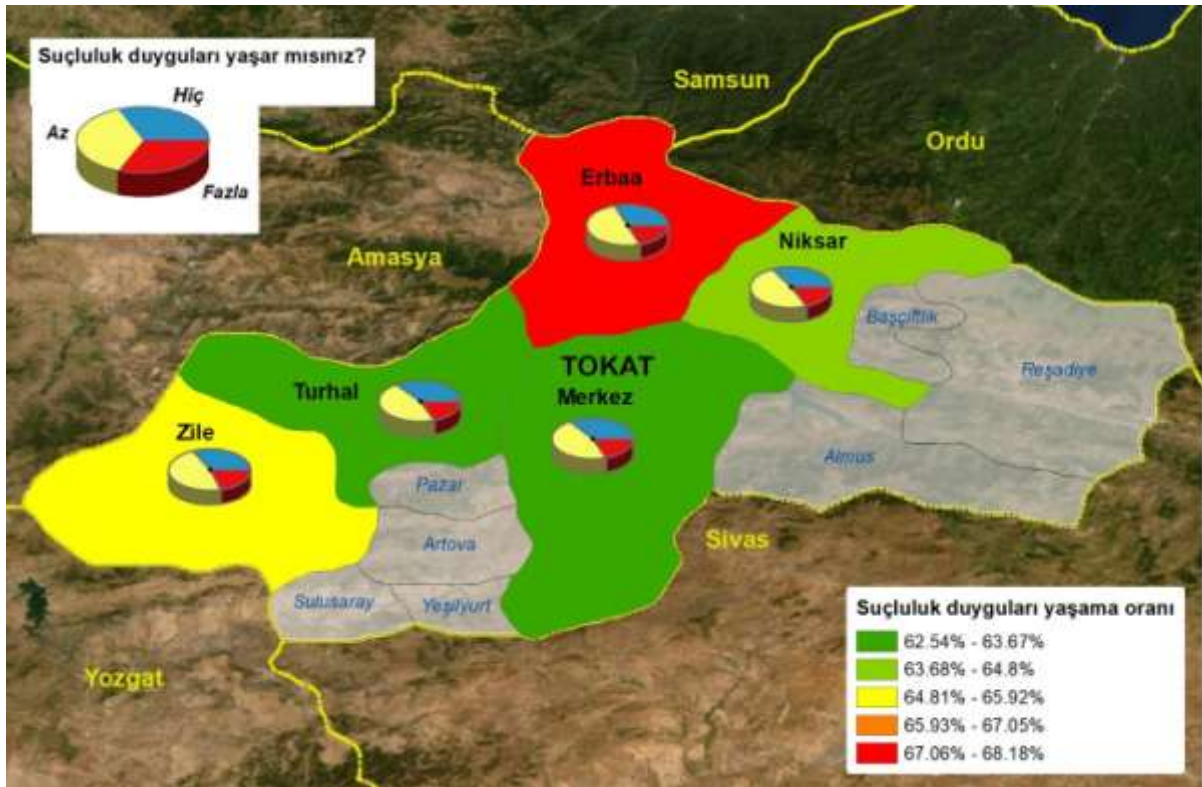
	Kendinizi, ev ortamında gergin, mutsuz hisseder misiniz?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?				
Düzenli aile	50.9%	37.5%	11.7%	100.0%
Düzensiz aile	44.8%	37.0%	18.2%	100.0%
Total	50.3%	37.4%	12.3%	100.0%

5.4.8 Suçluluk duyguları yaşama

Suçluluk duyguları yaşama oranı %64.9'dur. Suçluluk duygusu yaşayanların %27.7'si maruz kaldıkları suçluluk duygusunu fazla derecede olarak belirtmiştir

Suçluluk duygusu yaşama ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=8.722,p=0.366). Suçluluk duygusu yaşamanın en yüksek olduğu ilçeler Erbaa (%68.2) ve Zile (%65.7) ilçeleridir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	31.8%	49.9%	18.3%	100.0%
	Merkez	37.0%	45.1%	17.9%	100.0%
	Niksar	35.4%	47.8%	16.8%	100.0%
	Turhal	37.5%	45.2%	17.3%	100.0%
	Zile	34.3%	46.6%	19.1%	100.0%
Total		35.1%	46.9%	18.0%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.325,p=0.313). Merkez ilçe (%63.0) ve çeper ilçeleri (%65.6) göre suçluluk duygusu yaşama oranları yakın değerlere sahiptir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	37.0%	45.1%	17.9%	100.0%
	Çeper	34.4%	47.6%	18.0%	100.0%
Total		35.1%	46.9%	18.0%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=59.255,p=0.000). Kız çocuklarında (%69.7) ile erkek çocuklarına (%57.4) göre suçluluk duygusu yaşama oranı daha yüksektir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	30.3%	50.5%	19.3%	100.0%
	E	42.6%	42.1%	15.4%	100.0%
Total		35.3%	47.0%	17.7%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=14.310,p=0.001). Tek çocuklarda (%51.0) çok kardeş olanlara (%65.5) göre suçluluk duygusu yaşama oranı daha düşüktür.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	49.0%	34.6%	16.3%	100.0%
	Çok kardeş	34.5%	47.6%	17.9%	100.0%
Total		35.1%	47.1%	17.9%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=1.839,p=0.399). Çekirdek ailelerde (%64.1) suçluluk duygusu yaşama oranı geniş ailelere (%66.6) yakın değerlere sahiptir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	35.9%	46.7%	17.4%	100.0%
	Geniş aile	33.4%	48.4%	18.2%	100.0%
Total		35.3%	47.1%	17.5%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.054,p=0.018). Suçluluk duygusu yaşama okul değiştirenlerde (%66.7) okul değiştirmeyenlere (%63.4) göre daha yüksektir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	36.6%	47.0%	16.4%	100.0%
	Okul değiştirdim	33.3%	47.1%	19.6%	100.0%
Total		35.2%	47.0%	17.8%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=15.009,p=0.001). Göç eden ailelerde (%67.5) suçluluk duygusu yaşama göç etmeyen ailelere (%63.7) göre daha yüksektir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	36.3%	47.4%	16.3%	100.0%
	Göç ettik	32.5%	46.2%	21.4%	100.0%
Total		35.1%	47.0%	17.9%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.602,p=0.100). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%66.6) suçluluk duygusu yaşama oranı kendi evinde oturan ailelere (%64.3) benzerdir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	35.7%	47.1%	17.2%	100.0%
	Kendi evi değil	33.4%	46.3%	20.3%	100.0%
Total		35.1%	46.9%	18.0%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=25.939,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%70.8) suçluluk duygusu yaşama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%64.1) göre oldukça yüksektir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	35.9%	47.2%	16.9%	100.0%
	Kötü	29.2%	43.7%	27.1%	100.0%
Total		35.2%	46.9%	17.9%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=0.660,p=0.719). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%66.0) suçluluk duygusu yaşama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%64.5) yakın değerlere sahiptir.

		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	35.5%	46.7%	17.9%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	34.0%	48.6%	17.4%	100.0%
Total		35.3%	46.9%	17.8%	100.0%

Suçluluk duygusu yaşama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.695,p=0.035). Düzensiz ailelerde (%68.7) suçluluk duygusu yaşama oranı düzenli ailelere (%64.4) göre daha yüksektir.

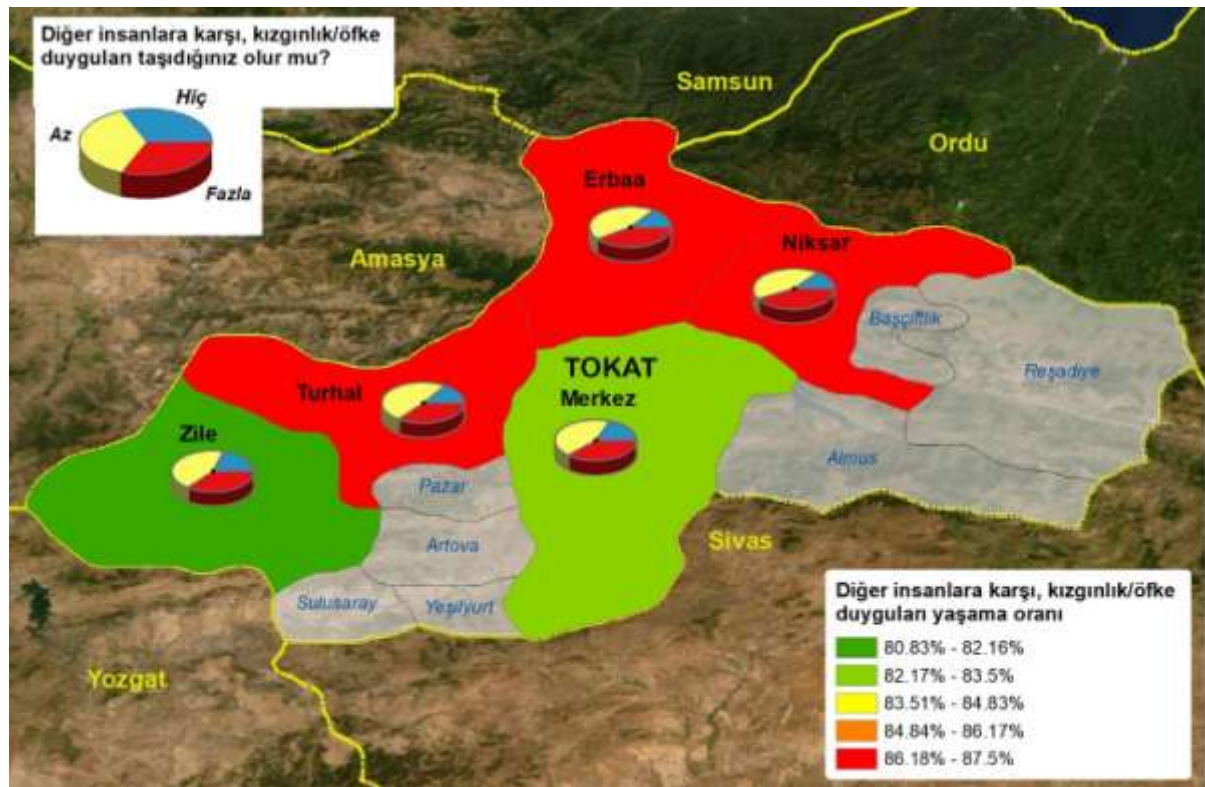
		Suçluluk duyguları yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	35.6%	47.1%	17.3%	100.0%
	Düzensiz aile	31.3%	45.9%	22.8%	100.0%
Total		35.2%	47.0%	17.8%	100.0%

5.4.9 Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıma

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşayanların oranı %84.2'dir. Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşayanların %47.7'si yaşadıkları kızgınlık/öfke duygularını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=27.474,p=0.001). Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşamanın en yüksek olduğu ilçeler Niksar (%87.5) ve Erbaa (%87.1) ilçeleridir.

		Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	12.9%	44.5%	42.5%	100.0%
	Merkez	17.4%	43.0%	39.7%	100.0%
	Niksar	12.5%	43.6%	43.9%	100.0%
	Turhal	13.3%	48.7%	38.0%	100.0%
	Zile	19.2%	42.8%	38.1%	100.0%
Total		15.8%	44.0%	40.2%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=6.589,p=0.037). Merkez ilçede (%82.6) çeper ilçelere (%85.4) göre diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranı daha düşüktür

		Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	17.4%	43.0%	39.7%	100.0%
	Çeper	14.6%	44.8%	40.6%	100.0%
Total		15.8%	44.0%	40.2%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=100.858,p=0.000). Kız çocuklarında (%89.0) ile erkek çocuklarına (%78.7) göre diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranları daha yüksektir.

		Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	11.0%	44.9%	44.1%	100.0%
	E	21.3%	43.7%	35.0%	100.0%
Total		15.4%	44.4%	40.3%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=3.085,p=0.214). Tek çocuklar (%79.4) ve çok kardeş olanlar (%84.4) için diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranları yakın değerlere sahiptir.

		Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	20.6%	41.7%	37.7%	100.0%
	Çok kardeş	15.6%	44.1%	40.2%	100.0%
Total		15.8%	44.0%	40.1%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=2.246,p=0.325). Çekirdek ailelerde (%84.5) diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama geniş ailelere (%83.8) yakın değerlere sahiptir.

		Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	15.5%	43.9%	40.6%	100.0%
	Geniş aile	16.2%	45.8%	38.0%	100.0%
Total		15.7%	44.3%	40.0%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=13.214,p=0.001). Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama okul değiştirenlerde (%85.2) okul değiştirmeyenlere (%83.6) göre daha yüksektir. Diğer insanlara karşı, fazla derecede kızgınlık/öfke duyguları yaşama okul değiştirenlerde yaklaşık %6.0 daha fazladır.

	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	16.4%	45.7%	37.9%	100.0%
Okul değiştirmede	14.8%	42.0%	43.2%	100.0%
Okul değiştirdi	15.7%	44.1%	40.2%	100.0%
Total				

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.155,p=0.017). Göç eden ailelerde (%84.0) diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama göç etmeyen ailelere (%84.4) göre daha düşük olsa da göç edenlerde bu duygunun fazla derecede olma oranı daha yüksektir.

	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	15.6%	45.4%	39.0%	100.0%
Göç etmedik	16.0%	41.1%	42.9%	100.0%
Göç ettik	15.8%	44.1%	40.2%	100.0%
Total				

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=0.071,p=0.965). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%84.5) diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranı kendi evinde oturan ailelere (%84.2) yakın değerlere sahiptir.

	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	15.8%	44.0%	40.2%	100.0%
Kendi evi	15.5%	44.4%	40.1%	100.0%
Kendi evi değil	15.7%	44.1%	40.2%	100.0%
Total				

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=14.200,p=0.001). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%84.0) diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%84.3) yakın olsa da gelir durumu kötü olan ailelerde bu duygunun fazla derecede yaşanma oranı daha yüksektir

	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu İyi	15.7%	44.9%	39.3%	100.0%
size göre hangi düzeydedir? Kötü	16.0%	36.7%	47.3%	100.0%
Total	15.8%	44.0%	40.2%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=5.185,p=0.075). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%81.1) diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%84.7) yakın değerlere sahiptir.

	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - Anne ve/veya baba çalışıyor	15.3%	44.4%	40.2%	100.0%
evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu Anne ve baba çalışmıyor	18.9%	41.6%	39.4%	100.0%
Total	15.8%	44.1%	40.1%	100.0%

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama aile durumundan etkilenmemektedir (Kikare=5.535,p=0.063). Düzensiz ailelerde (%82.0) diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşama oranı düzenli ailelere (%84.5) yakın değerlere sahiptir.

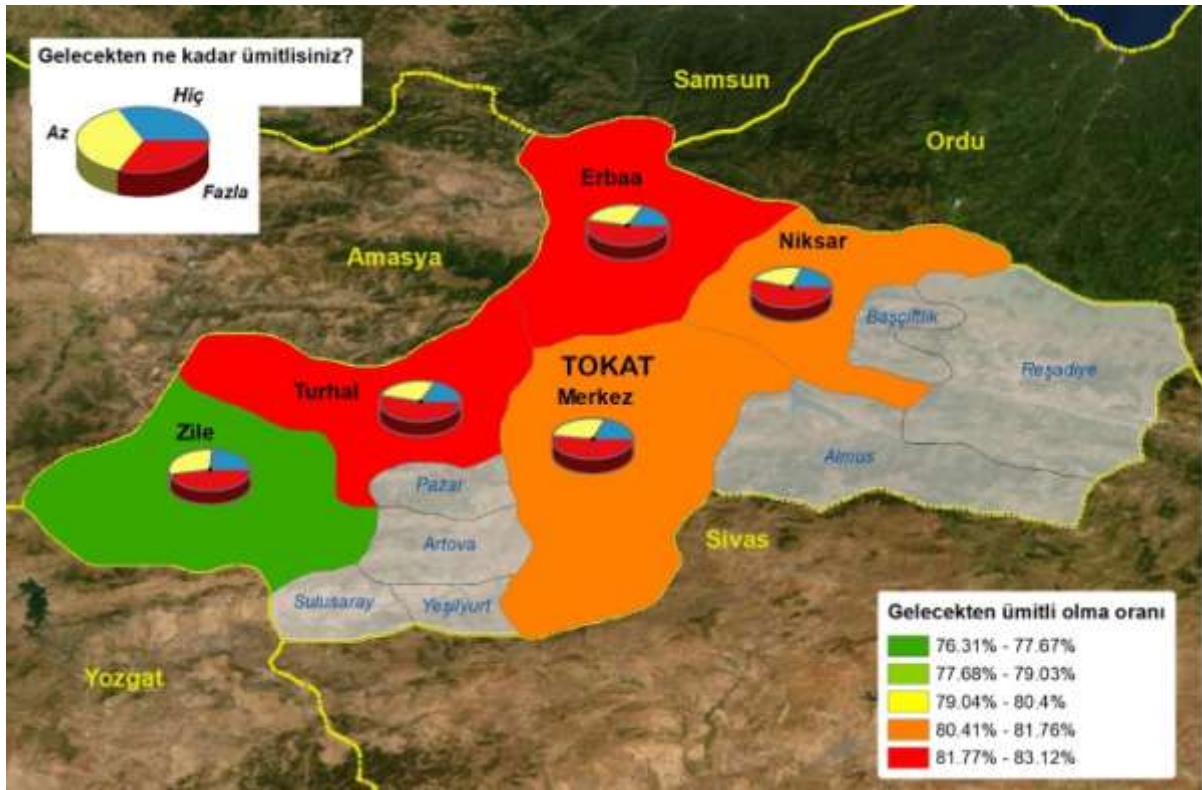
	Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıdığınız olur mu?			Total
	Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile Durumlu aile	15.5%	44.6%	39.9%	100.0%
durumunuz nedir? Düzensiz aile	18.0%	38.8%	43.3%	100.0%
Total	15.7%	44.1%	40.2%	100.0%

5.4.10 Gelecekte ümitli olma

Gelecekte ümitli olanların oranı %81.0'dir. Gelecekte ümitli olanların %64.1'i ümitli olma düzeylerini fazla derecede olarak belirtmiştir.

Gelecekte ümitli olma ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=17.337,p=0.027). Gelecekte ümitli olmanın en yüksek olduğu ilçeler Erbaa (%83.1) ve Turhal (%83.0) ilçeleridir.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
İlçe	Erbaa	16.9%	30.0%	53.1%	100.0%
	Merkez	18.5%	29.6%	51.9%	100.0%
	Niksar	18.9%	26.8%	54.3%	100.0%
	Turhal	17.0%	29.7%	53.3%	100.0%
	Zile	23.7%	28.8%	47.5%	100.0%
Total		19.0%	29.2%	51.9%	100.0%

Gelecekte ümitli olma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=0.297,p=0.862). Merkez ilçe (%81.5) ile çeper ilçelerde (%80.8) gelecekte ümitli olma oranı benzerdir.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Merkez-Çeper	Merkez	18.5%	29.6%	51.9%	100.0%
	Çeper	19.2%	29.0%	51.8%	100.0%
Total		19.0%	29.2%	51.9%	100.0%

Gelecekte ümitli olma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=48.059,p=0.000). Kız çocuklarında (%84.7) ile erkek çocuklarına (%76.2) göre gelecekte ümitli olma oranları daha yüksektir.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	15.3%	31.9%	52.7%	100.0%
	E	23.8%	25.2%	51.0%	100.0%
Total		18.8%	29.2%	52.0%	100.0%

Gelecekte ümitli olma kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=8.477,p=0.014). Tek çocuklarda (%73.9) ve çok kardeş olanlara (%81.6) göre gelecekte ümitli olma oranı daha düşüktür.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	26.1%	20.9%	52.9%	100.0%
	Çok kardeş	18.4%	29.6%	52.0%	100.0%
Total		18.7%	29.3%	52.0%	100.0%

Gelecekte ümitli olma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=0.563,p=0.754). Çekirdek ailelerde (%81.0) gelecekte ümitli olma oranı geniş ailelere (%82.0) yakın değerlere sahiptir.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	19.0%	29.0%	52.0%	100.0%
	Geniş aile	18.0%	30.0%	52.0%	100.0%
Total		18.8%	29.3%	52.0%	100.0%

Gelecekte ümitli olma okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.368,p=0.113). Gelecekte ümitli olma okul değiştirenlerle (%80.8) okul değiştirmeyenlerde (%81.4) benzerdir.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	18.6%	28.1%	53.4%	100.0%
	Okul değiştirdim	19.2%	30.8%	50.1%	100.0%
Total		18.8%	29.2%	52.0%	100.0%

Gelecekte ümitli olma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=7.252,p=0.027). Göç eden ailelerde (%78.9) gelecekte ümitli olma göç etmeyen ailelere (%82.1) göre daha düşüktür.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedim	17.9%	28.8%	53.3%	100.0%
	Göç ettim	21.1%	29.8%	49.1%	100.0%
Total		18.9%	29.1%	52.0%	100.0%

Gelecekte ümitli olma ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=0.174,p=0.917). Kendi evinde oturmeyen ailelerle (%81.6) gelecekte ümitli olma oranı kendi evinde oturan ailelerde (%80.9) yakın değerlere sahiptir.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturdüğünüz evin statüsü nedir?	Kendi evi	19.1%	29.2%	51.8%	100.0%
	Kendi evi değil	18.4%	29.4%	52.2%	100.0%
Total		18.9%	29.2%	51.9%	100.0%

Gelecekte ümitli olma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=19.181,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%73.2) gelecekte ümitli olma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%82.0) göre daha düşüktür.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	18.0%	29.2%	52.7%	100.0%
	Kötü	26.8%	29.1%	44.1%	100.0%
Total		18.9%	29.2%	51.8%	100.0%

Gelecekte ümitli olma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.661,p=0.013). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%76.7) gelecekte ümitli olma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%81.8) göre daha düşüktür.

		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	18.2%	29.8%	52.0%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	23.3%	25.2%	51.6%	100.0%
Total		18.9%	29.2%	52.0%	100.0%

Gelecekte ümitli olma aile durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.419,p=0.114). Düzensiz ailelerde (%77.5) gelecekte ümitli olma oranı düzenli ailelere (%81.5) göre daha yüksektir.

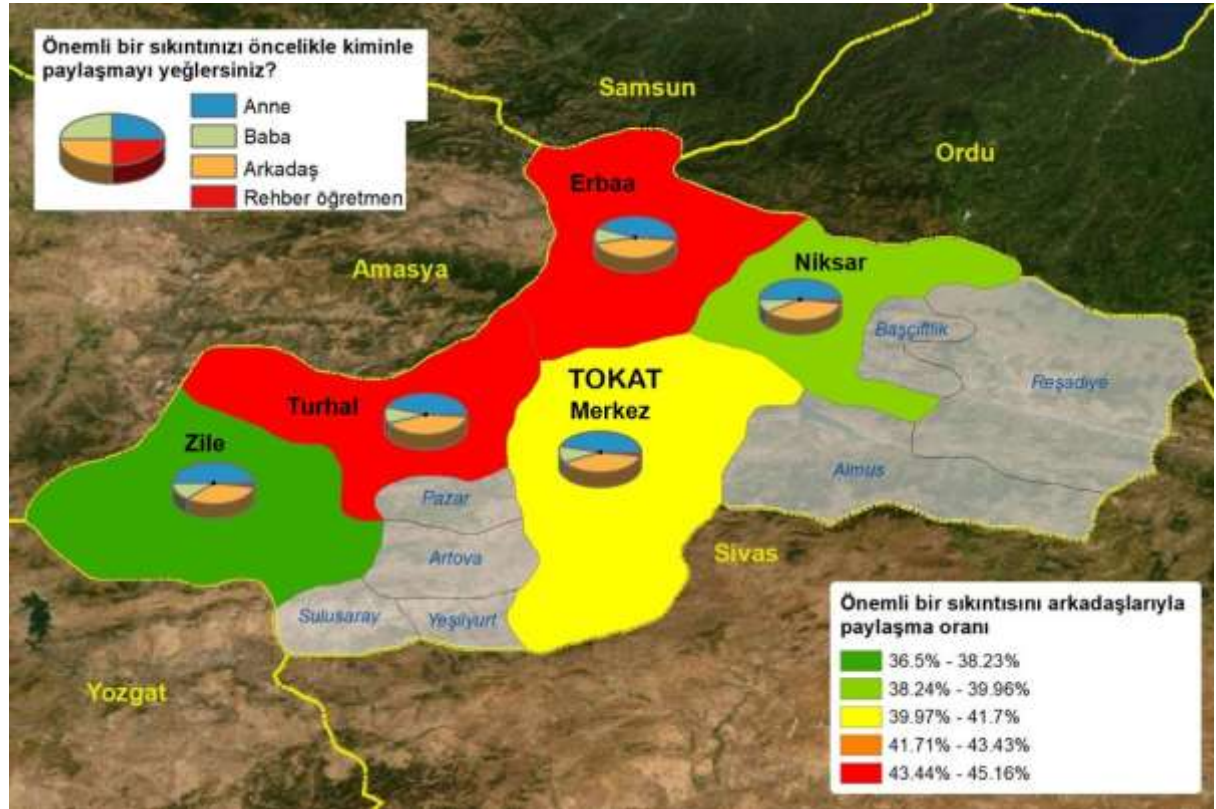
		Gelecekte ne kadar ümitlisiniz?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	18.5%	29.1%	52.5%	100.0%
	Düzensiz aile	22.5%	30.4%	47.1%	100.0%
Total		18.8%	29.2%	52.0%	100.0%

5.4.11 Önemli bir sıkıntının öncelikli olarak paylaşıldığı kişi

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşanların oranı %41.4'tür.

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=20.471,p=0.059). Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşmanın en yüksek olduğu ilçeler Erbaa (%45.2) ve Turhal (%43.6) ilçeleridir.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
İlçe	Erbaa	44.4%	8.8%	45.2%	1.6%	100.0%
	Merkez	46.7%	9.6%	41.3%	2.4%	100.0%
	Niksar	49.9%	8.1%	39.8%	2.2%	100.0%
	Turhal	45.7%	9.6%	43.6%	1.0%	100.0%
	Zile	50.1%	11.0%	36.5%	2.3%	100.0%
Total		47.1%	9.5%	41.4%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=2.230,p=0.526). Merkez ilçe (%41.3) ile çeper ilçelerde (%41.4) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranı benzerdir.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Merkez-Çeper	Merkez	46.7%	9.6%	41.3%	2.4%	100.0%
	Çeper	47.3%	9.5%	41.4%	1.8%	100.0%
Total		47.1%	9.5%	41.4%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=170.568,p=0.000). Kız çocukları (%40.8) ile erkek çocukları (%42.9) arasındaki önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranları benzer görünse de sorunlarını baba ile paylaşma oranı erkek çocuklarda yaklaşık 3 kat daha fazladır.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Cinsiyet	K	52.6%	5.1%	40.8%	1.5%	100.0%
	E	39.1%	15.2%	42.9%	2.7%	100.0%
Total		47.0%	9.3%	41.7%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=27.662,p=0.000). Tek çocuklarda (%26.5) çok kardeş olanlara (%41.9) göre önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranları daha düşüktür.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	53.5%	14.1%	26.5%	5.9%	100.0%
	Çok kardeş	46.9%	9.3%	41.9%	1.9%	100.0%
Total		47.1%	9.5%	41.3%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=5.572,p=0.134). Çekirdek ailelerde (%41.8) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma geniş ailelere (%40.1) yakın değerlere sahiptir.

	Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
	Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan	47.5%	8.8%	41.8%	1.9%	100.0%
yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	46.5%	11.1%	40.1%	2.3%	100.0%
Total	47.3%	9.3%	41.4%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.317,p=0.025). Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma okul değiştirenlerde (%42.3) okul değiştirmeyenlere (%40.7) göre daha yüksektir.

	Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
	Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Bugüne kadar hiç Okul değiştirmedim	48.7%	8.9%	40.7%	1.7%	100.0%
Okul değiştirdiniz mi?	44.8%	10.4%	42.3%	2.4%	100.0%
Total	47.1%	9.5%	41.4%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.146,p=0.143). Göç eden ailelerde (%42.3) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranı göç etmeyen ailelere (%41.0) yakın değerlere sahiptir.

	Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
	Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç ettiniz mi?	48.2%	9.1%	41.0%	1.7%	100.0%
Göç ettik	44.7%	10.4%	42.3%	2.6%	100.0%
Total	47.1%	9.5%	41.4%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=1.336,p=0.721). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%40.3) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranı kendi evinde oturan ailelere (%41.9) yakın değerlere sahiptir.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	46.6%	9.6%	41.9%	2.0%	100.0%
	Kendi evi değil	48.0%	9.4%	40.3%	2.3%	100.0%
Total		47.0%	9.5%	41.5%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=33.073,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%47.8) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%40.7) göre daha yüksektir.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	48.1%	9.5%	40.7%	1.7%	100.0%
	Kötü	38.8%	8.6%	47.8%	4.7%	100.0%
Total		47.1%	9.4%	41.4%	2.0%	100.0%

Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=5.198,p=0.158). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%42.4) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%41.2) yakın değerlere sahiptir.

		Önemli bir sıkıntınızı öncelikle kiminle paylaşmayı yeğlersiniz?				Total
		Anne	Baba	Arkadaş	Rehber öğretmen	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	47.3%	9.7%	41.2%	1.9%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	45.9%	8.5%	42.4%	3.2%	100.0%
Total		47.1%	9.5%	41.3%	2.0%	100.0%

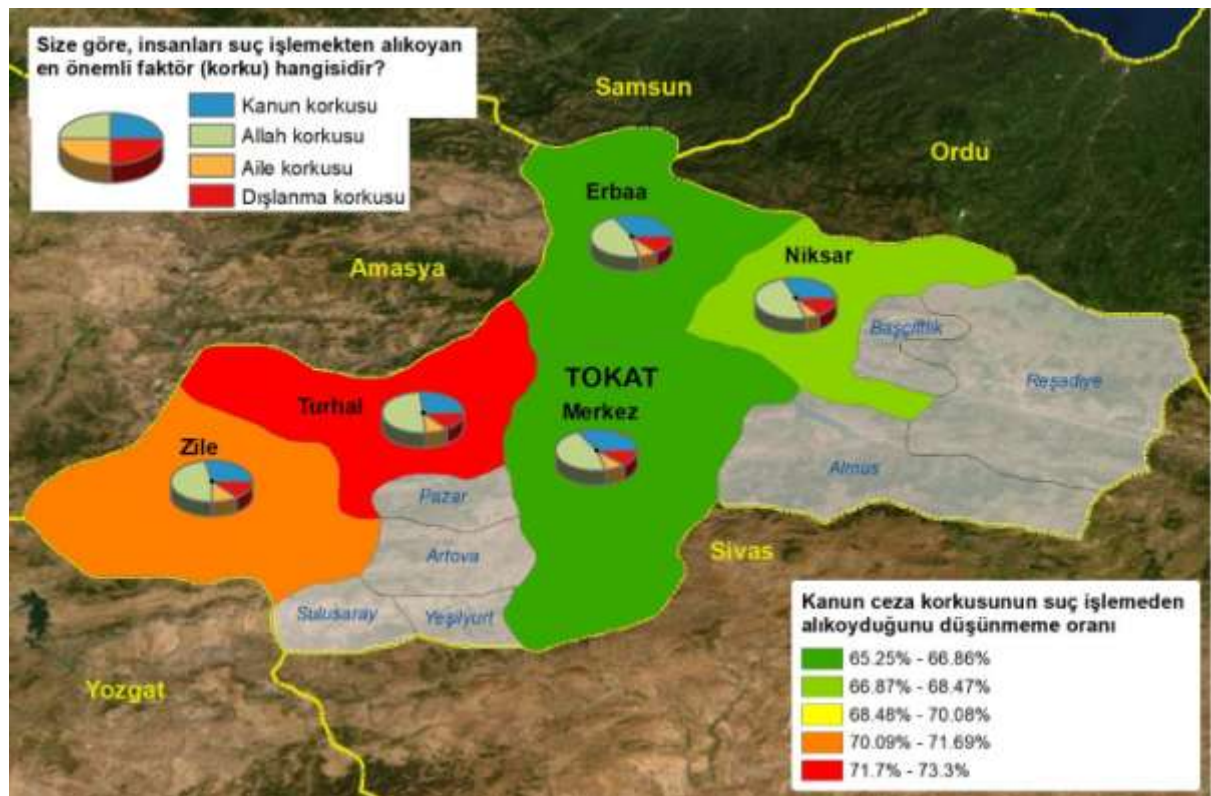
Önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.200,p=0.027). Düzensiz ailelerde (%43.5) önemli bir sıkıntısını arkadaşlarıyla paylaşma oranı düzenli ailelere (%41.2) göre daha yüksektir.

5.4.12 Kanun ceza korkusunun suç işlemeden alıkoyduğunu düşünme

Kanun ceza korkusunun suç işlemeden alıkoyma oranı %32.4'tür.

Kanun ceza korkusunun suç işlemeden alıkoyduğunu belirtme ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=38.311,p=0.000). Kanun ceza korkusunun suç işlemeden alıkoyduğunu düşünmenin en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%34.7) ve Erbaa (%34.6) ilçeleridir.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
İlçe	Erbaa	34.6%	45.1%	8.4%	11.9%	100.0%
	Merkez	34.7%	45.4%	9.5%	10.3%	100.0%
	Niksar	31.9%	48.8%	6.6%	12.6%	100.0%
	Turhal	26.7%	49.9%	11.3%	12.1%	100.0%
	Zile	28.7%	46.1%	13.4%	11.8%	100.0%
Total		32.4%	46.4%	9.8%	11.3%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=10.005,p=0.019). Merkez ilçede (%34.7) çeper ilçelere (%30.7) göre kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranı daha yüksektir.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Merkez-Çeper	Merkez	34.7%	45.4%	9.5%	10.3%	100.0%
	Çeper	30.7%	47.2%	10.1%	12.1%	100.0%
Total		32.4%	46.4%	9.8%	11.3%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=26.55,p=0.000). Kız çocuklarında (%30.9) ile erkek çocuklarına (%34.4) göre kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranları daha düşüktür.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Cinsiyet	K	30.9%	45.4%	11.3%	12.5%	100.0%
	E	34.4%	47.9%	7.7%	9.9%	100.0%
Total		32.4%	46.5%	9.8%	11.4%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=1.875,p=0.599). Tek çocuklar (%34.7) ve çok kardeş olanlar (%32.3) için kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranları yakın değerlere sahiptir.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	34.7%	42.0%	9.7%	13.6%	100.0%
	Çok kardeş	32.3%	46.5%	9.9%	11.3%	100.0%
Total		32.4%	46.4%	9.9%	11.3%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=7.522,p=0.057). Çekirdek ailelerde (%33.1) kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranı geniş ailelere (%30.5) yakın değerlere sahiptir.

	Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
	Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	33.1%	45.9%	9.3%	11.7%	100.0%
Total	32.5%	46.4%	9.8%	11.3%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=2.939,p=0.401). Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme okul değiştirenlerde (%32.6) okul değiştirmeyenlere (%32.3) yakın değerlere sahiptir.

	Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
	Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	32.3%	47.2%	9.6%	10.8%	100.0%
Total	32.5%	46.3%	9.9%	11.3%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.938,p=0.019). Göç eden ailelerde (%33.0) kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme göç etmeyen ailelere (%32.1) yakın olsa da toplumdan dışlanma ile Allah korkusundaki oranlar farkı oluşturmaktadır.

	Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
	Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	32.1%	47.8%	9.6%	10.6%	100.0%
Total	32.4%	46.5%	9.8%	11.4%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=7.200,p=0.066). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%34.2) kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranı kendi evinde oturan ailelere (%31.7) yakın değerlere sahiptir.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	31.7%	47.4%	9.4%	11.5%	100.0%
	Kendi evi değil	34.2%	43.6%	11.2%	11.0%	100.0%
Total		32.3%	46.4%	9.8%	11.4%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.040,p=0.045). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%29.1) kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%32.8) göre daha düşüktür.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	32.8%	46.3%	9.5%	11.4%	100.0%
	Kötü	29.1%	46.7%	13.2%	11.0%	100.0%
Total		32.4%	46.4%	9.9%	11.4%	100.0%

Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=3.893,p=0.273). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%29.3) kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%32.8) yakın değerlere sahiptir.

		Size göre, insanları suç işlemekten alıkoyan en önemli faktör (korku) hangisidir?				Total
		Kanun/Ceza korkusu	Allah korkusu	Aile korkusu	Toplumdan dışlanma korkusu	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	32.8%	46.2%	9.6%	11.4%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	29.3%	47.8%	11.4%	11.5%	100.0%
Total		32.4%	46.4%	9.8%	11.4%	100.0%

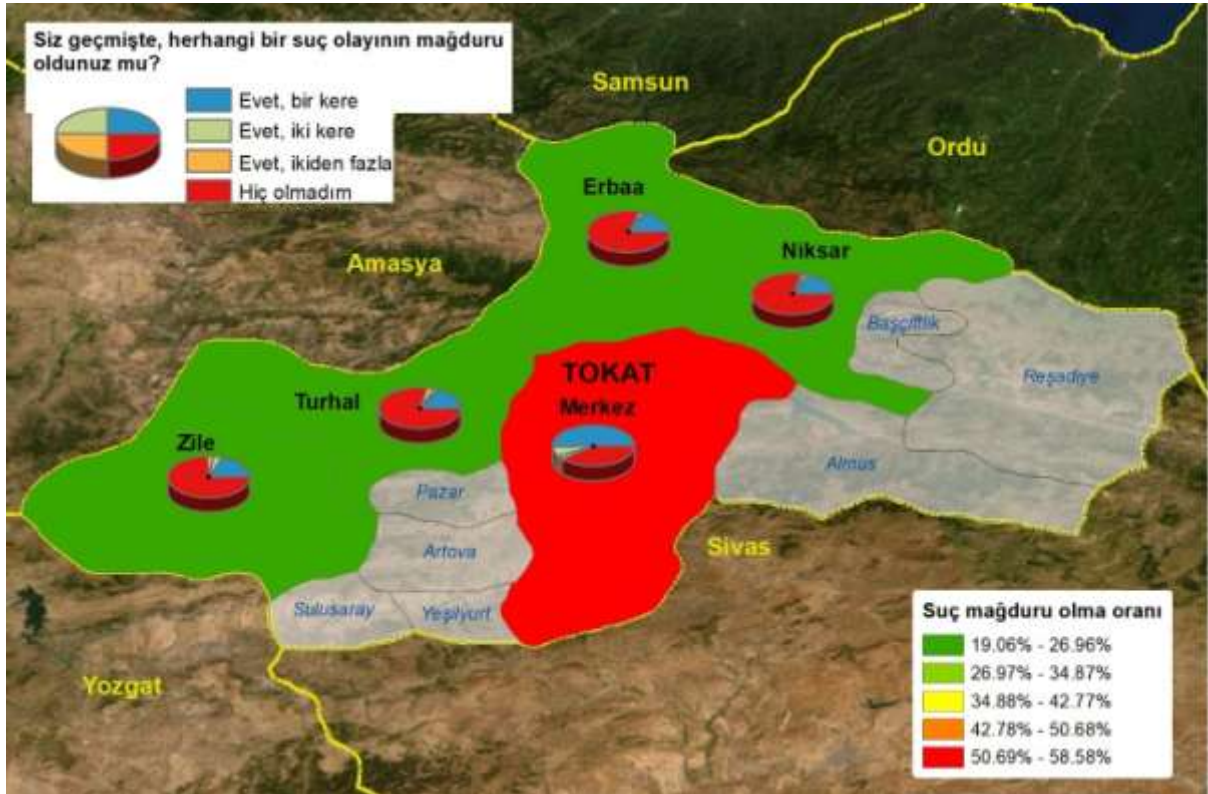
Kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme aile durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.528,p=0.210). Düzensiz ailelerde (%32.3) kanun ceza korkusunun suç işlemekten alıkoyduğunu belirtme oranı düzenli ailelere (%32.6) yakın değerlere sahiptir.

5.4.13 Gencin kendisinin suç mağduru olma durumu

Suç mağduru olanların oranı %37.3'tür.

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=743.197,p=0.000). Suç mağduru olmanın en yüksek olduğu ilçeler Merkez (%58.6) ve Zile (%25.9) ilçeleridir.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
İlçe	Erbaa	15.3%	1.6%	2.1%	80.9%	100.0%
	Merkez	50.3%	5.6%	2.7%	41.4%	100.0%
	Niksar	16.4%	1.9%	2.1%	79.7%	100.0%
	Turhal	15.5%	1.7%	4.2%	78.7%	100.0%
	Zile	17.9%	4.5%	3.4%	74.1%	100.0%
Total		30.7%	3.8%	2.8%	62.7%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmaktadır (Kikare=720.280,p=0.000). Merkez ilçede (%58.6) çeper ilçelere (%21.7) göre ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranı daha yüksektir.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Merkez-Çeper	Merkez	50.3%	5.6%	2.7%	41.4%	100.0%
	Çeper	16.3%	2.5%	2.9%	78.3%	100.0%
Total		30.7%	3.8%	2.8%	62.7%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=120.528,p=0.000). Kız çocuklarında (%30.5) erkek çocuklarına (%44.5) göre ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranı daha düşüktür.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Cinsiyet	K	26.7%	2.3%	1.5%	69.5%	100.0%
	E	34.9%	5.2%	4.3%	55.5%	100.0%
Total		30.2%	3.5%	2.7%	63.6%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=1.487,p=0.685). Tek çocuklar (%35.4) ve çok kardeş olanlar (%37.3) için ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranları yakın değerlere sahiptir.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	28.1%	5.1%	2.2%	64.6%	100.0%
	Çok kardeş	30.8%	3.7%	2.8%	62.7%	100.0%
Total		30.7%	3.8%	2.8%	62.8%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=4.756,p=0.191). Çekirdek ailelerde (%36.6) ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu geniş ailelere (%38.5) yakın değerlere sahiptir.

	Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
	Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan	30.6%	3.6%	2.4%	63.4%	100.0%
yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile	30.7%	4.2%	3.5%	61.5%	100.0%
misiniz? Total	30.6%	3.7%	2.7%	63.0%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=38.831,p=0.000). Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu okul değiştirenlerde (%40.3) okul değiştirmeyenlere (%34.8) göre daha yüksektir.

	Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
	Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Bugüne kadar hiç Okul değiştirmedim okul değiştirdiniz mi?	30.1%	2.9%	1.8%	65.2%	100.0%
Okul değiştirdim	31.2%	4.9%	4.1%	59.7%	100.0%
Total	30.6%	3.8%	2.8%	62.9%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=50.565,p=0.000). Göç eden ailelerde (%42.5) ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu göç etmeyen ailelere (%34.8) göre daha yüksektir.

	Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
	Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Son 15 yılda bir Göç etmedik yerden bir yere göç	29.8%	2.8%	2.2%	65.2%	100.0%
ettiniz mi? Göç ettik	32.6%	6.0%	3.9%	57.5%	100.0%
Total	30.6%	3.8%	2.7%	62.8%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=39.311,p=0.000). Kendi evinde oturmeyan ailelerde (%42.2) ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranı kendi evinde oturan ailelere (%35.4) göre daha yüksektir.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	30.1%	3.0%	2.3%	64.6%	100.0%
	Kendi evi değil	32.0%	6.1%	4.1%	57.8%	100.0%
Total		30.6%	3.8%	2.8%	62.9%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=88.375,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%49.5) ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%35.7) göre oldukça yüksektir.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	30.2%	3.3%	2.2%	64.3%	100.0%
	Kötü	34.1%	7.7%	7.7%	50.5%	100.0%
Total		30.6%	3.8%	2.8%	62.8%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.578,p=0.205). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%38.7) ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%36.9) yakın değerlere sahiptir.

		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	30.6%	3.6%	2.6%	63.1%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	30.2%	4.8%	3.8%	61.3%	100.0%
Total		30.6%	3.7%	2.8%	62.9%	100.0%

Ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=67.547,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%46.8) ailede son 15 yılda suç mağduru birey bulunma durumu oranı düzenli ailelere (%36.3) göre daha yüksektir.

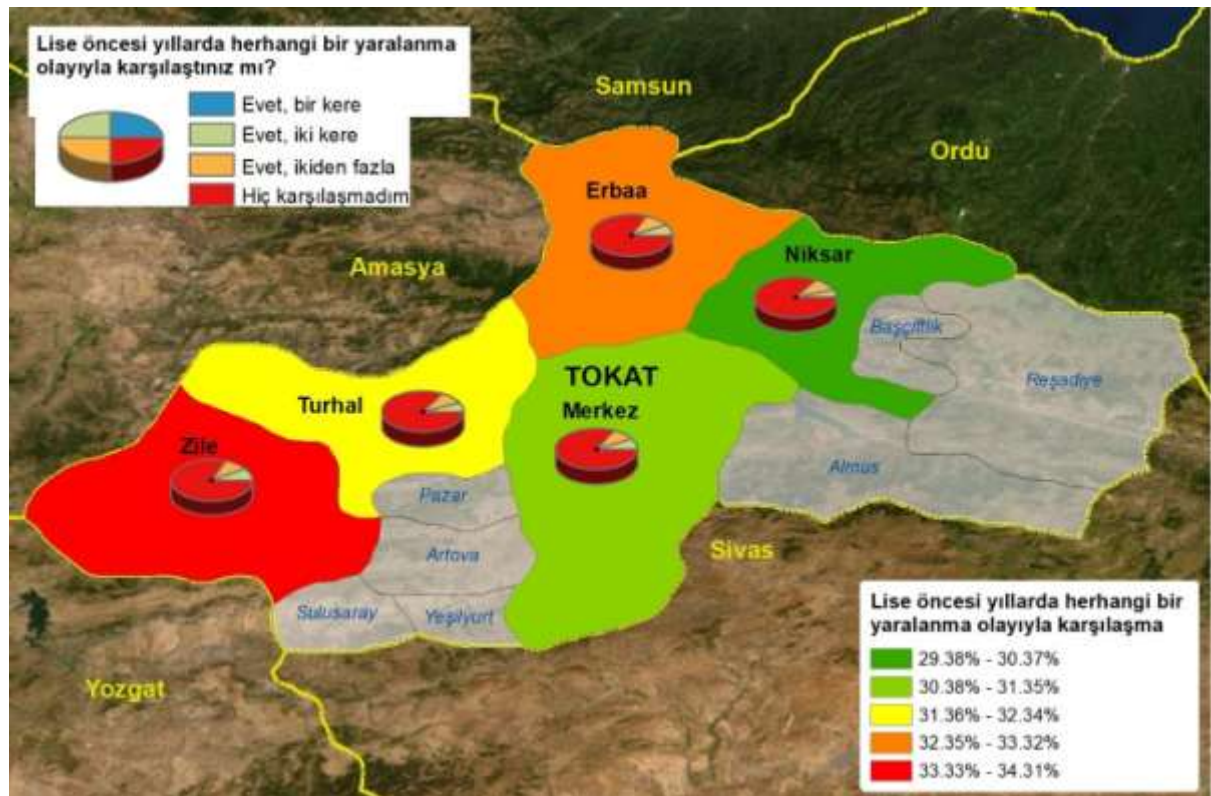
		Siz geçmişte, herhangi bir suç olayının mağduru oldunuz mu?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç olmadım	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	30.7%	3.2%	2.4%	63.7%	100.0%
	Düzensiz aile	31.2%	9.7%	5.9%	53.2%	100.0%
Total		30.7%	3.8%	2.7%	62.8%	100.0%

5.4.14 Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşanların oranı %31.8'dir. Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşanların %24.5'i karşılaştıkları yaralanma olaylarını fazla derecede olarak belirtmiştir.

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=8.620,p=0.735). Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşmanın en yüksek olduğu ilçeler Zile (%34.3) ve Erbaa (%32.6) ilçeleridir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaşmadım	
İlçe	Erbaa	18.9%	5.3%	8.4%	67.4%	100.0%
	Merkez	17.7%	5.1%	7.8%	69.4%	100.0%
	Niksar	17.9%	3.8%	7.7%	70.6%	100.0%
	Turhal	20.3%	4.3%	7.3%	68.1%	100.0%
	Zile	20.6%	6.0%	7.7%	65.7%	100.0%
Total		19.0%	5.0%	7.8%	68.2%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma Merkez ve çeper ilçeler arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=1.522,p=0.677). Merkez ilçe (%30.6) ile çeper ilçelerde (%32.3) lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma oranı yakın değerlere sahiptir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Merkez-Çeper	Merkez	17.7%	5.1%	7.8%	69.4%	100.0%
	Çeper	19.5%	5.0%	7.9%	67.7%	100.0%
Total		19.0%	5.0%	7.8%	68.2%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=68.276,p=0.000). Kız çocuklarında (%27.0) erkek çocuklarına (%38.0) göre lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma oranı daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Cinsiyet	K	17.7%	4.1%	5.2%	73.0%	100.0%
	E	20.8%	6.1%	11.2%	62.0%	100.0%
Total		19.0%	4.9%	7.6%	68.5%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.194,p=0.533). Tek çocuklar (%35.3) ve çok kardeş olanlar (%31.6) için lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma oranları yakın değerlere sahiptir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	20.9%	7.2%	7.2%	64.7%	100.0%
	Çok kardeş	18.9%	4.9%	7.7%	68.4%	100.0%
Total		19.0%	5.0%	7.7%	68.3%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=8.211,p=0.042). Çekirdek ailelerde (%30.5) lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma geniş ailelere (%34.0) göre daha düşüktür.

	Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
	Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Evinizde hala, amca, Çekirdek aile dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş Geniş aile aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	18.9%	4.4%	7.2%	69.5%	100.0%
Total	18.9%	4.8%	7.6%	68.7%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=33.186,p=0.000). Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma okul değiştirenlerde (%35.8) okul değiştirmeyenlere (%28.7) göre daha yüksektir.

	Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
	Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	18.5%	3.7%	6.6%	71.3%	100.0%
Okul değiştirmedim	19.7%	6.7%	9.4%	64.2%	100.0%
Okul değiştirdim	19.0%	5.0%	7.8%	68.3%	100.0%
Total	19.0%	5.0%	7.8%	68.3%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=45.915,p=0.000). Göç eden ailelerde (%38.6) lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma göç etmeyen ailelere (%28.7) göre daha yüksektir.

	Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
	Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	18.1%	4.1%	6.5%	71.3%	100.0%
Göç etmedik	20.8%	7.0%	10.8%	61.4%	100.0%
Göç ettik	18.9%	5.0%	7.8%	68.3%	100.0%
Total	18.9%	5.0%	7.8%	68.3%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=25.375,p=0.000). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%35.3) lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma oranı kendi evinde oturan ailelere (%30.6) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	19.3%	4.3%	7.0%	69.4%	100.0%
	Kendi evi değil	17.6%	7.3%	10.4%	64.7%	100.0%
Total		18.9%	5.1%	7.8%	68.2%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=57.055,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%43.3) lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%30.4) göre oldukça yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	19.0%	4.6%	6.9%	69.6%	100.0%
	Kötü	18.7%	8.7%	15.9%	56.7%	100.0%
Total		19.0%	5.0%	7.8%	68.2%	100.0%

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=11.794,p=0.008). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%37.1) lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%30.8) göre daha yüksektir.

		Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaştınız mı?				Total
		Evet, bir kere	Evet, iki kere	Evet, ikiden fazla	Hiç karşılaştım	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	18.8%	4.8%	7.2%	69.2%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	20.3%	5.7%	11.1%	62.9%	100.0%
Total		19.0%	4.9%	7.7%	68.4%	100.0%

5.4.15 Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulayanların oranı %48.5'dir. Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulayanların %25.0'i uyguladıkları şiddeti fazla derecede olarak belirtmiştir

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=26.369,p=0.000). Kız çocuklarında (%40.9) erkek çocuklarına (%55.7) göre geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı daha düşüktür.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	59.1%	33.1%	7.8%	100.0%
	E	44.3%	39.2%	16.5%	100.0%
Total		51.9%	36.0%	12.1%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=5.097,p=0.078). Tek çocuklarda (%66.7) ve çok kardeş olanlara (%47.8) göre geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı daha yüksektir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	33.3%	41.7%	25.0%	100.0%
	Çok kardeş	52.2%	35.9%	11.9%	100.0%
Total		51.7%	36.0%	12.2%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=1.608,p=0.448). Çekirdek ailelerde (%47.7) geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı geniş ailelere (%49.6) yakın değerlere sahiptir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	52.3%	36.3%	11.3%	100.0%
	Geniş aile	50.4%	35.1%	14.5%	100.0%
Total		51.9%	36.0%	12.1%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=26.308,p=0.000). Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama okul değiştirenlerde (%57.6) okul değiştirmeyenlere (%42.3) göre daha yüksektir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	57.7%	33.5%	8.8%	100.0%
	Okul değiştirdim	42.4%	41.2%	16.5%	100.0%
Total		51.2%	36.8%	12.0%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=19.291,p=0.000). Göç eden ailelerde (%58.4) geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama göç etmeyen ailelere (%43.8) göre daha yüksektir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	56.2%	33.4%	10.4%	100.0%
	Göç ettik	41.6%	42.3%	16.1%	100.0%
Total		51.5%	36.3%	12.2%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=0.156,p=0.925). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%48.4) geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı kendi evinde oturan ailelere (%48.4) yakın değerlere sahiptir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	51.6%	36.1%	12.3%	100.0%
	Kendi evi değil	51.6%	36.9%	11.5%	100.0%
Total		51.6%	36.3%	12.1%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama gelir durumundan etkilenmemektedir (Kikare=2.329,p=0.312). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%54.6) geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%47.7) yakın değerlere sahiptir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	52.3%	35.9%	11.7%	100.0%
	Kötü	45.4%	39.5%	15.1%	100.0%
Total		51.5%	36.4%	12.2%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=1.766,p=0.414). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%54.1) geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%47.6) yakın değerlere sahiptir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	52.4%	35.8%	11.8%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	45.9%	39.6%	14.4%	100.0%
Total		51.7%	36.2%	12.1%	100.0%

Geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=11.548,p=0.003). Düzensiz ailelerde (%65.2) geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı düzenli ailelere (%46.6) göre daha yüksektir.

		Geçmişte siz başkalarına ne sıklıkta şiddet uyguladınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	53.4%	34.8%	11.8%	100.0%
	Düzensiz aile	34.8%	48.9%	16.3%	100.0%
Total		51.6%	36.1%	12.2%	100.0%

5.4.16 İntihar duygusu yaşama

İntihar duygusu yaşayanların oranı %33.9'dur. İntihar duygusu yaşayanların %39.5'i intihar duygusu yaşama sıklıklarını fazla derecede olarak belirtmiştir

İntihar duygusu yaşayanların kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=9.468,p=0.009). Kız çocuklarında (%38.8) erkek çocuklarına (%29.2) göre intihar duygusu yaşayanların oranları daha yüksektir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	61.2%	23.7%	15.0%	100.0%
	E	70.8%	17.2%	12.1%	100.0%
Total		65.9%	20.5%	13.6%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=5.826,p=0.054). Tek çocuklarda (%53.8) ve çok kardeş olanlara (%33.2) göre intihar duygusu yaşayanların oranları daha yüksektir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşsiniz?	Tek çocuk	46.2%	26.9%	26.9%	100.0%
	Çok kardeş	66.8%	20.2%	13.0%	100.0%
Total		66.2%	20.4%	13.4%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=7.477,p=0.024). Çekirdek ailelerde (%32.8) intihar duygusu yaşayanların geniş ailelere (%37.3) göre daha düşüktür.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	67.2%	21.2%	11.6%	100.0%
	Geniş aile	62.7%	18.7%	18.7%	100.0%
Total		66.2%	20.6%	13.3%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=5.336,p=0.069). İntihar duygusu yaşayanların okul değiştirenlerde (%37.0) okul değiştirmeyenlere (%31.6) göre daha yüksektir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	68.4%	20.4%	11.2%	100.0%
	Okul değiştirdim	63.0%	20.9%	16.1%	100.0%
Total		66.0%	20.6%	13.3%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.085,p=0.048). Göç eden ailelerde (%39.2) intihar duygusu yaşayanların göç etmeyen ailelere (%31.6) göre daha yüksektir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	68.4%	19.5%	12.0%	100.0%
	Göç ettik	60.8%	22.6%	16.6%	100.0%
Total		66.0%	20.5%	13.5%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=3.912,p=0.141). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%38.2) intihar duygusu yaşayanların oranı kendi evinde oturan ailelere (%32.4) yakın değere sahiptir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	67.6%	20.1%	12.2%	100.0%
	Kendi evi değil	61.8%	21.8%	16.4%	100.0%
Total		65.9%	20.6%	13.4%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=27.539,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%52.9) intihar duygusu yaşayanların oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%31.4) göre oldukça yüksektir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	68.6%	19.9%	11.6%	100.0%
	Kötü	47.1%	26.1%	26.9%	100.0%
Total		65.9%	20.6%	13.4%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.255,p=0.119). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%33.3) intihar duygusu yaşayanların oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%33.7) yakın değere sahiptir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın -evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	66.3%	21.0%	12.7%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	66.7%	14.8%	18.5%	100.0%
Total		66.4%	20.3%	13.3%	100.0%

İntihar duygusu yaşayanların aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=13.292,p=0.001). Düzensiz ailelerde (%46.7) intihar duygusu yaşayanların oranı düzenli ailelere (%32.7) göre daha yüksektir.

		İntihar duygusunu hangi sıklıkta yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	67.3%	20.5%	12.2%	100.0%
	Düzensiz aile	53.3%	21.1%	25.6%	100.0%
Total		66.0%	20.6%	13.4%	100.0%

5.4.17 Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşama

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranı %74.0'tür. Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların %35.0'i kızgınlık saldırganlık duyguları yaşama sıklıklarını fazla derecede olarak belirtmiştir

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=7.679,p=0.022). Kız çocuklarında (%78.5) erkek çocuklarına (%71.2) göre kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranları daha yüksektir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	21.5%	49.4%	29.2%	100.0%
	E	28.8%	47.6%	23.6%	100.0%
Total		25.0%	48.5%	26.5%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların kardeş sayısından etkilenmemektedir (Kikare=2.394,p=0.302). Tek çocuklar (%87.5) ve çok kardeş olanlar (%73.9) için kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranları yakın değerlere sahiptir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	12.5%	54.2%	33.3%	100.0%
	Çok kardeş	26.1%	48.3%	25.6%	100.0%
Total		25.8%	48.5%	25.8%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=14.058,p=0.001). Çekirdek ailelerde (%77.0) kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların geniş ailelere (%64.7) göre daha yüksektir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	23.0%	50.7%	26.3%	100.0%
	Geniş aile	35.3%	40.2%	24.6%	100.0%
Total		25.9%	48.2%	25.9%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=13.597,p=0.001). Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların okul değiştirenlerde (%79.3) okul değiştirmeyenlere (%70.5) göre daha yüksektir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	29.5%	48.2%	22.3%	100.0%
	Okul değiştirdim	20.7%	48.4%	30.8%	100.0%
Total		25.7%	48.3%	26.0%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=11.087,p=0.004). G eden ailelerde (%77.8) kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların g etmeyen ailelere (%72.6) göre daha yüksektir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere g ettiniz mi?	G etmedik	27.4%	49.7%	22.9%	100.0%
	G ettik	22.2%	45.1%	32.7%	100.0%
Total		25.7%	48.2%	26.1%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.677,p=0.432). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%75.4) kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranı kendi evinde oturan ailelere (%73.7) yakın değere sahiptir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturdunuzun evin statüsü nedir?	Kendi evi	26.3%	48.9%	24.8%	100.0%
	Kendi evi değil	24.6%	46.6%	28.8%	100.0%
Total		25.8%	48.2%	26.0%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların gelir durumundan etkilenmemektedir (Kikare=1.901,p=0.387). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%79.0) kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%73.4) yakın değere sahiptir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir? Total	İyi	26.6%	47.7%	25.7%	100.0%
	Kötü	21.0%	49.6%	29.4%	100.0%
	Total	25.9%	47.9%	26.1%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir (Kikare=5.876,p=0.053). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%72.2) kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%74.2) yakın değere sahiptir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın -evinizin dışında olmak üzere- bir işte çalışma durumu nedir? Total	Anne ve/veya baba çalışıyor	25.8%	49.2%	25.0%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	27.8%	38.0%	34.3%	100.0%
	Total	26.0%	48.0%	26.0%	100.0%

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.318,p=0.016). Düzensiz ailelerde (%80.0) kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranı düzenli ailelere (%73.3) göre daha yüksektir.

		Hangi sıklıkta kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşarsınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir? Total	Düzenli aile	26.7%	48.6%	24.6%	100.0%
	Düzensiz aile	20.0%	41.2%	38.8%	100.0%
	Total	26.2%	48.0%	25.8%	100.0%

5.4.18 Cinsel taciz durumuyla karşılaşma

Cinsel taciz durumuyla karşılaşanların oranı %11.5'tir. Cinsel taciz durumuyla karşılaşanların %22.6'sı maruz kaldıkları cinsel taciz sıklığını fazla derecede olarak belirtmiştir

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=0.287,p=0.866). Kız çocukları (%11.7) ile erkek çocukları (%12.3) arasındaki cinsel taciz durumuyla karşılaşma oranları benzerdir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	88.3%	9.1%	2.5%	100.0%
	E	87.7%	9.2%	3.1%	100.0%
Total		88.0%	9.1%	2.8%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=9.281,p=0.010). Tek çocuklarda (%20.8) ve çok kardeş olanlara (%11.4) göre cinsel taciz durumuyla karşılaşma oranı daha yüksektir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	79.2%	8.3%	12.5%	100.0%
	Çok kardeş	88.6%	9.0%	2.4%	100.0%
Total		88.4%	9.0%	2.6%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=5.732,p=0.057). Çekirdek ailelerde (%10.8) cinsel taciz durumuyla karşılaşma geniş ailelere (%14.5) göre daha düşüktür.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	89.2%	8.8%	2.0%	100.0%
	Geniş aile	85.5%	9.7%	4.8%	100.0%
Total		88.3%	9.0%	2.7%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=4.797,p=0.091). Cinsel taciz durumuyla karşılaşma okul değiştirenlerde (%13.1) okul değiştirmeyenlere (%10.3) yakın değere sahiptir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	89.7%	8.7%	1.6%	100.0%
	Okul değiştirdim	86.9%	9.3%	3.8%	100.0%
Total		88.5%	8.9%	2.6%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=9.237,p=0.010). Göç eden ailelerde (%15.7) cinsel taciz durumuyla karşılaşma göç etmeyen ailelere (%9.6) göre daha yüksektir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedim	90.4%	7.8%	1.8%	100.0%
	Göç ettik	84.3%	11.3%	4.4%	100.0%
Total		88.4%	8.9%	2.6%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma ev sahipliği durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.088,p=0.018). Kendi evinde oturmeyen ailelerde (%15.5) cinsel taciz durumuyla karşılaşma oranı kendi evinde oturan ailelere (%10.1) göre daha yüksektir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	89.9%	7.3%	2.7%	100.0%
	Kendi evi değil	84.5%	13.1%	2.5%	100.0%
Total		88.3%	9.0%	2.7%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=10.401,p=0.006). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%20.0) cinsel taciz durumuyla karşılaşma oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%10.4) göre oldukça yüksektir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	89.6%	7.9%	2.4%	100.0%
	Kötü	80.0%	16.7%	3.3%	100.0%
Total		88.5%	9.0%	2.6%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=8.960,p=0.011). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%19.8) cinsel taciz durumuyla karşılaşma oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%10.3) göre daha yüksektir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın -evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	89.7%	7.9%	2.3%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	80.2%	15.3%	4.5%	100.0%
Total		88.7%	8.8%	2.6%	100.0%

Cinsel taciz durumuyla karşılaşma aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=29.689,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%23.9) cinsel taciz durumuyla karşılaşma oranı düzenli ailelere (%10.2) göre daha yüksektir.

		Siz hangi sıklıkta cinsel taciz durumuyla karşılaştınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	89.8%	8.4%	1.8%	100.0%
	Düzensiz aile	76.1%	13.0%	10.9%	100.0%
Total		88.5%	8.9%	2.6%	100.0%

5.4.19 Kendinden nefret etme duygusu yaşama

Kendinden nefret etme duygusu yaşayanların oranı %48.3'tür. Kendinden nefret etme duygusu yaşayanların %37.5'i bu duyguyu yaşama sıklıklarını fazla derecede olarak belirtmiştir

Kendinden nefret etme duygusu yaşama kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmaktadır (Kikare=17.853,p=0.000). Kız çocuklarında (%55.5) erkek çocuklarına (%41.7) göre kendinden nefret etme duygusu yaşama oranı daha yüksektir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Cinsiyet	K	44.5%	34.2%	21.3%	100.0%
	E	58.3%	27.0%	14.7%	100.0%
Total		51.2%	30.7%	18.1%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=6.530,p=0.038). Tek çocuklarda (%52.0) çok kardeş olanlara (%47.9) göre kendinden nefret etme duygusu yaşama oranı daha yüksektir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	48.0%	16.0%	36.0%	100.0%
	Çok kardeş	52.1%	30.5%	17.4%	100.0%
Total		52.0%	30.2%	17.8%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama aile tipinden etkilenmemektedir (Kikare=3.614,p=0.164). Çekirdek ailelerde (%48.3) kendinden nefret etme duygusu yaşama geniş ailelere (%49.3) yakın değere sahiptir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	51.7%	31.2%	17.1%	100.0%
	Geniş aile	50.7%	27.1%	22.3%	100.0%
Total		51.4%	30.3%	18.3%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama okul değiştirme durumundan etkilenmemektedir (Kikare=3.555,p=0.169). Kendinden nefret etme duygusu yaşama okul değiştirenlerde (%50.1) okul değiştirmeyenlere (%47.1) yakın değere sahiptir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	52.9%	31.0%	16.1%	100.0%
	Okul değiştirdim	49.9%	29.4%	20.8%	100.0%
Total		51.6%	30.3%	18.1%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.068,p=0.048). Göç eden ailelerde (%47.8) kendinden nefret etme duygusu yaşama göç etmeyen ailelere (%48.6) yakın değere sahip olsa da bu duyguyu fazla derecede yaşama göç eden ailelerde yaklaşık %5 daha fazladır.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	51.4%	32.4%	16.3%	100.0%
	Göç ettik	52.2%	26.3%	21.6%	100.0%
Total		51.6%	30.4%	18.0%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=3.854,p=0.146). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%53.4) kendinden nefret etme duygusu yaşama oranı kendi evinde oturan ailelere (%46.7) yakın değere sahiptir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	53.3%	29.6%	17.1%	100.0%
	Kendi evi değil	46.6%	32.5%	20.8%	100.0%
Total		51.4%	30.4%	18.2%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama gelir durumundan etkilenmektedir (Kikare=34.803,p=0.000). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%64.2) kendinden nefret etme duygusu yaşama oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%46.3) göre oldukça yüksektir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	53.7%	30.7%	15.6%	100.0%
	Kötü	35.8%	26.7%	37.5%	100.0%
Total		51.5%	30.2%	18.3%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=0.711,p=0.701). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%48.6) kendinden nefret etme duygusu yaşama oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%48.2) yakın değere sahiptir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Anne/babanızın -evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	51.8%	30.5%	17.7%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	51.4%	27.9%	20.7%	100.0%
Total		51.8%	30.2%	18.0%	100.0%

Kendinden nefret etme duygusu yaşama aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=18.452,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%55.9) kendinden nefret etme duygusu yaşama oranı düzenli ailelere (%47.4) göre daha yüksektir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	52.6%	30.9%	16.5%	100.0%
	Düzensiz aile	44.1%	21.5%	34.4%	100.0%
Total		51.8%	30.0%	18.2%	100.0%

5.4.20 Psikolojik sorunlardan ötürü tedavi görme

Psikolojik sorunlardan ötürü tedavi görenlerin oranı %20.9'dur. Psikolojik sorunlardan ötürü tedavi görenlerin %24.9'u psikolojik tedavi görme sıklıklarını fazla derecede olarak belirtmiştir

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme kız çocukları ve erkek çocukları arasında farklılaşmamaktadır (Kikare=3.092,p=0.378). Kız çocukları (%18.6) ile erkek çocukları (%21.5) arasındaki psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme oranları benzerdir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Cinsiyet	K	9.3%	3.6%	5.7%	81.4%	100.0%
	E	12.3%	4.5%	4.7%	78.5%	100.0%
Total		10.8%	4.0%	5.2%	80.0%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme kardeş sayısından etkilenmektedir (Kikare=11.722,p=0.008). Tek çocuklarda (%41.7) çok kardeş olanlara (%20.5) göre psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme oranı daha yüksektir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Siz dahil, kaç kardeşiniz?	Tek çocuk	12.5%	12.5%	16.7%	58.3%	100.0%
	Çok kardeş	11.7%	3.9%	4.9%	79.5%	100.0%
Total		11.7%	4.1%	5.2%	79.0%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme aile tipinden etkilenmektedir (Kikare=10.682,p=0.014). Çekirdek ailelerde (%18.7) psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme geniş ailelere (%28.8) göre daha düşüktür.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Evinizde hala, amca, dayı, teyze, nine, dede gibi sizinle yaşayan yakınlarınızla geniş aile mi, yoksa çekirdek aile misiniz?	Çekirdek aile	10.3%	3.6%	4.7%	81.3%	100.0%
	Geniş aile	15.9%	5.8%	7.1%	71.2%	100.0%
	Total	11.6%	4.1%	5.3%	79.0%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme okul değiştirme durumundan etkilenmektedir (Kikare=14.037,p=0.003). Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme okul değiştirenlerde (%26.1) okul değiştirmeyenlere (%16.9) göre daha yüksektir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Bugüne kadar hiç okul değiştirdiniz mi?	Okul değiştirmedim	10.3%	2.7%	4.0%	83.1%	100.0%
	Okul değiştirdi	13.4%	5.9%	6.8%	73.9%	100.0%
Total		11.6%	4.0%	5.2%	79.2%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme göç etme durumundan etkilenmektedir (Kikare=6.685,p=0.083). Göç eden ailelerde (%22.7) psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme göç etmeyen ailelere (%20.3) yakın değere sahiptir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Son 15 yılda bir yerden bir yere göç ettiniz mi?	Göç etmedik	12.5%	3.2%	4.7%	79.7%	100.0%
	Göç ettik	10.2%	6.1%	6.4%	77.3%	100.0%
Total		11.8%	4.1%	5.2%	78.9%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme ev sahipliği durumundan etkilenmemektedir (Kikare=6.589,p=0.086). Kendi evinde oturmayan ailelerde (%23.2) psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme oranı kendi evinde oturan ailelere (%19.9) yakın değere sahiptir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Oturduğunuz evin statüsü nedir?	Kendi evi	12.0%	3.8%	4.2%	80.1%	100.0%
	Kendi evi değil	10.4%	5.0%	7.9%	76.8%	100.0%
Total		11.5%	4.1%	5.2%	79.1%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme gelir durumundan etkilenmemektedir (Kikare=4.820,p=0.185). Gelir durumu kötü olan ailelerde (%24.6) psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%20.2) yakın değere sahiptir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Ailenizin gelir durumu size göre hangi düzeydedir?	İyi	11.6%	3.5%	5.1%	79.8%	100.0%
	Kötü	11.0%	7.6%	5.9%	75.4%	100.0%
Total		11.5%	4.0%	5.2%	79.3%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme anne babanın çalışma durumundan etkilenmektedir (Kikare=3.228,p=0.358). Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%22.9) psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%20.5) yakın değere sahiptir.

		Siz psikolojik sorunlarınızdan ötürü tedavi gördünüz mü?				Total
		Evet 1 kez	Evet 2 kez	Evet daha çok	Hiç görmedim	
Anne/babanızın - evinizin dışında olmak üzere- gelir getiren bir işte çalışma durumu nedir?	Anne ve/veya baba çalışıyor	11.1%	4.3%	5.1%	79.5%	100.0%
	Anne ve baba çalışmıyor	15.6%	1.8%	5.5%	77.1%	100.0%
Total		11.6%	4.0%	5.1%	79.2%	100.0%

Psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme aile durumundan etkilenmektedir (Kikare=34.976,p=0.000). Düzensiz ailelerde (%40.4) psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görme oranı düzenli ailelere (%18.8) göre daha yüksektir.

		Kendinizden nefret etme duygusu yaşar mısınız?			Total
		Hiç	Az	Fazla	
Genel olarak aile durumunuz nedir?	Düzenli aile	52.6%	30.9%	16.5%	100.0%
	Düzensiz aile	44.1%	21.5%	34.4%	100.0%
Total		51.8%	30.0%	18.2%	100.0%

5.5 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ : KİŞİSEL ÖZELLİKLER

Evde öfkeli davranışlar sergilediğini beyan eden lise öğrencilerinin oranı %77'dir. Bu oran kızlarda %84 ve erkeklerde %68'dir. Bu sonuç şaşırtıcıdır çünkü literatürde yer alan önceki araştırmalar genelde erkeklerin kızlardan daha fazla öfke gösterdiklerini bulmuştur (meta analiz için Card, Stucky, Sawalani ve Little, 2008).

Evde öfkeli davranışlar sergileme kardeş sayısından etkilenmektedir. Tek çocukların (%68.8) ve çok kardeş olanlardan (%77.4) evde öfkeli davranışlar sergileme oranları daha yüksektir. Literatürde yer alan çalışmalarda, diğer araştırmacılar özellikle ağabeye sahip olmanın veya aşırı agresif bir (kız ya da erkek) kardeşe sahip olmanın öfkeyi arttırdığını bulmuşlardır (Williams, Conger ve Blozis, 2007)

Evde öfkeli davranışlar sergileme gelir durumundan etkilenmektedir. Gelir durumu kötü olan ailelerde (%80.8) evde öfkeli davranışlar sergileme oranı gelir durumu iyi olan ailelere (%76.7) göre oldukça yüksektir. Gelir düzeyi dikkate alınması gereken bir faktördür. Fakirlik ve düşük sosyoekonomik düzeyin düşük IQ seviyesi, eğitime katılımda azlık ve daha fazla sosyal-duygusal sorunlar yaşamakla ilişkili olduğu literatürce bilinmektedir (McLoyd, 1998).

Evde öfkeli davranışlar sergileme anne babanın çalışma durumundan etkilenmemektedir. Anne ve babanın çalışmadığı ailelerde (%77.3) evde öfkeli davranışlar sergileme oranı anne ve/veya babanın çalıştığı ailelere (%76.9) yakın değerlere sahiptir. Önceki çalışmalar işsizliğin, ekonomik sıkıntıların evliliği olumsuz etkilediği. Olumsuz evliliğin de asabi ebeveynliği ve bunun bir sonucu olarak da gençlerin öfkeli davranışını arttırdığı görülmüştür (Skinner, Elder ve Conger, 1990). Ayrıca, boylamsal bir çalışmada, çocukluktaki öfkenin çok olmasının, okulda uyumsuzluklara sebep olması ve yetişkinlikte de uzun süreli işsizlikle ilişkili olduğu bulunmuştur (Kokkove Pulkkinen, 2000). Böylelikle düşük ekonomik düzey, işsizlik ve çocukluktaki öfke, yetişkinliği de olumsuz yönde etkileyip, bir uyumsuzluk döngüsü oluşturabilmektedir.

Geçmişte kasıtlı olarak kendine zarar verme oranı kızlarda %33 ve erkelerde %35'tir. Aynı zamanda geçmişte kendine zarar verme okul değiştiren, göç eden, kendi evinde kalmayan, geniş ailelerde, gelir durumunun kotu olduğu ve anne ve babanın çalışmadığı ailelerde daha yüksek yüzdede bulunmuştur. Kendine zarar vermek daha çok 15 ile 35 yaşları arasındaki kişilerde görülmektedir ve intihar düşünceleriyle de yakından ilişkili olduğundan dünya çapında büyüyen bir sorundur (Hawton ve ark, 2016).

Anlamsızlık-karamsarlık duyguları yaşama oranı kızlarda %88 ve erkeklerde %72'dir. Bu oranlar, kızların erkeklere göre %16 oranında daha fazla düzeyde anlamsızlık/karamsarlık duyguları yaşadığını göstermektedir. Genel anlamda gençlerdeki bu yüksek düzeydeki anlamsızlık ve karamsarlık duyguları endişe vericidir; çünkü bu duyguların daha olumsuz sonuçları arttırma riski vardır. Örneğin, lise öğrencileriyle yapılan çalışmalarda kontrol edilemeyen olumsuz yaşam olaylarının yarattığı stresin yaşam anlamsızlığını arttırdığı ve bunun da uyuşturucu kullanımını arttırdığı görülmüştür (Newcomb ve Harlow, 1986).

Yasamda anlam üzerine farklı tanımlar olsada, herkesin üzerinde anlaşıldığı nokta anlam vermenin sosyal yaşamın merkezinde yer aldığıdır ve insan yaşamı çeşitli anlamlandırmalar ile doyuma ulaşabilir (Baumeister, 1991). Anlam Muhafaza Etme Modeline göre (The Meaning Maintenance Model) insanların anlamlılık algısı dört öğeden oluşur; bireysel özgüven, belirlilik, bağlılık ve sembolik sonsuzluk (Heine ve ark 2006). Yani, kişi pozitif bir benlik algısına sahip olarak, yaşamındaki bireysel ve çevresel belirsizlikleri gidererek, diğerleriyle yakın ilişkiler kurarak, kendilerinden daha uzun süre dayanan varlıklara bağlanarak (örneğin bir millete ya da dine), veya öldükten sonra da yaşayabilecekleri bir eser bırakarak yaşamda anlam bulabilirler. Anlamsızlık-karamsarlık yaşayan gençler bu stratejilerden biri veya birkaçıyla bu olumsuz düşüncelerinin üstünden gelebilir.

Liseye devam eden öğrencilerin %37'si, geçmişte eşyalara bilerek zarar verdiğini ifade etmiştir. Bu oran kızlarda %31.4 ve erkeklerde %44.4'tür.

Ev ortamında kendini gergin/mutsuz hissedenden kızların oranı %54, erkeklerin oranı %45'tir.

Liseye devam eden öğrencilerde suçluluk duyguları yaşama oranı %65'tir. Öğrencilerin ifadelerine göre, suçluluk duygusu yaşayanların %27.7'si suçluluk duygusunu fazla derecede yaşamaktadır. Suçluluk ve pişmanlık gibi duygular hayatımızın merkezi kaçınılmaz birer parçasıdır. Freud (1930/2002) suçluluğun çocuklukta aile sevgisini kaybetme korkusundan oluştuğunu ve bunun bireylerin ve topluluklarının temel bir taşı olduğunu söylemiştir. Suçluluk yanlış bir hareket üzerine duyulan acı bir pişmanlık duygusu olarak tanımlanabilir (Maltive Latzko, 2012). Bu duygu doğru yönlendirildiğinde toplumu pozitif sonuçlar doğurabilir. Örneğin, başka birine zarar verdiğimizde bunun yanlış olduğunu düşünüp, kotu hissederiz. Bu yüzden suçluluk ve empati duygusu bir birbiriyle yakinen ilişkili olduğunu düşünen araştırmacılar vardır (Hoffman, 2000). Bu empati temelli suçluluk duyguları kişinin anti-sosyal davranışlardan uzaklaşmasını sağlayabilmektedir (Olthof, 2012). Fakat, yapılan boylamsal bir çalışmada çocuklukta maruz kalınan sert ebeveynlik stillerinin (eleştiren ve reddeden), ergenlikte aileden reddedilme duygularına ve bunun da ilerleyen dönemlerde daha

fazla utanç ve suçluluk hissetmeye yol açtığı bulunmuştur. Araştırma sonucuna göre, utanç duyma suç teşkil eden davranışlara katılma ile ilişkili değilken, depresyona riski ile ise yakından ilişkili bulunmuştur. Suçluluk duygusu ise depresyona yakalanma ile düşük derecede ilişkiliyken, suç teşkil eden davranışlara karışmayı ketlediği görülmüştür (Stuewig ve McCloskey, 2005).

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşayanların oranı %84.2'dir. Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları yaşayanların %47.7'si yaşadıkları kızgınlık/öfke duygularını fazla derecede olarak belirtmiştir. Diğer insanlara karşı kızgınlık ve öfke duyguları yaşama oranı kızlarda %89 ve erkeklerde %79'dur. Öfke sergileme ve öfkeyi içe yöneltmenin de kişiler üzerine olumsuz etkileri olabilmektedir. Literatürde farklı görüşler olsa da boylamsal çalışmalar öfke karakteristiğinin erkekler gençlerde intihara teşebbüs etme riskini arttırdığı bulunmuştur. Kadın gençlerde ise depresyon ve intihar ilişkisini öfkenin dışa ve içe vurumu etkilemektedir (Daniel ve ark, 2009)

Önemli bir sıkıntısını paylaşma durumu;

%47 ANNE,

%41.4 ARKADAŞ,

%9.5 BABA ve

%2 REHBER ÖĞRETMEN

Aile ile çocuğun iyi ilişkisinin olması çocuğun gelişimi için en temel faktörlerden biridir. Pek çok araştırma bu pozitif ilişkinin olumlu sonuçlarından bahseder. Örneğin, ailesi ile iyi ilişkileri olan çocukların daha iyi uyum sağladıkları ve daha yüksek özgüvenleri olduğu bilinmektedir (Demo ve ark, 1987; Cheungve Lau, 1985)

Geçmişte en az bir kere suç mağduru olma durumu;

Kızlarda %30.5 ve Erkeklerde %44.5'tir. Suç mağduru olmanın kişilerin hayatlarına yönelik olası etkileri üzerine farklı görüşler vardır. Birçok araştırma suç mağduru olmanın gelecekteki sosyoekonomik duruma, eğitim ve iş yaşamı üzerindeki başarısızlıklara doğrudan ya da dolaylı etkileri olduğunu söylemektedir (Caspi, Bem, & Elder, 1989; Rutter, 1989). Özellikle şiddet mağduru olmak olumsuz ruhsal sonuçlara ve süregelen korkuya etkili olabilmektedir (Kendall-Tackett, Williams, & Finkelhor, 1993; Box, Hale, & Andrews, 1989). Diğer çalışmalar ise işlenen pek çok suçun küçük suçlar olduğunu ve uzun soluklu etkilerinin çok güçlü olmadığını göstermektedir (Block&Block, 1984).

Lise öncesi yıllarda herhangi bir yaralanma olayıyla karşılaşanların oranı %31.8'dir. bu oran kızlarda %27 ve erkeklerde %38'dir. Silah (tapanca, bıçak gibi) taşıma ve yaralama ABD'de gençlerde diğer yaş gruplarına göre daha yaygın olarak bulunmuştur (Henrich, Brookmeyer ve Sharar, 2005). Araştırmacılar silahla yaralamanın en önemli belirleyicilerinden birinin şiddete maruz kalma olduğunu bulmuşlardır. Şiddete maruz kalma, şiddetin yaşanılan çevrede etkili bir problem çözme yöntemi olduğu algısını yarattığından gelecekte şiddetin yaşanmasını pekiştirmektedir (Margonis ve Gordis, 2000).

Lise öğrencilerinin geçmişte başkalarına fiziksel şiddet uygulama oranı %48.5'dir. bu oran kızlarda %41 ve erkeklerde %56'dır.

İntihar duygusu yaşadığını beyan eden öğrenci oranı %34'tür. Bu oran kızlarda %39 ve erkeklerde %29'dur.

Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların oranı %74.0'tür. Kızgınlık saldırganlık duyguları yaşayanların %35.0'i kızgınlık saldırganlık duyguları yaşama sıklıklarını fazla derecede olarak belirtmiştir. Kız öğrencilerin %79'u ve erkek öğrencilerin %71'i kızgınlık ve saldırganlık duyguları yaşadıklarını beyan etmişlerdir.

Cinsel taciz durumuyla karşılaşanların oranı %11.5'tir. Cinsel taciz durumuyla karşılaşanların %22.6'sı maruz kaldıkları cinsel taciz sıklığını fazla derecede olarak belirtmiştir. Cinsel taciz durumuyla karşılaşma kızlarda ve erkeklerde farklılaşmamaktadır.

Cinsellik alanında ve aile içinde yaşanan travmatik deneyimlerin araştırılması, ancak kadınların ve çocukların küçük görülmesini sorgulayan bir çerçevede gerçekleşirse meşrudur." Bir başka deyişle; eğer kadınları ve çocukları kurban haline getiren kapsayıcı koşulların yapısı algılanamıyorsa, onların travmatik deneyimleri de algılanamaz. Herman, güçlü bir insan hakları hareketinin gerekli olduğu görüşünde. Bu olmadığı sürece, yaşananlarla etkin bir hesaplaşmanın, işleyen bastırma mekanizması karşısında kaçınılmaz olarak güçsüz kalacağı, bunun sonucunda ise inkar, bastırma ve çözülme olacağı kanısında. Ancak, insan hakları hareketinin etkili olabilmesi için, önce kendi kurban oluş durumumuz karşısında bizde bir bilinç gelişmeli, sonra da bunu toplumsal bütünlük içinde değerlendirmeliyiz. Bu bilinç gelişmeden, kendimizi eski otoriter yapılardan kurtarmanın ne kadar gerekli olduğunu göremeyiz ve kendimizi tekrar sadece adı değişmiş başka otoriteye tabi kılarız(Gruen, 2008: 20).

Kendinden nefret etme duygusu yaşayan lise öğrencilerinin oranı %48.3'tür. Kendinden nefret etme duygusu yaşayan öğrencilerden %37.5'i bu duyguyu yaşama sıklıklarını "fazla derecede" olarak belirtmiştir.

Bireylerde kendinde nefret etme duygusu ciddi bir risk faktörüdür ve bunun gelişmesi, daha çok geçmişte yaşanan travmatik olayların yarattığı içsel çatışmaların ve özgüven zedelenmelerinin bir sonucudur. Bütün dünyada çocukların ihmal ve istismarı üzerine etkin araştırmaların ve geliştirilen sosyal hizmetlerin tarihi yenidir. Özellikle aile içi ve çevresinde olup bitenlerin bilinmesi, anlaşılması ve somut olarak ortaya konmasından doğan zorluklar vardır. Bu yöndeki suçların yapılan bilimsel araştırmalara göre en iyi ihtimalle ancak onda biri adalete yansımaktadır. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, Tokat Analizi, 2015 raporunda, "Özellikle cinsel istismar ve ensest konusunun açığa çıkmasının zor olması nedeniyle sorunun büyüklüğüne ilişkin net veriler elde etmek mümkün olmamaktadır. Ancak çocuklara yönelik istismar kapsamında açılan dava sayılarına bakıldığında Tokat ilinde bu sayının yüksek olduğu görülmektedir." ifadesine yer verilmiş ve konu ile ilgili belirtilen sorunlar şu şekilde sıralanmıştır:

- Çocuk ihmal ve istismarının ifade edilmesinin, ortaya çıkartılmasının zor olması,
- Tokat'ta "Çocuk İzlem Merkezi" bulunmaması,
- Koruma altındaki çocuklarla ilgili de ihmal ve istismar vakalarının yaşanıyor olması,
- İstismarın tespiti kadar takibini yapılmasının da zorluklar içermesi,
- İstismar mağdurlarının çoğunlukla ergenlik dönemindeki kız çocukları olması,
- Çocuk istismarına ilişkin olayların aileler veya fark eden kurum/okul çalışanları tarafından gizlenebilmesi,
- Ailelerin ihmal ve istismar ile ilgili farkındalıklarının düşük olması,
- Çocuk Koruma Kanunu'nun bilinmemesi,
- Görmezden gelme, tin tutma, etiket takma (damgalama) gibi pasif /psikolojik ihmallerin sıklıkla görülmesi,
- Ailelerin çocuklarına yeterince zaman ayırmaması.

Raporun ayrıca "Kadınlara Yönelik Hizmetler" başlığı altında şu sorunlar belirlenmiştir:

- Kadına yönelik koruma kararlarının etkin olmaması,
- Kadına karşı şiddetin yaygın bir şekilde devam etmesi,
- Şiddetin önlenmesi için yasaların etkin uygulanmalarına ihtiyaç olması,
- Şiddete uğrayan kadınlara verilen hizmetlerin artırılması.

Dezavantajlı çocuklar ve gençler için;

- Rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin etkinleştirilmesi,
- Sivil toplum ve kamu işbirliğinin geliştirilmesi,
- Gençlerin madde kullanımına neden yöneldiğine ilişkin araştırmalar yapılması,
- Rehabilitasyon hizmetlerinin geliştirilmesi,
- İhmal ve istismara karşı çocuk ve gençlerin eğitimle bilinçlendirilmesi,
- Çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili aile, öğretmen ve din görevlilerinin farkındalıklarının artırılması,
- İlgili uzman sayılarının artırılması ve eğitimlerin küçük gruplara yönelik planlanması,
- Aile eğitimlerinin ilgili kurumlar işbirliği ile düzenli bir şekilde yapılması.

Psikolojik sorunlardan ötürü tedavi gördüğünü beyan eden lise öğrencilerinin oranı %21'dir. Bu oran kız öğrencilerde %19 ve erkek öğrencilerde %22'dir. Ailesinin gelir durumuna göre bu oranlar şöyledir; gelir durumunun iyi olduğunu belirten öğrencilerin %20'si, gelir durumu kötü olduğunu belirten öğrencilerin %25'i psikolojik sorunlarından ötürü tedavi görmüştür.

Tüm istatistiklere bakıldığında, bu çalışmaya bize gösteriyor ki gençlerde şiddete maruz kalma sıklıkları azımsanamayacak düzeydedir. Bu rakamları ciddiye almak durumundayız; çünkü araştırmalar göstermektedir ki, şiddet şiddeti doğurmaktadır. Daha önce yapılan bilimsel çalışmalar da bulgularımızı doğrular niteliktedir. Gençlerde şiddete maruz kalmanın şiddetin en önemli belirleyicilerinden bir olduğu pek çok çalışmada vurgulanmıştır (Margonis ve Gordis, 2000; Gorman-Smith ve Tolan, 1998; Philipps, Erkanli, Keeler, Costello ve Angold, 2006). Araştırmacılar gençleri bu hiç bitmeyen şiddet döngüsünden kurtarmanın yolu olarak önerdikleri çeşitli faktörlerden iki tanesi özellikle ilgi çekmektedir. Bunlar aileye bağlılık ve okula bağlılıktır. Destekleyici anne baba ilişkileri ve okula duyulan bağlılık şiddet gibi olumsuz duyguları azaltıcı etki bırakmaktadır (Haynes ve Corner, 1996; Christopher, Henrich, Kathryn, Brookmeyer ve Shakar, 2005; Resnick, Ireland ve Borowsky, 2004).

Şiddetin okullardaki en yaygın şekillerden biri olan arkan zorbalığı pek çok olumsuz sonuca sebep olmaktadır. Örneğin ABD Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsan Gelişim Enstitüsü (1988) arkan zorbalığına maruz kalan öğrencilerin arkadaş edinmekte zorluk yaşadıklarını, sınıf arkadaşlarıyla daha uyumsuz ilişkiler yaşadıklarını ve daha yalnız olduklarını tespit etmiştir. Diğer pek çok araştırma da zorbalığa maruz kalmanın daha fazla güvensizlik duyduklarını, anksiyete yaşadıklarını, depresyona yatkınlıkları olduğunu ve daha düşük özgüvenleri olduğunu bulmuştur (Nansel ve ark, 2001; Hazler, Hoover ve Oliver, 1992; Boulton ve Hawker, 2000).

Cinsel tacize uğramanın pek çok olumsuz sonuç ile ilişkisi vardır. Araştırmalar cinsel tacize uğrayan çocukların daha fazla depresyon, iştah kaybı, kötü rüya görme veya uyku bozuklukları, düşük özgüven, uzun süreli korkma ve utanma gibi psikososyal etkiler yaşadıkları gösterilmiştir (Hand&Sanchez, 2000; Lee, Cronnger, Linn, &Chen, 1996). Ayrıca cinsel tacize uğrayan çocuklarda ders notlarında ve derse katılım da düşüklük, devamsızlık, tepkisizlik gibi okulda gözlemlenebilen olumsuz sonuçlarda görülmüştür (Corbett, Gentry, &Pearson, 1993; Lee et al., 1996).

Çocuklar yetişkinlerin tacizini anlayamadığı ve saldırganına karşı çaresiz kaldığı için kendini sorgulamaya, kendinde kusur aramaya başlar. Bu eğilim giderek sorumlusu olmadığı suçu üstlenmeye, vicdan azabı çekmeye götürür. Saldırganın itiraf etmediği suçu kendi suçu haline getirmek, özellikle ensest kurbanlarında yaşanır. Böyle bir suçu üstleniş, bu suçun, ahlaki tutumu tanımlama anlamında kullandığımız "suç" ile bir ilişkisi olmasa da, bilinçsiz bir kendini suçlu hissetme eğilimine yol açmaktadır. "Suç" sözcüğünün bilgiye dayalı kullanımıyla içkin açıları arasındaki uçurum, gerçek geri planları görmediğimiz için bizi suçluluk duygusunun daha da derinlerine çeker. Kendini suçlu hissetme eğilimi, suçluluk duygularına katlanma yetisiyle telafi edilemediği için öfke, saldırganlık ve şiddet ortaya çıkar. Suç bizim kendilik değerimizi düşürür, bir boyun eğdirme aracı olarak kullanılır. Ve kendi suçumuz bile olmayan bir suç yüzünden itaati kabulleniriz. Çok erken yaşlarda maruz kaldıkları travmatik çaresizlik, çocukları saldırganların gerçek suçlarını üstlenmeye hazır hale getirir(Gruen, 2008: 139, 140).

5.6 AİLEDE SUÇ MAĞDURU BULUNMASINA GÖRE EĞİLİM ANALİZİ

HEGEM Vakfı Şiddet Raporu (2018) çocuklarla, gençlerle ilgili en önemli risklerden birisinin de "evlerinde suç mağduru birey bulunması" olduğunu ortaya koymuştur. Ülke düzeyinde 27 ilde 120 bin lise öğrencisi ve 12 bin hükümlü gence Vakıf uzmanlarınca uygulanan "GENÇLİK VE ŞİDDET" anketinde bu faktörle ilgili veriler aşağıdaki tabloda paylaşılmıştır.

Ailenizde, son 15 yıl içinde SUÇ MAĞDURU OLAN birey var mı?						
SEÇENEKLER	LİSE			CİK		
	Erkek	Kız	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
HAYIR	75	83	79	20	12	16
EVET	25	17	21	80	88	84
MAĞDUR OLAN YAKIN	%	%	%	%	%	%
Evet; babam	32	34	33	25	12	18,5
Evet; annem	22	20	21	13	16	14,5
Evet; kardeşim	46	46	46	62	72	67

(CİK: Ceza İnfaz Kurumları)

Tablo incelendiğinde ankete katılan 120 bin lise öğrencisinin beyanına göre ;
Evinde suç mağduru birey bulunduğunu beyan edenlerin oranı %21 ve
Anket uygulamasına katılan 12 bin hükümlü gencin beyanına göre ;
Evinde suç mağduru birey bulunduğunu beyan edenlerin oranı %84'tür.

Bireylerin suça karışması ile, çocukluklarında incinmişlikleri, adalet duygularının rencide edilmiş olması ve yaşadıkları travmalar etkili olmaktadır. Bir çocuğun, annesinin, ablasının, ağabeyinin ya da babasının haksızlığa uğraması, bir suçun kurbanı olması onda olumsuz duygu ve düşüncelerin doğmasına/yerleşmesine sebep olur.

Elbette suçlular da aynı zamanda kurbanlardır. Ancak onların gerçek kurban durumunda olanlardan farkı, kendi kurban durumunda oluşlarından en fazla nefret edenlerin, bunu en şiddetli inkar edenlerin yine s kendileri olmaları ve kendi varoluşlarını ayakta tutabilmek için başkalarını kurban duruluna sokma zorunluluğu duymalarıdır. Suçluları, suçlu olarak görmeyi başarısak onlara acımayız. O zaman bizim gösterdiğimiz acımanın sadece onların, suçlarını haklı çıkartmak için öne sürdükleri kendi kendilerine acımalarını güçlendirdiğini de anlarız. Gerçek empati suçlunun kendi kendini haklı çıkarmasını desteklemek değildir; gerçek empati daha çok, gerçek anlamda insan oluşun yolunun, insanın kendi geçmiş acısıyla yüzleşmesinden geçtiğini kavramasıdır(Gruen, 2010: 19).

Bu projede de uygulanan model anketin "son 15 yılda ailenizde suç mağduru olan birey var mı?" sorusuna "evet" cevabı veren katılımcıların eğilim analizinin ayrıca yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Evinde suç mağduru bulunduğunu beyan eden öğrencilerin anketleri diğer sorular bağlamında, yaşadıkları çevre, okudukları okullar, şiddetle ilgili algı ve düşünceleri, kendi şiddet davranışları, yaşam tarzları ve alışkanlıkları, karşılaştıkları sorunlar ve diğer insanlarla yaşadıkları anlaşmazlıklar karşısındaki tutumları bağlamında yeniden analiz edilmiştir. Ailesinde suç mağduru birey bulunması ile, çocukların suça sürüklenmesi ya da okulunu tamamen terk etmesi faktörleri arasındaki bağlantı önemli bir risk faktörüdür.

Travmatik olaylar temel insan ilişkilerinde sorun yaratır. Aile, arkadaşlık, sevgi ve toplum bağlarını kırar. Başkalarıyla ilişkileri biçimlendiren ve destekleyen kendilik yapısını paramparça eder. İnsan deneyimine anlam veren inanç sistemlerinin altını oyar. Kurbanın doğal ve ilahi düzene olan inancını zedeler ve kurbanı varoluşsal bir kriz durumuna sokar. Travmatik olaylar dünyanın güvenli bir yer olması, kendiliğin pozitif değeri ve yaratılmanın anlamlı düzeni hakkında kurbanın temel varsayımlarını tahrip eder(Herman, 2007: 1, 67, 69).

5.7 AİLEDE SUÇ MAĞDURU OLMASI DEĞİŞKENİNE GÖRE EĞİLİM ANALİZİ

Kardeşe fiziksel şiddet uygulama durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %51 ve bulunmayanlarda %34.6'dır.

Diğer öğrencilere fiziksel şiddet uygulama durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %54 ve bulunmayanlarda %39'dur.

Evde öfkeli davranışlar sergileme durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %82.6 ve bulunmayanlarda %77.5'tir.

Kasıtlı olarak kendine zarar verme durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %52.4, bulunmayanlarda %38.6'dır.

Anlamsızlık kararsızlık duyguları yaşama durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %87.6, bulunmayanlarda %80.8'dir.

Eşyalara bilerek zarar verme durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %51 ve bulunmayanlarda %33.6'dır.

Sosyal çevrede keyif verici madde kullanımı durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %70 ve bulunmayanlarda %46.5'tir.

Kendini kul ortamında gergin, mutsuz hissetme durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %85.4 ve bulunmayanlarda %77.0'dir.

Kendini ev ortamında gergin, mutsuz hissetme durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %74 ve bulunmayanlarda %54'tür.

Suçluluk duyguları yaşama durumu:

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %75 ve bulunmayanlarda %68'dir.

Diğer insanlara karşı, kızgınlık/öfke duyguları taşıma durumu

Ailesinde suç mağduru bulunanlarda %88 ve bulunmayanlarda %87'dir.

HEGEM Vakfı, "Gençlik ve Şiddet Raporu (2018) verilerine göre "Şiddet davranışını anlamada üçlü faktör yaklaşımı", Türkiye'de çocukların suça sürüklenmesinde işimizi kolaylaştıracak etkin bir yöntem gibi görülmektedir; bireyin çocukluğunda travmatik olay yaşamış olması, evinde suç mağduru birey bulunması ve okul terk sorunu yaşamış olması...

Özellikle HEGEM Vakfı araştırmasında görüldüğü üzere, liseye devam eden 120 bin öğrenciden %21'i ailesinde son 15 yıl içinde suç mağduru olmuş birey bulunduğunu beyan ederken, çocuk yaşta suç işleyen 12 bin tutuklu/hükümlü gencin %84'ü ailesinde suç mağduru birey bulunduğunu ifade etmesi oldukça anlamlı bir sonuçtur. Şiddeti, suçu doğru anlamadan toplumu, özellikle çocukları bekleyen sosyal riskleri de doğru tanımlayamayız.

Ailesinde suç mağduru bulunan lise öğrencilerinin diğer öğrencilere göre okul, aile, çevre ve kişisel özellikler yönünden daha sıkıntılı bir durumda oldukları açıktır.

Tehlikenin geçmesinden uzun süre sonra, travmatize insanlar olayı şimdiki zamanda sürekli tekerrür ediyormuş gibi yeniden yaşarlar. Hayatlarının normal seyrini devam ettiremezler, zira travma tekrar tekrar kesintiye uğratar. Zaman, travma anında durmuş gibidir. Travmatik an, anormal bir hafıza biçiminde kodlanmıştır; ki bu, hem uyanıklık durumu esansında geçmişe dönüş olarak hem de uyku esnasında travmatik kabuslar olarak, bilinçliliği kendiliğinden kesintiye uğratar. Küçük, görünüşte önemsiz hatırlatıcı şeyler, çoğu kez tüm canlılığı ve orijinal olayın duygusal gücüyle geri dönen bu hatıraları uyandırabilir. Bu yüzden normalde güvenli ortamlar bile tehlikeli hissedilmeye başlanabilir. Zira kimse mağdura, travmayı hatırlatan kimi şeylere asla rastlamayacağı garantisini veremez. Travma mağdurun hayatına tekrarlayıcı müdahalesiyle, normal gelişim seyrini engeller. Hiroşima, toplumsal afetler ve muharebe mağdurlarıyla çalışan Robert Jay Lifton travmatik hatıraları “silinmez bir imge” ya da “ölüm damgası” olarak tanımlar. Travmatik olaylar temel insan ilişkilerinde sorun yaratır. Aile, arkadaşlık, sevgi ve toplum bağlarını kırar. Başkalarıyla ilişkileri biçimlendiren ve destekleyen kendilik yapısını paramparça eder. İnsan deneyimine anlam veren inanç sistemlerinin altını oyar. Kurbanın doğal ve ilahi düzene olan inancını zedeler ve kurbanı varoluşsal bir kriz durumuna sokar. Travmatik olaylar dünyanın güvenli bir yer olması, kendiliğin pozitif değeri ve yaratılmanın anlamlı düzeni hakkında kurbanın temel varsayımlarını tahrip eder. Travmatik olaylar kişinin otonomisini, temel bedensel bütünlük seviyesinde ihlal eder. Beden istila edilir, yaralanır, kirletilir(Herman, 2007: 48,49, 67, 69).

5.8 ODAK GRUP TOPLANTILARI : BULGULAR

Tokat şehir merkezinde ve dört ilçede (Erbaa, Niksar, Turhal, Zile) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü elemanlarıyla, Rehberlik ve Araştırma Merkezi uzmanlarıyla, okullarda veli, yönetici, branş öğretmeni ve rehber öğretmenlerle, Turhal Belediyesi yöneticileriyle olmak üzere, toplamda 33 odak grup çalışması yoluyla 200'den fazla kişinin görüşleri elde edildi. Odak grup çalışmalarında, toplantı akışının yönlendirilmesi ve görüşlerin sınıflandırılmasına esas olacak yarı yapılandırılmış konu/soru listesinden yararlanıldı.

Odak grup toplantılarında genişletilip daraltılabilen ana başlıklardan oluşan taslak plan şöyleydi:

- Aile boyutunda sorunlar, riskler
- Okul ve okul yakın çevresi boyutunda sorunlar, riskler
- Mahalle çevresi ve sokaklar boyutunda sorunlar, riskler
- Medya / sanal alem alışkanlıkları boyutunda sorunlar, riskler
- Kötü alışkanlıklar ve uyuşturucuya yönelik boyutunda sorunlar, riskler
- Öğrencilerin devamsızlık ve okul terkleriyle ilgili sorunlar, riskler
- Kişiler arası ilişki ve iletişim boyutunda yaşanan sorunlar
- Parçalanmış aileler bağlamında yaşanan sorunlar ve riskler
- Hayatın anlamı, amacı bağlamında sorunlar ve riskler.

Veri analizleri yoluyla odak grup raporları taranarak aşağıdaki bulgulara ulaşıldı.

A. Aile Ortamı Sorunları ve Olası Riskler

Aile boyutuyla ilgili odak grup toplantılarında katılanların çoğunluğunca ve en fazla tekrarlar ortaya konan tespitler şöyledir:

- Anne-babası boşanmış ya da ayrı yaşayan çocuklar ciddi uyum sorunları yaşamakta ve genellikle okul başarıları düşük olmaktadır.
- Ebeveynlerinden birisi ya da her ikisi ölmüş ya da evlerinde ağır ve uzun süreli hasta olan çocuklar davranış bozukluğu göstermekte, bu öğrencilerle ilgili etkin bir destek sağlanamamaktadır.

- Tokat çevresi ailelerde belli bir düzeyde ailede ya da yakın çevrede şiddet içselleşmiş olduğundan öğrencilerin kendilerine yönelik şiddetten nasıl ve ne kadar etkilendikleri konusunda tespitlerde bulunmak zor olduğundan, şiddetin öğrencilerin uyumuna ve okul başarısına nasıl yansıdığını bilemiyoruz. Ensestin, aile içi ihmal ve istismarın bilinmemesi çocukların geçmişte ve devam eden yaşantılarında nelerle karşı karşıya olduğunu; dahası onlara nasıl yardım edilebileceğini bilmeyi zorlaştırmaktadır.
- Ailede sağlıklı insan ilişkileri ve problem çözme becerileri yönünden ciddi sıkıntılar var; bu da öğrenci davranışlarına olumsuz yönde etki ediyor.
- Ailede kötü alışkanlıklar, anlamsızlık ve intihar eğilimleri, akrabalar arası gerginlikler çocukları olumsuz etkilemektedir.
- Bazı velilerin öğrencilerin kapasitesinin çok üzerinde beklentiye girerek çocuklarını zorlaması, baskı altına alması davranış bozukluklarını tetikleyebilmektedir.
- Ailelerin okulla yakınlığının yetersiz olması, çocuklarının eğitimleriyle yeterince ilgili olmamaları, ekonomik zorlukları bulunması çocukların okul başarısını ve okul içi davranışlarını olumsuz etkilemektedir.

B-Okul ve Yakın Çevresi Sorunları ve Olası Riskler

- Öğrencilerin okula karşı ilgisi ve arkadaşlarına, öğretmenlerine karşı sevgisi azdır.
- Öğrenciler aralarında yaşadıkları anlaşmazlıkları kendi kendilerine olumlu yollarla çözme konusunda zorlanmakta, bazen öğrenci kavgalarına aileler de karışmaktadırlar; bu durum ciddi riskler taşımaktadır.
- Evinde sorunlar yaşayan öğrencilerin belirlenmesi ve kendilerine yeterli psiko-sosyal destek verilmesi yönünde sistemimiz yeterli değildir. Bu durum öğrencilerin okula ilgisini azaltmakta ders başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir.
- Bazı öğrenciler okul dağılınca evlerine zamanında gitmemekte, farklı arkadaş grupları içinde riskli durumlara yönelebilmektedirler.
- Okul içinde ve çevresinde öğrenciler arasında argo konuşmalar ve küfürleşmelere rastlanılmaktadır.
- Eğitim sisteminden , eğitim program ve uygulamalarından hem öğrencilerden, hem de velilerden gelen yakınmalar vardır; okula karşı olumsuz tutumlar, devamsızlık ve okul terklerde bu yönde sorgulamalara ihtiyaç vardır.

- Öğrencilerin ihtiyacı olan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin çok yetersiz olması ciddiye alınması gereken bir risk durumudur.

C.Mahalle, Sokaklar ve Diğer Sosyal Çevrelerle İlgili Olası Riskler

- Öğrenciler kendi mahallelerinde farklı arkadaş gruplarına yönelebilmekte ve özellikle sigara içme yönünden birbirine kötü örnek teşkil edebilmektedirler.

- Mahallelerde kavga ve küfürleşmeler öğrenciler için kötü örnek teşkil etmektedir; bu bakımdan velilerin okul sonrası zamanlarda çocuklarının risk altında kalmamaları için ne yapmaları gerektiği hususunda duyarlı hale getirilmelidir.

- Trafik yönünden her zaman riskler vardır; bu hususta da hem okulun ve hem de ailelerin daha fazla şeyler yapmasına ihtiyaç vardır.

D. Medya/Sanal Alem Boyutunda Olası Riskler.

- Medya/internet/sanal dünya ve bağlı olarak artan tehdit ve tehlikeler, bütün dünya çocukları için en önemli çağdaş sorunlardan biridir.

- Öğrenciler çocukluklarından itibaren aşırı bilgisayar oyunları oynadıkları, şiddet içerikli görsellerin etkisi altında kaldıklarını lise döneminde rahatlıkla anlamak mümkün. Bu yöndeki alışkanlıklarını devam ettiren öğrenciler lise döneminde daha fazla başarısızlıklar, uyum sorunları yaşamaktadır.

- Günümüzde aile bireyleri de kontrolsüz bir şekilde bilgisayar, akıllı telefon kullanımı içinde olduklarından çocukların/gençlerin neyin doğru neyin yanlış olduğu hususunda bilinçlendirilmeleri zorlaşmaktadır.

- Şiddet dili ve bazı şiddet davranışları izlenen dizi ve filmlerde içselleştirilmekte; gençlerde adeta şiddet merakı uyandırılmaktadır; bu geleceğe yönelik ciddi riskler taşımaktadır.

- Medya ve sanal alem üzerinden çocuklarda/gençlerde toplumsal yabancılaşma, sorumluluk almama, özgüven travmasına girme, yaşamı anlamsız bulma ve benzeri olumsuz duygular gelişmekte, bu da uyuşturucu ve intihar eğilimlerine yol açmaktadır.

Yetişkinlerle yapılan odak grup toplantılarında paylaşılan deneyim ve düşüncelerine bağlı olarak;

a) Çocukların aile ortamından bir çok sorunla geldikleri,

b) Zorunlu göçle gelen ailelerden, bütünlüğü bozulmuş (parçalanmış) ailelerden gelen öğrencilerin ciddi sorunlar yaşadıkları,

- c) Hem fiziki ve hem de sosyal çevrede çocukları bekleyen belirsiz riskler bulunduğu,
- d) Çocukların büyüdüleri aile ortamlarında çeşitli şiddet durumlarına maruz kaldıkları yönündeki paylaşımları anket verileriyle ciddi olarak örtüşmektedir. Özellikle "okul terk" gençlerle yapılan anket sonuçları incelendiğinde, aslında bir şekilde eğitim sürecine taraf olanların (okul yöneticileri, öğretmenler, rehber öğretmenler, veliler) risklerin bilincinde olduklarını söylemek mümkündür.

Anlamlı bir dünyaya inanç, başkalarıyla ilişki içinde şekillenir ve hayatın ilk yıllarında başlar. Temel güven, birincil yakın ilişkilerde edinilen inancın temelidir. Yasa, adalet ve hakkaniyet duygusunun sonraki ayrıntıları, çocuklukta hem bakım verenle hem de akranlarıyla ilişki içinde geliştirilir. Dünyanın düzenine ilişkin daha soyut sorular, toplumda bireyin yeri ve doğal düzende insanın yeri, ergen ve yetişkin gelişmesinin normal zihinsel meşguliyetleridir(Herman, 2007: 72).

6 GENEL SONUÇ VE SOSYAL PROJE MODEL ÖNERİSİ

Tokat ili sosyal risk çalışması ana tema olarak çocuk ve aile ekseninde yürütüldü. Aslında çocuk ve aile odaklı bir araştırma, konu sapma, şiddet, suç olunca bütün toplumu ilgilendirir; bütün bireyler için kapsayıcı tespit ve öngörülere ulaşmamızı sağlar. Risk, zarara uğrama tehlikesi, başka bir deyişle şiddet görme, suç mağduru ya da kurbanı olma olasılığıdır.

Güvenli bir hayat sürme, ruh ve beden sağlığı yönünden destekleyici/koruyucu bir toplumda yaşama herkesin doğal insan hakkıdır. Bu hakkın kullanım alanlarını sağlayacak olan üst kurum ise sosyal devlettir. Bu bağlamda olmak üzere, Tokat ilinde yürütülen sosyal risk araştırmaları, gündelik yaşam boyutunda ve geleceğe yönelik olarak çocuklarla, ailelerle ilgili sosyal risklerin olduğunu ortaya koymuştur. Tokat sosyal risk analizleri sonucu ortaya konan sosyal riskleri aile, okul, çevre, birey ve sosyal hizmet kurumları bazında kategorilere ayırarak ifade etmek uygun olacaktır.

Aile boyutunda sorunlar ve riskler:

Her üç evin birinde çocukların anne fiziksel şiddetine ve her dört evin birinde baba fiziksel şiddetine maruz kalıyor olmaları önemli bir sorun olup sağlıklı kişilik gelişimleri açısından riskler oluşturur. Şiddetin şiddeti doğurduğu gerçeği üzerinden, anket sonuçlarından aynı oranda (%34) kardeşin kardeşe şiddet uyguladığını görüyoruz. Her yüz evin altmışında anne ve baba öfkeli davranışlarının yaşanıyor olması, yeni nesillerin özgüvensiz, karamsar kişilik özellikleri geliştirmelerinde önemli bir etkidir ve bir risk unsurudur.

Bütün olumsuzluklarda payı bulunan ve aile ortamını çekilmez hale sokan en önemli risk ise, ailede ortaya çıkan sorunların daha çok barışçı/yapıcı yollarla değil bir çeşit şiddete başvurarak (%70) çözülmeye çalışılmasıdır. Ailede sağlıklı insan ilişkilerinin yaşanabilmesi, ortaya çıkacak anlaşmazlıkların pozitif yollarla çözülmesine bağlıdır. Bu yönden Tokat ilindeki her yüz aileden 70'inin risk altında olduğu söylenebilir.

Anket verileri her iki evin birinde ya ankete katılanın ya da aile bireylerinden en az birinin son on beş yılda bir suçun faili olduğunu ortaya koymuştur; bu ise, ciddi sosyal riskler içerir. HEGEM Vakfı Şiddet Raporuna (2018) göre, suça sürüklenen 12 bin gencin %84'ü, ailesinde en az bir suç mağduru bulunduğunu beyan etmiştir.

Konu ile ilgili görevi bulunan yönetici ve uzmanlarla yapılan mülakatlarda, yukarıda anılan sorunlarla ilgili aileye destek verecek kurum/kuruluş ve ilgili uzmanlar Tokat ili ve ilçelerinde çok yetersizdir. Anlatımlardan ailelerin, çocuklarının eğitim/gelişimleriyle ilgili, kendi sorunlarını çözme becerileriyle ilgili, aile içi huzur ve iyi iletişim becerileriyle ilgili ciddi

destek arayışında oldukları anlaşılmaktadır. Aile toplumun temelidir ve ailenin risk altında olması bütün toplumu, sosyal kurumları, kültürü, eğitimi, hukuku, toplum güvenliğini, ekonomiyi risk altında bırakır.

Okul boyutunda sorunlar ve riskler:

Lise öncesi dönemde öğrencilerin %40'ının fiziksel şiddete uğramış, yeni nesillerin şiddet kültürüyle yetişiyor olması açısından olması büyük riskler taşımaktadır. Öğrenciler arasında fiziksel şiddete tanıklık edenlerin oranının %60 olması da benzer düzeyde bir risk faktörüdür.

Bunun belki en önemli sonuçlarından birisi lise öğrencilerinin %77'sinin kendilerini okul ortamında mutsuz ve gergin hissetmeleridir. Devamsızlık, okul terk, öğrenci başarısızlıkları, okul çevresinde öğrenciler için olabilecek tehdit ve tehlikeler okullarda yapılan odak grup çalışmalarında risk faktörleri olarak sıralanmıştır. Sıralanan bütün risklere karşılık rehberlik servislerinin yetersizliği ve aileye psiko-sosyal ve eğitsel destek yapılarının bulunmaması aile eğitim sistemimiz ve okullar boyutunda sosyal risklerdir. Öğrencilerin önemli sorunları karşısında ancak %2 kadarının rehberlik servisinden yararlanıyor olması gibi psiko-sosyal destek eksikliği ciddi düzeyde sosyal riskler içerir.

Tokat ili okullarında 2007-2015 yılları arasında 15.552 öğrenci devam, disiplin vs nedenlerle okulu terk etmiştir. Türkiye'de suça karışan çocukların %78'inin "okul terk" çocuklar olduğu, okulunu terk eden çocuklarla ilgili doğrudan hizmet görevi olan bir kurum ve kuruluş bulunmadığı gerçeği ciddi bir risk boyutudur.

Çevre boyutunda sorunlar ve riskler:

Liseye devam eden öğrencilerin yarıdan fazlası yaşadıkları çevrede kavga olaylarına tanık olduklarını, %40'ının yaşadıkları çevrelerde keyif verici madde kullanıldığına tanık olduklarını ifade etmeleri Tokat ili ekseninde ciddi sorunlar yaşandığını göstermektedir. Bu sorunlar aynı zamanda değişik nitelikte sosyal risk göstergeleridir de. Ayrıca her 100 öğrenciden 22'sinin yaşadığı ortamlarda cinsel taciz olayına tanıklık ediyor olması sıkıntılı bir durumdur; sosyal risklerdir.

Odak grup çalışmalarına katılanlar tarafından, çocukların internet bağımlılığına bağlı risklerle karşı karşıya buldukları, okul yolunda, okul ve mahalle çevrelerinde trafik tehlikesi, bazı kötü niyetli gençlik gruplarının tehdidi riskiyle karşılaşabilecekleri, ailelerin ve okulun bu tür risklere karşı yetersiz kaldıkları ifade edilmiştir.

Kişisel boyutunda sorunlar ve riskler:

Özellikle anket çalışmasında gençlerin risk teşkil eden kişisel özellikleri yönündeki bulgular daha da düşündürücüdür.

- Ankete katılan gençlerden %77'sinin kendi evlerinde öfkeli davranışlar sergiliyor olması,
- Her üç gençten birinin geçmişte kendine kasıtlı olarak fiziksel zarar vermiş olması,
- Ankete katılan her üç gençten 2'sinin suçluluk duyguları taşıyor olması,
- Her 100 gençten 84'ünün diğer insanlara karşı öfke ve kızgınlık duyguları taşıyor olması,
- Ankete katılan her 100 kızdan 31'inin ve her 100 erkekten 45'inin geçmişte en az bir kerer suç mağduru durumuna düştüğünü beyan etmesi,
- Her 100 gençten 12'sinin geçmişte en az bir kere cinsel saldırı ile karşılaşmış olması ve
- Her 100 gençten 48'inin kendinden nefret ettiğini ifade etmesi gençlerle ilgili kişisel boyutta ciddi riskler taşımaktadır.

Adalet istatistiklerine göre Tokat ili, çocuk suç mağduriyetleri yönünden Türkiye ortalaması (%13.5) üzerinde bir düzeye (%15.75) sahiptir. Benzer şekilde çocuklara karşı işlenen cinsel suç oranları yönünden Türkiye ortalaması %2.82 iken Tokat ili ortalaması %3.35'tir. her iki istatistiki analiz sonucu da Tokat ilinde çocukların korunması yönünden çok büyük sorunlar yaşandığını, ilin ciddi toplumsal risklere gebe olduğunu göstermektedir.

Her ilin sosyal riskleri, kendi mekansal ve sosyo-kültürel özelliklerine, gerçekliklerine göre farklılıklar gösterir. İllerin sosyal risk analizlerinin yapılması ve bağlı olarak sosyal politika geliştiricilerine, yöneticilere, hizmet üretenlere bilimsel yol haritası olacak raporlar sunulması çağdaş toplumlar için çok önemlidir. İllerde, ilçelerde sosyal hizmet planlamaları, sosyal projelerin formatları yerel ihtiyaçlara göre şekillenmelidir. Yerelin ihtiyacı olan sosyal hizmet projelerini, merkezi bir anlayışla geliştirilmiş olan hazır formatlara sokmak yanlıştır.

21. yüzyılda, şiddetin azalmadığına, aksine nitelik ve nicelik yönünden bütün toplumların en önemli güncel sorunu olmaya devam ettiğine tanık olmaktadır. Bütün toplumumuz ekseninde olduğu gibi Tokat ili boyutunda da şiddetle, suçla ve olası sosyal risklerle mücadele için genel bir önleyici, iyileştirici hizmet seferberliği anlayışıyla hareket edilmesine ihtiyaç vardır. Bir sosyal sorunla etkin bir mücadele edilecekse, sorun teşkil eden problem açık ve doğru tanımlanmalıdır. Şiddetle kenarında köşesinde dolaşarak mücadele edemezsiniz. Burada ortaya konan model önerisi böyle bir temel felsefeye dayandırılmıştır.

Projenin adı : ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE PROJESİ

Uygulama yeri : Tokat ili / 4 ilçesi (Erbaa, Niksar, Turhal, Zile)

Uygulayıcı kuruluş : Tokat Valiliği

Proje ortakları : Tokat, Erbaa, Niksar, Turhal ve Zile belediyeleri

Proje iştirakçileri : Erbaa, Niksar, Turhal, Zile Kaymakamlıkları

Faydalanıcılar : a) Çocuklar ve gençler
b) Anne babalar
c) Suç mağdurları
d) Risk altındaki çocuklar
e) Çocuk Koruma Kanununa taraf Bakanlıkların uzmanları

Proje koordinasyon : Tokat Valiliği, Tokat Belediyesi, HEGEM Vakfı

Projede stratejiler :

STRATEJİ I : "TOKAT İLİ SOSYAL RİSK HARİTASI PROJESİ" raporu ekseninde Tokat ili ve ilçelerinde, "Şiddetle Etkin Mücadele Projesi 2020-2023" Stratejik Eylem Planı geliştirilmesi

STRATEJİ II : Anayasamızda yer alan; "Aile, Türk toplumunun temelidir" ilkesinden hareketle, bir yandan aile bireylerinin insan hakları ve kişisel gelişimleri yönünden, diğer yandan anne-babaların sağlıklı/etkin ebeveynlik statülerinin güçlendirilmesi bağlamında olmak üzere bölge, kurum, il ve ilçeler ekseninde ailelerin güçlendirilmesi için "Anne-Baba Eğitimi Seferberliği faaliyetleri planlanması

STRATEJİ III : Şiddetle Etkin Mücadele Stratejik Eylem Planı'nın; çocuk, aile, göç, şiddet, çocuk suçluluğu, suç mağduriyetleri, okul terk vb. konularında hizmet görevi bulunan kurum/kuruluşların iş gücü yeterliliklerini güçlendirecek ve sosyal hizmet sistemlerine yeni iş desteği yapıları, yeni aktörler kazandıracak biçimde kurgulanması

STRATEJİ IV: Şiddetle Etkin Mücadele Projesi çalışmalarının, ilgili Bakanlık Sosyal Proje Stratejileriyle, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği programlarıyla ilişkilendirilmesi; bu bağlamda ulusal/uluslararası zorunlu göçler gerçekliğini de esas alarak, temel insani değerler üzerinden demokratik insan hakları ekseninde birlikte yaşama kültürünü güçlendirecek ortak sosyal projeler geliştirilmesi, yürütülmesi

STRATEJİ V: Özellikle yerel yönetimlerin, "Çağdaş Sosyal Belediyecilik" bağlamında devreye girmesiyle "Şiddet Etkin Mücadele" yolunda iyi örnek niteliğindeki projelerin çoğaltılması ilgili STK'larında da işe koşulmasıyla çok daha geniş işbirliği ağı oluşturulması.

Projenin amacı :

Şiddetle etkin mücadele eylem planının temel amacı, ülkemizde ve Tokat ilinde yaşanan şiddetin türleri, nedenleri ve sonuçları yönünden doğru anlaşılmasını sağlayıcı çalışmalar yapmak; şiddeti daha ortaya çıkmadan önlemek için aile, okul, işyeri ve diğer sosyal ortamlarda önleyici tedbirler almak; şiddet bağlamında yaşanan veya yaşanabilecek bireysel/sosyal travmalar riskine karşı koruyucu, iyileştirici, onarıcı etkin hizmet modelleri geliştirmek ve uygulamaktır.

ALT AMAÇLAR

ALT AMAÇ 01) Çocuk, aile, şiddet ve suç konularında sorumlu kurum ve kuruluşların iş gücü yeterliliğinin güçlendirilmesi bağlamında yerel yönetimler, STK'ların sisteme daha etkin katılımını sağlayacak; toplumsal hizmetlerde yeni aktörleri işe koşacak sosyal projeler geliştirmek ve uygulamak.

ALT AMAÇ 02) Şiddeti anlamada ve şiddetin azaltılmasında çok önemli olan aile içi ve akrabalar arası şiddetin durum analizini yapmak; bu bağlamda önleyici, koruyucu, onarıcı hizmet modelleri geliştirmek ve uygulamak.

ALT AMAÇ 04) Zorunlu göç yaşayanlar dahil, tüm toplumsal kesimler için insan hakları ve demokrasi kültürünün daha çok güçlendirecek sosyal projeler geliştirilip yürütülmesine katkıda bulunmak.

ALT AMAÇ 05) Çocukların sağlıklı kişilik gelişimlerine temel olacak ahlaki değerleri aile ortamında edinmelerini ve şiddetsiz bir yaşam sürmelerini güçlendirici nitelikte Anne-Baba Eğitimi Seferberliği süreçlerini/sosyal projelerini başlatmak.

ALT AMAÇ 06) Çocukların bir şiddetin mağduru ya da faili olmadan aile, okul ve diğer sosyal ortamlarda gerekli önlemleri almak; bu bağlamda okullarda ya da Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde uzmanlığı bulunan insan ve toplum bilimcilerin (özellikle aile sosyologları, müzakere ve arabuluculuk alanındaki uzmanlar) görevlendirileceği "Şiddetle Etkin Mücadele Araştırma Uygulama Merkezleri" kurulması için çalışmalar yürütülmesi

ALT AMAÇ 07) Resmi, özel tüm alanlarda Mobbing Mücadele Seferberliği başlatmak.

ALT AMAÇ 08) Suç mağduru olan veya evinde suç mağduru bulunan çocuklarla ilgili yerelin ihtiyaçlarına göre iyileştirici, "ONARICI ADALET" hizmet yapıları oluşturmak.

ALT AMAÇ 09) Şiddetsiz aile ve şiddetsiz toplum düzenine geçmek için, toplumumuzda insan haklarının, birlikte yaşama kültürünün daha da güçlendirilmesi ve her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması için etkin zihinsel dönüşüm sağlayıcı sosyal projelerin hayata geçirilmesini sağlamak

ALT AMAÇ 10) Belediyelerin ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE hizmetleri yürütecek hizmet birimleri ve yapılanmalarına hızlı bir biçimde geçebilmeleri yönünde bilimsel destek sağlamak.

Proje faaliyetleri :

ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE PROJESİ: TEMEL FAALİYETLERİ

Faaliyet 01. Eylem planlarının hazırlanması; yürütme kurulları oluşturulması

Faaliyet 02. Son yıllarda yaşanmış olan KADIN CİNAYETLERİ; aile içi ve akrabalar arası şiddet, olayları üzerinde monografik saha araştırmaları yapılması

Faaliyet 03. Saha çalışmalarında ve proje hizmet uygulamalarında yer alacak elemanları belirlemek (Bir Milli Eğitim Müdürlüğü yöneticisi, bir akademisyen koordinatör); özellikle sisteme yeni katılacak, çalışma konuları alanında uzmanlığı bulunan aktörlerin belirlenmesi (PDR, Anlaşmazlık Çözümü, Psikoloji, Sosyoloji ve diğer ilgili alan mezunları)

Faaliyet 04. Ülke düzeyinde göçle gelenler dahil yetişkinlerin yer aldığı eğitim-öğretim etkinliklerinde demokrasi kültürünün güçlenmesi, insan hakları ve şiddete karşı duyarlılık geliştirilmesi hususlarında SEMİNER materyallerinin oluşturulması ve etkinliklerde paylaşımı

Faaliyet 05. İl/ilçeler düzeyinde her tür kurum ve kuruluştaki eğitim kadrosunun “Şiddetle Sivil Mücadele SEMİNER modülleri” bağlamında bilinçlendirme etkinliklerine tabi tutulması

Faaliyet 06. Bütün kurum ve kuruluş yönetici ve çalışanlarının, başta "mobbing" olmak üzere “şiddetle sivil mücadele eğitim modülleri” bağlamında SEMİNERLERE tabi tutulması

Faaliyet 07. Müzakere, Anlaşmazlık Çözümü ve Arabuluculuk eğitim programlarının ailelerde, okul ortamlarında ve yaygın eğitim kurumlarında (belediyeler, halk eğitimi merkezleri ve STK'lar vb.) bulunduğu bütün organizasyonlarda hayata geçirilmesi

Faaliyet 08. İl/ilçeler, mahalleler ve gönüllü okullar düzeyinde özellikle Okul Aile Birliği eksenli "ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE KOMİSYONLARI" ve "ÇOCUK HAKLARI KOMİSYONLARI" kurulması; bu komisyonların çalışma usul ve esaslarına ait yönetmelikler hazırlanması

Faaliyet 09. Öğrenci sayısı 300'ün üzerinde bulunan ortaokul ve lise kademesindeki GÖNÜLLÜ okullarda "SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE AİLE DANIŞMA MERKEZİ (SADEM) kurulması; bu merkezlerde proje bazında sisteme yeni aktörler dahil edilmesi; uzmanlığı bulunan psikolojik danışman, sosyal çalışmacı ve sosyologların yeni hizmet yapılarında yer almasının sağlanması

Faaliyet 10. HEGEM Risk araştırma verileri göstermektedir ki, çocukların suçta sürüklenmesinde diğer faktörler yanında önemli dört etken de, "çocukluğunda travmatik bir olay yaşama", "okul terk" "ailede suç mağduru birey bulunması" ve "zorunlu göç" durumlarıdır. Bu üç risk faktörü boyutunda hizmet modellerinin illere göre geliştirilmesi ve devreye sokulması

Faaliyet 11. Belediyelerin Şiddetle Etkin Mücadele hizmetlerinde etkin sorumluluk üstlenmeleri bağlamında Çağdaş Sosyal Belediyecilik yapısına geçilmesine destek verilmesi

Faaliyet 12. Çocuklarda toplumsal değerlerin ailede kazanımı konusunda “SEMİNER modülü” geliştirilmesi, bu materyalin ve şiddetle mücadele bilinci kazandıran önemli yayınların okullar, ceza infaz kurumları dahil tüm kütüphanelerine ve anne babalara kazandırılması

Faaliyet 13. Halk eğitim merkezlerinde, belediye kültür-eğitim alanlarında, okullarda ve diğer sosyal kuruluş alanlarında sertifikalı evlilik öncesi aile eğitimi kurs ve seminerlerinin yaygınlaştırılması, nikâh öncesi bu sertifikanın alınmasının teşvik edilmesi

Faaliyet 14. Suça karışan çocuk ve gençlerle ilgili tahliye sonrasında hazırlık ve tahliye sonrası koruma-izleme sisteminin kurulması

Faaliyet 15. Resmi senedinde/tüzüğünde/yönetmeliğinde kuruluş amacı şiddetle mücadele olan STK ve Üniversite Uygulama Araştırma Merkezlerinin şiddetle sivil mücadele ağı ekseninde yakınlaştırılması ve devletçe hizmetleri oranında desteklenmesi

Faaliyet 16. Şiddetle Etkin Mücadele Projesi eksenindeki projelerde/faaliyetlerde etkin işbirliği yapılacak STK'ların, ilgili bilim komisyonlarınca "HEGEM: STK Nitelik Ölçüm Listesi" esasına göre tasnif edilmesi; sisteme dahil edilmesi

Faaliyet 17. Şiddet nedeniyle koruma altına alınma ihtiyacı doğan kadınlara da iş istihdamı sağlayacak, ileri yaş yaşam alanları/köyleri/kampüsleri oluşturulması

Faaliyet 18. Çocukların daha güçlü korunması ve çocuk haklarının daha etkin düzeyde uygulamaya sokulabilmesi için anne-babaları çok daha güçlü kılacak **AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ VE ANNE-BABA EĞİTİMİ SEFERBERLİĞİ** çalışmalarının kurumlar, il ve ilçeler düzeyinde başlatılması

Proje ek faaliyetleri :

ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE PROJESİ : HİZMET MODELLERİ

Şiddetle Etkin Mücadele, ülke iller ve ilçeler düzeyinde birbirini tamamlayan nitelikte projelerden oluşacaktır. Projenin amaçları ve faaliyetleri bağlamında alt projeye dönüştürülmesi öngörülen hizmet modelleri aşağıda sıralanmıştır.

- Aile ve okulda müzakere ve arabuluculuk eğitim modeli uygulaması
- İller, ilçeler ve okullar ekseninde "ÇOCUK HAKLARI KOMİSYONLARI" kurulması
- Ulusal düzeyde olmak üzere, medya üzerinden şiddetle sivil mücadele sistematik yayın sisteminin yapılandırılması ve yürütülmesi modeli
- Uzaktan sertifikalı eğitimlerle, okullar ve yaygın eğitim alanları için yetişkinlere yönelik "sürekli ve sistematik şiddetle mücadele" seminerleri verecek uzmanların yetiştirilmesi modeli
- "Şiddetle Etkin Mücadele Merkezleri" kurulması; bağlı olarak şiddetle sivil mücadele ekseninde acil durumlar için yerinde müdahale nitelikli "mobil psiko-sosyal destek ekibi ve aracı" modelinin hayata geçirilmesi Modeli (Bu hizmet modeliyle özellikle, aile içi ve akrabalar arası şiddet gibi, ailede suç mağduru ya da faili birey olması gibi, ilk çocuklukta yaşanmış travmatik olayların kişilerin gündelik yaşamında zorlanmalara yol açması vb. gibi sorunlar hedef alınacaktır.)
- İllerin/ilçelerin sosyal risk haritaları raporlarında ortaya konan belirlemeler ve öneriler doğrultusunda hizmetler geliştirilmesi; varsa model önerilerinin hayata geçirilebilmesi için çalışmalar ve kurumsal yönlendirmeler yapan bir komisyonun kurulması
- **NESİLLER BULUŞUYOR: 30 İnsan 30 Hayat** proje modelinin tüm iller için yaygınlaştırılması
- "Şiddetle Sivil Mücadele" eksenli okullar/ilçeler/iller bazında olmak üzere sistematik ve sürekliliği olacak **AİLE EĞİTİMİ SEFERBERLİĞİ** Modelinin hayata geçirilmesi
- Yerel yönetimlerde "Şiddetle Sivil Mücadele" bağlamında gündelik yaşamı kolaylaştıracak etkin hizmet ağırlıklı **ÇAĞDAŞ SOSYAL BELEDİYESİ** modeline geçilmesi
- Eğitim Yoluyla şiddetin azaltılması ve suçun önlenmesi: **HEGEM-EYÜP** Modelinin (Eğitim Yoluyla Şiddetin Önlenmesi Suçun Azaltılması) il/ilçeler düzeyinde ve yerel sahiplenmeler yoluyla hayata geçirilmesi
- Her ilde/ilçede ve ihtiyaç duyulan her okulda Şiddetle Sivil Mücadele bağlamında "**ÇOCUKLARI VE HAKLARINI KORUMA/İZLEME** birimlerinin oluşturulması; bu birimler öncelikle Okul Aile Birlikleri, Halk Eğitimi Merkezi Müdürlükleri ve konu bağlamında yerelde yasal temsili bulunan etkin STK katılımı esas olmak üzere, belli bir yönetmeliğe göre yapılandırılmalıdır.

Projenin gerekçeleri :

ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE PROJESİ : GEREKÇELER

Ülkemizde özellikle son yarım asırdır yaşanan ekonomik, sosyal, siyasal krizlerin olumsuz etkileri ciddi düzeyde sosyal travmalara yol açmıştır. Toplumsal ahenk, sosyal değişim seyri ve temel kültürel değerlerimiz yaşanan sosyal travmalardan olumsuz etkilenmiş; bu zorlanmalardan en çok zarar gören de çocuklar ve aileler olmuştur. Bu süreçte ortaya çıkan toplumsal bozulmalar ve bireysel zorlanmalar, merkezi sosyal politikalar yoluyla onarılamamış, Türkiye şiddet ve suç sorunu yönünden OECD ülkeleri (36 ülke) arasında ABD'den sonra ikinci ülkedir.

Gelinen noktada, çocuklarla/ailelerle ilgili ortaya çıkan dezavantaj ve risk durumlarına göre, yerel yönetimlerin daha etkin sosyal politikalar geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bunun yasal dayanağı, Anayasa'nın ilgili hükümleri; Belediyelerle ilgili Kanunlar, Çocuk Koruma Kanunu, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun vd mevzuattır.

Adalet Bakanlığı verilerine göre;

2018 yılı başı itibarı ile, ülkemiz Başsavcılıklarında

bekleyen FAİLİ MEÇHUL olay/dosya sayısı 4 milyon 235 bin 783 ve 2017 yılı TOPLAM suç olay/dosya sayısı, 8 milyon 479 bin 818'dir.

Suçta karışan kişilerin sayısı ise, Sadece 2018 yılı içinde 13 milyon 19 bin 166 kişi suça karışmış, 10 milyon 221 bin 932 kişi de suç mağduru olmuştur.

Türkiye'de suça karışanların;

TBMM Şiddet Araştırma Komisyon Raporuna (2007) göre %88'i, Etkin Hükümlü Projesi Sonuç Raporuna (2009) göre %84'ü, HEGEM Gençlik ve Şiddet Araştırma Raporuna (2018) göre %78'i, "okulunu terk eden" çocuklardır.

Terör üzerine yapılan araştırma ve belirlemelere göre ise,

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde PKK'ya katılanların %95'i, "okulunu terk eden" çocuklar/gençlerdir.

Türkiye'de, 2007-2015 yılları arasında devam, disiplin, vs. nedenlerle okulunu terk eden öğrenci sayısı 1 milyon 929 bin 966'dır. Bu ve diğer benzer verilerden hareketle, ülkemiz için "okul terk problemi, bir güvenlik sorunudur" diyebiliriz.

Kadınların anne olarak gelecek nesillere kişilik kazandırmada rolleri ve etkileri çok fazladır. Oysa ülkemizde bölgeler/iller arasında bu yönde sosyal risk oluşturacak büyük farklılıklar vardır. Örneğin; Eskişehir'de okur-yazar olmayan ya da hiçbir okul bitirmeyen kadınların haneye oranı %4 iken, bu oran Şirnak'ta %84, Muş'ta %73, Hakkari'de %70, Şanlıurfa'da %65, Van'da %63, Siirt ve Ağrı'da %62, Bitlis'te %58, Diyarbakır ve Mardin'de %57 ve Batman'da %56'dır.

BİR SOSYAL RİSK FAKTÖRÜ OLARAK "OKUL TERK" OLGUSU

Okula devamsızlık, derslere geç kalma ve en önemlisi "okulu terk etme" bütün ülke eğitim sistemlerinin en önemli sorunları arasındadır. OECD tarafından yayınlanan, "Bir Bakışta Eğitim Raporu: 2015" verilerine göre, Türkiye'de 15-19 yaş aralığında eğitime katılan öğrenci oranı %69'dur. OECD ülkeleri ortalamasında ise bu oran %84 olup; Türkiye 36 OECD ülkesi içinde, bu yaş aralığında eğitime katılım oranı en düşük üçüncü ülkedir. Yine 2013 yılı verilerine göre, ortaöğretim mezuniyet oranı OECD ülkeleri ortalamasında %85 iken, Türkiye'de %64'tür.

PISA 2012 verilerine göre, OECD ülkelerinde derse geç kalan öğrenci ortalaması %35 iken Türkiye'de bu oran %44'tür. PISA verilerinin sunduğu diğer iki önemli bulguya göre, **önceki iki hafta boyunca en az bir dersi kaçıran öğrencilerin oranı** OECD ülkeleri ortalamasına göre %18, Türkiye'de %45'tir. **Önceki iki hafta boyunca en az bir defa tüm gün hiç okula gitmeyen öğrencilerin oranı** OECD ülkelerinde %14 ve Türkiye'de %54'tür.

MEB 2015-2019 Stratejik Eylem Planı verilerine göre, 2014 yılı sonunda okul kademelerine göre bir öğretim yılı içinde **20 günün üzerinde devamsızlık yapan öğrenci oranları** şöyledir :

İlkokul dönemi öğrencileri %15
Ortaokul dönemi öğrencileri %35
Lise dönemi öğrencileri ise %35

Liselerde okuyan 120 bin öğrenciye ve Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan 12 bin gence ulaşılan HEGEM Şiddet Raporu (2018) diğer konular yanında çocukların okul boyutundaki durumunu da irdelemiş, aşağıdaki tablolara yansıyan bazı veriler elde edilmiştir.

Geçmişte, OKUL ortamında haksızlığa/adaletsizliğe uğradınız mı?						
SEÇENEKLER	LİSE GENÇ (% ORAN)			CİK GENÇ (% ORAN)		
	Erkek	Kız	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM
HAYIR	34	25	29,5	16	12	14
EVET	66	75	70,5	84	88	86
DURUM SIKLIĞI	%	%	%	%	%	%
Haftada birkaç kez	37	35	36	42	39	40,5
Ayda birkaç kez	33	35	34	31	34	32,5
Yılda birkaç kez	30	30	30	27	27	27

Geçmişte, çevrenizdeki öğrenciler birbirine fiziksel şiddet uygular mıydı ?						
SEÇENEKLER	LİSE GENÇ (% ORAN)			CİK GENÇ (% ORAN)		
	Erkek	Kız	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM
HAYIR	18	18	18	4	6	5
EVET	82	82	82	96	94	95
KARŞILAŞMA SIKLIĞI	%	%	%	%	%	%
Haftada birkaç kez	38	33	35	66	60	63
Ayda birkaç kez	35	36	36	22	24	23
Yılda birkaç kez	27	31	29	12	16	14

Ankete katılan 120 bin lise öğrencisinden %70,5'i ve Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan 12 bin gencin %86'sı okudukları okul ortamlarında haksızlığa, adaletsizliğe uğradıklarını beyan etmiştir. Okullarda haksızlığa uğrama sıklığının (katılanların üçte ikisi, haftada ya da ayda birkaç kere) yüksek oluşu dikkat çekici bir durumdur.

ABD'de yedi eyaleti kapsayan bir araştırmada 25-34 yaşları arasında olup lise düzeyinde okulu terk eden bireylerin, lise eğitimlerini tamamlamamaktan ötürü 944 milyar dolar civarında vergi kaybına neden oldukları hesaplanmıştır. Amerikan devlet hapisanelerindeki mahkûmların %75'i liseyi erken terk etmiş kişilerden oluşmaktadır (Yorgun, A. 2014).

SOSYAL RİSK FAKTÖRÜ OLARAK SUÇ MAĞDURİYETLERİ

Araştırmalar (HEGEM Şiddet Raporu, 2018) göstermiştir ki; okulunu terk eden ve suça sürüklenen çocuk ve gençlerin en bariz özelliklerinden birisi, ailesinde en az bir kere **suç mağduru** olmuş bireylerin bulunmasıdır. Ülkemizde bu nitelikteki ailelerle ilgili bilimsel araştırmalar, istatistiki belirlemeler çok yetersiz durumdadır. Ülkemizde okulu terk eden ya da ailesinde suç mağduru birey bulunan çocuklarla birebir çalışma yürüten hizmet birimleri bulunmamaktadır. Bu durum ise, çok önemli bir sosyal risk faktörüdür.

HEGEM Şiddet Raporu (2018) verisi olarak sunulan aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi, liseye devam eden 120 bin öğrenciden %21'inin evinde suç mağduru olmuş en az bir birey bulunmaktadır. Aynı araştırmaya göre suça sürüklenen çocuklardan/gençlerden %84'ünün evinde ise, suç mağduru olmuş en az bir birey bulunmaktadır.

Adalet verilerinin sadece 2017 yılı içinde Cumhuriyet başsavcılıklarında 8 milyon 479 bin 818 suç dosyasının yer aldığını; bu sayıların da yaklaşık yarısını faili meçhul olayların oluşturduğunu hatırlarsak, ülkemizde esasında faili belli olan ya da faili meçhul olan ne kadar çok olay yaşandığını; yaşanan olaylar oranında suç mağduru birey bulunduğunu daha iyi anlamış oluruz.

Çocuk mağduriyeti konusu, sadece insanlık vicdanının kanayan açık bir yarası değil, ama aynı zamanda suç olgusunun da kapalı fakat değişmeyen karanlık arka planıdır. Suçluları derinlemesine inceleyince şaşırtıcı o gerçeğe karşılıyoruz ki, bugünün sapıkları, canileri dünyanın çocuk mağdurlarından başkası değilmiş; yani, şiddet şiddeti doğurmuş(Solak, 2011).

ÖNEMLİ BİR RİSK FAKTÖRÜ OLARAK İLETİŞİM VE MÜZAKERE KÜLTÜRÜNÜN ZAYIFLIĞI

Toplumumuzda şiddete, çatışmaya, suça götüren en önemli risk faktörlerinden birisi, kişilerin ailede, okulda ve diğer sosyal ortamlarda sağlıklı insan ilişki ve iletişim becerileri sergilemekte zorlanmalarıdır. Bunun altında yatan temel neden ise, bireylerin içinde yetiştikleri ve yaşamlarını sürdürdükleri sosyal grupların, müzakere ve anlaşmazlık çözümünü kültürünün çok zayıf kalmasıdır.

Aşağıda konuyu HEGEM Şiddet Raporu (2018) verileri üzerinden irdeleyelim:

Anne ve babanız anlaşmazlıklarını DAHA ÇOK nasıl çözüyorlar?						
	LİSE GENÇ (% ORAN)			CİK GENÇ (% ORAN)		
	Erkek	Kız	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM
SORUN ÇÖZME BİÇİMİ	%	%	%	%	%	%
Birbirine küserek	10	16	13	15	19	17
Münakaşa yoluyla	24	34	28	35	43	39
Fiziksel şiddete başvurarak	6	16	12	20	24	17
Karşılıklı konuşarak	60	34	47	30	24	27

Kardeşlerinle (varsa) anlaşmazlıklarınızı DAHA ÇOK nasıl çözüyorsunuz?						
	LİSE GENÇ (% ORAN)			CİK GENÇ (% ORAN)		
	Erkek	Kız	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM
SORUN ÇÖZME BİÇİMİ	%	%	%	%	%	%
Birbirine küserek	9	13	11	12	14	13
Münakaşası yaparak	30	42	36	33	41	37
Fiziksel şiddete başvurarak	22	18	20	33	25	29
Karşılıklı konuşarak	39	27	33	22	20	21

Geçmişte, okul arkadaşlarınızla yaşadığınız anlaşmazlıklarınızı DAHA ÇOK nasıl çözüyordunuz?						
	LİSE GENÇ (% ORAN)			CİK GENÇ (% ORAN)		
	Erkek	Kız	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM
SORUN ÇÖZME BİÇİMİ	%	%	%	%	%	%
Birbirine küserek	14	24	19	10	18	14
Münakaşa yaparak	31	35	33	30	36	33
Fiziksel şiddete başvurarak	26	10	18	46	30	38
Karşılıklı konuşarak	29	31	30	14	16	15

Tabloda, "Gençlik ve Şiddet Araştırmaları" anketine katılan 120 bin lise öğrencisinden ancak %47'sinin anne-babası, **anlaşmazlıklarını olumlu yollarla** çözüme yolunu seçiyor; %53'ü ise negatif yolları, yani bir tür şiddete başvurmayı yeğliyor.

Ceza İnfaz Kurumları ekseninde ankete katılan 12 bin hükümlü gençten ise, anne babasının ortaya çıkan anlaşmazlıklarını olumlu yollarla çözenlerin oranı sadece %27'dir. Bunun anlamı ise, hükümlü gençlerden %77'sinin anne-babaları anlaşmazlıklarını negatif yollarla (şiddete başvurarak) çözüme yolunu seçtikleridir. Bu oran ailedeki çatışma ortamı ile çocukların suça sürüklenmeleri arasındaki bağlantıyı düşündürmektedir.

Liseye devam eden gençlerden ancak **üçte biri** kardeşleriyle ya da arkadaşlarıyla anlaşmazlıklarını olumlu yollarla çözüme yolunu seçiyor; bu oran hükümlü gençlerde ise, beşte/altıda bir oranına kadar düşmektedir. Bu araştırma verilerine göre, yeni nesillerin anne babalarına göre insan ilişkilerinde, iletişimde daha olumsuz ve yıkıcı bir tutum sergilediği söylenebilir. Oysa, bir çocuk şiddete başvurduğunda ortaya çıkan durumdan çocuğun kendisi, ailesi, mağdur olan taraf ve dahası bütün toplum zarar görmektedir.

Günümüzde, çocuklar daha okula başlamadan, dünyanın her yerinde olan bitenin bilgisine ulaşma fırsatına sahip. Sanal bir dünya ile başlamak artık bir kader oldu. Kendilerine emanet çocukların tazelik zihinlerini nelere emanet ettiğini, ne aileler ve ne de okullar tam olarak bilebiliyor. Biz her yaştaki yetişkinlerin sanal dünya zorlanmalarını, çaresizliklerini gördükçe çocuklar için daha çok endişe duyar oluyoruz.

Bu perspektiften bakıldığında, "algı operasyonu yapılıyor" yakınmaları sadece siyasetin değil, ama içinde yaşamak zorunda olduğumuz sosyal evrenin ne kadar kirlendiğini, dahası ne kadar büyük tehditler içerdiğini düşündürmeye yetiyor.

Şiddet insanlık tarihi kadar yaşlı, ama yaşıyla ters orantılı olarak da giderek gücüne güç katıyor. Toplumlardaki suç mağduru/ kurbanı sayısı nüfusun artış hızından daha fazla. Dramatik olan ise failler adına yükselen sesler, mağdurlar/kurbanlar adına yükselen sesleri açık bir şekilde bastırıyor.

BİR SOSYAL RİSK FAKTÖRÜ OLARAK ZORUNLU GÖÇLER

Toplumumuzda dördüncü önemli risk faktörü göçtür. Özellikle göçe zorlananların geldikleri yeni yerlerde sosyal uyum sorunları, ekonomik, sağlık ve eğitim sorunları, ülkelerini zorla terke zorlanmadan ötürü yaşadıkları travmatik duygular hem kendileri ve hem de yerleştikleri yerdekiler için ciddi sosyal riskler doğurmaktadır.

Yukarıda belirlenen dört temel risk faktörü ve diğer faktörler bağlamında, aile ve çocukla ilgili hizmet görevleri bulunan kurum ve kuruluşların işgücü yeterliliklerindeki zaaf, iş kalitesi ve strateji sorunları, Türkiye'de çocuk/genç nüfusun fazlalığı, çocukların korunması ve sağlıklı gelişimleri açısından yeni sosyal politikaların geliştirilmesine, etkin hizmet modellerinin devreye sokulmasına ihtiyaç göstermektedir.

Farklı coğrafi alanlara yerleşmiş topluluklar, kendine has sosyo-kültürel ve ekonomik özellikler gösterebilir. Özellikle yerel hizmet planlamaları, o yerin sosyal dokusuna, sosyal analiz verilerin göre yapılmalıdır.

Çocuklarda/gençlerde giderek artan şiddet, saldırganlık, suç, uyuşturucuya yönelik ve intihar girişimleri herkes için ciddi endişe kaynağı haline gelmiş durumdadır. Kadına şiddet, uyuşturucu bağımlılığı da kaygı verici düzeylere ulaştığı bir dönemden geçiyoruz. Son yıllarda yaşanan sosyal travmaların gündelik yaşamda herkes için ekstra yükler, sorunlar getirdiği düşünülmektedir. Bütün bu ve başka gelişmeler çağdaş yerel yönetimleri daha büyük sorumluluklar almaya zorlamaktadır. Öyleyse yerel yönetimler klasik belediye hizmetleri ile yetinmemeli; sosyal belediyecilik adına güncel toplumsal sorunların çözümüne yönelmelidir.

Sonuç olarak; ülkemizde "ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE PROJESİ" süreci başlatılmalı, yerel yönetimler tarafından "ÇAĞDAŞ SOSYAL BELEDİYECİLİK" anlayışına geçilmeli, Bu bağlamda çocuk ve ailelere yönelik, "Önleyici Rehberlik, Koruyucu Hukuk, Onarıcı Adalet" temelli hizmet stratejileri/modelleri geliştirilmeli ve uygulamaya konulmalıdır.

Sosyal belediyecilik politika üretimi ve uygulamaları, sadece belediye yönetimlerince karara bağlanmamalı; belde/kent sakinlerinin ihtiyaçları, tercihleri ve öncelikleri de dikkate alınmalıdır. Bunun ise, ilin/ilçelerin sosyal durum araştırmalarının yapılması, çocuk ve aile odaklı sosyal risk haritalarının çıkartılması ile mümkün olabilir. Tüm illerin ve ilçelerin periyodik olarak her dört yılda bir olmak üzere, sosyal risk haritalarının yenilenmesi gerekir. Planlamalar ve uygulamalar bilimsel yol haritalarına göre yapıldığında sorunların daha kısa sürede ve daha etkili çözümlere kavuşturulması mümkün olacaktır.

27 ilde 120 bin lise ve 12 bin hükümlü gence ulaşılan HEGEM Raporuna göre (2018) ;

Liseye devam eden gençlerin **%58'i**,

Ceza İnfaz Sistemindeki gençlerin **%82'si kendinden nefret ettiğini** belirtirken;

Liseye devam eden gençlerin **%80'i** ve

Ceza İnfaz Sistemindeki gençlerin **%88'i diğer insanlardan nefret ettiğini** beyan etmiştir.

Geçmişte cinsel taciz vb. en az bir travmatik olayla karşılaşma durumu :

Liseye devam eden gençlerde **%21**,

Ceza İnfaz Sistemindeki gençlerde **%58'dir**.

Ailesinde son 15 yıl içinde en az bir kere suç mağduru kişi olma oranı ;

Liseye devam eden gençlerde **%21** ve

Ceza İnfaz Sistemindeki gençlerde **%84'tür**.

İntihar eğilimi taşıma durumu ;

Liseye devam eden gençlerde **%37** ve

Ceza İnfaz Sistemindeki gençlerde **%64** olarak tespit edilmiştir.

Bir toplumun "beka meselesi" öncelikle, çocuklarının iyi yetişmesi, kötü alışkanlıklara, kötü yapılara kurban olmaması, kültürel değerleri hazmederek ve özgür yaratıcı bir ruhla yetişmesi meselesidir. Çocuk ve aile toplumun temeli, geleceğidir. Hiçbir ülkenin başkenti bütün vatan coğrafyasındaki çocukları, durduğu yerden görme, izleme, kollama gücüne sahip olamaz. Bu gerçeklik yerelin önemini, sosyal belediyeciliğin önemini öne çıkartıyor. Şiddet konusu herkesi birebir ilgilendiren, ama kolay kolay hiç kimsenin birinci derecede kendini sorumlu saymadığı garip bir özellik taşır. En vahşi şiddet olayları sonrasında bile, insanlar kendilerini rahatlatmak için bakış açısı bularak olay yerinden ayrılır; "fail zaten deli" imiş... diyerek.

Ateş, artık, sadece öteki kentlerde yükselmiyor; aksine hepimizin, mahallesi, hepimizin sokağı, hepimizin evi tehdit altında; hepimizin annesi, babası, kardeşi ve hepimizin canı bütün zamanlardakinden daha fazla risk altında.

A. Carrell'in dediği gibi; *Toplumlarını felakete götürecektir en önemli faktör, dejenerasyon olmaktır. Elbette, iyimserlik çekici bir tutumdur. Ancak haklı olunmayan bir iyimserlik insanları kötüyü örtmeye, inkâr etmeye götürür. Kötüyü inkâr etmek, onunla mücadele etmeyi önler. İyimserlik, gayreti zayıflatır ve sonra tüketir. Aksine, hatayı açıkça görmek, insanları harekete geçirir. İnsan ancak, düştüğünü fark ederse ayağa kalkar.*

Projenin yasal dayanakları :

ŞİDDETLE ETKİN MÜCADELE PROJESİ: YASAL DAYANAKLAR

10. Kalkınma Planında Aile, Şiddet, Suç ve Mağduriyet konularında ilgili tespitler şöyledir:

247. Kadın erkek fırsat eşitliği konusunda, başta istihdam ve karar alma mekanizmalarına daha aktif katılım olmak üzere şiddetin önlenmesi, eğitim ve sağlık konularında yapılan iyileştirmelerin sürdürülmesi, uygulamada etkinliğin artırılması ihtiyacı devam etmektedir.

248. Ülkemizde geniş aileden çekirdek aileye doğru bir geçişin sürdüğü ve aile üyeleri arasındaki ilişki biçimlerinin de değiştiği görülmektedir. Boşanmalarla oluşan tek ebeveynli ailelerin sorunlarının çözümüne yönelik, izleme ve rehberlik ihtiyacı bulunmaktadır.

249. Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında, kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamdaki rolünün güçlendirilmesi, aile kurumunun korunarak statüsünün geliştirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin kuvvetlendirilmesi temel amaçtır.

250. Aile yardımlarının geliştirilmesi, aile danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin kapsamlı, standart, etkin ve yaygın hale getirilmesi, evlilik öncesi eğitimin yaygınlaştırılması, sosyal yardım ve hizmetlerin aile temelli sunulması temin edilecektir.

251. Kadınların karar alma mekanizmalarında daha fazla yer almaları, istihdamının artırılması, eğitim ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi sağlanacaktır.

256. Kadına yönelik her türlü şiddetin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılabilmesi amacıyla örgün ve yaygın eğitim yoluyla toplumsal bilinç düzeyi yükseltilecektir.

262. Sosyo-ekonomik ve bölgesel eşitsizlikler, yoksulluk, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, çocuk evlilikleri, çocuk işçiliği, suça sürüklenme, çocuğa yönelik şiddet ve cinsel istismar, aile yapısındaki çözümler, aidiyet ve dayanışma duygusunun zayıflaması, sigara, alkol ve uyuşturucu gibi zararlı alışkanlıklar, internet bağımlılığı çocuklar ve gençler için önemli riskler olmaya devam etmektedir.

269. Gençlerin şiddete ve zararlı alışkanlıklara yönelmelerini önlemek üzere spor, kültür, sanat gibi alanlarda gelişimlerini destekleyici programlara devam edilecektir.

Çocuk ve Gençlerde şiddet eğilimleri sürecine ilişkin olarak yapılan araştırmalar, “Aile-Okul” dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmanın amaçlarından biri; okul-aile dayanışmasının öğrencinin başarısı üzerindeki etkisini, bu konuda yapılan araştırma ve inceleme bulgularının ışığında ele almak, Aile-Okul yakınlaşmasının etkin bir şekilde sağlanmasına yönelik öneriler geliştirmektir.

Öncelikle aile içi uyumun, ailenin destekleyici, geliştirici yaklaşımının ve ailenin okul etkinliklerine katılmasındaki istekliliğinin, çocukların okul başarısı ve kişilik gelişimi üzerinde önemli etkileri olduğu bilinmektedir. Çocuğun ilköğretime başlamasıyla birlikte, öğrencinin gelişimi üzerinde rol oynayan çevresel etkiler artsa da, ailenin etkisi ve önemi hiçbir zaman ortadan kalkmaz.

Eğitim sistemimizde henüz bir “Veli Karşılama Politikası” olmadığı gibi, okullarımızın % 90’dan fazlasında bir “Veli Görüşme Odası” yoktur. Bunlar da giderek daha da önem kazanan Okul-Veli yaklaşmasını engelleyen ciddi faktörlerdir.

Anne ve babalar çocuğun kişiliğinin oluşmasında temel belirleyicidir. Aile içi iletişim ve etkileşim çocukların temel kişilik özelliklerini belirleyeceğinden anne babanın pedagojik bilgi, deneyim ve becerileri çok önemlidir. Ailelerin sosyo-kültürel yapısını düşündüğümüzde anne ve babaların pedagojik bilgileri doğru olarak kazanabilecekleri en güvenli yer, her şeye rağmen yine okuldur. **Aile-Okul** yaklaşması çocuk/aile destek programlarının güçlendirilmesi yönünden çok önemlidir.

Eğitim sistemindeki Aile Okul ilişkisine baktığımızda; Veliler okula çoğunlukla çocuklarıyla ilgili şikâyet, parasal yardım, öğrencinin notunun bildirilmesi vb. konularda çağrıldıklarını düşünmektedirler. Bunların sonucunda okullarla ilgili genel olarak ailelerde beliren duygular; çekinme, korku, boş vermişlik ve öfke olmaktadır. Bu nedenlerle ailelerin çocuklarının eğitiminde etkin rol almalarını sağlamak ve okulları aynı zamanda “Aile Eğitim Alanları” haline getirmek projenin temel hedefleri arasındadır.

TBMM Şiddet Araştırma Komisyonu Raporu (2007), Aile İçi Şiddetin, Okullarda Şiddetin ve Çocuk Suçluluğunun azaltılması, önlenmesi için kurum/kuruluşları görevle çağırıştır.

Anayasamızın **41. Maddesi** ve **58. Maddesi**; “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar, kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” ifadelerine yer vermiştir.

Ayrıca;

Milli Eğitim Temel Kanunu,

Çocukları Koruma Kanunu,

Sosyal Hizmetler Hakkında Kanun,

MEB Şiddeti Önleme Eylem Planı,

Denetimli Serbestlik ve Koruma Kurulları Kanunu,

Beş Yıllık Kalkınma Planları (9. Ve 10.)

V. Aile Şura kararları

Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme

Ekonomik, Sosyal Ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme

Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi,

Çocuk Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına İlişkin Cenevre Sözleşme

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme

İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Çocukların Cinsel Suistimali ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Ailenin Korunması Hakkında Kanun

Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler başlıklı Başbakanlık Genelgesi

Kadına Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşme”

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi ve

diğer ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat, "Şiddetle Etkin Mücadele Projesi" başlatılmasının en önemli yasal gerekçelerini oluşturur.

7 LİTERATÜR

- Alkan, N. (2016). "Din, Şiddet ve Terörizm" Ankara: Karınca Yayınları.
- Alt, Peter-Andre (2016) "İçimizdeki Kötülük" İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Alti, T., &Latzko, B. (2012). Moral emotions. In V. Ramachandran (Ed.), Encyclopedia of humanbehavior, 2nd Edition (pp. 644-649). Maryland Heights, MO: Elsevier. doi: 10.1016/B978-0-12-375000-6.00099-9.
- Altınay A. ve Arat, Y (2007), Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet; TÜBİTAK tarafından desteklenen rapor.
- Altınay, A. G. ve Arat, Y. (2007). Türkiye’de kadına yönelik şiddet araştırma raporu, TÜBİTAK, Ankara.
- Ann Oakley, Juliet Mitchell, Kadın ve Eşitlik –Pencere yayınları.
- Ayan, Sezer (2010). Aile ve Şiddet" Ankara: Ütopya Yayınları.
- Baumeister, R. F. (1991). Meanings in life. New York, NY: Guilford
- Bilgili, N.,& Vural, G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri. Journal of Anatolia Nursingand Health Sciences, 14 (1).
- Binbir, S. ve Yıldız, E. (2015). "Kadına Şiddetin Adı: Mor Halkalar" Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21, 140-161.
- Block, R., &Block, C. (1984). Crimedefinition, crimemeasurement, andvictimsurveys. Journal of SocialIssues, 40, 137–159
- Boulton, M., &Hawker, D. (2000). Twentyyears' research on peervictimizationandpsychosocialmaladjustment: A meta-analyticreview of cross-sectionalstudies. Journal of Child PsychologyandPsychiatryandAlliedDisciplines, 41, 441-55
- Box, S., Hale, C., &Andrews, G. (1989). Explainingfear of crime. British Journal of Criminology, 28, 340–356.
- Canter, David (2011) "Suç Psikolojisi" (Çev.: Ali Dönmez vd.) Ankara: İmge Yayınları.
- Card, N. A., Stucky, B. D., Sawalani, G. M., &Little, T. D. (2008). Direct andIndirectAggressionDuringChildhoodandAdolescence: A Meta-AnalyticReview of GenderDifferences, Intercorrelations, andRelationstoMaladjustment. Child Development, 79(5), 1185–1229. doi:10.1111/j.1467-8624.2008.01184.x
- Caroline Ramazanoğlu (1998) Feminizm ve Ezilmenin Çelişkileri –Pencere Yayınları.
- Caspi, A., Bem, D., &Elder, G. H. (1989). Continuitiesandconsequences of interactionalstylesacrossthe life course. Journal of Personality, 57, 375–406.
- Cheung, P. C., andLau, S. (1985). Self-esteem: ItsrelationshipptotheamilyandschoolsocialenvironmentsamongChineseadolescents. YouthandSociety 16: 438-456.
- Corbett, K., Gentry, C., &Pearson, W. (1993). Sexualharassment in highscool. Youth&Society, 25, 93-103
- Daniel, S. S., Goldston, D. B., Erkanli, A., Franklin, J. C., &Mayfield, A. M. (2009). Traitanger, angerexpression, andsuicideattemptsamongadolescentsandyoungadults: A prospectivestudy. Journal of Clinical Child &AdolescentPsychology, 38(5), 661-671.
- Demo, D. H., Small, S. A., andSavin-Williams, R. C. (1987). Familyrelationsandtheselfesteem of adolescentsandtheirparents. Journal of MarriageandtheFamily 49: 705-715.
- Dokuzuncu Beş yıllık Kalkınma Planı
- Douzinias, Costas (2016). " Hukuk Adalet ve İnsan Hakları, eleştirel bir yaklaşım", (Çev.Rabia Sağlam-Kasım Akbaş) , Ankara: NotaBene Yayınları.

- Ertürk, Yakın (2015). " Sınır Tanımayan Şiddet" , İstanbul: Metis Yayınları.
- Esin Küntay, Güliz Erginsoy 2005 İstanbul'da Onsekiz Yaşından Küçük Ticari Seks İşçisi Kız Çocuklar – , Bağlam Yayınları.
- Freud, S. (1930/2002). Civilization and its discontents. London: Penguin (Original published in German in 1930).
- Fromm, Erich (1995). "İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri" (Çev.:Şükrü Alpagut) ,İkinci Kitap İstanbul: Payel Yayınları.
- Fromm, Erich (2011). "İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri" (Çev.:Şükrü Alpagut) ,Birinci Kitap İstanbul: Payel Yayınları.
- Fromm, Erich (2014). "Sevginin ve Şiddetin Kaynağı" (Çev.:Yurdanur salman-Nalan İçten) , İstanbul: Payel Yayınları.
- Furedi, F. (2001) Korku Kültürü (çev. B. Yıldırım) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens, Anthony (2010). "Mahremiyetin Dönüşümü" (Çev.: İdris Şahin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Goffredo, Giuseppe (2016). "Barış Sürecinin Acıları " (Çev.:Gülbende Kuray Ulusoy) , İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları.
- Gorman–Smith, D., &Tolan, P. (1998). The role of exposure to community violence and developmental problems among inner-city youth. *Development and psychopathology*, 10(1), 101-116.
- Gruen, Arno (2008). "Empatinin Yitimi" (Çev.:İlknur İgan) , İstanbul: Çitlembik Yayınları.
- Gruen, Arno (2010). "Demokrasi Mücadelesi" (Çev.:İlknur İgan) , İstanbul: Çitlembik Yayınları.
- Güvenli Okul Yaşanabilir Kent Projesi Raporu (2013)
- Hand, J., &Sanchez, L. (2000). Badgering or bantering? Gender differences in experience of, and reaction to, sexual harassment among U.S. high school students. *Gender & Society*, 14, 718-46.
- Hawton, K., Witt, K. G., Salisbury, T. L. T., Arensman, E., Gunnell, D., Hazell, P., ... &van Heeringen, K. (2016). Psychosocial interventions following self-harm in adults: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*, 3(8), 740-750.
- Haynes, N. M., &Comer, J. P. (1996). Integrating schools, families, and communities through successful school reform: The school development program. *School Psychology Review*, 25(4), 501-506.
- HEGEM Mardin, Sosyal Risk Haritası Raporu (2010)
- HEGEM Şırnak ili, Çocuk Odaklı Sosyal Risk Haritası Raporu (2013)
- HEGEM Van ili, Çocuk Odaklı Sosyal Risk Haritası Raporu (2013)
- Heine, S. J., Proulx, T., &Vohs, K. D. (2006). The meaning maintenance model: On the coherence of social motivations. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 88-110.
- Henrich, C. C., Brookmeyer, K. A., &Shahar, G. (2005). We apon violence in adolescence: Parent and school connectedness as protective factors. *Journal of Adolescent Health*, 37(4), 306-312.
- Herman, Judith (2007) "Travma ve İyileşme" (Çev.: Tamer Tosun) İstanbul: Literatür Yayınları.
- T.B.M.M. Şiddet Araştırma Komisyonu Raporu (2006)
- HEGEM Şiddet Raporu (2018)
- Etkin Hükümlü Raporu (2009)